

Borger-Tidningen

for 1856.

Udgivet af

Understøttelses-Selskabet.

68de Hæfting.

Kjøbenhavn.

Printet hos S. H. Schultz

056
B066

1856
Aug. 68

17552

Judhold.

Borger-Bønnens 68de Aargang er bleven redigeret af Lic. C. Rothe, Cand. Em. Larsen, Adjunct S. Sørensen og Prof. P. S. Borring.

De meddeelte Artikler indeholde: historiske Charakterfildringer, ethnografiske, geografiske og naturhistoriske Skitser, smaa Fortællinger og Anecdoter.

1. Historiske Charakterfildringer og Meddelelser:

	Side.
Montaigne og Montesquieu (Borring)	63—76.
Luther som Sjælsørger (efter N. Wilsenhahn, C. Rothe)	78—197.
En Dag tilbragt med Walter Scott (New Monthly Magazine, Larsen)	218—228.
Blaise Pascal (Bassut, S. Sørensen)	323—362.
Lady Huntington (C. Knight, S. Sørensen)	362—403.
Augustin Thierry (Borring)	199.
François Génin (Borring)	200.

2. Beskrivelser af Lande, Stæder, Institutioner og Folkelag:

Reise fra Paris til Tours, 1848 (Borring)	1—16.
Tours (Borring)	21—32.
Reise fra Tours til Bordeaux (Borring)	33—48.
Bordeaux (Borring)	48—63.
Reise gjennem Caucasus (Ker Porter, Borring) ...	198—213.
Brev fra Californien (Larsen)	228—236.
Guldproductionen (Larsen)	236—242.
Reisefikser fra Georgien (Larsen)	242—280.
Mobilgarden (Larsen)	262—313.
Reise-Eventyr (Aventures d'un touriste, Borring)	404—414.
Pilatus-Bjerget (id. Borring)	415—418.

3. Fortællinger, Anecdoter ic.

	Side.
Vinée's Havn.....	7.
Jvan Baratier, det lille Vidunder.....	8.
Balg af en Kone.....	16.
Biskoppens Kappe.....	24.
En vindbuden Gæst.....	39.
Foragt ikke at spare i det Smaa.....	52.
Sjælhen Styrke i høi Alder.....	60.
En Dame at erholde til Ægte.....	68.
Storartet Actieselskab.....	200.
Menneskejalg.....	200.
Den snilde Spiller.....	207.
En kinesisk Stræder.....	208.
Dom ikke efter det Ydre.....	218.
Stella Colas.....	406.
Ridderligt Træl af en fransk Kriger.....	408.
Særegen Lykke i Lotteri.....	418.
Kunstner-Nafhængighed.....	419.
Hvorfra stammer Ordet Bohémien, Zigeuner?.....	420.

4. Naturbeskrivelser.

Kæmpefildpadder (Borring).....	7.
Kantschadalernes Hunde (Varfen).....	313—328.

Bekjendtgjørelser fra Administrationen.

S. 17, 43 (Extract af 4de Qvartals Regnskab for 1855),
 S. 53, 61, 69, 77, 87, 93, 110 (Repræsentantmøde), S. 141
 (Udfald af Balg paa Repræsentanter, den 31te Marts), S. 159
 (Extract af 1ste Qvartals Regnskab, 1856), S. 193, 209,
 217, 225, 249, 257, 259 (Extract af 2det Qvartals Regn-
 skab, 1856), S. 201, 269, 277, 285, 287 (Repræsentantmøde
 den 29de August 1856), S. 293, 301, 309, 317, 325, 351
 (Extract af 3die Qvartals Regnskab, 1856), S. 393, 401,
 409 (Repræsentantmøde, den 30te December 1856).

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 1.

Løverdagen den 5te Januar 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt i det Schulkiste Officin.

Reise fra Paris til Tours

i September 1848.

Slutningen af August ankom til Paris Efterretningen om Afslutningen af Vaabenstilstanden i Malmø. Det nye Stadium, hvori Begivenhederne derved indtraadte, gav mig Haab om en idetmindste kort Hvile, som jeg besluttede at benytte til en lille Udflugt fra Paris paa 6 à 7 Dage. Jeg ønskede at besøge Bordeaux, for der at see og tale med en Søn, som i Februardagene var kommen fra Nantes til denne By, for der at søge Bessjæstiggelse paa et eller andet Handelshuus. Efter at have taget Afshed med de Journalister, som jeg stod i Forbindelse med, og erholdt deres Løfte

om i min korte Traværelse at udelukke enhver fjendtlig Meddelelse indenfor min Sphære, samt efter dernæst at have fuldendt mine Rejseforberedelser, begav jeg mig d. 1ste Sept. om Morgenen Kl. 7^{1/2} hen i la cour des messageries générales de France, rue St. Honoré. Her indskrev jeg mig til Tours, og et Kvarteer efter holdt 3 store Diligencer forspændte i Gaarden og færdige til at transportere de Rejsende ud til den orléanske Jernbane, hvis Banegaard ligger paa hiin Side le jardin des plantes (den botaniske Have). Et Par Minuter før Afreisens bestemte Dieblif anmodedes de Rejsende om at indtage deres Pladser, og neppe havde vi faaet Sæde i Vognen, før den skjæbnesvangre Time lød, og i det Samme knaldede Rudsfenes Smelden Slag i Slag og Vognene foer som et Lyn ud af Gaarden. Om trent et Kvarteer eller tyve Minutter derefter ankom vi til Stationen. Vi stige ikke her ud af Vognene, men disse kjørte ind imellem en Pille-Række parallel med Banen og tæt op til Samme. Massive Jernkjæder fastgjordes til det Yderste af Vognfadingen, og et Dieblif efter skiltes denne fra Underdelen af Vognen, hvorpaa vi ved et Raffineri hævedes op i Veiret, saa at vi et Dieblif befandt os svævende mellem Himmel og Jord. Ved en Bevægelse til Høire førtes vi derpaa over paa en anden Vognunderdeel, hvis Hjul allerede stode paa Jernbanesfinnerne. Uden at skifte Vogn eller lade vort Reisetøi ompakke, befandt vi os saaledes henslyttede umiddelbart fra Postgaarden i rue St. Honoré paa

den orleanse Jernbane. 7 à 8 Minuter efter lød det hvindenende Signal for Afreisen, og et langt Tog af Reise- og Bagagevogne foer afsted i Retningen af Orléans. Selskabet i den wagon, hvori jeg havde faaet Plads, syntes ikke at høre til det interessanteste. Det bestod foruden mig af en ældre Dame med sin Kammerjomfru, af en parisisk Modehandlerinde og af tvende Herrer, som deres Conversations Thema snart forraadede at være et Par commis voyageurs eller reisende Handelsbetjente. Egnen, hvorigjennem Veien førte, dannede et bestandigt mere couperet Terrain, der enkelte Steder hævede sig i temmelig høie Bakker, hvis bratte Sider ofte frembode steile, nøgne Granitmasser, medens den frodigste Cultur udfoldede sig paa Bjergtoppen. Efter at være passeret forbi flere mindre Byer, blandt andre Juvizy, Epinay, Saint-Michel, Marolles, Etrechy, hvor vi kun standsede 2 à 3 Minuter, saa lang Tid, som der behøvedes for at affætte en Reisende eller optage en anden, ankom vi til en større By, hvor vi blev omtrent 6 Minutter. Denne By hed Stampes, et Navn, som Nogle ville udele af Tempé, formedelst dens yndige Beliggenhed i Skjødets af en Dal, som gjennemstrømmes af en lille Flod, der udgyder sig i la Loire. Byen selv, der tæller omtrent 8,000 Indvaanere og har 3 eller 4 anseelige Kirker, fik vi dog saa at sige Intet at see af, thi Jernbanen gaaer her, ligesom næsten overalt, udenom Byen. Fra Stampes

førte Veien over Angerville, Tourny, Arlenai og Chevilly til Orléans. Da dette er en Hovedstation, tilstodes os her 8 Minutter. Dog var dette Ophold naturligtvis alt for kort til at begive os ind i Byen. Imidlertid kunde vi fra Jernbanen see Cathedralkirkens tvende majestætiske Taarne, der hæve sig stolt op over denne i Historien saa mindeværdige By. Før Julius Cæsar's Tid bar Byen Navnet Genabum. Under Aurelian opkaldtes den Aurelianum, hvoraf dens moderne Navn har sit Udspring. Her var det, at Jeanne d'Arc i Maret 1428 gjorde Ende paa Britternes Overmod, idet hun ved sin begejstrende Enthousiasme kaldte Seiren tilbage til de Franskes Rækker og tvang saaledes den engelske hidtil seirrige Hær til at ophæve Stadens Beleiring, hvorved denne Frihedens Grundpille gjengaves Frankrig og Carl den 7de. I en affides Krog af Byens største offentlige Plads er opreist en Bronze-Statue af denne Frankrigs heltmodige Befrierinde. Tvende Gange er hendes Statue bleven tilintetgjort, først under Religions-Krigene, og senere i Oprørsdagene 1793. Den nuværende Statue blev opreist 1805 paa Napoleons Foranstaltning. I Byen findes et Bibliothek, der tæller 30,000 Bind, og et Billedgaleri, som eier Malerier af den italienske, hollandske og franske Skole. Indbyggernes Antal angives til noget over 40,000. Fra Orléans fører Veien over Meung, Beaugency, Mer og Menars til Blois. I det Conduc-

teuren udraabte fit: en voiture! nous partons¹⁾, og Toget allerede satte sig i Gang, lød den ærværdige Klang af Cathedralkirkens Klokker til os som en Afskeds-hymne. Det var netop 12, Klokkerne ringede. Den ene af vore Rejsesæller, den ældste af de tvende reisende Handelsmænd, nynnede, som for at accompagnere Klokkeflängen, et monotont Omkvæd, et Slags Onomatopée af Klokkelyden; det bestod af lutter Egennavne, nemlig:

Orléans, Beaugency,
Notre-Dame-de-Cléry,
Vendôme, Vendôme.

Da han nogen Tid havde nynet denne eensformige Melodi i en Tone, som fortræffeligt gjengav Klokkeflängen, tillod jeg mig at spørge ham om Betydningen af dette Omkvæd, og han havde den Belvillie at oplyse mig om, at disse Ord, saaledes forenede i dette Vers, dannede en ældgammel Sang eller Melodi, som alle Ammer, Barnepiger og Skolebørn kjendte lige fra Orléans til Vendôme. Verset angiver Navnene, sagde han, paa alle de Stæder, hvorhen Lyden naaer af de mægtige Klokker i Cathedralkirken i Orléans. At denne Klokkeflang, hvor stærk den end er, kunde høres saa vidt omkring, tvivler jeg imidlertid meget om, og snarere angive disse Navne de Byer, som afhænge af Cathedralkirken eller Sammes Biskop, med mindre det

¹⁾ Sidder op! nu kjøre vi.

blot er en aldeles tilfældig Sammensætning, der ene har sit Udspring fra en Efterligning af Klokkelyden. Om Cléry, som nævnes i Verset og ligger Syd for Orléans, maa jeg blot tilføie, at det er i Kirken i denne By, at Ludvig den 11te blev begravet.

Veien fra Orléans til Blois gaaer igjennem det frodigste Landskab; rige Kornmarker og yndige Biinhaver afverle med hinanden, og af og til viner man Loiren, som med sin blaa Strøm bugter sig gjennem Landskabet, idet den snart synes at ville slynge sine lette Bølger med deres smaa hvide og røde Seil henimod Jernbanen, og snart igjen skjuler sig bag de svulmende Ujevnheder i Terrainet. Fra Meung sjermer man sig saaledes fra Floden, som først igjen kommer til Synne paa den anden Side af Beaugency, en net lille By, der til alle Sider er omgiven af Høie bevorede med Biinhaver. Da vi nærmede os Menars, mindede den gamle Dame os om, at vi nu befandt os i Nærheden af det berømte Slot Chambord, der siden Frants den 1ste ofte har været de franske Kongers Yndlingsopholdssted, formedelst dets yndige Beliggenhed midt i et af Høie og Dale, af Skove, Kornmarker og Biinhaver oplivet, rigt befolket Landskab, og formedelst dets høie, hvelvede, store Sale. Slottet med sine mange større og mindre Taarne viser noksom, at man ankommer til en Kongeborg. Ludvig den 15de skjænkede det til le maréchal de Saxe, og Napoléon bortgav det til le maréchal Berthier. Senere da Bourbonerne havde faaet Regi-

mentet, blev det foræret til Hertugen af Bordeaux, i hvilken Anledning Paul Louis Courrier skrev sin mesterlige Tale, som fortjener at læses af Alle som et Mynster paa Vid og Beltalenhed. Han udhæver deri, hvad Eggen og Folket har lidt af Fyrsternes Forlystelser paa Slottet og ivrer imod den nye Anvendelse eller Bortgivelse deraf. Det er bekjendt, at den bourbonske Præ-tendent til den franske Throne, Henrik den 5te, som han benævnes af sit Parti, bærer i sin Landsflygtighed Navnet Greve af Chambord. (Sluttet).

Blandinger.

Kæmpefildpadder. I Hviene ved Sewalik i Thibet har man fundet Beenrader af antediluvianske Skildpadder. Disse Dyr's Kæmpestorrelse overgaaer Alt, hvad man hidtil har kjendt om denne Dyreklasse. De vare saaledes ikke mindre end 12 Fod lange og 6 Fod høie. En Forfatter ved Navn Thevet havde, ifølge gamle Skribenters Beretning, fortalt, at en Person, som var falden i Søvn paa Skallen af en uhyre Skildpadde, var vaagnet op flere Mile fra det Sted, hvor han havde lagt sig til Hvile. I mange Aar var denne Forfatter Gjenstanden for sin Samtid's Spot, fordi han, ved at gjentage en saadan Fortælling, havde givet Prøve paa overdreven Lettroenhed. Opdagelsen af Skilpadderne fra Sewalik synes at godtgjøre Muligheden af Personens eventyrlige Reise paa Skilpaddeskallen.

Linné's Hævn. Linné havde flere gjentagne Gange været Gjenstanden for den franske Naturkyndige Buffon's Angreb. Ingen sinde havde han værdiget at svare ham.

Dog var den svenske Lærde ikke forbleven ufølsom for disse Angreb, hvorover han omsider hævnede sig paa følgende Maade: idet han gjennemvandrede sit Fædrelands øde Egne, opdagede han en Dag en Plante af Caryophyllæernes Slægt, som endnu ikke havde faaet Plads i Systemet. Denne Plantes Udseende var ubehageligt; den viste sig kun paa øde Steder og tjente næsten altid til et Tilflugtssted for Skruptudser. Linné anviste den Plads i sin Inddeling af Planterne og gav den Navnet *Buffonia*. Dette var det eneste Svar, han gav paa den franske Naturhistorikers Angreb.

Jean Baratier, det lille Vidunder. Der fortælles om dette tidligt udviklede Barn, at det kun var tre Aar, da det allerede kunde skrive; at det i en Alder af fire Aar talte Latin med sin Fader, en protestantisk Præst, Fransk med sin Moder og Tydsk med Tjenestepigen. Syv Aar gammel forstod Baratier Græsk og Hebraisk. I det niende Aar forfattede han en hebraisk og en græsk Ordbog over de vanskelige Ord, som forekomme i det gamle og i det nye Testamente, hver paa 3 à 400 Sider, og ledsagede af kritiske Bemærkninger, der røbede en mærkelig Mandsmodenhed. I sit 11te Aar skrev han en fransk Oversættelse af et hebraisk Haandskrift fra det 12te Aarhundrede. Pludseligt fattede han stor Forkjærlighed for Mathematiken, udfandt selv nye Regnemethoder og sendte astronomiske Afhandlinger til Videnskabselskaberne i Berlin og London. Døden bortrev ham i en Alder af 19 Aar, den 5te September 1740. Man har imidlertid søgt at godtgjøre, at den Sygdom, for hvilken han saa tidligt bukkede under, ikke kan tilskrives hans overvættede Arbejde.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 2.

Løverdagen den 12te Januar 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Frykt i det Schulhuse Officin.

Reise fra Paris til Tours

i September 1848.

(Sluttet).

Byen Menars har selv et smukt Slot, der engang var Mme de Pompadours Eiendom, senere gif over til Hertugen af Bellune og nu eies af Prindsen af Chimay, som har gjort sig fortjent af der at have oprettet en Høiskole, bekjendt under Navnet Brytanæum (Prytanée).

Eftersom vi nærmede os Borgen Chambord, syntes den gamle Dames politiske Sympathier mere og mere at komme til Live. Hændelsesviis bemærkede hun i Modchandlerindens Haand den nylig udfomne Roman Jérôme

Paturot à la recherche de la meilleure des républiques par Reybaud¹⁾, en Roman, som formedelst sine aandsrige, mesterlige Skildringer af Diebliffets Hovedtræk (s. Ex. af l'atelier national) og Hovedmænd, var Nutidens Indlingslecture. Denne interessante Bog blev som Luntten, der antændte Fængkrudtet i den oversfyldte Mine. Skjøndt den gamle Dame kun af Dmtale kjendte Bogen, udbrød hun dog ved Synet af dens Titel i en halv spøgende Tone: „Pourquoi, mademoiselle, choisir une pareille lecture; il me semble que nous avons déjà assez de la république; pour moi, la meilleure serait toujours un enfer; ne trouvez-vous pas que nous sommes dans un beau gâchis? Ma seule espérance, c'est qu'on en arrivera à Henri cinq²⁾“. — „Oh, voilà ce que je ne pense pas³⁾“, svarede den unge Dame, og at slutte efter den Aldres fordreiede Ansigtsgæbærder, ventede jeg snart at see et Uveir bryde løs, da lykkeligviis Toget standsede à la gare de Blois⁴⁾, hvor Enhver skyndte sig at slippe et Dieblif ud af sit

1) Jérôme Paturot paa Spor efter den bedste Republik.

2) Hvorfor, Jomfru, vælg en saadan Lecture; det forekommer mig, at vi have faaet nok af Republiken; den bedste, efter min Mening, vilde altid være et Helvede; finder De da ikke, at vi befinde os i et net Søl? mit eneste Haab er, at det skal føre os til Henrik den 5te.

3) O, det formoder jeg ikke.

4) Under Galleriet eller Holdepladsen paa Banegaarden i Blois.

Fængsel. „Nous voilà enfin au château de Blois⁵⁾“, raabte den ældre Handelsmand idet han sprang ud af vor Wagon. Over Byen saae vi det gamle ærværdige Slot hæve sin colossale Bygning. Hvor meget fyldte ikke Tanken ved dette Syn! Indenfor dette Slots af Tiden graanede Mure samledes fordem de bekjendte États de Blois (Stændersforsamlinger i Blois). Mangen Forbrydelse har dette Slot laant Huus. Der var det blandt andet, at Hertugen af Guise og hans Broder Cardinalen bleve snigmyrdede. Da Conducteurens bekjendte Tilraab montez en voiture!⁶⁾ havde gjort sin Virkning, og vi igjen Alle vare komne til Sæde, begyndte den gamle Dame, der ret havde faaet Snakketøiet paa Gang, sine Jeremiader over den nyere Tids Reformer. „Imaginez-vous“, sagde hun til mig, hos hvem hun syntes at haabe at finde meest Sympathi, muligen fordi jeg var den Ældste, „de ce château magnifique on a fait aujourd’hui une caserne!⁷⁾“ — „Je voudrais qu’on eût rasé tout-à-fait ce repaire de brigands et d’assassins⁸⁾“, udbrød den yngre commis vogageur, og det i en Tone, som syntes at skulle være en Udfordring, henfastet til den gamle

⁵⁾ Nu ere vi da omsider ved Slottet i Blois.

⁶⁾ Stiig i Vognene.

⁷⁾ Tænk dem blot, dette prægtige Slot har man nu omkabt til en Caserne.

⁸⁾ Jeg vilde ønske, at man havde jevnet ganske med Jorden denne Røver- og Morder-Nede.

Dame, som heller ikke var seen til at besvare den. „S'il s'agit d'évaluer ceux qui nous ont gouvernés, selon le nombre des crimes commis par eux, les républicains ne seront certainement pas nos anges⁹⁾“.

— „Ah, madame,“ gjentog den unge Mand, „ce sont toujours les républicains qui ont dû entreprendre les réformes, et lorsqu'il s'agit de labourer la terre, on ne pourrait empêcher que la charrue en creusant le sillon n'écrase quelques vermisseaux¹⁰⁾“.

— „Pour moi“, gjensvarede Damen, „je serai toujours d'avis qu'il n'y a pas de sécurité avec la république; je suis pour la réforme lente et réfléchie, et non pour celle qui s'accomplit à feu et à sang¹¹⁾“.

— „Mais savez-vous, madame,“ sagde Handelsmanden, „quels sont les vrais auteurs de l'effusion du sang que vous craignez tant?¹²⁾“ — „Ce sont les

9) Naar det gjælder om at vurdere dem, som have regjeret os, efter Antallet af Forhrydelserne, de have begaaet, da ville Republikanerne sikkerlig ikke blive vore Engle.

10) O, Madam, det er altid faldet i Republikanernes Lod at udføre Reformerne, og naar det gjælder om at pløie Jorden, da kan man ikke forebygge, at Plougen, idet den stjarer Juren, jo knuser nogle Madiffer.

11) Hvad mig angaaer, da vil det altid forblive min Mening, at Republikken ikke tilbyder nogen Sikkerhed; jeg er for den langsomme, vel overveiede Reform, men ikke for den, som fuldbyrdes med Ild og Blodsudgydelse.

12) Men veed De, hvilke de sande Ophavsmand ere til den Blodsudgydelse, som De frygter i saa høi Grad?

avocats, les journalistes et les mauvais sujets¹³⁾“.

„Pardon, madame,“ udbrød Modparten halvt leende, „ceux-là ne sont que les instruments d'autrui; ce sont précisément vos rois qui font la république. Le peuple qui sent sa dignité, répugne à se voir gouverner par des misérables que tout le monde méprise. Une grande nation ne veut pas pour roi un simulacre de prince. Ma foi, je ne suis pas adorateur d'images¹⁴⁾.“ — „Vous êtes pourtant catholique¹⁵⁾?“ udbrød Damen. — „Madame, je n'ai jamais pensé que le catholique et le païen fussent identiques. A ce titre je me ferais faire parpailot, et j'aimerais mieux n'être que bon citoyen¹⁶⁾.“

— Damen, som begyndte at tabe Terrain, blev i samme Grad mere og mere hæftig. „Monsieur“, udbrød hun med et haanligt Smil, „je souhaite que Dieu ait

¹³⁾ Det er Advokaterne, Bladskriverne, og de flette Subjecter.

¹⁴⁾ Forlad mig, Frue; de, som De der nævne, ere kun Andres Redskab; det er netop Deres Konger, som foranledige Republiken. Folket, som føler sin Værdighed, finder Modbydelighed ved at see sig regjeres af Uslinger, som Alle foragte. En stor Nation vil ikke have til Konge et Billed af en Fyrste. Jeg er i Sandhed ingen Billedtilbeder.

¹⁵⁾ De er dog Catholik.

¹⁶⁾ Det er aldrig faldet mig ind, Frue, at en Catholik og en Hedning vare identiske. Under en saadan Betingelse vilde jeg gaae over til at blive Huguenot, og hellere vilde jeg kun være slet og ret en god Fædrelandsborger.

pitié de votre âme¹⁷⁾“. — „Je crois Dieu trop juste“, svarede Handelsmanden, „pour peser l'homme dans votre balance¹⁸⁾“. — Striden antog et bestandigt varmere Anstrøg, hvorfor den unge Dame med en smuk Takt skyndte sig at henlede Opmærksomheden ad en anden Kant. „Quel beau spectacle¹⁹⁾“, udbrød hun, og Alle saae hen i samme Retning, som hendes Die fulgte. Vi befandt os ganske tæt ved Amboise, og paa Loiren, som viste sig for os i en stærkere og kraftigere Skikkelse end nogenstinde før, passerede et lille Dampskib i Retningen af Tours. En Mængde Passagerere fyldte Dækket, men i Sammenligning med Jernbanetogets hurtige Fart, syntes Dampskibet kun at krybe. Det var et livligt Skue, al denne Bevægelse og al denne Afverling i dette yndige Landskab. Fra Amboise begynder la Touraine, der kaldes almindelig Frankrigs Have. I omtrent 6 franske Miles Udstrækning træffer man, langs med Loirens høire Bred, en uafbrudt Række af Baaninger, men det er Boliger af en ganske egen Art. I en lodret skaaret Høi i 30 à 40 Skridts Afstand fra Floden, have Indbyggerne dannet sig terrassformige Boliger, der ofte høre sig amfiteatralisk, saa at den øverste Etage er trukken tilbage, og viser sin simple Façade, dannet af Bjerg-

17) Jeg ønsker, at Gud vil have Medlidenhed med Deres Sjæl.

18) Jeg anseer Gud for altfor retfærdig, til at veie Mennesket paa Deres Vægtstaaal.

19) Hvilket deilig Skue!

væggen foran en lille ofte ret venlig Have, der danner ligesom Taget over den lavere nedenunder liggende, mere fremtrædende Bolig, hvorfra den blaae Skorsteensrøg ofte sees stige op mellem Vinranker eller smaa Buske. Fra Amboise til Tours har man med Jernbanen kun omtrent en tre Dvarteers Vej. Efterhaanden som man kommer Formaalet for Reisen nærmere, gjentager sig hvad der ved saadan Leilighed er sædvanligt. Samtalen dreier sig uvilkaarligt hen paa Byen, hvor Jernbanetoget standses, og man udsperger hinanden om, hvor man helst skal tage ind. Kl. var omtrent 4, da Locomotivet udpustede sin sidste Stønnen, og vor Wagon, som Følge deraf, holdt stille. En Trommeslager, klædt i en særegen, fantastisk Uniform, kom os i samme Dieblif imøde, og da han havde flaaet en lang Hvirvel, som for at vi ret skulde beundre hans Trommeslager-Virtuositet, oppraabte han med en høi, svingrende, monoton Røst en lang Række, der indeholdt en Anbefaling af et splinternyt Hôtél, i hvilket, efter hans Eigende, den Reisende vilde finde alle mulige Befvemmeligheder til de billigste Priser. „Y descendrez-vous²⁰⁾?“ spurgde den gamle Dame mig. „Non, madame,“ svarede jeg hende, „je me défie de ce genre d'éloges; on m'a recommandé l'Hôtel du faisan, et je suivrai ma recommanda-

²⁰⁾ Lager De derind?

tion²¹⁾“. — „Vous faites bien“, svarede den Gamle, c'est un très bon hôtel d'une ancienne réputation; j'y descends toujours²²⁾“. Et Dieblif efter besandt Reiseselskabet sig omslyttet i et Par Omnibusser og en Deel Cabrioletter. Størstedelen bestemte sig for l'hôtel du faisan, som er beliggende omtrent i Midten af la rue Royale, en stor og bred Gade, der løber snorlige midt igjennem Staden ud til den mægtige Bro, som er bygget over Loiren, og kun overtræffes af den, som fører over la Garonne til Bordeaux.

Anecdote.

Valget af en Kone. Prindsessen af Hessen Darmstadt førte sine tre Døtre til Keiserinde Cathrine d. 2den, for at denne skulde mellem dem vælge en Kone til Størhertugen. Keiserinden bestemte sig hurtigt for den Mellemste. Man spurgte hende om Grunden til denne gunstige Forkjærlighed, hvorpaa Keiserinden svarede: „jeg har betragtet dem alle tre fra mit Vindue idet de steg ud af Kareten. Den Ældste gjorde et Feiltrin, den Næstældste steg ud med en naturlig Rolighed, den Yngste sprang med en let Fod over Dørrinet. Den Ældste forekom mig derfor lidt keitet, og den Yngste altfor rafl og determineret“. Fortælleren af denne Anecdote paastaer, at Keiserindens Dømmeme om Enhver især var træffende.

²¹⁾ Nei, Frue, jeg har ingen Tid til det Slags Lovtaler; man har anbefalet mig Fasan-Hotellet; og jeg vil følge min Anbefaling.

²²⁾ Deri gjør De vel; det er et meget godt Hotel af en gammel Anseelse; jeg pleier altid at tage derind.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 3.

Løverdagen den 19de Januar 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt i det Schulhuse Officin.

Bekjendtgjørelse.

Fredagen den 28de December 1855 afholdtes en Generalforsamling, i hvilken 43 Repræsentanter vare tilstede og følgende afhandlede og besluttede:

1. Da Hr. Oberstlieutenant Ridder Garbrecht, hvis Embedstid som Administrator udløb med Aaret 1855, havde erklæret, at han ikke kunde modtage et eventuelt Gjenvalg, men ønskede at fratræde, foretoges Valg paa en ny Administrator ifølge Lovens § 16 og valgtes derved medundertegnede Licent. theol. og Pastor C. Rothe, til Administrator i de følgende 3 Aar.

2. Til, i Forening med den ifølge Lovens § 57 vedblivende Revisor Hr. Secretair Diechmann, at revidere Regnskabet for 1855, valgtes Hr. Urtefræmmer J. C. Bondrop, der har modtaget Valget.

3. Til at foretage det ifølge Lovens § 48 bestemte Eftersyn, samt Overleveringen af Selskabets Kasse og Effecter m. m., valgtes de Herrer Repræsentanter: Justitsraad Stjernholm, Oberst M. v. Glahn og Statsraad Salicath, hvilke ligeledes have modtaget Valget.

4. Da Hr. Cand. juris T. Schorn ønskede at fratræde sin Function som Medlem af Skriftcommitteen, valgtes i hans Sted Hr. Cand. theol. og Adjunkt S. Sørensen, der ogsaa har modtaget Valget.

5. Ifølge Revisionens Skrivelse af 12te November f. A. er der ved Regnskabet for 1854 Intet fundet at erindre, hvorefter Forsamlingen meddelte Decharge og Dwittering for bemeldte Regnskab.

6. Det vedtoges at Udarbejdelsen og Trykningen af en ny Medlemsliste, som efter Lovens § 35 skulde udgives, maa udsættes endnu et Aar.

7. Det besluttedes at de uerholdelige Contingenter hos 10 Medlemmer, hvoraf de 6 ere døde, maatte føres til Udgift i Regnskabet med 30 Rd. og for 2 ugentlig Betalende med 2 Rd. 5 Mk. 10 ß., hvorefter disse tvende, saavel som de andre 4 Personer, skulde udslettes som Medlemmer af Selskabet.

8. Fra et ældre Medlem, der i sin Tid havde udmeldt sig, foredroges en Ansøgning om igjen at kunne indtræde som Medlem og da at erholde Pension af Selskabet. — Forsamlingen besluttede, at Ansøgeren vel kunde optages igjen med sin tidligere Anciennitet i Selskabet mod tillige at betale Contingentet fra hans Udmeldelsestid og indtil 1ste Januar d. A.; hvad Pension derimod angik, da maatte han underkaste sig Selskabets Love i denne Henseende, og maa han efter sin Gjenoptagelse i Selskabet melde sig med en ny Ansøgning, der da vil blive behandlet paa lovbestemt Maade.

9. Slutteligen optoges følgende 45 Medlemmer i Selskabet:

Bærtshuusholder P. Nielsen.

Politiebetjent M. Herz.

Skomagermester W. Søfverberg.

Urtekræmmer M. H. C. Dst.

Linnedvæver W. H. Golding.

Skomagermester P. P. Rider.

Assistent i Kongens Fogeds Contoir U. K. F. Schov.

Skomagermester S. Nielsen.

Skomagermester D. Nord.

Høker N. P. Petersen.

Assistent i General-Kasserer Bureauet A. Jørgensen.

Urtekræmmer J. Bjørnelund.

Høker S. Petersen.

Malermester A. C. Bennicke.

- Skrædersvend G. Frederiksen.
 Afd. Ritmester Kahlstedts Datter, S.
 Løvmagermester T. Jensen.
 Bævermester N. C. Lundberg.
 Slagtermester P. H. Juul.
 Blikkenslagermester J. G. Mathiesen.
 Slagtermester M. R. Friestedt.
 Skomagermester N. P. Lundquist.
 Betjent ved Justeerammeret J. P. Rostgaard.
 Bærtshuusholder N. P. Rasmussen.
 Urtekræmmer W. Hansen.
 Overspillemand C. P. Jørgensen.
 Speilhandler C. G. T. Jensen.
 Tobakshandler C. Kruse.
 Snekermester J. R. Kjertmann.
 Kleinsmedsvend A. J. Agerborg.
 Bødkermester N. J. Tranekjær.
 Thee- og Porcellainshandler J. C. Jensen.
 Afd. Toldassistent C. J. R. Carlsens Enke.
 Lømmersvend J. F. W. Wilhelmsen.
 Lithograph J. Hoffensberg.
 Afd. Fuldmægtig Gluds Datter, J. M. M.
 Overkrigscommisair W. Kleins Datter, C. A.
 Afd. Isenkræmmer og Bud Kleins Datter, C. C.
 — — — — — N. G.
 — — — — — A. W.
 Afd. Stadsmusicus Frost's Datter, J. C.
 Bagermester Møllers Datter, C. C.

Profesør S. L. Borring, R. af D.
 Cand. theol. og Adjunct S. Sørensen.
 Overlærer Petersens Søn, Henry.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
 den 10de Januar 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Carl S. Groth.

T o u r s.

Neppe var Omnibussen standsset udenfor l'hôtel du faisan, i Midten af Gaden rue royale, før flere raske, smukt friserede Opvartere kom de Reisende imøde og modtog de nye Gæster med stor Forekommenhed. Efter at Reisetøiet var bragt ind i Hotellet og et Værelse var blevet mig anvist i Stueetagen ud imod Gaden, kom en af Opvarterne at anmode mig om, naar jeg gik ud, da at ville hænge min Nøgle, som han kaldte la cleffe, i Forværelset foran Spisefalen. I Paris kaldes Nøglen altid la clé, og overeensstemmende med denne Talebrug, begynder den nyere Skrivebrug at udelade Endebogstavet f. I Tours, som udmærker sig ved sin Fastholden ved det Gamle, lyder derimod endnu dette Ord med et bredt aabent e, efterfulgt af en stærk F-Lyd. Dette er een af den tourske provindsial Ud-

tales Giendommeligheder. Den raske, livlige Tone, der, som en Afspælling af det stærkt bevægede Liv, udmærker Hovedstaden, har her undergaaet en væsentlig Forandring. Den Ro og Stilhed, som er udbredt over Byen, synes at have meddeelt sig til Udtalen og givet denne en mærkelig Langsomhed ved Siden af en bredere Betoning og en mindre markeret, næsten affumpet Angivelse af de Consonanter, som, udtalte af den parisiske Tunge, især bidrage til at give Udtalen sin Skjønhed. Det er en gammel Fordom, at det er i Tours og især i Angers, at det franske Sprog tales smukkest og i sin største Reenhed. Derfor sendte Forældre i forrige Tider deres Børn til Akademiet i Angers, for der at lære, som de meente, det bedste Fransk. Det forholder sig dermed omtrent, som naar det hedder hos os, at Odense er den By, hvor man taler bedst Dansk. En lignende Fordom har i lang Tid nævnet Genf som det Sted, hvor man bedst lærer Fransk. Dog denne sidste Fordom tilhører ikke Frankrig, thi der kjender man altfor vel alle Schweitzer-Udtalens Afvigelser; men denne Fordom ser dansk, eller maaskee rettere protestantisk, fordi man har foretrukket at lade Ungdommen fuldende sin Uddannelse i det nyere Sprog i en reformeert og for sin Reenhed i Sæder høit anseet By. Hvad for Resten Udtalen af Sproget angaaer, da glemme Mange, at denne bestaaer ikke blot i en rigtig Udtale af Vocale og Consonanter, men tillige i en rigtig Betoning eller Accentuation, der fremfor noget Andet giver Sproget

sin Colorit. Det er Foreningen af begge disse Hensyn, som danner den gode Udtale. Denne bliver derimod snarere til en Karrikatur, naar det ene outreres uden Hensyn til det andet.

Før der skulde spises til Middag i Hotellet, vilde endnu hengaae omtrent et Par Timer. Denne Tid skyndte jeg mig at anvende til at skaffe mig et flygtigt Overblik over Byen. Ved Indkjørselen i Staden, naar man ankommer fra Paris, møder man først en halv-cirkelformig Plads, omgivet af eensformede tre Etager høie Huse. Fra Midten af denne Plads, udgaaer den smukke, brede Gade, hvori l'hôtel du faisan er beliggende. I denne Tours's Hovedgade, som løber tværs igjennem Byen, træffer man de største og smukkeste Boutikker; dog kunde disse ingensomhelst Sammenligning udholde med de i Paris's Hovedgader, men vel maaskee med det Slags, man træffer i rue Rambuteau og deslige Gader. Ved den anden Yderkant af la Rue royale kommer man til en af de prægtigste Broer, Frankrig har at opvise. Denne Bro, som er opført paa 15 eliptiske massive Buepiller, har en Brede af 21 Alen og en Længde af henved 200 Favne. Omtrent midtvejs fører en Steentrappe ned fra Broen til en lille aflang D, som ligger midt i Voiren, og hvorpaa er anlagt en smuk Have, som tilbyder de Spadserende flere Forfrisknings-Pavillons og det dandselskende Publicum en smukt arrangeret Dandsesalon. Paa den

anden Side Broen hæver Landskabet sig temmelig brat, og paa en Høi ligeoverfor Broen er opført en Bygning, paa hvis Overdeel en Telegraph bevæger sine lange, smalle Arme i bestandig Samtale med Hovedstaden. (Sluttes).

Anecdote.

Biskoppens Kæppe. Ved Delingen af Polen mistede Biskoppen af Worms en stor Deel af sine Indtægter. Da denne Prælat, som Frederik den Store holdt meget af, en Dag kom at gjøre Kongen sin Opvartning i Potsdam, sagde Frederik til ham: „De kan umulig være min Ven“. Biskoppen svarede, „at han aldrig vilde glemme en Undersaats Pligter imod sin Souverain“. — „Hvad mig angaaer“, svarede Kongen, „jeg er virkelig Deres Ven og har altid stolet meget paa Deres Vennskab. Jeg haaber ogsaa endnu, at hvis den hellige Peter en Dag nægter at aabne Døren for mig til Paradis, da vil De nok tage mig under Deres Kæppe, saa at Ingen bliver mig vaer“. — „Det vil blive vanskeligt“ svarede Biskoppen, „thi Deres Majestæt har saaledes beklippet min Kæppe, at den ikke længer er viid nok til at skjule Contrebande under“. Dette Svar morede meget Kongen, som skyndte sig med at oprette Biskoppens lidte Lab.

Borring.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 4.

Løverdagen den 26de Januar 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt i det Schulhøjskole Officin.

C o u r s.

(Sluttet).

Ikke langt fra Broen kom en Kone, som folgte Frugt, mig imøde. Hun havde Bærer i sine Kurve, men hun raabte ikke poires som i Paris, men derimod pères, idet hun udtalte Diphthongen oi med Lyd af é, saaledes som det i det vestlige Frankrig ikke er ualmindeligt. Hendes Raab lød derfor næsten ganske som en kjøbenhavnsk Sælgekones, der faldbyder „Bærer“; denne Lighed forekom mig især paafaldende ved den stærkt snurrende Lyd, hvormed hun paa Almuens Viis udtalte Bogstavet r. For Spøg spurgte jeg hende paa halvt Fransk og halvt

Danff: „combien vos (hvad koster Deres) Bærer?“ og hun handlede med mig uden at synes at lægge Mærke til, at jeg talte et andet Sprog. Efterat have seet mig om i Byens nærmeste Omgivelse paa den anden Side af Floden, gik jeg tilbage over Broen. Jeg havde endnu før Bordtiden en lille Time; jeg gjorde derfor en Tour til Benstre, hvilken Bei førte mig til en anden lille D, som ved en prægtig Hængebro forenes med Kaien. For at passere denne Bro betales en centime (omtr. $\frac{1}{3}$ ø.). Paa Den er anlagt en herlig Badeanstalt. Paa Hjemveien herfra saae jeg endvidere Domkirken, den berømte cathédrale de St. Gratien, som er af en let gothisk Architectur, med tvende Taarne, der hæve sig til en Høide af henved 150 Fod. Synet af denne gamle imponerende Kirke mindede mig om Birotteau og Mlle Gamard i Balzac's mesterlige Fortælling, Pebersvenden. Jeg saae endvidere la place verte (den grønne Plads). I Indbildningen saae jeg her Birotteau komme trippende hen over denne lille grønne aflange Plet, paa sin Hjemtour fra sin Aftenvihsst hos Mme Listomère. Fremdeles saae jeg det biskoppelige Palads, Præfecturet og Raadhuset, hvilke begge ligge i Nærheden af hinanden og ikke langt fra mit Hotel, hvor jeg ankom et Par Minutter, før man ringede tilbords. Jeg anmodede Taffeldækkeren om at anvise mig Plads ved Bordet ved Siden af en Gæst, som havde hjemme i Byen eller dens nærmeste Omegn, thi hos Saadanne erholder man gjerne bedst Bæfked om hvad af Localiteterne, man ønsker at oplyses om.

Opvarteren sagde mig, at flere af Byens Beboere, især af Embedsclassen, spiste daglig i Hotellet, og han havde den Godhed at tildele mig en Plads ved Siden af en Rentier, der var ligesaa utrættetig i at udsørge, som redebou til at meddele Dplysninger. Sine Spørgsmaal begyndte han med det Sædvanlige: Hvorfra jeg kom? og hvorhen jeg gik? Saasnart han hørte, at jeg kom fra Paris, strømmede tusinde Spørgsmaal ind paa mig. Først vilde han have Dplysninger om den sidste store Revue, som Cavaignac havde holdt paa Marsmarken over Nationalgarden og Linietropperne. Dernæst førtes Samtalen over paa Oprøret i Junidagene. Hvad jeg deraf personlig havde været Vidne til, forekom ham af stor Interesse. Saasnart de øvrige Gæster hørte Samtalen dreie sig herom, opstod der ligesom en Bæddestrid imellem dem, om hvo der kunde fortælle de grueligste Røverhistorier fra disse Rædselsdage. Jeg fik her en Prøve paa, hvorledes Afstanden forstørret Begivenhederne. Nogle fortalte om Børn, der vare myrdede i Buggen; Andre om et Nonnekloster, som Oprørerne havde bemægtiget sig, og hvor de derefter havde mishandlet de fromme Søstre. En Dame fortalte endogsaa om Mirakler i den Anledning, hvorledes nemlig det hidtil ikke havde været muligt at afvadse det Blod, hvormed Murene om Église de St. Eustache vare blevne bestænkede, og da jeg derimod indvendte, at skjøndt jeg boede tæt ved Kirken, saa havde jeg dog Intet seet deraf og heller Intet hørt derom, saa anførte

hun, til Understøttelse for sin Fortælling, flere Abbeder og Vicairer, som selv havde seet og fortalt det, foruden Tanter og Niecer, som havde skrevet hele Breve derom med Tilspøiende, at Erkebiskoppen af Paris nu havde forbudt at afvadste dette Blod, der maatte ansees for heiligt. Da min Nabo siden hørte, at jeg den næste Morgen agtede at tiltræde Reisen til Bordeaux, udbrød han: „vous aurez alors pour compagnie quatre Anglaises qui habitent cet hôtel¹⁾“. Med al Hviagtelse for det engelske Folks mange fortrinlige Sider, saa ere dog engelske Damer ikke det Reiseselskab, jeg helst ønsker mig, især naar jeg derfor skal gjøre Afkald paa et fransk Reiseselskab. Alt er jo relativt i Livet, og derfor vil man vel ikke tage mig det ilde op, naar jeg yttirer, at overfor det livfulde, franske, melodiske Tonefald, sturrer det engelske yes, what, which affskyeligt i mine Øren. Naar man erindrer, hvad en berømt engelsk Digter selv har sagt om sit eget Modersmaal²⁾, saa vil man

1) De faaer da til Reiseselskab fire Englænderinder, som boe i dette Hotel.

2) I love the language, that soft bastard latin,
Which sounds as if it should be writ on satin,
With syllables which breathe of the sweet South,
And gentle liquids gliding all so pat in,
That not a single accent seems uncouth,
Like our harsh northern whistling, grunting guttural,
Which we're obliged to hiss, and spit, and sputter all.
Jeg elsker Sproget, det bløde Bastard-Latin, der lyder
som om det burde skrives paa Atlas, med Stavelses,

vel ikke 'undre sig over, at det Engelske, især i Frankrig, ikke behager mine Dren. Men hvad skulde jeg da gjøre for at undgaae dette Selskab? min Nabo underrettede mig tillige om, at der til tre forskjellige Tider afgik Diligencer til Bordeaux, nemlig den første en Time efter Jernbanetogets Ankomst fra Paris, altsaa Kl. 5; den næste om Natten Kl. 1, og endelig en tredie om Morgenens Kl. 8. Efter denne Oplysning om de forskjellige Afgangstider, besluttede jeg mig til at reise med Diligencen, som afgik om Natten. Saa snart vi havde spist, gif jeg derfor strax hen at tage min Plads med Bognen, som afgaaer Kl. 1. Jeg satte mig derefter igjen i Bevægelse for at see saa meget af Staden som muligt. Jeg besaae saaledes to gamle Taarne, der staae tilbage som de eneste Levninger af det gamle Abbedi Saint-Martin, der bærer Navn efter Eremiten Saint Martin, om hvem det hedder, at han blev Stadens første Grundlægger. Alt blive udfaaret til abbé de Saint-Martin blev i lang Tid anseet for saa stor en Værdighed, at den attraaedes af selve Frankrigs Konger. Jeg gjennemvandrede endvidere en Deel af les promenades du Mail, som gaae udenom

som aande af det søde Syd, og bløde flydende Bogstaver, som glide alle saa nemt ind, at ikke en eneste Betoning synes grov, saaledes som vort haarde, nordiske, pibende og gryntende Guttural-Sprog, som vi ere nødsagede til at hysse, spytte og fremsproite Alt sammen.

Byen i dens største Udstrækning og en anden Spadsere-
retour eller Allee, som udmunder paa la Place royale.
Paa hele Veien gjennem denne Allee stod Bord ved
Bord med Bænke eller Stole omkring. Folk, jeg mødte
paa denne Tour, underrettede mig om, at dette var
Forberedelsen til en stor Banquet, man agtede at give
en Deel af den parisisse Nationalgarde, der havde be-
sluttet at sende et Udvalg af sin Midte til Tours,
ligesom den, efter det Mars Skif, allerede havde gjæstet
flere andre af de større Byer i Frankrig, til Tak for
den Bistand, der af disse Byers Nationalgarde var
ydet Paris under det frygtelige Oprør.

Theatret, som er beliggende i la rue Sellerie,
ønskede jeg gjerne at besøge, men Forestillingen begyndte
sildigt og hørte først op Kl. 11 $\frac{1}{2}$. Min Beslutning
at reise Kl. 1 nødte mig saaledes til at gjøre Afkald
herpaa. Tabte jeg Noget derved, saa vandt jeg igjen
paa den anden Side, at komme saa tidligt til Bordeaux,
at jeg der kunde, efter min Reiseplan, tilbringe to hele
Dage. Mørket begyndte allerede at indtræde og min-
dede mig om at begive mig paa Hjemveien. I la rue
royale kom jeg forbi en meget stor brillant Café. Jeg
traadte i Forbigaaende ind i denne Café, hvor jeg til
Caffen erholdt gratis sceniske Forestillinger, blandede med
Sang og afverlede af Concert af et lille Selskab, som
talte 7 à 8 Medlemmer. Præstationerne hørte ikke til
de meest kunstrige, men ydede desuagtet, saavel ved deres

gode som svage Sider, Stof til en let behagelig Underholdning under Nydelsen af Caffen. Ligesom Orléans har Tours et Billedgalleri indeholdende mere end 200 Malerier, og et Bibliothek, som tæller over 40,000 Bind. I litterair Henseende udvikler Tours stor Virksomhed. Staden har en særdeles driftig Boghandler i Hr. Mame, paa hvis Forlag der udkommer, under Erkebiskoppens Ledelse, en udvalgt Samling af underholdende Skrifter for Ungdommen, henhørende ikke alene til den skjønne Litteratur men ogsaa til forskjellige Videnskabsfag. Disse i Tours besørgede Udgaver ere smagsfulgt udstyrede og i høi Grad billige. Der forekommer i denne Samling intet Skrift, der kan i mindste Maade være anstødeligt fra et moralsk Standpunkt. En Fader, som ønsker at give sit Barn en ufsadelig, interessant fransk Bog, kan i den af Mame udgivne Samling tillidsfuld gjøre sit Udvalg. I litterair Henseende har Tours endnu en anden Betydning. Flere af Frankrigs berømte Forfattere ere udgaaede fra denne By; som saadanne nævnes her i Forbigaaende: Rabelais og Grécourt, pastoral Digteren Racan, Philosophen Descartes, Novelle-Forfatteren Bouilly, og den i saa mange Henseender navnkundige Erkebisp og Historie-skriver Grégoire de Tours.

I Byens nærmeste Omegn, omtrent i en Afstand af 20 Minutters Gang, findes Ruinerne af det mærkværdige Slot Plessis-les-Tours, hvor Ludvig den 11te

tilbragte flere Aar af sin Regjeringsstid, omgivet af sine villieløse Redskaber Tristan l'Hermitte og Barberen Olivier-le-Daim. Hans Liv henrandt her mellem skinhellig Gudsfragt, ryggesløs Udsvævelse og grusom Hævngjerrighed. Et Dieblif laa han paa Knæ for sin Helgen Saint Jacques de Compostelle, som han bad om Tilgivelse for sine svære Synder og troede sig derefter berettiget til at begynde forfra; et andet Dieblif lod han Gn, han bar lidt Nag til, f. Ex. Adelen's Formand, le messire Jean d'Armagnac, dingle i Galgen ved Hjælp af en af sine ovenfor nævnte Haandlangere, og det næste Dieblif derefter svælgede han i lav Belyst med den skjøne Pige fra Lyon. Det er denne værdige Konge, som Guizot nævner blandt Frihedens Forkæmpere i Frankrig, thi af Had til Adelen vilste han sig som Borgerstandens Belynder og Beskytter. Han var for Frankrig en Christian den 2den i stor Stil. — Kl. henved 10 vendte jeg tilbage til l'hôtel du faisan, forlangte „ma clesse“ hos Dyparteren, afgjorde min Regning og fastede mig derefter et Par Timer paa Sengen for Kl. 1 at reise videre.

Borring.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 5.

Løverdagen den 2den Februar 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt i det Schulgiske Officin.

Reise fra Tours til Bordeaux.

Nogle Minutter før Diligencen skulde afgaae til Bordeaux, fra Postgaarden i la rue royale, indfandt jeg mig paa Afgangstedet. Saasnart jeg der havde ladet aflevere mine Reisesager til Conducteuren, forlangte jeg at erholde min Plads anvist i den midterste Deel af Reisevognen, hvor jeg havde erholdt, ifølge mit Indskrivningsbeviis, Nr. 1. Jeg ventede derfor at erholde en Hjørneplads, der saavel for Udseten, som for Reisebefvemmelighedens Skyld, tilbyder flere Fordele. Dette havde ogsaa Postmesteren tilsagt mig. Dvereensstemmende dermed vilde jeg, idet man

aabnede Raretøren for mig, indtage den første Hjørneplads, som jeg ansaae for tilhørende mig paa denne Reise. Det var bældmørkt, saa at jeg ikke kunde see, om Pladsen var besat eller ikke, men en qvindelig Stemme, som jeg ikke forstod, overtydede mig om, at jeg maatte søge et andet Hjørne. Til min store Forundring opdagede jeg, at alle Vognens fire Hjørner vare besatte, og det af Damer, overfor hvilke min formeente Ret til en saadan Plads forsvandt, thi fra Barn af vant til at indrømme Qvindelkjønnet Forretten i Alt hvad der gjælder Bekvemmelighed og Behagelighed, forstod jeg ikke, som de fleste Reisende nuomstunder, at undertrykke denne hos mig til Instinct blevne Forekommenhed. Hvad der endnu forøgede min Forundring var, at Reiseselskabet forholdt sig aldeles passivt, som om en indre Følelse af deres Anmasselse havde slaaet disse Damer med Stumhed. Der blev mig altsaa kun tilbage at indtage en Plads midt imellem tvende af disse Ekjønheder. Paa min Undskyldning for i den Anledning at uleilige dem, thi de havde ikke alene bemægtiget sig alle de fire Verdenshjørner, men occuperede saa at sige desuden hele Terrainet, fik jeg heller intet Svar; enten syntes de allerede at hvile i Svøvnens Arme efter deres dog let udførte Erobring, eller ogsaa, tænkte jeg, høre de til den høitstaaende aristocratiske Race, der anseer det for under sin Værdighed at svare en obscur Person, og det var jeg i enhver Henseende i det omgivende Mørke. Havde denne sidste Tanke ret saaget

Magt over mig, troer jeg dog, at mit demokratiske Sind vilde have faaet Overmagt over mit Instinct og bevæget mig til at gjenerobre min retmæssige Eiendom. Over Pladsen beklagede jeg mig imidlertid mindre end over Mørket, der hindrede mig i at gjøre mig bekendt med det Selskabs Døre, i hvilket en maaskee skjæbningsvanger Hændelse havde bragt mig ind. Dværgen om Umuligheden i for Diebliffet at lære mit qvindelige Reiseselskab at kjende, resignerte jeg mig, og beredte mig til, ligesom mine Naboerster, at fortsætte den Svøm, som jeg netop for at undgaae Dameselskab, dog vel at mærke et engelsk, nyligen havde afbrudt i Hotellet. Under alt dette var Rudsken kommen op paa Buffen, eller maaskee rettere Rideskænen op paa Forhesten, thi paa de fleste Router i Frankrig styres Hestene, som trække Bognen, ikke af en Rudske paa Buffen, men af Rideskænen, der med sine kæmpestore Støvler tager Plads paa Forhesten til Benstre. Idet Bognen satte sig i Bevægelse og rullede skumplende hen over den ujævne Steenbro, syntes der ogsaa at komme Liv og Bevægelse indeni Bognen, thi foruden at Naboersterne ved deres pludselige uregelmæssige Slingren gave deres Nærværelse tilkjende snart ved Albuestød og snart ved Hovedets Dinglen, saa lod der sig paa eengang høre et klagende Skrig, som forekom mig at være en Lyd af et spædt Barn. Er her et saadant tilfælde, tænkte jeg, men da jeg ikke før ved noget Livstegn var bleven opmærksom paa nogen anden levende Skabning end de fire Damer,

plagede jeg mig med at gjette, hvilket Væsen Lyden kunde tilhøre. Et Dieblif faldt det mig ind, at jeg maaskee befandt mig mellem Døvstumme, og at den hørte Lyd var det Slags Skrig, hvormed det Slags ulykkelige Væsener give undertiden deres Følelse tilkjende. Skriget gjentoges atter i en endnu mere skjærende Tone, og i det Samme rullede et stort og tungt Legeme med en raslende Lyd henover mine Knæ. Hvad kan dog alt dette være? tænkte jeg, men paa mit Udraab: *qu'est-ce que c'est donc?*¹⁾ fik jeg som før ikke en Stavelse til Svar. Lyden gjentoges atter, og nu forekom det mig, som om det var Lyden af et Dyr snarere end af et Menneffe. Derefter fulgte nogle Ord, som jeg ikke forstod, men hvortil der blev svaret: *yes, yes!* Jeg fattede da, at de tvende Damer, som sad ved Siden af mig, vare engelske, og jeg begyndte at tænke, at jeg var bleven Gjenstand for en uundgaaelig Skjæbne, saa at jeg, uagtet al min Bestræbelse for at undgaae at falde i et engelsk Dameselskab, dog netop var bleven stuvet ind i Samme, ligesom for at vare mig om, at fra det, der engang er os bestemt, formaaer ingen Dødelig at unddrage sig. Diligencen ankom nu til Barrieren, hvor der standsedes et Dieblif, og da *le commis de la barrière* (*Barriere = Betjenten*) førte en Vøgte henimod Vinduet i Bogdøren, saa gik derved et Lys op for mig, og jeg saae, at den ene Dame holdt paa Skjødets

¹⁾ Hvad er dog dette for Noget?

et meget stort Buur, hvori sad en stor graa Papegøie, der rimeligen var det Dyr, jeg havde hørt udstøde det gaadefulde Skrig. Nogle Ords Berling mellem Damerne overtydede mig tillige om, at de alle fire vare Englænderinder. Skinnet af Bomlygten viiste mig desuden, at de tvende Damer, mellem hvilke jeg sad, vare gamle, omtrent henved et halvhundrede Aar eller derover, men at derimod de to andre paa Bagsædet ligeoverfor vare tvende unge, ret smukke, stærkt blonde Damer, omtrent i det tyvende Aar. Den Tanke opstod naturligt hos mig, at de fire Damer, hvis Selskab jeg havde villet undflye, og for hvis Skyld jeg havde nægtet mig at gaae paa Comedie og forstyrret min Nattero, havde ligesom jeg, dog ikke for at drille mig, da intet Menneffe kjendte min tagne Beslutning, forandret deres Rejseplan og bestemt sig til at reise om Natten heller end at begive sig paa Bei om Morgen. Det var altsaa et Drilleri af Skjæbnen, men jeg fik senere Leilighed til at overtyde mig om, at Alt i Livet har sin gode Side, og at det, en usynlig Villie udretter for os, dog altid er det Bedste, thi netop ved at reise paa den Tid kom jeg til at passere de smukkeste Punkter under Dagbelysningen. Englænderinderne, som ere Verdens meest udmærkede Tourister, vidste nok hvad de gjorde, og havde snildt indrettet deres Rejse paa en saadan Maade, at de kunde nyde Synet af det Skjønneste, Reiserouten frembød. Efter saaledes at være bleven oplyst om Beskaffenheden af Forholdene,

hvorunder jeg befandt mig, forsøgte jeg, saa godt jeg kunde, at forskaffe mig Dypreisning for den forstyrrede Nattero. Dog blev dette meget vanskeligt, thi Buret spadserede ideligen fra den Ene til den Anden, eftersom de trattedes af at bære det, og jeg, af hvem de ikke syntes at tage den mindste Notice, dannede ligesom et Slags Bro for deres elskede Poppedrengs natlige Balfarter. Natten har en underlig Gave til at gjøre Folk ugeneerte. Jeg længtes derfor efter Dagen, i Haab om, at den vilde gjøre mine engelske Damer lidt mere maneerlige eller vise dem en Plads, hvor deres Poppedreng kunde finde Ro uden at genere Nogen. Hvergang Fuglen skulde tiltræde sin Reise omkring i Bognen fra det ene Knæ til det andet, pleiede den almindeligen at gjentage sit umelodiske Skrig, ligesom om den heller ikke selv var fornøiet med saaledes at forstyrres i at sidde paa sin Pind, og Damerne accompagnerede da gjerne Fuglens Toner med en lille for mig ikke mere melodisk Passiar, som rigt udfyldtes af yes, yes, yes! eller no my dear! o. s. v. o. s. v.

Saaledes hengik Natten indtil vi ankom til den lille By, som bærer Navnet Les Ormes og ligger ved den lille Flod Bienne, som, efter at have forenet sig med La Creuse, udgyder sig i La Loire noget før man kommer til Saumur. Solen var nu kommet op over Horizonten og begyndte at belyse Landskabet, og de rige Afverlinger, dette frembød, ydede en vliebkelig Diversion imod det kjedsommelige, monotone Selskab,

hvis Hovedtanke og Hovedbestjæftigelse syntes kun at dreie sig om Poppedrenge. Daglyset hjalp mig tillige til at gjøre mig fuldstændigere bekendt med mit Reiseselskab, som jeg, efter det Ydre at domme, maatte antage ikke at staae paa noget lavt Trin i den aristocratiske eller idetmindste den finantstuelle Scala, thi deres Reisetoulet var i høi Grad rigt udstyret, og fra Top til Taa vare de behængte med Guld, saasom Guldfjæder, Gulduhre, Guldarmaand og en Mængde Ringe; kort, Alt tydede hen paa, at de hørte til en meget velhavende Klasse. Kun deres Væsen og Manerer vare i høi Grad frastødende. Saaledes havde de for Skif, hver Gang Bognen standsede for at skifte Heste, hvilket indtraf næsten hver halvanden Time, da at fremtage Kuffer og Kurve, hvori de havde al Slags Proviant, saasom Kyllinger, Skinke, Æg, Abelsiner, Druer, Kager o. desl., hvormed de i stor Overflodighed gjorde sig til Gode. At byde deres Reisekammerat Noget af disse mange Sager, faldt dem naturligviis ikke ind, men de stærke Uddunstninger af deres Spisekammer vare derved kun desto ubehageligere. I Les Ormes havde jeg dog det Held at faae Postillonen til i Hast at forskaffe mig et Par Æg fra et ved Veien liggende Bærtshuus. (Fortsættes.)

Anecdote.

En kostbar vindbuden Gjæst. En Fiolinspiller, som gav Concerter i Californien, har skrevet følgende Brev: „Ganske nylig blev mit Mod sat paa en haard Prøve. Jeg

gav en Concert i Stockton. Concertsalen var propfuld. I det Dieblif, da jeg paa min Fiolin udsbandt en Række Flageolet-Toner, bestemte til at efterligne Fuglenes Sang, udbred pludseligen Angstskrig i Salen. Jeg var i Begreb med at staae op fra min Plads for at udtrykke min Forbauselse over en saadan Virkning af min Fiolinbue, da jeg blev draget ud af min Bildfarelse ved Synet af den frygteligste Rival, som nogensinde har fravristet en Concertgiver Publicums Opmaerksomhed: det var en Tiger. Ved Siden af Concertsalen, som var opført af Bræder, befandt sig en anden Sal, hvor man havde indflyttet et Menageri. Hvad enten det nu var en Virkning af Hændelsen, eller en Ironi af Skjæbnen, saa stødte Concertsalen og Menageriet op til hinanden, dog ikke som to Yderpunkter. Mængden, som trængte sig ind i Salen, havde sprængt Døren, som førte indtil Menageriet, og bag denne Dør viiste sig et frygteligt Skue. Raabene: „vogt Dem for Tigeren!“ gjenlød fra alle Kanter. Lykkeligviis var Dyret indespærret i et Buur, hvilket jeg og mange Flere, som befandt sig i en stor Afstand, ikke strax vare blevne vaer. Snart lagde Frygten sig, og vor afrikanske Gæst afslagde Prove paa god Smag ved rolig at bivaane Concerten indtil Enden. Hvad der er mere moersomt, det er, at jeg blev nødt til at betale meget dyrt denne Tilhørers Plads, skøndt jeg ikke havde inviteret Samme. Tieren fordrede en Erstatning af 200 Dollars, og jeg blev nødt til at finde mig deri, thi den ærværdige Vært var Fredsdommer i Stockton. Hos os i Europa vilde en saadan uventet Afbrydelse useilbarligen have gjort Ende paa Høitideligheden; men her, hvor Mod er mere værd end rede Penge, finder man det ganske naturligt, at tilbringe et Par Timer i Selskab med et glubende Dyr“.

Borring.

Borger-Vennen.

otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 6.

Løverdagen den 9de Februar 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Reise fra Tours til Bordeaux.

(Fortsat.)

Et Par Timer efter kom vi til Châtelleraut ved Bienne. Denne By, som tæller henved 10,000 Indvaanere, besidder de betydeligste Knivfabriker i Frankrig. Saasnart Diligencen begyndte at føre ind i Byens Gader, hørtes rundt omkring os en Mængde skrigende Toner, uden at det var mig muligt for Bognens Rullen at skjelne, hvad denne Skrigen havde at betyde. Det første Ophold fandt her Sted efter Afreisen fra Tours. Der tilstodes os en lille halv Time til Bederfærgelse efter den lange trættende Kjørsel. Neppe

vare vi stegne ud af Bognen, før vi bleve omringede af en stor Sværm af unge Fruentimmer, unge Piger og gamle Koner, som søgte at overdøve hinanden med deres Strig, idet de rakte hen imod os alle Slags Knive, Sæer og Dolke. „Achetez des couteaux (kjøb Knive)“, lod det allevegne rundt om vore Øren i underligt pibende Toner. Priserne, de forlangte, vare fabelagtigt billige, men desuagtet vrede des de ikke over, at man bød dem endnu meget mindre. En Dolk med et stærkt, af Forspringer rigt smykket, Blad, købte jeg for 3 Franks. Den vilde i Paris i det mindste have kostet 10. Ogsaa lignede Dilligencen, da vi igjen havde indtaget vore Pladser, en heel Knivboutik. De engelske Damer havde kjøbt en stor Mængde Sager, men især syntes Dolken at have vundet stor Gunst for deres Dine; de yngre havde saaledes hver kjøbt sig en af samme Slags som min, men de havde betalt den meget dyrere, skjøndt de fandt, at det endnu var a dead bargain (et Røverkjøb). Om deres Forkjærlighed for Dolken hidrørte fra en almindelig Grund eller blot havde sit Udspring fra en speciel Trang til at besidde et Forsvar imod Reisens eventuelle Farer, derom kunde jeg ikke danne mig nogen Mening, men de syntes at glæde sig meget i Beskuelsen af den, ret som om der nu Intet som helst var, de behøvede at være bange for. I det Postillonnen igjen lovede sig til at føre videre, rakte man ind i Bognen til os et prægtigt Etui med 12 Bordknive, som i Paris vilde have kostet 30 Franks, men der forlangtes kun 20. Det var ikke min Agt at

fjøre mere, og jeg raabte derfor, uden at tænke mig Muligheden af at erholde saa godt Kjøb, „je donnerai dix francs (jeg giver 10 Franks)“. Til min store Forbauselse blev i samme Dieblif Etuiet kastet ind i Bognen, idet der raabtes: „trouvez vite dix francs (skynd Dem at finde 10 Franks)“. Fra Chatelleraut forøgedes Reiseselskabet med, en fransk Dame, som ligeledes gik til Bordeaux. Englænderindernes originale Væsen tiltrak sig snart hendes Opmærksomhed, og da hun ikke hørte dem tale andet end Engelsk, fik hendes nationale Stemning eller Antipathi snart Lust og udgjød sig i en Mængde spydige Hentydninger til disse dames d'outre-mer (disse Damer fra hiinsides Havet). Fra Chatelleraut til Poitiers gaaer Veien gjennem et frodigt Biinland med afverlende Dale og Bjerge. Kl. var henved 12, da vi ankom til Poitiers. Dette er en ikke ubetydelig Stad med 24,000 Indvaanere. Den er Hovedstaden i le Poitou, og har et Bispesæde og et Universitet, hvis juridiske Facultet engang har staaet i stor Anseelse. Det var paa Sletterne ikke langt fra denne By, at Carl Martel, 732, mødte Maurerne, som under Abderahman havde oversvømmet det sydlige Frankrig, og droge frem imod Tours for der at røve de rige Kirkeskatte, men Carl leverede dem et blodigt Slag, i hvilket Abderahman faldt med mange tusinde Arabere. Frankernes Hær hindrede saaledes Saracenerne i at oversvømme Europa, ligesom Aëtius i det 5te Aarhundrede paa de catalauniske Marker, ved Chalons sur Marne, slog Hunnernes Attila. Saa

ledes skyldes det flere Gange det franske Heltmod at have beskyttet Christendommen og reddet de germaniske Folkelag fra at oversvømmes. Reisen gif videre og gjennem et yndigt og frodigt Landskab ankom vi til Vivonne ved le Clain, og derefter til Ruffec ved la Charente. Henvaa Aftenen naaede vi Angoulême, som tæller circa 17,000 Indvaanere og er bygget paa en bestandigt opadgaaende Bakke, hvis høieste Punkt ligger henved 200 Fod høiere end la Charente, der ruller sin frugtbargjørende Strøm gjennem Dalen. Dilligencen førte Fod for Fod op ad Byens steile Hovedgade, gjennem hvis Afbrydelsers Diet hist og her skuede ud over Omegnen, der frembød de skjønneste Udsigter. Paa Byens nordre Side ligger en Grotte, kaldet la grotte de St. Cybard. En Eremit af dette Navn skal i det 6te Aarhundrede have udgravet den, og det fortælles, at Carl den Store af from Gudsfrugt krøb paa sine Knæ ind i Eremitens Grotte for der at øve sin Andagt. De Reisende, som have Tid til at opholde sig i Angoulême, pleie at besøge denne Grotte, som Omegnens ældste christelige Mindesmærke. Efter som Dilligencen kom ud fra Angoulême, faldt Mørket mere og mere paa, og Nattens Skygger indhyllede os indtil Libourne, som ligger ved Sammenløbet af La Dordogne og L'Isle. Ikke langt derfra ligger det gamle Slot Montaigne Saint-Michel, hvor Montaigne, den udødelige Forfatter til Værket les Essais, første Gang saae Lyset.

(Sluttes.)

Borring.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 7.

Løverdagen den 16de Februar 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Reise fra Tours til Bordeaux.

(Sluttet.)

Smtrent ved Solens Dvgang ankom vi til den prægtige Hængebro, som ved Cubzac fører over La Dordogne. Denne Bro, som har en Længde af 900 Metres og en Brede af 18, blev først fuldført 1839, og har kostet 3 Millioner Francs at opføre. I det Diligencen standsede for at stifte Heste, strax foran Ophjorselen til Broen, der ligger i 30 Metres Hvide over Floden, vaagnede de engelske Damer, og den ældste af dem raabte paa meget godt Fransk til et ligeoverfor liggende Værtshuus, at man skulde bringe

en Glaske Conjac tilligemed tvende Glas ud til Bognen. Man skyndte sig med at bringe hende, hvad hun forlangte, og, til vor ikke ringe Forbauselse, tømte Enhver af Selskabet, selv de unge, et halvt Duglas af den kostelige Drif, der, naar Livsgeisterne ikke endnu ere ret udtraadte af Svøvnens Dvale, udøve en underligt vækkende og oplivende Kraft. Denne Lifer syntes at udøve endnu en anden vidunderlig Indflydelse, idet den paa eengang syntes at løsne deres Tunge paa Fransk og berige dem med Kundskab i dette fremmede Tungemaal. Saaledes hørte vi dem, til vor store Forbauselse, underholde sig med Færdighed paa Fransk med Dyrarteren, ret ligesom om de paa en triumpherende Maade vilde lade den franske Dame forstaae, at hendes spydige Bemærkninger, om de end vare blevne uændsede, dog ikke vare blevne uforstaaede. Resten af Beien gled let hen gjennem et frugtbart Sletteland, hvor vi til alle Sider kun vinede rigt og frodigt Wiinland. Kloffen var endnu ikke 7 om Morgenen, da vi ankom til den herlige Bro, som fører over La Garonne, og overgaaer endnu i Pragt og Størrelse Broen, som i Tours fører fra den store Gade over La Loire. Paa høire Side af Broen udfoldede den majestætiske Flod sig bredere og bredere foran os, med sin store og stolte Flaade af mægtige Handelskibe. Nogle Diebliffe efter rullede vi hen ad den stolte Kai i Forstaden, som er bekjendt under Navnet le faubourg des Chartrons, og er den

skønneste Deel af Bordeaux. Klokken var noget over 7 $\frac{1}{2}$, da Postkloonen lod sit Horn lyde, som for at vække Echoet mellem de høie Huse, og nogle Diebliffe efter holdt han sine Heste an paa Pladsen foran la cour des messageries (Postgaarden). Tiltrædelsen af Reisen fra Tours om Natten havde, til Bederlag for det mindre behagelige Selskab, foruden den Fordeel, at tilbagelægge om Dagen Veien gjennem Reisens interessanteste Deel, desuden forskaffet mig den ikke mindre væsentlige, at komme til Bordeaux om Morgenens paa den bedste Tid for Ankomsten til en stor Stad. Dette var rimeligt ogsaa et af de Hensyn, som havde bestemt de engelske Damer til at vælge Natten til deres Afreise. Imod deres Bidende fik jeg saaledes dem at takke for at have indrettet Reisen paa det Bedste. Saasnart jeg paa Postgaarden havde erholdt mit Reisetoi udleveret fra Diligencen, opsogte jeg mig en Commissionair, der kunde bære mit Toi, og følge mig hen til l'hôtel de France, som er beliggende i Gaden kaldet rue de l'Esprit des lois, og som min Vært i Paris havde anbefalet mig. Ankommen til dette Hotel, anviste man mig et Bærelse, Nr. 53, i anden Etage ud til Gaden. Jeg var netop kommet op ad Trappen og vilde til at aabne Døren til det mig anviste Bærelse, da jeg paa eengang hører en levende Samtale, som i en høi discant Tone begyndte med Værten ved Foden af Trappen. Det vel bekjendte Poppegøiestrig blandede sig af og til i Samtalen, saa at jeg ikke kunde tvivle om, hvilke disse Gæster

vare. „Saa er jeg da ikke endnu bleven de engelske Damer qvit!“ tænkte jeg, og i det Samme hører jeg Værten give en Opvarter Ordre til at føre dem op i Nr. 54 og 55. Snart skulde altsaa blot en Dør eller en simpel Skillevæg affondre dem fra mig. Til Trods for mine Bestræbelser skulde dette engelske Fjirklover altsaa fremdeles være mine Naboer. Hellerikke varede det længe, før jeg hørte tydeligt deres hvirvlede engelske Conversation, og strax derefter gjentonedede Bærisset af kunstige Roulader, accompagnerede af brillante Accorder paa et Fortepiano, og af og til af Poppedrengens Skrig, der lød som en Bægterpibe fra et misfornøiet Parterre. Jeg skyndte mig imidlertid med at ombytte min Reisehabit, og derefter at begive mig ud i Byen for at opsege min Søn, i hvis Selskab jeg attraaede at tilbringe de to Dage, jeg havde bestemt at forblive i Bordeaux.

Bordeaux.

For at give en Skildring af en stor Stad, forudsættes nødvendigviis noget mere end et Par Dages Ophold i Samme. Det er ikke alene Skildringen af Byens Physiognomi, af de offentlige Bygninger og Kunststatter, det er tillige Indvaanernes Forholde og Eiendommeligheder, og i det Hele taget Folkelivet, saaledes som det under de forskjellige Forholde udpræger sig, der

maa udgjøre en væsentlig Bestanddeel af en Skildring af den store By, for at denne skal erholde en objectiv Betydning. Det er en Selvfølge, at mit korte Ophold i denne interessante By er langtfra at kunne yde mig det nødvendige Stof for en udtømmende Skildring af Samme. Det er derfor heller ikke her min Hensigt at meddele en saadan i disse faa Linier. Min Agt er det kun at forsøge paa at gjengive i flygtige Træk det Indtryk, Synet af denne By gjorde paa mig, og de Forholde, hvorunder de faa Timer, jeg tilbragte der, henlevedes. Jeg vil altsaa her kun søge at udkaste et kort, flygtigt Reisebillede, hvori den individuelle Opfattelse vil danne Hovedtrækkene, paa samme Maade som i de tidligere her meddelte Reiseskitser.

Paa den høire Side af la Garonne ligger den lille Landsby la Bastide. Smukke Villaer, tilhørende Stadens rige Handelsstand, og nette smaa Landhuse, hvis Besiddere finde deres Underhold i at forsyne den folkerige By med uundværlige Landprodukter og Have-sager, danne denne lille, smuktbeliggende By. Paa den modsatte Flodbred ligeoverfor udfolder sig den store, rige Handelsstad. Det første, som ved Nærmelsen til den griber den ankommende Rejsende, det er Synet af Havnen og den lange, buformige og smukke Façade af Kaierne, der strække sig langs med Flodens venstre Bred. Denne Skov af Master, som stige op af Floden, smykkede med Flag og Wimpler, der føre Tanken vidt bort til de forskjelligste Folkedrag, undertiden til selve

Fædrelandet; denne Sværm af smaa Baade, som bevæge sig frem og tilbage mellem de store Skibe; denne Raaben og Syngen i alle Sprog og alle Toner, som istemmes af Søfolkene og Udlosjerne, der ere ifærd med enten at tømme de nylig ankomne kostbare Ladninger, eller at fylde Skibene paany med den røde Druesaft, bestemt til at sendes over hele Verden, for at hvert Folkeslag kan fylde sit Bæger med denne begejstrende, oplivende Nectar, som ved sin Lethed mere end nogen anden er skiftet til daglig at vederkvæge og styrke og til ved sin Eiendommelighed at give en Forsmag paa det lette aandrige Folk, hos hvem det let bevægelige, muntre, altid lige Humeur gjør Opholdet saa kjært og behageligt; det er alt dette ubeskrivelige Liv, som udgaar af en saadan Sammensætning, og al den Ideæassociation, som deraf vækkes, der danner det første Indtryk, Synet af denne herlige By fremkalder. Langs Kaierne møder man det samme Liv, men man fatter snart, at Byens Bestands Kilde er Floden, som er Maalet, henimod hvilket den store Menneskestimmel bevæger sig; man seer strax, at Floden er Sjælen i Maleriet, at uden den vilde Byen være et Legeme berøvet sin levende og bevægende Kraft. Efterhaanden som Diligencen fordyber sig i Byens Gader, taber det første Indtryks Eiendommelighed sig, og man føler sig henflyttet mellem de sædvanlige Scener af en travl Mængde af Frem- og Tilbagepadserende, som man møder i enhver stor, folkerig By. Man har allerede seet, hvor min Reise

hertil fandt sit første Endepunkt. Efterat jeg var ankommet i det mig anviste Hotel, ikke langt fra den store deilige Opera, og der havde forfrisket mig lidt efter Rejsens trættende Anstrængelse, begav jeg mig paa Bei for at opsoge min Søn. Beien førte mig over Byens smukkeste Promenade, der dannes af en Række Alleer og kaldes Quinconces. Disse Alleer omflutte en stor Plads, der vender ud imod en Terrasse, som løber langs med Kaien, og har i sin Midte tvende høie Søiler, hvis prægtige Lanterner om Aftenen oplyse en stor Deel af Havnen. Blandt Byens andre Promenader nævner jeg her i Forbigaaende som de vigtigste: le Jardin public, les Fossés-de-Ville, les promenades des Tanneurs og les Allées d'amour. Ikke langt fra les Quinconces kom jeg til Gaden, hvor Handelshuset Johns er beliggende. Det var her, at min Søn havde fundet Beskæftigelse. Chefen for Huset, Hr. Johns, en Mand i sine kraftige Aar og af tydsk Herkomst, var en høist venlig og forekommende Herre, som kom mig imøde med megen Velvillie. Min Søn var ikke hjemme; han var sendt i Byen i sin Principals Orinde. Et Dieblik efter ankom han. Et Ekjerbræt skjulte mig for ham, idet han traadte ind. Hr. Johns sagde ham, at der var kommen en Herre, som ønskede at tale med ham, og da han derefter førtes hen til mig, blev han ikke lidet overrasket ved at see sin Fader, om hvis Komme Intet forud havde underrettet ham. Hans Principal havde den

Gudhed at tilstaae ham Frihed fra Forretningerne i den Tid, jeg opholdt mig i Bordeaux. (Sluttes).

Uecdoté.

Foragt ikke at spare i det Smaa. Til Opsørelsen af et Hospital indsamledes der milde Gaver i London. Commissairerne, som vare overdragne denne Indsamling, ankom til et lille Huus, hvis Forstue stod aaben. Idet de traadte ind i Samme, hørte de Beboeren, som var en gammel Pebersvend, gjøre sin Tjenestepige Bebreidelser, fordi hun ubesindigen havde kastet i Jlden en Svovlstikke, hun havde benyttet, uden at lægge Mærke til, at den anden Ende af den samme Svovlstikke kunde endnu bruges. Efter at have moret sig over Anledningen til Striden og de hæftige Uttringer, som den gamle Pebersvend lod falde, bankte Commissairerne paa Døren og fremstille sig for Beboeren, af hvem de, efter det Forefaldne, ikke ventede store Ting for deres veldædige Diemed. Saasnart Pebersvenden imidlertid har hørt deres Andragende, beder han dem at tage Plads, gaaer derpaa ind i et Siderværelse, hvorfra han nogle Minutter efter kommer tilbage for at overlevere dem 400 Guineer. Indsamlerne, som bleve forbausede over saa stor en Gavnildhed, kunde ikke undlade at udtale deres Overraskelse. „Forbauses ikke derover“, svarer Pebersvenden dem; „jeg har min egen Maade i at spare og udgive. Min Sparommelighed rækker altid min Gavnildhed Haanden, og begge udgjøre min Glæde og min Lykke. Glemmer iøvrigt ikke, at der er altid meest at vente hos dem, som forstaae at holde god Regning i deres egne Anliggender.“

Borring.

Extract

af

fjerde Quartals Regnskab 1855,

for

det forenede Understøttelses-Selskab.

Indtægt.

	Rd.	ß.
Beholdning fra forrige Quartal	2611	81
A. Ugentlige Indtægter for Ugebladets 67de Aargang Nr. 40 à 52 incl.	1094	84
B. Renter af 100000 Rd., i 4 pCt. Rgl. Obligationer for 6 Maanedes til 11te Decbr. 1855 er 2000 Rd. „ ß.		
ditto af £St. 6100, i 3 pCt. dansk-engliske Obligationer til 30te Septbr. 1855 er 798 — 83 —		
ditto af 400 Rd., i en Prioritets-Obligation til 11te Decbr. 8 — „ —	2806	83
C. Restancer for Laans Udtag fra 3die Quartal 1855 208 Rd. „ ß.		
anviske Laans Udtag for 4de Quartal 1855 1629 — „ —		
deraf er i 4de Quart. 1855 indbetalt 1837 Rd. „ ß.		
saaledes Restancer for Laan den 31te Decbr. 1855 177 Rd. „ ß.	1660	"
D. Contingents-Restancer fra 3die Qv. 1855 219 Rd. 80 ß.		
anviske Contingenter og Gaver i 4de Quartal 1855 2264 — 18 ß.		
deraf er i 4de Quart. 1855 indbetalt 2484 Rd 2 ß.		
saaledes Contingents-Restancer den 31te Decbr. 1855 425 Rd. 30 ß.	2028	64
E. Treende Pensioner, som ikke ere havede, tages til Indtægt imod at føres til Udgift	23	72
F. Tvende ei modtagne Laan tages til Indtægt imod at føres til Udgift	150	"
Rd. . .	10406	4

Udgift.

	Rd.	ß.
1. Uaffordrede Pensioner fra 1ste, 2det og 3die Qvart. 1855 42 Rd. 48 ß.		
anviske Pensioner for 4de Quartal 1855 1205 — 24 —		
1247 Rd. 72 ß.		
deraf er i 4de Quart. 1855 udbetalt 1224 Rd. „ ß.		
og trende ei havede Pensioner tagne til Indtægt med 23 — 72 —	1247	72
2. Uaffordrede Laan fra 2det Quartal 1855 150 Rd „ ß.		
disse ere tagne til Indtægt imod at føres til Udgift 150 — „ —	150	"
3. Til Fondet kjøbt 1 dansk-englisk Obligation paa £St. 100, Nr. 178 med Renter, for	757	41
4. Betalte Lønninger for 4de Quart. 1855	500	"
5. ditto en anvisk Liv-Rente	50	"
6. ditto for Ugebladets Trykning med Papiir	189	84
7. affrevne Contingenter (vide Indtægt)	30	4
8. generelle Omkostninger	108	52
Saldo, Beholdning i Sparekassen . . 5500 Rd. „ ß.	3033	61
og Contant 1872 — 39 —	7372	39
Rd. . .	10406	4

Kjøbenhavn, den 31te December 1855.

G. Primon,
Kassfører.

Overensstemmende med den førte Control.

E. Clausen.

A. Støget.

Borger-Vennen.

Oppte og Trefindstypvende Aargang.

Nr. 8.

Løverdagen den 23de Februar 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Slutningen af Marts Maaned d. 21. vil en Repræsentantforsamling blive afholdt for at foretage Valg paa nye Repræsentanter ifølge Lovens § 31. Tiden vil nærmere blive bekjendtgjort.

I Henhold til Lovens § 34 undslader man ikke at anmode Selskabets Medlemmer om at indkomme med Forslag i saa Henseende, hvilke bedes afleverede til Selskabets Bogholder, Nørrevold Nr. 166 1ste Sal, inden 14 Dage fra Dato.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 19de Februar 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Carl S. Groth.

Bordeaux.

(Fortsat).

Efter nogle Diebliffes Samtale med Hr. Johns, begav jeg mig med min Søn hen i hans Logis, hvor jeg modtoges med megen Forekommenhed af hans Bærtinder, Mlles Mainvielle, tvende aldrende Søstre, der holdt Huus for en Broder, en ung Handelsfuldmægtig, og leiede et Par Værelser ud til Kostgængere, hvoraf den ene var en ung Nordmand, der, ligesom min Søn, var anbragt ved Handelen. Alt i Huset var indrettet paa at gjøre det ret bekvemt og hyggeligt for Kostgængerne, for hvem den ømmeste Moder ikke kunde vise en større Omhu, end dièse tvende gamle Søstre. Kun Et var der, som mishagede mig; det var deres bordelesfiske Udtale af det Franske. Især var deres tørre, klangløse Udtale af Klæsklydene afskyelig. Det var ligesom om den sydlige, brændende Solhede havde udstrakt sin henvisnende og indskrumpende Kraft ogsaa til Sproget, og berøvet dette sin Fylde, sin Saft og sin Klang. Dette One havde for mig en stor Betydning; det var nok for mig til at ønske min Søn et andet Logis, under andre Omgivelser. For at forskaffe mig en god Beviser paa mine Vandringer omkring i Byen, blev den unge Hr. Mainvielle hentet hjem fra sit Comptoir, og i Forening med ham og min Søn, begav jeg mig derefter ud i Staden for

at besee dennes Seeværdigheder. Først besøgte vi Badehusene, som ligge ud imod Kaien tæt ved den offentlige Spadsereplads les Quinconces. I den samme Bygning have de i Bordeaux bosiddende Danske, Norske og Svenske oprettet en skandinavisk Forening, hvor man, langt fra sit Fædreland, nyder den Glæde at kunne læse de vigtigste i Hjemmet udkommende Blade, og høre de vante Toner, som fremfor nogetsomhelst Andet minde om Fødelandet. Vor driftige, fædrelandsfædede Consul, Hr. Kirstein, som jeg ønskede at hilse paa, traf jeg her. Denne Mand, som, mere i Handling end i tom, storpralende Tale, lægger sit sande Fædrelandsfæd for Dagen, har ikke liden Fortjeneste af at opretholde denne Forening, som yder de ankommende Landsmænd, ikke mindre end de i Byen bosiddende, en behagelig Underholdning, Trøst og Bedervægelse, men som de faa Skandinaver i Bordeaux ikke vilde ved egen Kraft kunne holde i Live. Efter her at have gennemløbet de sidste Nummere af Fædrelandet og af den Berlingske Tidende, begave vi os igjen videre ud i Staden. Først toge vi i Diesyn den prægtige Quai des Chartrons, som paa den ene Side dannes af en lang Række solide og i smagfuld Stiil opførte tre og fire Etagers Huse, der vende ud imod den af Skibe tæt besaaede Flod. Heden var her utaalelig, idet Intet ydedede Beskyttelse imod Solen, der brænder her med en tropisk Barmegrad. Det var den 2den September, en Maaned, i hvilken i Paris som hos os

Barmen antager en maadeholden Charakter, men det mindes mig ikke i de tre Julimaaneder, jeg har tilbragt i Paris, nogenstunde at have oplevet en saadan Hede. Ogsaa angives Middelttemperaturen i Bordeaux til 14 Graders Varme, hvorimod den for Paris kun ansættes til omtrent $9\frac{1}{2}$ Grad og for Kjøbenhavn til henved 8 Grader, Talsforskelle, som vise, at Paris har, med Hensyn til Varmegraden, mere tilfælles med Kjøbenhavn end med Bordeaux. Denne stærke sydlige Varmegrad indøver ogsaa sin Indflydelse paa Klæde- dragten. Saaledes møder man her i Almindelighed de fleste Herrer klædte i lette, hvide Lærreds-Trøier eller lignende Frakker og Beenklæder, en Costume, som man ikke seer i Paris. Fra den deilige, livfulde Kai begave vi os ind i Byen, hvor vi besaae det af Erkebispnen i Bordeaux, Hr. de Rohan, i sin Tid opførte colossale Raadhuus med dets Museum for Maler- og Billedhugger- kunstens Arbejder. Derefter saae vi le Palais de Justice, som er beliggende ligeoverfor l'Hôtel-Dieu, og udmærker sig ved sit store Omfang og sin smagsfulde Façade, over hvis Midte fremhæver sig en prægtig Frontispice, der bæres af en Række Coliler, mellem hvilke er anbragt fire colossale Statuer. I Gaden St. Dominique saae vi Bibliotheket, der tæller 110,000 Bind foruden en stor Manuscriptsamling, bestaaende af circa 300 Haandskrifter, blandt andre et mærkeligt Haandskrift in-folio af en fransk Oversættelse af Titus Livius. Endvidere saae vi Domkirken, som er en gammel Bygning i

gothisk Stil med Kirkespirer, som ere Gjenstande for Alles Beundring. Endelig kom vi til det store Theater, som eier en af de største og prægtigste Skuespilsale, nogen Hovedstad formaaer at opvise. Udmod Gaden omgives Facaden af en smuk Buegang, der paa een-gang tjener til Spadseregang og Udsalgsted for en Mængde Galanterihandlere af alle Arter. Hr. Mainvielle, som personlig kjendte Theatrets Concierge eller Portner, benyttede dette sit Bekjendtskab til at skaffe os at see Theatermassineriet, ved hvilket Decorationsforandringerne udføres med en vidunderlig Hurtighed og Præcision. Vi førtes derved op paa Theaterloftet, og det forekom mig heelt originalt, at min knapt tilmaalte Tid skulde benyttes til at tage i Diesyn en Mængde mecaniske Enkelheder, for hvilke jeg, som ikke er Mecanicus eller Masmester, ikke kunde have synderlig Interesse. Men jeg skulde nu absolut see det, og maatte, hvad enten jeg vilde eller ikke, vandre med min velvillige Fører hen over smalle Bræder, ved Siden af hvilke Scenen under vore Fødder aabnede sig for os som en dyb Afgrund, paa Bunden af hvilken vi saae Dandsere og Dandsrinder øve sig i Pirouetter og Lufspring til Balletten, som om Aftenen skulde opføres, men det man pleier at beundre i Theaterdansen, Føddernes kunstige, tactmæssige og lynsnare Berægselser, det saae vi ikke; vi saae kun de Dandsendes Hoveder hoppe op og ned, lig de fysikalske Duffer eller Purzel-mænd, som ved det forskjellige Lufstryk dandse op og

ned i et indesluttet Rum. Hr. Mainvielle vilde absolut føre os endnu høiere op, men ved at see den lange, smalle Stige, som der skulde flattres op ad, traadte det latterlige i denne Promenade mellem Theatermaskineriet endnu stærkere frem, og jeg afflog hans Indbydelse at gaae høiere tilveirs. Dog var han allerede selv høit oppe, og raabte bestandigt, mais, venez done, venez done! (men, kom dog, kom dog!) med en saa gjennemtrængende og overtalende Styrke, at det forekom mig umuligt længer at modstaae hans Indbydelse. Jeg steg alisaa op, og som det hedder, „per ardua ad astra (ad den vanskelige og steile Vej gaaer Veien til Ejernerne)“, saa fik vi ogsaa her omsider Løn for Besværligheden, thi paa det øverste Trin af den lange Stige naaede Diet et rundt Vindue, et Slags oeil de boeuf, hvorigjennem man fra en meget betydelig Høide overskuede Stadens fortryllende Omegn i en viid imponerende Udstrækning. Det er vistnok kun faldet i meget saa Reisendes Lod at nyde dette storartede Ekue fra et saadant Standpunkt. Dybt ind i Landet forfulgte Diet Garonnen, der som en Ræmpe-slange snoer sig gjennem de til alle Sider af Viindruer bugnende Marker og Haver. Efter at være igjen kommen ned fra denne Høide, fulgte vi Hr. Mainvielle's Indbydelse at gaae tilbage til hans Hjem, hvor hans Søstre tog os med et rigt forsynet Middagsbord og en ypperlig rød Vin. Om Aftenen besøgte vi Theatret, hvis Maskineri vi saa omhyggeligen havde

gjennemgaaet. Der opførtes Operaen *Norma*, men Scenen havde, i Sammenligning med den parisiske, Intet at frembyde, som var stiftet til at fængsle eller som det er særdeles værd at udhæve. Dog fattes det ikke, at denne Opera har af og til frembragt udmærkede Personligheder. Det er saaledes derfra, at den parisiske Opera har erholdt Sangerne *Nourrit*, *Lavigne* og *Laïs*, samt de ikke mindre udmærkede Dandsere *Paul* og *Albert*. *Bordeaux* har ogsaa et Theater for Comedien og *Baudevillen*, og her er *Lepeintre* *Bordelesernes* Yndling. Hvad der næsten meest morede mig paa Theatret, var at iagttage det theaterbesøgende Publicum. Damernes Pragt forekom mig ikke at staae tilbage for Pariserindernes i den italienske og i den store Opera. I Herrerens Toilette syntes derimod at herske en vis Ensomighed. Man opdagede let, at Selskabet var mindre blandet, eller rettere sammensat af mindre heterogene Bestanddele end i de parisiske Theatre, og det er netop det, som danner det kjedsommelige i de bordelesiske Kredse. Det er overalt kun Handelsmand, og der hersker som en Følge deraf altid det samme Stof for Conversationen. Theatret og Selskabsalen danne en Slags Fortsættelse af Borsen. Yndlingsthemaet er Udsigten til den mere eller mindre gode *Viinhøst* og *Skibenes* forventede Ankomst eller forestaaende *Ufreise*. Naar *Vinen* skænkes i Glasset, saa glemmer *Kjøbmanden* ofte, at han ikke længer er i sit *Viinlager*, men med samme *Færdighed* som der,

hæver han Glasfæt i Beiret, idet han holder det ved dets yderste Kant, fører det derpaa op for Daglyset, ryster Glasfæt og vurderer Vinens bouquet, dens corps eller dens feuille. Det Gensformige i den bosiddende Kjøbmands Levemaade og det Gensidige i hans Interesse begrændse altfor stærkt hans intellectuelle Horizont. Den snævre Rivalisation med Concurrenter foranlediger tillige en gjensidig Jagttagen og Controleren, der gjør den store Stad, fremfor Stæder af lignende Størrelse, deelagtig i de smaa Stæders eiendommelige Smaaafkjøbstadliv.

(Sluttes).

Anecdote.

Sjelden Styrke i høi Alder. En Kone, ved Navn Marie Robillard, døde i nedre Seine-Departementet den 27de December 1854, i en Alder af 102 Aar. Hun havde bevaret alle sine legemlige og aandelige Evner. Den sidste anden Paaskedag, hun oplevede, begav hun sig til Fods til en patronal Fæst i en By, som laa tre Fjerdingvei fra hendes Opholdssted. Nogle, som mødte hende, undredes over at see hende gjøre denne Vandring til Fods frem og tilbage, men hun svarede dem: „hvis jeg kun havde været 20 Aar, vilde jeg rimeligen have fundet Leilighed til at fjøre; men nu, da jeg er over hundrede Aar, tilbyde saadanne Leiligheder sig ikke“.

Borring.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 9.

Løverdagen den 1te Marts 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Lorsdagen den 27de Marts d. A., Eftermiddag Kl. 6, afholdes Repræsentantsforsamling i Esterflægtselskabets Gaard paa Østergade Nr. 52, hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 25de Februar 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Carl S. Groth.

Bordeaux.

(Sluttet).

Indvaanerne i Bordeaux kjende hinanden saaledes næsten alle, og vide Bæst med Enhvers personlige Forholde, der drøstes, veies og dømmes som Anliggen- der af væsentlig Betydning for det almindelige Hele. Stræben efter at spille en Rolle i Selskabet og der at give sig enten et intellectuelt eller et spirituelt Anstrøg, bidrager ogsaa til at stemple Livet i Bordeaux med sit særegne Præg. Af Mangel paa sand Intelligents eller levende Interesse for de store Verdensbegivenheder, søger den bordelesiske Skjønaand Stoffet for sin Glimre- syge i Smaaligheder. Tegen efter Galembours eller Ordspil hører saaledes i Bordeaux til Dagens Orden. Det stadige Hensyn til det Individuelle har ogsaa ind- ført fra gammel Tid den Skik at betegne hver Enkelt, eller i det mindste de fremtrædende Personligheder, med et særegent Dgenavn. De Fleste i Bordeaux have et Saadant. En Herre, som var kommen i Bane med ideligen at svare: ah! non, fik til Dgenavn, l'ânon, Wselskølet. Denne Herre sad i Orkestret ikke langt fra Hr. Mainvielle og mig. Voilà monsieur l'ânon¹⁾, udbrød min Cicerone, idet han viste mig den Paagjæl- dende, og voilà madame la bourrique²⁾ ved Siden af ham. Det var hans Moder, som, fordi Sønnen havde

¹⁾ See, der sidder Hr. Wselskølet.

²⁾ Da see der Fru Wselinden.

paadraget sig den omtalte Bane, ikke kunde undgaae at erholde det lidet smukke Dgenavn la bourrique, Væselinden. En Herre, som holdt af altid at undskyldte sine Medborgeres Daarskaber og smaa Synder, erholdt Tilnavnet la manche-large, Manden med det vide Erme. En Anden, som ønskede at kjende Alt og blande sig i Alt, kaldtes le furet, Væselen. Udtalen i Bordeaux har, som det allerede er bemærket, sin stærkt fremtrædende Eiendommelighed. Men ogsaa Sproget har sit sær-egne Præg. Basernes Naboskab indbringer mange ufranske Ord i Almuesproget, der ofte er heelt uforstaaeligt, og enkelte af disse Ord af fremmed Herkomst optages enten ubevidst eller undertiden for Spøg i de Dannedes Sprog. I en Indbydelse til en Frokost, hed det saaledes: „Venez déjeuner avec moi, je vous attends avec du choiné et des royans³⁾“.

Dette er et lille Udbytte af min første Dag i Bordeaux; den følgende Dag blev bestemt til en Excursion i Omegnen.

Montaigne og Montesquieu.

Berømmelighed er et glimrende Spor, som den udmærkede Mand lader efter sig paa sin Vandring gjennem Verden. Af den samlede Glæde, som udstraaler fra det lysende Afstryk af Geniets Sjæl, dannes National-

³⁾ Kom og spis Frokost med mig; jeg venter Dem med Fransbrød bagt i Mælk og friske Sardinier.

hæderen, til hvis Forherligelse faa berømte Mænd have bidraget i saa høi Grad som Montaigne og Montesquieu.

Den Første, født 1533, har den Fortjeneste at have gennemløst enhver af Folderne i det menneskelige Hjerte, og at have skildret Mennesket paa en almeen fattelig Maade i alle dets Nuancer, saaledes som Ingen før eller efter ham har formaaet at gjøre det. Hans Bog, *les Essais*, staaer øverst blandt dem, som aabne den lange Række af Mesterværker, den franske Literatur har skjænket Menneskeheden. Samtiden forstod ikke at satte den i sit fulde Værd, men det 18de Aarhundrede udhævede desto stærkere denne Bogs store Fortjeneste af Frankrigs Literatur. Der indeholdes i den en Skat af Leveviisdom, støttende sig til Exempler af Historien og fremstillet i en saa populair Indflædning, at den fortjente at oversættes i alle Verdens Sprog, thi saa Steder vilde Folket finde et rigere Stof til Belæring, Selvprøvelse og Veiledning.

Den Sidste, Montesquieu, født 1689, har grundlagt sin Hæder ved at tænde Lys i Lovenes Chaos. Ved at stige tilbage i Tiden til Samsfundets Oprindelse, til Grundprincippet for Regjeringsformerne, har han, som det er sagt, gjenfundet Menneskeslægtenes Udførelse, til Deelagtiggjørelse i Verdensregjeringen. Blandt Regjeringsformerne fremstiller han den constitutionelle som den, der bedst sikrer Samsfundets og Intelligentens frie Udvikling og usforstyrrede Fremgang

imod Forædlingens Formaal. Med Erkjendelse af disse Mænds høie Betydning fatter Enhver, at man ikke kan sætte Foden paa den Plet, i hvis Nærhed disse Mænd have levet og virket, uden ogsaa at ville aflægge Besøg paa selve de Steder, som have været Bidne til deres Gransken og aandelige Virksomhed. Overensstemmende med et saadant Ønske besluttede jeg at anvende den anden Dag af mit Ophold i Bordeaux til en Udflugt til Montesquieu's Bolig, Slottet La Brède, der ligger henved 4 franske Meil fra Bordeaux. Min Søns Bertinder, Damerne Mainvielle og deres Broder, foreslog jeg at tage Deel i denne lille Excursion, tilligemed mig og min Søn, samt en ung Comptoirist fra Nantes, der var min Søns daglige Dmgangsvæn.

Den 3die September, Kl. 7 om Morgenen, mødte Leievognen, en Slags Chaise, forspændt af 2 magre Heste, som vi her vilde kalde Kalleker. Med min Søn og jeg vare vi 6 i Tallet, foruden Kudskten. Denne fik Ordre til at kjøre os først igjennem Gaden des Minimes, hvor vi holdt stille udenfor Huset, som er beliggende under Nr. 17. Her var det, at Montaigne skrev sit udødelige Værk. Den gothiske Spidsbue, som hvælver sig over Indgangen, og et lille Taarn, hvis gothiske Form kun Overdelen har bevaret, ere de eneste Levninger, som Tiden og Menneffene have skaanet af denne Bolig. Intetsombelst ydre Tegn antyder for den Besøgende, hvem her har levet. Egennytten og Speculationsaanden, der i Bordeaux ere saa levende og

udtale sig under saa mange Former, have ikke lært Husets nuværende Eier, hvormeget hans Grundeie-
doms Værdi vilde vinde, naar den stillede under Be-
skyttelse af den simple Indskrift: „Her levede Mon-
taigne“.

Efter at have besøgt Husets Dre og kastet et
Blik i det Indre, som intet Spor gjemmer af den
berømte Mand, stege vi igjen ind i Bognen og fortsatte
den bestemte Tour. Veien førte os gjennem et af
Frankrigs rigeste og navnkundigste Biinlande. En
Mængde velhavende Landgaarde laae adspredte rundt
omkring os. Druen, som rødmede allevegne, hvorhen
Diet vendte sig, er den uudtømmelige Kilde, hvorfra
det Væld udstrømmer, hvoraf alle disse Landgaarde øse
deres Velstand. Der var noget berusende i Tanken
om at besinde sig midt i det rige Landskab, hvorfra
Folk i alle Verdens Hjørner hente ikke alene Stof til
at forherlige Glædens Fest, men ogsaa ofte Stof til at
dulme Sorger, som tyngte. Her rundt omkring mig
vare beliggende smaa Byer og Landgaarde, der ere
navnkundige over den hele Verden, ikke ved haarde
Kampe eller blodige Feldtslug, som Historien har op-
tegnnet, men derimod vel ved det Druerblod, som de
udgyde paa Folkenes Festsdage, overalt hvor Glæden
tager Eæde. Naar Blodudgydelsen i Folkenes vilde
Kampe standser og Freden udfolder sine Palmegrene,
da besegler Druen fra disse Egne med sit Blod Paktten
imellem Nationerne. Hvo har ikke hørt gjentage
Navnene Lafitte, Château = Margaux, Haut = Brion,

Larose, Pontac, Saint-Julien, Saint-Estephe, Canon? Fra disse Steder om Bordeaux erholder nemlig ikke blot hele Europa, men den hele Verden sine ædleste, letteste og meest afholdte Bordvine, og mellem disse verdensberømte Biingaarde, eller i det mindste i deres Nærhed, rullede vi langsomt gennem Veiens ofte dybe Sand, og spædende under Solens brændende Hede. Et Par Steder kom vi ogsaa forbi prægtige Magnanerier, hvor Silkeorme opklækkes i Millionvis. Forresten mødte Diet overalt ifkun Viinhaver. Saameget af det Gode trætter omsider, og det var derfor med stor Glæde, at vi henimod Kl. 10 vinede den Forandring i Udsigten, som Nærmelsen til La Brède medførte. Omgivelserne af dette Slot antage nemlig en ganske anden Charakter, og viste os saaledes en deilig skyggesfuld Lund; her stege vi ud af Bognen, og ad en bred Gangsti skjøde vi en Gjenvei gennem den lille Skov hen til en Allee af Egetræer, som fører til Slottet. Langt fra er dette ikke ivinesaldende. Det er en simpel, ikke stor, serkantet Bygning, som er omgivet af en dobbelt Grav, over hvilken en Trækkebro fører til den ydre Slotsport, over hvilken læses følgende Indskrift:

Berceau de Montesquieu, séjour digne d'envie,
Où d'un talent sublime il déposa les fruits;
Lieux si beaux, par le temps vous serez tous détruits;
Mais le temps ne peut rien sur son divin génie*).

(Fortsættes).

*) Montesquieu's Bugge, misundelsesværdige Opholdssted, hvor han nedlagte Frugterne af et ophøiet Talent. O, skønne Steder! ethvert Spor af Eder vil tilintetgjøres af Tiden, men over hans guddommelige Genie for-maaer Tiden Intet.

Anecdote.

En Dame, som er at faae til Ægte. I et Blad, som udkommer i San-Francisco under Navn af Watercure Journal, giver en Lady, som anmelder sin Ankomst for Lysthavende, følgende Skildring af sin Person: „Jeg er tyve Aar, men jeg vil ikke gifte mig før jeg har fyldt mit eet og tyvende Aar. Min Underviisning og Opdragelse har jeg erholdt i den kvindelige Dannelsesanstalt i M*. Jeg forstaaer og holder af at beskæftige mig med alle de Arbejder, som anstaae min Alder, saasom at lave Brød og Kager, at sye Linnedsyning og forestaae sin Badst. Jeg forstaaer alle Slags Broderier. Jeg kan løbe paa Skoiter, ride, dandse, spille paa Piano, spinde paa Rok, kort, gjøre Alt hvad man fornuftigviis kan forlange af en Person hørende til mit Køn. Hvad Ridning angaaer, da har jeg tilstrækkelig Færdighed deri, for at tilbyde følgende Væddemaal: man bringe mig to Heste; jeg vælger af dem den ene og tager ti Fods Forspring; hvis da Noget med den anden Hest kan paa en Miils Strækning indhente mig, da vil jeg tilhøre ham; i modsat Fald, er hans Hest min Eiendom. Jeg følger Vandcuren og drikker hverken Kaffe eller The. Jeg troer paa Kvindens Rettigheder, men finder det dog ikke passende, at hun befatter sig med Politif. Jeg er hverken stor eller lille, ei heller før eller smal; jeg er som Gud har skabt mig. Jeg bruger hverken hvid eller rød Sminke. Af min Mand fordrer jeg, at han ikke maa nyde stærke Drikke og ikke bruge Tobak. Han kan være ung eller gammel, rig eller fattig, dog maa han i ingen af Delene gaae til Uderlighederne. Han maa besidde en god Opdragelse og være arbejdsom, men han maa indrømme mig at handle i Alt efter mit Godtbefindende.“

Borrina.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 10.

Løverdagen den 8de Marts 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Torsdagen den 27de Marts d. A., Eftermiddag Kl. 6, afholdes Repræsentantsforsamling i Efterslægtsselskabets Gaard paa Østergade Nr. 52, hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 25de Februar 1856.

C. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Carl S. Groth.

Bekjendtgjørelse.

Mandagen d. 31te Marts, Eftermiddag Kl. 6, agtes en Repræsentantforsamling i Selskabet afholdt i Efterslægtselskabets Gaard, Nr. 52 paa Østergade, i hvilket Møde der i Overensstemmelse med Lovens § 34, foruden andre Sager, vil blive foretaget Valg paa nye Repræsentanter m. m., og hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab,
den 5te Marts 1856.

C. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Carl S. Groth.

Montaigne og Montesquieu.

(Sluttet).

Bed Indgangen til Slottet kom Slotsfogeden os imøde, og under hans Auspicer besøgte vi alle Værelser i Slottet, som mindede mere eller mindre om dets heden-gangne, ærværdige Herre. Bolivet bestaaer af nogle gamle Lænestole af gothisk Form, af nogle simple Borde, Skabe og Boghylder, af en Samling af Familie-Portraiter og af en meget simpel Træseng. I hans Sovestue stod denne hans Seng opredt, med lange

nedhængende Gardiner af rødt Bomuldstøi. Gjerne vilde vi medtage fra dette Sted en Reliquie, som kunde minde om den berømte Mand. Da vi udtalte dette Duffe for Slotsfogeden, som ledsagede os, tillod han os at medtage en lille Flip af det simple røde Bomuldsomhæng, der omgav Sengen. De fleste Rejsende medbringe en lignende Attraae, og især ere Englænderne tilbøielige til at danne sig Samlinger af deslige Minder. Det er derfor høist rimeligt, at Slottets nuværende Eier, en Descendent af Familien, jevnliggen nødsages til at fornye dette Sengeomhæng. Den Lap, som det blev os tilladt at medtage, er derfor rimeligviis kun en slet og ret Grindring fra en Manufacturhandlers Boutik i Bordeaux, eller maaskee endnu rettere fra en eller anden Marschandisers Udsalgssted, thi det gjælder om at give dette Omhæng et vist Præg af Ælde, og maaskee er saaledes den rette Eier, om hvem vor kostbare Reliquie minder, noget ganske andet end en berømt Mand. Ved Siden af Soveværelset er det Bærelse, hvor Montesquieu pleiede at opholde sig. Hvad der udmærker dette, er en høi Grad af Simpeltbed. Det er panelet med Egetræ og uden al Maling. Paa venstre Side af Kaminen, foran hvilken han havde sit Arbeidsbord, bemærker man et Sted, der er slidt af den idelige Bevægelse eller Berøring af hans Fod, som han der pleiede at søge et Støttepunkt for. Mange ere der maaskee, som have sat deres Fod paa det samme Sted, hvor han støttede sin, men meget Faa

ere der vistnok, som have formaaet at vandre i hans Fodspor. Ved Udgangen fra dette Kammer kommer man til en lille, meget steil Trappe, som fører ned i Lehnssængslet, hvor hver Slotsherre, efter den Tids gode gamle Skik, havde Ret til at lade indespærre, uden videre Proces, dem af sine Vasaller, hvorover han havde at beklage sig. Man paaستاaer, at det er paa dette Sted, at Montesquieu skrev sit Capitel om Borgernes Frihed (Esprit des lois, liv. XII, chap. 2). Fra dette underjordiske Fængsel stige vi ad en anden indvendig Trappe op til det Øverste af et Slags Klokketaarn, paa hvis Mure, de, som have besøgt Slottet, have indskrevet deres Navne. Blandt en Mængde saadanne Navne, læste jeg blandt andre Navnet af en russisk Adelsmand, der fortæller, at han havde gjort Reisen fra sit fjerne Fædreland til Frankrig, ene for at besøge la Brède. Man kunde deraf maaskee drage den Slutning, at jo mere man i sit Fædreland favner et stort, politisk Gode, des høiere skatter man det, og des større Taknemmelighed føler man for den, som har lært Menneskene Betydningen og Værdien af dette Gode. Vi besaae endnu den Sal, hvor Montesquieu havde opstillet sit Bibliothek. Bøgerne i samme ere samvittighedsfuldt opbevarede. Paa Hylberne har Montesquieu med egen Haand skrevet Titlerne paa flere Bærker. Loftet i denne Sal er ikke gibsset, og paa en af de gamle Tverbjælker seer man afbildet Dyrefredsens 12 Himmeltegn. Efter saaledes at have

beseet denne gamle Borg, som gjemmer saa mange Minder om den berømte Mand, gjorde vi en Tour omkring i Slotshaven, hvor et nyt engelsk Anlæg synes at have afløst den Skikkelse, Haven havde i de Dage, Montesquieu dér udhvilede eller vederkvægede sig efter sit Arbeide. Minder fra denne gamle Tid indesluttede den altsaa ikke. I en af Havens Gange mødte vi de tvende alleryngste Descendenter af den store Mand. De havde Udseende af at være i en Alder af 12 til 14 Aar.

Fra la Brède begave vi os derpaa igjen paa Hjemveien. Dog gjorde vi endnu et lille Ophold underveis, idet vi toge ind paa en lille Biingaaard, som tilhører Familien Mainvielle. Vi ankom hertil omtrent Kl. 2. En gammel Dame, som bestyrede Eiendommen, modtog os og førte os strax ud i Haven, hvor en let lille Dinee snart stod serveret for os i den frie Luft. Under munter Samtale nødde vi her et behageligt Maaltid, som oplivedes af en herlig Biin, der var Gaardens eget Product. I Haven stod Figen- og Ferskentræer i rig Mængde ved Siden af hinanden, og det fortaltes mig, at Ferskenerne vare der i en saadan Overflod, at man endogsaa brugte dem til Føde for Creaturerne. I denne Have saae jeg ogsaa Korktræet, hvis Stamme, af Tykkelse som en Arm, var beklædt af en hvidgraa Bark, der modtog ethvert Indtryk af Fingeren, ligesom Proppen, hvormed vi forhindre Luften Adgang til Binen i Flasken.

Hvert ottende eller tiende Aar affkalles denne Bark for at bruges til Propper, Skofsaaler o. desl. Træets Blade vare ægdannet=afslange, ikke uden Lighed med Egens, og paa Undersiden vare de ligesom fildede. Træet, jeg saae, var kun af omtrent 20 til 30 Fods Høide, men det var et ungt Exemplar. Det skal i sin fuldstændige Udvert kunne naae indtil en Høide af hundrede Fod. Kl. 4 kjørte vi igjen videre hjemad, men Kjørseleu gik kun Fod for Fod, thi de gamle udmagrede Heste havde ondt ved at trække os gjennem Beiens dybe Sand. Kudskene maatte derfor endogsaa flere Gange stige ned af Bussen og gaae ved Siden af Hestene, og kun under idelige Slag og gjentagne Udraab af bougres de chameaux (lumpne, forbandede Kameler)! opnaaede han at bringe os tilbage til Staden, hvor vi ankom seent, henimod Kl. 6.

En Time efter forlod jeg den venlige, gjæstfrie Familie. Min Søn fulgte med mig til mit Hotel og derfra til Postgaarden. Da jeg her lavede mig til at stige ind i Dilligencen, modtog jeg endnu en Affkeds-hilsen fra Familien Mainvielle, som sendte mig med et Bud en Kury fuld af deilige Druer og Ferskner, som jeg endelig maatte tage med til Bederkvægelse paa Hjemreisen. Et Dieblik efter slog Kl. 8. Jeg ønskede min Søn og hans Venner, som vare fulgte med til Postgaarden, mit Levvel! og et Dieblik efter rullede Dilligencen igjen med mig henover den prægtige Bro over Garonnen, hvis mange Skibe i den maane klare Aftenbelysning

viste sig for mig med deres høie Mæster som en stor afbladet Skov. I Virkeligheden var der jo ogsaa mere end een Grund til en saadan Sammenligning. Mange af disse stolte Skibsmæster havde vel engang kneiset i deres fulde Pragt som ranke Stammer i Bommerens store Gran-Skove langs med Østersøens Bredder. Afreisen med Diligencen om Aftenen frembød for mig den Behagelighed at see i Daglyset netop de Steder paa Veien, som jeg paa Henreisen var kommen forbi om Natten. Reiseselskabet var denne Gang ikke engelsk, men derimod spansk. I det indre af Diligencen sad, foruden en aldrende fransk Herre med sin Søn, en Spanier fra Madrid og tvende spanske Damer, af hvilke den ene maatte være enten Herrens Frue eller Forlovede. De talte fransk med Lethed, men med en vel bekjendt spansk Accent. Intet hundrede saaledes deres Deeltagelse i Conversationen, som hele Veien var den meest interessante. Istedetfor det kjedsommelige yes, yes paa Henreisen, blandede der sig nu af og til i den franske Samtale et si, si eller et muy bien (meget vel), fuldt af sydlig Klang og Belyd. Tidligt den tredie Dags Morgen ankom vi til Jernbanen i Tours, og samme Dags Eftermiddag Kl. 4 befandt jeg mig igjen i mit Hjem, rue des vieux Augustins, 45, i Paris.

I det jeg i disse Linier har henvendt Opmærksomheden paa Montaigne og Montesquieu, som de meest fremragende Personligheder, der have udbredt Glæde over Bordeaux, maa jeg dog endnu tilføie, at disse ikke ere de eneste navnkundige Forfattere, hvoraf denne Stad kan rose sig. Her fødtes saaledes ogsaa Berquin, den udydelige Forfatter til en Mængde Børneskrifter, og til mange yndige Idyller og Romancer, som fra Slutningen af det forrige Aarhundrede og gjennem den første Hjerdepart af vort Aarhundrede have været for Ungdommen en kjær, morende og belærende Underholdning. Endvidere gjentages endnu den Dag i Dag fra Garonnens indtil Seins Breder de mange deilige Sange og Romancer, som skyldes Børdelezeren Edmond Geraud.

Før vi slippe Mindet om Montesquieu, maa jeg endnu dvæle ved den tilfældige Mærkelighed, at da jeg i Aaret 1848 besøgte hans gamle Herresæde i Omegnen af Bordeaux, vare netop hundrede Aar henrundne siden Montesquieu første Gang — 1748 — udsendte over den hele Verden det uforgængelige Værk, hvori han loypriser den constitutionelle Forfatning som den ypperste Regjeringsform. Secularfesten til Minde om dette hans Værk feirede jeg saaledes ved at bringe hans Ihukommelse en Hyldest paa hans gamle Borg. Men paa en mindre fredelig Maade høitideligholdte man denne Fest overalt i Europa. I Paris og i Danmark, i Berlin, Frankfurt og Wien, i Italien, Bøhmen og Ungarn feirede man Montesquieu's Fest med Ild og Sværd, med Oprør og Blodsudgydelse. Sandheden, som han 1748 udtalte i saa klare og gennemtrængende Ord, den vilde man 1848 overalt stadfæste og besegle med Blod. Men hvad vi desværre altfor snart fik Grund til at beklage, det er, at i de fleste Lande er alt dette Blod udgydt uden saa at sige at efterlade Spor. Bort Fædreland gjør maaskee herfra en sjon Undtagelse, og gid den Dag aldrig maa komme, da ogsaa vi skulle sige, hvor er nu Svoret af alt det Blod, hvormed vi her i Norden have beseglet den af Montesquieu ved Garonnens Bredder saa klart udtalte Sandhed? Om det end kan indvendes, at Krigen hos os, som paa flere andre Steder, havde en dybere Anledning og forberededes af undersundige dynastiske Hensyn, saa staaer det dog ikke til at negte, at Constitutionens Grundlæggelse var en af de medvirkende Anledninger eller Paaskud, som Oprørerne benyttede til Fosøget paa at gennemføre deres straffylde, egoistiske, vistnok snarere absolutistiske end constitutionelle Planer.

Borring.

Borger-Vennen.

otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 11.

Løverdagen den 15de Marts 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Torsdagen den 27de Marts d. A., Eftermiddag Kl. 6, afholdes Repræsentantsforsamling i Esterflægtelskabet's Gaard paa Østergade Nr. 52, hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 25de Februar 1856.

C. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Carl S. Groth.

Bekjendtgjørelse.

Mandagen d. 31te Marts, Eftermiddag Kl. 6, aages en Repræsentantforsamling i Selskabet afholdt i Efterflaa selskabets Gaard, Nr. 52 paa Østergade, i hvilket Møde der i Overeensstemmelse med Lovens § 34, foruden andre Sager, vil blive foretaget Valg paa nye Repræsentanter m. m., og hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 5te Marts 1856.

C. Clausen. A. Etøger. C. Nothe.

Carl S. Groth.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein kirchengeschichtliches Lebensbild.

I.

„Salig er den, hvis Overtrædelser ere forladte, hvis Synd er skjult. Salig er det Menneske, hvem Herren ikke tilregner Misgjerninger, i hvis Aand ingen Falskbed er. Thi der jeg vilde det fortie, da vansmægtede mine Been ved min daglige Samten. Thi din Haand laae Dag og Nat svart paa mig. at min Livskraft udtørredes som af Sommerens Hede. Derfor bekjender jeg mine Synder for dig, og skjuler ikke mine Misgjerninger. Jeg sagde: jeg vil bekjende mine Overtrædelser for Herren; da forlod du mig min Synds Dandskab“.

Psalme 32, 1—5.

— — **K**atharinas hurtige og forfærdelige Død havde gjort det mest rystende Indtryk paa den ulykke-

lige Fader. Den tunge Byrde, som hidtil havde ligget paa hans Aand og nedtrykt ham, var paa eengang borttagen, og hans indre Menneſke var atter frigjort, og et klart Blik aabnet ham i hans ſønderrevne Hjertes og i hans betyngede Samvittigheds Dybder.

Lægen maatte med Magt føre ham bort fra hans Barns Dødsleje, fordi ingen Tiltale, ingen Advarſel, ingen Bøn formaaede noget over ham. Han afrev ſine Haar, græd og raabte uophørligt i ſin Smertes Fortvivlelſe: „Katharine! mit Barn! min Datter!“

Da Liget blev baaret ud af Huſet, efter Dyrighedens Befaling, for at overgive det ſnareſt muligt til Jorden, (hun var død af Peſt), vilde han paa ingen Maade taale det; han bad, tryglede og udstødte endog Trudſler mod Folkene, indtil det lykkedes Lægen og Leonhard at bringe ham tilbage paa hans Bærelſe. Han brød ſig ikke om hvad der blev talet til ham. „Giv mig mit Barn igjen!“ var hans ſønderrevne Faderhjertes ſtadige Smertesraab.

Den ſtørſte Deel af Dagen tilbragte han i den Stue, hvor Katharine var død, uden No gif han op og ned, talte ſnart højt for ſig ſelv, ſnart piinte han ſig med hans Samvittigheds ſtille Anklage. „Det er ikke muligt!“ raabte han gjentagne Gange. „Hun kan ikke være død! Hun var mit kjæreſte Barn, og var altid ſaa raff og fuld af Liv, og hun ſkulde jo luffet mine Dje!“

„Det er ikke rigtigt her“, vedblev han, som berørt af en isnende Gysen. „Der er skeet noget Forfærdeligt! En Forbrydelse! Jeg har jo ikke vidst, at hun var saa syg og skulde døe! Ikke engang bede for hende for-maaede jeg! Ak, hvilken Nat hviler paa mig! Der maa være skeet Noget, som har bragt mig til Fortvivlelse, og som har berøvet mig Grindringen derom. Der mangler mig en Deel af mit Liv, det føler jeg. Men hvor er det? O Herre Gud, bevar mig min Forstands Lys, jeg føler, at det ellers vil sluffes! Mørke Skygger brede sig over min Sjæl, de brede sig ud som rovgjerrige Hænder, der ville gribe mig!“

„Jeg maa være syg!“ sagde han videre. „Ja vist, jeg er syg og skal maaskee døe. Katharine tager mig med sig i Graven! Ak, og jeg vilde dog ikke døe endnu! Der er endnu saa meget, jeg skulde gjøre! O, havde jeg kun Ro i mit Hjerte!“

Skjøndt nu Margarethe atter levede i Huset, saa syntes dette dog aldeles intet Indtryk at gjøre paa hendes Fader. Han undgik hende vel ikke, men han nærmede sig hende ikke heller; og skete det tilfældigt, at han kom hende nærmere end sædvanligt, da vendte han sig ligesom frygtsom og sky bort fra hende, og talte intet Ord til hende. Enten havde han ogsaa tabt Grindringen om, at han havde forjaget den stakkels Datter, betyngtet med sin Forbandelse, af Huset, eller, hvis han var sig denne Skjændselsgjerning bevidst, saa undertrykkede han aabenbart Tanken derom, og gjorde idet-

mindste intet, forat bringe sine udstødte, rædsomme Trudsler i Udførelse.

Margarethe følte dybt, hvilket Indtryk hendes Nærværelse maatte gjøre paa hendes Fader. Hun søgte derfor at undgaae enhver Berøring med ham, og, skjøndt hun var bedrøvet over at Faderen slet ikke agtede paa hende, saa bar hun dog ogsaa denne sidste Tugtelse af hendes bittere Skjæbne med det glade Haab om den endelige Forsoning af al hendes Lidelse. „Den Time vil nok komme, da jeg skal hvile ved hans Hjerte, og den vil jeg vente paa i Taalmod“.

Leonhard var den eneste i Huset, med hvem Homberger vedligeholdte nogen Omgang, men paa en ganske anden Maade end før. Ikke at jo den gamle Mester kom ham imøde med Venlighed, men det styre, frygtsomme Bæsen var fremdeles fremherstfende, naar hans Dje faldt paa Unglingen; derimod var den mørke Trods, den foragtende Mine bortveget. Ikke heller med ham talte Homberger om sine personlige Forhold eller om sin Kunst, men om ligegyldige Ting, som ikke tillode nogen Anvendelse hverken paa hans Hjertes Tilstand, eller paa hvad der var foregaaet i hans Huus.

Dette varede i tre Dage. Om Morgenen den fjerde Dag ventede Margarethe forgjeves paa Faderens Indtræden i det sædvanlige Familieværelse, hvor han plejede at indtage sin Frokost. I sin Hjertensangst kaldte hun Leonhard ud fra Bærkstedet, og bad ham indtrængende at see efter hendes Fader. „Jeg frygter intet Duds!“

sagde hun, beroligende sig selv. „Men et lille Uheld kunde dog være tilstødt ham, der gjorde Hjælp nødvendig“.

Leonhard traadte sagte ind i det tillukkede Kammer, og saae den gamle Mester i hans Seng. „Er I syg, fjære Mester Homberger?“ spurgte han med den hjerteligste Befymrings Tone.

„Jeg maa vel være syg!“ svarede Mesteren langsomt. „Vel har jeg ingen Smertes, men jeg er saa træt, og mit Sind er saa nedslaaet. Leonhard, forstaaer I Eder paa Sygdomme? Siig mig: er jeg virkelig syg? See paa mig, troer I, at jeg maa døe?“

„Endnu visseelig ikke!“ svarede Unglingen med glad Fortrøstning. „Jeg forstaaer lidt af Lægekunsten, og jeg troer, I er mere bedrøvet og nedslaaet, end legemlig syg. Vil I have, at jeg skal hente Dr. Schurff?“

„Nej, nej!“ svarede Homberger hurtig og ivrig. „Hvad skal jeg med Lægen? Han har ikke kunnet redde mit Barn, som var saa ung, hvorledes kan han hjælpe en gammel Mand?“

„Men“, indvendte Leonhard, „maaskee behøver I dog legemlig Hjælp. Dste bliver det hjulpet med Lidet til rette Tid, hvad der siden ikke lader sig hjælpe med Meget“.

„Ei om den fremmede Mand!“ tiltraabte Mesteren ham heftig. „Jeg veed, at han ikke kan hjælpe mig. Hvad skal Doctoren mig? Naar han giver mig mit Barn levende igjen, saa vil jeg troe ham“.

Strax efter blev han dog atter fuldkommen rolig og sagde i en næsten bedende Tone: „Leonhard, tag mig ikke min Hestighed ilde op. Jeg vilde ikke gjøre Eder Dødt. Kom nærmere, jeg vil spørge Eder om Noget“.

Da nu Leonhard var traadt nærmere, saa Mesteren ham skarpt i Øjet, men slog snart igjen Blikket ned og sagde: „Altsaa troer I ikke, at jeg skal døe? Siig mig det oprigtigt, Leonhard! Jeg er intet Barn, jeg er en Mand, og har prøvet meget. Jeg kunde fortælle Eder Ting, hvorved Haarene vilde rejse sig paa Eders Hoved! Dølg derfor intet for mig! Er det forbi, — nu, saa er det forbi! Jeg er en retskaffen Mand, og har gjort meget Godt, og kan trostigt gaae i min Grav. I tænker maaskee, at jeg er bange for Døden? O nej! I Graven er Ro, og jeg behøver megen, megen Ro. Nej, Leonhard, jeg er ikke bange!“

Den stakkels Mand! Hans Blik og Miner, hans hele ydre Menneſke viste, at han lej I hans Ord bævende Tone, i hans urolige Bevægelser hid og did med Hoved og Hænder, aabenbarede den mest levende Frygt for Døden sig.

„I siger mig ikke Sandhed!“ vedblev Homberger ængstelig, da Leonhard ikke strax svarede. „I forstaaer Eder paa Sygdomme, og vil ikke siige det. I seer paa mig, at jeg er døds syg. Siig mig det ligefrem! Kan I give mig Forsikkring om, at jeg ikke skal døe endnu?“

„Hvad forlanger I af mig stakkels Menneſke!“ svarede Unglingen. „Hvad I vil vide af mig, veed kun Livets og Dødens Herre. Ingen paa Jorden kan indeſtaa Eder endog kun for een Time af Eders Liv. Men, tillad mig, kjære Meſter, det er min hjertelige Deeltagelse for Eder, ſom driver mig: hvis Eders Time virkelig er nær, ſaa er I ikke ret chriſteligt beredt til den. Den Chriſtne ſkal hver Dag og Time være beredt paa ſin Død. Vogt Jer, at I ikke trøſter Eder med falſk Trøſt. I Døden har alt Selvbedrag en Ende“.

„Nu taler I ligefrem!“ ſagde Homberger med ængſtelig Haſt. „I veed, at min Time er nær, men I vil spare mig Skrækken. O gaa, Leonhard, I er ikke bedre end de Andre! Gaa, gaa, hvad ſtaaer I der efter! Vil I ſtjæle mig de Timer, ſom jeg endnu har at leve? Skal jeg døe, vil jeg ingen Vidner have dertil. Gaa, jeg behøver ikke Eders Hjælp! Ja, jeg er ſlet ikke ſyg! Jeg vil viſe Eder, at jeg er ſund og ſtærk! Jeg vil ſtaa op og arbejde!“

(Fortsættes).

C. Nothe.

Borger-Vennen.

otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 12.

Løverdagen den 22de Marts 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Torsdagen den 27de Marts d. A., Eftermiddag Kl. 6, afholdes Repræsentantsforsamling i Efterslægtsselskabets Gaard paa Østergade Nr. 52, hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 25de Februar 1856.

C. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Carl S. Groth.

Bekjendtgjørelse.

Mandagen d. 31te Marts, Eftermiddag Kl. 6, agtes en Repræsentantforsamling i Selskabet afholdt i Efterlæggeselskabet Gaard, Nr. 52 paa Østergade, i hvilket Møde der i Overensstemmelse med Lovens § 34, foruden andre Sager, vil blive foretaget Valg paa nye Repræsentanter m. m., og hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 5te Marts 1856.

C. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Carl C. Groth.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein Kirchengeschichtliches Lebensbild.

Dg dermed gjorde han et Forsøg paa, at rejse sig fra sit Leje; men kraftesløs sank han snart igjen tilbage i sin Seng. Da styrtede de klare Taarer ham ud af Øjnene. „J er grusom, Leonhard“, sagde han nu. „J skulde have Medlidenhed med mig, og J spotter min Dval! Veed J, hvorledes jeg kan blive hjulpen, saa sig mig det, og jeg vil følge Eders Raad!“

„D“, raabte Ynglingen, „hvor svært bliver det Eder dog, at troe paa en god Bevægelse i mit Hjerte,

paa en christelig Medlidenhed hos mig! Der er endnu i dette Huus een Sjæl, for hvilken jeg staaer tilbage i Kjærlighed til Eder, skjøndt jeg ikke holdt det for muligt!"

"Intet derom! Intet derom!" udbrod Homberger ængsteligt afvisende. "Søg ej at undgaae mig, Leonhard! Jeg siger Eder jo, at jeg haver Tillid til Eder. Siig mig, hvorledes jeg kan blive hjulpen i min Nød. Jeg er ikke saa aldeles fattig, som I maaskee mener. Jeg vil siige Eder det: jeg har reddet nogle tusinde Gylden fra den gode Tid; jeg vil ogsaa siige Eder, hvor jeg har nedgravet dem. Jeg kan gjengjælde Eder for Raad og Daad, hvormed I staaer mig bi".

Ynglingen rystede paa Hovedet med et smerteligt Smil og sagde: "Nu vel an, kjære Mester Homberger, jeg veed virkelig Hjælp for Eder med Raad og Daad. I vil jo rigtignok intet vide om Lægen, men alligevel siger jeg Eder, at der kun er een Læge, som kan hjælpe Eder, og denne Læge hedder Dr. Morten Luthet!"

Neppes havde Leonhard udtalt dette Navn, før Homberger foer sammen. "Nej, nej!" udraabte han heftigt. "Jeg er en tro Søn af min Kirke og vil ikke falde i denne Kjætters Hænder. Veed I intet bedre Raad, saa gaa!"

Denne Haardnaffenhed, hvorpaa, som mod en Klippe, ethvert lille Stib knustes, som kunde bringe Trøst og Hjælp, bedrøvede Ynglingen meget, og betog

ham Mødet til at forhandle mere med den Gamle. Mindre af Lydighed mod Mesterens Befaling, end for at træffe Aftale med Margrethe om hvad der var at gjøre under saadanne Omstændigheder, vendte Leonhard sig bort og gik langsomt ud af Døren. Neppe var han dog kommen paa de første Trin af Trappen, før han hørte Hombergers Stemme, som højt og ængsteligt kaldte paa hans Navn. Han vendte nu hurtigt om igjen og spurgte den Syge, hvad han ønskede.

„J er trodsig, Leonhard!“ sagde denne. „J gaaer, skjøndt J vel veed, at det ikke var saa alvorligt meent. Siig mig engang, — J nævnte Kjøtterfyrstens Navn, som boer her i Wittenberg. Jeg har blandt meget Ondt ogsaa hørt noget Godt om ham. Man siger, at han skal være meget streng, og have liden Medlidenhed med de Syge og Døende, og at hans Ord ere som giftige Pile“.

„Hvem har givet Eder en saadan Beretning om den dyrebare Guds Mand?“ spurgte Leonhard. „Tro mig, kjære Mester, at den, som har fortalt Eder dette om Doctor Martin, har hverken meent det godt med ham eller med Eder. Det hele Folk i Wittenberg hænger ved ham, og med dette den halve Christenhed paa Jorden. Mener J, at alle disse saaledes ringe-agte deres Hjertefred og Ro, at de ville lade sig gjen-nembore med giftige Pile af Luthers Mund? Og veed J da, hvem der har beredet Eders Katharine til Dø-

den, saa at hun glad og salig er gaaet bort? Just den Martin Luther, hvem I foragter som en Kjætter!"

"Derfom jeg vidste, at han vilde handle lempeligt med mig!" udraabte Homberger urolig. „See, Leonhard“, vedblev han med ængstelig Fortrolighed, „jeg har gaaet flittig og gjerne til Skrifte, og har holdt meget paa Absolutionen og ærligt gjort enhver Bod, som blev mig paalagt til Afsoning af mine Synder. I kunde dog gaae til ham og sige ham det, og at jeg af Naturen havde et frygtfomt Gemyt, og at han ikke maatte tale altfor haardt til mig. Siig ham kun“, vedblev han ivrigere, „og fortæl ham ærligt alt hvad jeg har lidt, siden I har været her, og at jeg har mistet mit kjære Barn, og at han maa have Medlidenhed med mig. Troer I ikke, Leonhard, at han vil handle lempeligt med mig, naar I fortæller ham alt dette?"

„Hvor skuffer I Eder dog angaaende denne Mand!" svarede Unglingen. „I frygter for hans Person og for hans Munds Ord! Ved I da ikke, at Luther ikke taler af sig selv, men at han tager alt af Guds Ord, det være nu Lære eller Straf eller Trøst? Men jeg vil sige ham, hvad I har paalagt mig“.

Da nu Leonhard vilde forlade Kammeret, raabte Homberger ængsteligt efter ham: „Vi endnu et lille Djeblif! Det er ikke nødvendigt, at det skeer strax idag. Maaskee bliver det bedre med mig! Imorgen, Leonhard, eller iovermorgen“.

„Imorgen eller iovermorgen!“ gjentog Unglingen med et smerteligt Udraab. „Beed I da saa bestemt, at I endnu har Tid dertil imorgen eller iovermorgen? I siger, at det ikke behøves endnu idag; jeg mener just, at jo før Hjertet kunde komme til Fred med Gud, desto bedre var det“.

„Hvad vil I da?“ udraabte Homberger heftig. „Mener I da, at jeg er en saa stor Synder, og at jeg ingen Fred har med Gud? Jeg gad dog vide, hvad I kunde anklage mig for! Hvad Ondt veed I om mig? Siig det kun lige ud! — Dog, I har Ret“, vedblev han med en pludselig Forandring i Tonen, „jeg er dog vist sygere end jeg tænkte, og hvis jeg idag kan blive hjulpen, er det bedre end imorgen. Gaa derfor til Doctor Schurff, og skulde I tilfældigen see den anden Doctor — ham — ham — jeg mener ham, som boer i Klosteret, — skulde I tilfældigen ogsaa træffe ham, — nu, hvis han engang vil besøge mig, saa vilde jeg ikke just hindre det!“

Leonhard, hvis Hjerter bævede ved den ulykkelige Mand's trøstesløse, sønderrevne Gemyststilstand, holdt det nu for raadeligt, uden Videre at gaae til Fader Luther, skjøndt Homberger atter kaldte ham tilbage. Luther var ogsaa strax rede til at følge med, og Leonhard kunde kun benytte deres Gang til flygtigt at gjentage, hvad han allerede før havde meddeelt om Homberger. Luther havde imidlertid beholdt Alt klart og tydeligt i sin Erindring.

Dg saaledes traadte da Doctoren kort efter fra sit Kloster ind i den Syges lille Stue.

Da Homberger saae den Mand træde ind hos sig, hvem han syntes at frygte som sin Dommer, forfærdedes han synligt og vendte Blikkene fra ham. Men Luther lod sig ikke lede vild ved denne uvenlige Hilsen. Han traadte hen til ham, rakte ham Haanden og sagde hjerteligt og fortroligt: „Gud være med Eder, Mester Homberger!“

Den gamle Mand svarede med en uforstaaelig Gjenhilsen og rakte Luther Haanden saa langsomt og tvært, som om han ikke formaaede at løfte den op fra Sengen.

„J er syg“, vedblev nu Luther, idet han satte sig paa en Stol ved Sengen, og indtog en saadan Stilling, at han kunde see den Syge i Ansigtet. „Sygdom er en tung Byrde, hvo som ikke skal bære den, holdt den ikke ud. Hvad fejler Eder, kjære Mester! Har I mange Smerter, eller er Eders Sygdom mere end en stor Legemssvagthed?“

„En Svagthed, en Svagthed!“ svarede Homberger uvillig.

„Dg hvorlænge er det siden I føler denne Svagthed?“ spurgte Luther videre. „Jeg mener“, blev han venlig ved, da den Syge saae paa ham, som om han ikke vidste, hvad han skulde sige, eller som om han slet ikke havde forstaaet Spørgsmaalet: „Jeg mener, er det

allerede længe siden, at I føler Eder saa legemsfvag og affældig, at I maa vedblive at ligge til Sengs?"

„Alt længe, længe!“ svarede Homberger som før, men tilføiede dog snart efter: „Jeg har været længer syg, end jeg har ligget tilfængs, thi stor Ulykke har iruffet mig; jeg har mistet mit kjære Barn, og min Kone har jeg ogsaa mistet, og Verden har forøvrigt gaaet mig meget imod. Jeg var kun en Dreng paa 10 Aar, da min Fader og Moder døde, og jeg har fra Barnsbeen maattet lade det være mig suurt, og der er vel saa Menneſker i Verden, hvem det er gaaet saa sørgeligt for som for mig“.

„Og hvorledes har I da baaret alt dette?“ spurgte Luther med stille Glæde over, at den Syge dog i det mindste begyndte at tale.

(Fortsætted).

C. Rothe.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 13.

Løverdagen den 29de Marts 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Mandagen d. 31te Marts, Eftermiddag Kl. 6, aages en Repræsentantsforsamling i Selskabet afholdt i Efterslægtselskabets Gaard, Nr. 52 paa Østergade, i hvilket Møde der i Overensstemmelse med Lovens § 34, foruden andre Sager, vil blive foretaget Valg paa nye Repræsentanter m. m., og hvortil de Herrer Repræsentanter indbydes.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 5te Marts 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Carl S. Groth.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein kirchengeschichtliches Lebensbild.

„Svordan skulde jeg have baaret det!“ raabte Homberger. „Jeg har altid levet retskaffent, og jeg gad kjende den, som vilde tale ilde om mig. Jeg forstaaer min Kunst, og kan med Breve bevise Enhver, som ønsker at vide det, at jeg har arbejdet redeligt. Jeg er ingen gjerrig Mand, jeg har for Intet tjent mangan fattig Landsbykirke og hjulpet mangan fattig Stakkel. Engang kom En til mig, det er vel en 15 Aar siden, han hjalp jeg med Klæder og Sko og Penge og Gods, og jeg har endnu det Brev, som han skrev til mig fra Nürnberg, og hvori han takker for al den Kjærlighed og Godhed, som jeg har beviist ham. Men — I skal selv læse det Brev!“

„Min kjære Mester!“ svarede Luther, da han saae, hvorledes den Syge rejste sig op i Sengen og greb efter et Stab i Væggen ved hans Side. „Hvad skal jeg med det! Jeg tvivler ikke om Sandheden af hvad I der beretter mig. Men det er heller slet ikke det, som jeg vilde vide af Eder. I har sagt mig, at I har haft saare mange mørke og sorgelige Dage i Eders Liv, og derfor spurgte jeg Eder, hvorledes I har baaret alt dette: stille og taalmodig, eller med modstridende Hjerte?“

„Hvad forstaaer I med de onde Dage?“ spurgte Homberger hurtigt og uvenligt.

„Onde Dage“, svarede Luther med al Rolighed, „ere saadanne, som komme med al Slags legemlig og aandelig Nød og Ansægtelse, saa at vi ofte mene, at vi ikke kunne udholde det og ville fortvivle; og de kaldes vel ogsaa ofte onde Dage af den Grund, at de efterlade meget Ondt og friste til det Onde“.

„Jeg har erfaret Meget i mit Liv!“ sagde Homberger undvigende, og med et mørkt, uvilligt Blik paa Luther.

„Og har I baaret det til Betsignelse for Eder selv?“ spurgte denne.

„Ja, ja!“ svarede den Syge. „Det er vel blevet mig suurt, men Gud har dog bestandigt velsignet min Kunst. Jeg er vel nu en fattig Mand, men paa Næring, Klæder og Tag har det aldrig manglet mig. Jeg havde ogsaa mange Venner, men Mange af dem ere døde. Af, hvis de endnu levede, saa kunde de give mig det bedste Studsmaal. Jeg skulde ogsaa engang have været i Staden Wittenbergs Raad, men jeg modtog det ikke. For ti eller tolv Aar siden laae jeg ogsaa syg af en slem Feber og havde mange Smerter. Ja, Herre, jeg kan sige, det er gaaet mig meget bedrøveligt i mit Liv, og der gives kun Gaa, som have lidt mere end jeg“.

„Og gjør det Eder ondt, at I har lidt saameget?“ spurgte Luther, som var fast besluttet paa, at fange

og fastholde den Syge bestandigt snevrere i hans egne Ord.

„Nej“, svarede Homberger hurtigt. „Jeg er Christen nok til at vide, at just de retskafneste Menneſker stedsse maae lide mest. Og det er ogsaa min Trost under denne min Legemſvaghed. Jeg haaber, at den ikke vil vare længe“.

„Det give den Herre Gud!“ sagde Luther. „Dog vilde jeg ikke, at I altfor sikkert stolede derpaa. Ingen Regning er mere bedrageriſt end den, i hvilken den kjære Herre Gud har et lille Ord at tale med, og mangen Ting seer let og ubetydelig ud, og bliver dog meget ſvær“.

„Herre, hvad vil I ſige dermed?“ udraabte Homberger ængſtelig og forſtrækket. „Tænker I maaskee, at jeg er smittet af Pesten? Jeg veed, at mit Barn er død deraf! Herre, ſig mig det, hvis I veed det, at jeg kan ſende Bud efter Lægen. I ſeer ſaa betænkelig paa mig; jeg er vel ikke bange for Døden, men et Par Aar havde jeg dog nok Lyst at leve, ikke for min Skyld, men for Margarethes Skyld. Jeg har nemlig endnu et Barn, et blindt Barn, det var ganſke forladt, naar jeg døde. Og at jeg reent ud ſkal ſige Eder det, kjære Herre, ſaalkænge min Katharina levede — ja, hvad var det nu jeg vilde ſige Eder — ja, naar jeg ret overvejer det, ſaa har jeg maaskee gjort den ſtaffels, blinde Margarethe — jeg vilde ſige, fordi Margarethe er blind, ſaa — — af, Herre, tag mig det ikke ilde

op, mine Tanker forvirres i mit Hoved, og jeg er saa urolig i mit Hjerte, — Herre, jeg har dog ikke Pesten?"

„Staffels Mand!“ sagde Luther med et smerteligt Smil. „Saavidt jeg forstaaer mig paa Lægekunsten, saa er J endnu fri for den, men dersom J ikke kan dæmpe denne Uro og Angst indeni Eder, er det vel muligt, at J kan blive alvorligt syg. Mester Homberger“, vedblev han nu i den hjerteligste Fortrolighed, „J er vel legemlig svag, men J er det endnu mere paa Eders Sind. Hjertet lettes, naar Munden taler. Ethvert Menneſke har nu en eller anden Skjæbne i sit Liv, som indgraver sig dybest og aldrig ganske kan udslettes. Fortæl mig dette, og betro Eder til mig som til en ærlig Mand, der ikke vil gjøre Eders Fortrolighed til Skamme“.

Homberger, qvalt af de mest modstridende Følelser, kastede ængstelige Blikke omkring sig og søgte med Magt at dæmpe Bevægelsen i sit Bryst. Men det lykkedes ham ikke. Endelig sagde han: „J kan have Ret, kjære Herre, jeg har ogsaa prøvet en Skjæbne, som jeg ikke kan glemme, saa gjerne jeg ogsaa vilde. Det er vel en tredive Aar siden, da var jeg for min Kunsts Skyld i Italien og tilsidst i Staden Mailand, og der mødte mig Noget, som siden den Tid ikke vil ud af mit Hjerte. Jeg har gjort alt muligt, men jeg kan ikke undertrykke Grindringen derom; men J kan troe mig, kjære Herre, jeg er uskyldig. J troer det ikke? J seer saa betænksom paa mig?“

„Jeg venter kun paa Eders Fortælling“, svarede Luther rolig. „Saml Eder lidt, kjære Mester, og modtag endnu engang det Tilfagn af mig, at jeg ikke vil stufte Eders Tillid. Jeg er en Guds, min Herres, Tjener, og er kaldet til at bringe de bekymrede Sjæle Trost og Fred. Hav derfor Tillid til mig!“

„Nu, saa hør da“, begyndte Homberger. „Leonardo Binetta var mig hadst, for en Piges Skyld, og vilde ikke tillade, at en fattig tydsk Svend gjaldt mere hos den rige Mailænderinde, end han, og saa udbredte han, at hun var forlovet med ham, forat knuse mit Hjerte med en saadan Løgn. Og fordi Marie holdt af mig, saa blev Binetta forbitret paa mig, og lurede efter mig og stræbte mig efter Livet. Da forsvarede jeg mig, og Gud veed, hvorledes det skete, jeg kom usaaet derfra, men Binetta blev liggende død paa Bladsen. See, kjære Herre, det er det Hele, og jeg kunde berolige mig derover, jeg har kun værget for mit Liv, og hvem kan gjøre for Udgangen paa en Kamp! Ikke sandt, Herre, jeg har ingen Skyld heri?“

Luther smilede i smertelig Bedrøvelse over Mandens angstelige Bestræbelse for, at indklæde sin Forbrydelse i Uskyldighedens Dragt. Men da han, som en Kjenner af det menneskelige Hjerte, vel vidste, at det naturlige Menneske saa længe som muligt holder fast ved Selvretfærdigheden, og kan leve sig ind i falske Trostegrunde og hykkelsk Retfærdiggjørelse, for at bedøve Samvittighedens anklagende Stemme, saa at han tilsidst hol-

der sit kunstlede Selsøbedrag for Sandhed, saa erkjendte han vel, at der behøvedes et alvorligt Angreb, for at bryde igjennem den forstokkede Samvittigheds haarde Mure. Men han var glad over at Homberger idetmindste havde begyndt at tale, og regnede med Visshed paa, at den optvænde Samvittigheds Strøm vilde flyde stærkere og stærkere, naar den først var kommen til Gjennembrud; det laae derfor i hans Plan, ikke at afbryde det begyndende Løb med Skrækkens og Trudselens Magt, men meget hellere at søge lidt efter lidt med al skaanende Mildhed og Venlighed at føre Syndens fulde Bekjendelse for Dagen.

„Jeg behøver ikke at sige Eder, kjære Mester!“ begyndte han derfor, „at Uskyldighed ikke trænger til nogen Trøst. Sanct Paulus siger: vor Roes er vor Samvittigheds Vidnesbyrd. Og for sine Anklagere i det høje Raad i Jerusalem begyndte han sit Forsvar med de Ord: I Mænd, Brødre, jeg har vandret med en god Samvittighed for Guds Ansigt indtil denne Dag. Og til Hebræerne skriver han: det er vor Trøst, at vi have en god Samvittighed, og beslitte os paa at føre en god Vandel for alle. Og dermed var han trøstlig og glad. Den gode Samvittighed gjør Hjertet glad og bringer Fred. I maa derfor selv bedst vide, kjære Mester, om dette ogsaa er Tilfældet med Eder, som med St. Paulus. I vil vide af mig, om I har nogen Skyld; nu, hvad siger I selv dertil?“

„Jeg er uskyldig!“ svarede Homberger hurtig; men kort efter blev han ved: „Det er dog muligt, at jeg tager Fejl i een Henseende. Folk sagde nemlig, at Pinetta var forlovet med Maria; men jeg troede det ikke; og havde det endog været Tilfældet, saa havde jeg dog ingen Skyld havt derved“.

„Saa — saa? Mester Homberger“, svarede Luther. „Harde Pinetta virkelig været forlovet med Jomfruen, saa har J ikke været ganske uden Skyld. Egetestanden er Guds Ordning og Lov, og naar Tvende trolove sig, da have de underfastet sig Guds Ordning, og kunne være visse paa hans Betsignelse. Træder nu en Anden imellem dem, saa adskiller han, hvad der har forenet sig og givet sig ind under Gud. Ikke heller skeer jo noget Egetestabsløste uden Forældres Billie og Samtykke, og en Faders og Moders Betsignelse hviler over de Forlovede. Den, som saa træder imellem, han vil borttage Betsignelsen og gjøre den til Skamme. Har altsaa Pinetta virkelig været forlovet med Jomfruen, og har J vidst dette, saa har J ikke gjort Ret i at have villet adskille Hjertes, som vare forenede for Gud og velsignede af Forældre. Kjære Mester, over dette maa J ikke skuffe Eder. Vil J virkelig have Fred i Eders Sind, saa er det nødvendigt, at J forsøger al falsk Sifferhed, og at J ikke beroliger Eder med usand Retfærdighed. Det hjælper Eder dog ikke. Er Trøsten falsk, saa varer den ikke i Længden, og vil bestandigt lade Eder i Uro“.

(Fortsattes).

C. Rothe.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 14.

Løverdagen den 5te April 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein kirchengeschichtliches Lebensbild.

„Ja“, sagde Homberger og saae omkring sig med et usikkert Blik, „I kan ikke forestille Eder, Herre, i hvilken Uro jeg har været, og jeg kan endnu ikke blive ganske fri for den. Var det virkelig en Synd, dersom jeg havde vidst, at hine To have været forlovede?“

„Ganske vist!“ svarede Luther. „Vor Herre siger: Den som seer paa en Kvinde, og begjærer hende, han har begaaet Egtteskabsbrud i sit Hjerte. Altsaa den begjerlige Tanke er allerede Synd; og har I begjæret en Forlovet, saa har I syndet mod Guds aabenbare

Bud, som siger: Du skal ikke begjere din Næstes Hustru, eller Noget hvad hans er. Da jeg gik i Skole i Eisenach, sagde min Bertinde engang til mig: „der er ingen dejligere Ting paa Jorden, end en Qvindes Kjærlighed, naar den skjænktes i Guds Frygt.“ Det har varet længe, inden jeg forstod dette Ord; men da jeg begyndte at forstaae det, velsignede jeg den gode Kone for det. Megen Ulykke og mangen Synd var ikke skeet paa Jorden, naar den onde Begjerlighed var bleven undertrykt i rette Tid“.

„Og kan denne Synd blive mig tilgiven, hvis jeg har begaaet den?“ spurgte Homberger.

„Ja“, svarede Skriftestaderen. „Hvis I virkelig og i Sandhed erkjender den for at være Synd mod Guds Bud, og oprigtigt angrer den, og ydmygeligen beder om Guds Naade“.

„Nu“, vedblev Homberger ivrigt og med noget lettet Samvittighed, „naar jeg betænker det ret, saa kan det vel være, at Folk have talt rigtigt“.

„Dette er ingen aaben, ærlig Bekjendelse, kjære Mester!“ svarede Luther med mild Alvor. „Har I vidst, at Jomfruen, som I begjerede, har været forlovet med Pinetta, saa bekjend det ærligt, hvis det skal hjælpe Eder til Fred. I bekjender det ikke for mig, men for den alvidende Gud, og jeg kan ikke give Eder Fred, det kan alene Herren i sit Ord“.

Den gamle Mand fastede et om Medlidenhed bedende Blik paa sin Skriftestader; men da han mærkede

dennes ubøjelige, faste Billie, sukkede han dybt og sagde: „Ja, jeg vil bekjende det: jeg har vidst det. Men Jomfruen var saa smuk af Skikkelse, og havde saaledes indtaget mit Hjerte! Alligevel havde jeg aldrig begjæret hendes Gunst, naar jeg ikke havde vidst, at hun var meget venlig stemt imod mig i sit Hjerte. Jeg vidste, at hun holdt mere af mig end af Pinetta; var det nu en Synd, at jeg glædede mig ved hendes Gunst, og søgte at vinde hende?“

„Mester Homberger“, udraabte Luther alvorlig, „J veed ikke, hvor haardt J med saadanne Ord anklager den Mailænder-Jomfru. J vil nu vælte den Synd fra Eder, hvori J har bekjendt Eder skyldig, og lægge den paa Qvinden, som om hun havde villet forsøre Eder. Var det virkelig Tilfældet hvad J siger, da gjør J Pigen til et slet Fruentimmer, som brød sin Tro mod sin Brudgom, som gjorde det alvorligste Skridt i hendes Liv paa den letsindigste Maade, og som forlovede sig med en Mand, hvem hun ikke elskede, medens hun drev et bespotteligt Spil med sine Forsældres Belsignelse og med Guds Bud, idet hun morede sig med hendes Brudgoms Pine. Mester Homberger“, vedblev Luther stedse alvorligere, „J veed ikke, hvor J vanærer Eder selv med saadanne Ord. Den, som kan modtage en Qvindes Gunst, der tilhører en Anden, har ikke selv nogen redelig Tænkemaade, han veed ikke, hvad tro, ærlig Kjærlighed er, attraaer ikke heller nogen saadan for sig selv, og maa alt isorvejen have trøstet

sig for det Tilfælde, at Dwindens letsindige, foranderlige Hjerter snart vendte sig til en Tredie og Fjerde. Har I betænkt Alt dette, Mester Homberger? Var den mailandske Pige virkelig et saadant foragteligt Fruentimmer, som idag forlovede sig med een Mand, og imorgen saae sig om efter en anden?"

Homberger forblev taus en Tid lang, i hvilken han aabenbart piintes af modstridende Følelser. Endelig sagde han med et næsten bebrejdende Blik paa Luther: „Folk har Ret! Eders Ord ere haarde og spidse og sonderstære Sjælen. I har Behag i at gjøre Mennesket til en Synder; I glæder Eder ved en forstyrret Samvittigheds Angstelse!"

„Stakkels Ven!" raabte Luther med den hjerteligste Deeltagelse. „Jeg har ogsaa erfaret, hvorledes en forstyrret Samvittigheds Qualer ere, og kjender Byrden af ikke forsonede Synder, men jeg veed ogsaa, Gud være takket, hvilken Glæde og Salighed der er, hvor der er Forladelse for Synden; derfor velsigner jeg denne Qual, fordi den tilsidst ved Guds Naade og Barmhjertighed bliver til salig Fred. Men hvorlidt kjender I dog til mig og til det Ord, paa hvilket jeg staaer! Mine Fienders og Modstanderes Tal, som gjerne vilde bringe mig til Taushed og under Jorden, er stort og har megen Magt, og hvor bitter en Pine de have forvoldt mig, og hvor svær en Trængsel de have plaget mig med, er neppe at beskrive. Men derom kan I være forvisset, jeg ønsker dog ikke min største og gis-

tigste Modstander et af Synden piint, med Gud endnu ikke forsonet Sinds Lidelser. Hvor Himlens Engle endnu sørge og græde, der kan en retskaffen Christen aldrig glæde sig. Men lad mig sige Eder, kjære Mester, hvad der ikke er Eder ret hos mig. Jeg revser hos Eder, paa Grund af Guds Ord, den Gjerning som en Synd, hvilken J maaffee i mange Aar har betragtet som uskyldig. Derfor er J vred paa mig, som om jeg glædede mig ved Eders Dval, og jeg vil dog intet andet end Eders Hjertes Fred. Svar mig", blev han fortrolig ved, „jeg vil gjøre Eder nogle Spørgsmaal. Har Mailänder-Bigen sagt Eder med tydelige, klare Ord, at hun holdt mere af Eder end af sin Brudgom?"

„Nej, det har hun ikke!" svarede Homberger langsomt.

„Nu", blev Luther ved, „har hun da sagt Eder Saadant med Blik, Miner eller Gebærder? Eller har hun ellers gjort Noget, hvoraf J usejlbart har kunnet mærke det?"

„Hun har altid været meget venlig imod mig!" svarede Homberger. „Hun har talt saa kjære Ord til mig, hun har ikke en eneste Gang gjort mig noget Ondt, hverken i Blik eller med Ord. Af Herre", blev han oplivet og selvforglemmende ved, „der var et saare elskeligt og venligt Bæsen hos hende; jeg kunde aldrig see paa hende, uden at mit Hjerte dybt bevægedes! Og da jeg sagde, at hun aldrig havde gjort mig ondt, da løj jeg. Med hvert Ord, med hvert Blik har hun

beredt mig Smerte og Lidelse. Al ja, Herre, hun har voldt mig mange og grusomme Sorger!”

„Min Ven“, svarede Luther med smerteligt Smil, „J svarer mig ikke paa det, jeg spurgte Eder om. Jeg forstaaer nok, hvad J mener: en huldosalig Kvinde er et yndigt Skue; og et kosteligt Gode, som man ikke har, og dog gjerne vilde have, gjør En mange Sorger; og jo mere J attraaede at besidde det kostelige Gode, skjøndt J dog vidste, at det tilhørte en Anden, desto større Pine har J lidt. Men derom spurgte jeg Eder ikke. Hør engang, hvorledes Skriften skildrer en Bolerste: „Hun er vild og ustyrlig, saa at hendes Fødder ikke kunne blive i Huset. Nu er hun inde, nu paa Gaden, og lurar paa alle Hjørner, og griber den, hun søger, og kysser ham og siger: jeg har bragt Takoffer idag for mig, efter mine Løfter. Derfor er jeg udgangen at møde dig, at søge dit Ansigt tidligt, og jeg har fundet dig. Jeg har smykket mit Leje med Tepper, med Myrrha og Aloe. Kom, lader os pleje Kjærlighed til imorgen; thi Manden, Brudgommen, er ikke hjemme, han er dragen langt bort“. Jeg spørger Eder nu: var den mailandske Pige en saadan Bolerste?“

Endnu før Luther sluttede, havde Homberger rejst sig halvt op fra sit Leje og betragtet ham med vrede Blikke; men nu udraabte han heftig og højt: „Herre, hvad siger J der! Maria Barchi var en Engel af Skikkelse og af Sind! J kan ligesaa godt anklage den hellige Jomfru for saadanne uhydske Tanker og utug-

tige Ord som hende! Hendes Blik var Ufskyld, hendes Gebærder og Ord var ædel Undseelse, — hvorledes kan I tale noget saa slet om den rene Jomfru?"

„Nu“, svarede Luther med Alvor og Bærdighed, „saa er I, Mester Homberger, **alene** Synderen! I har vidst, at Jomfruens rene og tugtige Sind ikke engang i Tanker var i Stand til Utroskab; men I har forfulgt hende med syndig Begjering, I har villet skille hendes Sjæl fra hendes Hjertes Ben; I har villet sønderrive hvad Gud og Menneſker have velſignet, I var den onde Fjende, som vilde ſaae Ufrugt mellem Hveden! Eders Hjerte og Samvittighed er beſmittet, og dog vover I for den alvidende Gud at paastaae, at I er uſkyldig? Hold Eders Hænder, faſt Eder paa Knæ, og bed: Gud, vær mig Synder naadig! — Men nu vil jeg ſige Eder mere endnu. Binetta har ikke luret paa Eder, men I har opſøgt Binetta. I har i Eders ſyndige Forblindelse meent, at naar I havde dræbt Binetta, ſaa vandt I hans Brud. I har ſom en Snigmorder overfaldet ham, der ikke anede noget Ondt, og har ſtødt ham Dolken i Bryſtet. Svar mig, om I kan! Reifærdiggjor Eder, om I kan! Jeg ſiger: I er Morderen!“

Men den ulykkelige Homberger formaaede hverken det Ene eller det Andet. I Begyndelſen havde han vildt rullet ſine Øjne, ſom om onde, blodige Tanker vare gaaede gjennem hans Sjæl. Men jo ſkarpere og ſkaanfelloſere Luthers Ord trængte ind i hans Hjerte,

desto mere blev han nedslaaet af Sandhedens forfærdelige Magt. Han fastede sig urolig hid og did i Sengen; hans Dines vilde Blif forvandlede sig til mørk, fortvivlelseskuld Bemod, hans Bryst bølgede feberagtigt, og hele hans Ansigt frembød Sporene af den i sin fulde Styrke vaagnende onde Samvittighed.

„Hør op!“ udraabte han. „For Guds Skyld, tal ikke videre! Hvad Ret har J til at gribe ind i min Sjæl! Jeg har bødet i tredive Aar! J er et grusomt, forfærdeligt Menneſke, at J atter opriver Saaret, som en trediveaarig Bod har lægt! Og det er ikke sandt, hvad J siger, jeg, jeg har kun værget mit Liv!“

(Fortsættes).

C. Rothe.

Borger-Vennen.

otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 15.

Løverdagen den 12te April 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Torsdagen d. 27de Marts 1856 afholdtes Repræsentantmøde i Selskabet, i hvilket 32 Repræsentanter vare tilstede, og blev da Følgende foretaget og besluttet:

1. Administrationen meddeelte, at det i Anledning af det sidste Administratorliste i Overeenstemmelse med Lovens § 48 bestemte Eftersyn af Selskabets Effecter, Penge m. v., har fundet Sted den 29de Januar sidstleden ved de dertil valgte Medlemmer i Selskabet, nemlig Dhr. Oberst M. v. Glahn og Justitsraad Stjernholm; idet Hr. Statsraad Salicath paa Grund af Embedsforretninger, havde anmeldt Forsald; ved dette Eftersyn befandt sig alt i behørig Orden og Rig-

tighed, hvorom bemeldte Herrer have meddeelt deres Tilstaaelse i Administrationens Forhandlingsprotocol.

Ifølge dette Estersyn bestode Selskabets Midler d. 31te December 1855 i:

a. Et Indtegnelsesbeviis af 22de Febr. 1827, Folio 450 fra Directionen for Statsgjælden og den synkende Fond, for indleverede Statsgjældsobligationer, stort 100,000 Rd.

b. Nationalbankens Recipicer for de i Banken deponerede, Selskabet tilhørende Obligationer af det dansk-engliske 3 pCt. Laan, med tilhørende Rentescoupons fra 31te Marts 1855, nemlig:

8 Obligationer à 250 £. . . 2,000 £

42 dito à 100 £. 4,200 -

————— 6,200 £.

c. Samtlige Obligationer fra Selskabets Medlemmer for de dem bevilgede rentefrie Laan, til Rest 13,657 Rd.

d. Den af Silke- og Klædehandler J. H. Lunds Bo til Selskabet udlagte Panteobligation udstedt af Gaardmand Jens Mortensen i Glostrup, stor 400 Rd.

e. En Contrabog med Kjøbenhavns Sparekasse lydende paa den deri indskudte Sum 5,500 Rd.

f. Den contante Kassebeholdning 667 Rd.

2. Administrationen har tilstillet den afgaaede Administrator Hrr. Oberstlieutenant Garbrecht den for ham bestemte Medaille i Guld med Inscription ifølge

det Brockske Legats Bestemmelse, i en Skrivelse i hvilken udtaltes Erkjendelsen af Hrr. Oberstlieutenantens Nid-
fjærhed i hans Administratortid i Aarene 1847—1855
begge inclusive.

3. Efter Admistrationens Indstilling bevilgede Forsamlingen, at der navnlig paa Grund af Dyr-
tiden maatte anvises Selskabets Bogholder og Kasserer
hver en Gratification af 100 Rd., og til hver af Sel-
skabets fungerende 3 faste Budde, samt til Reserve-
buddet N. J. Petersen, der nu i 4 Aar har udført et
fast Buds Forretninger hver en Gratification af 50 Rd.

4. Forsamlingen bifaldt Admistrationens Forslag
om, at det faste Bud J. Petersen, efter hans Ansøg-
ning paa Grund af Svagelighed, hvilken han har paa-
draget sig i Selskabets Tjeneste, maa fra 1ste Juli
d. A. affediges og fra samme Tid tillægges en aarlig
Pension af 100 Rd. af Selskabets Kasse; samt at
Reservebud N. J. Petersen, fra samme Tid ansættes
som Selskabets faste Bud med den dertil reglementerede
Løn og Procenter af det ham betroede Incassations-
beløb.

5. Forsamlingen meddeelttes derefter følgende Ud-
sigt over Selskabets Tilstand og Virksomhed i Aaret
1855.

 Ved Udgangen af Aaret 1854 var Antallet af
Selskabets Medlemmer 2,846
 indtaadte i Løbet af 1855 81

————— 2,927

	Transport..	2,927
derimod døde.....		52
udmeldte.....		39
udslættede		12
		<hr/> 103
altsaa Medlemsantallet d. 31te Decbr. 1855 ...		2,824
deraf betalende.....		2,664
Pensionister		155
Budde.....		4
Reservebud.....		1
		<hr/> 2,824

I Aaret 1855 ere følgende Understøttelser udbetalte af Selskabets Kasse :

Pensioner og Livrenter til 163 Personer med	5,087 Rb. 24 f.
Gratificationer til 324	— — 4,250 — „ -
Rentefrie Laan til 48	— — 7,500 — „ -

Salt understøttet ... 535 Personer m. 16,837 Rb. 24 f.

Efter den forfattede Oversigt over Selskabets Virksomhed i Aaret 1855, have samtlige Indtægter, som bestaae i Contingenter og Renter, deri ikke indbefattet Afdrag paa rentefrie Laan udgjort. 14,460 Rb. 55 f.
 hvorimod samtlige Udgifter..... 13,080 — 75 -
 hvorefter bliver et Overskud til

Formuens Forøgelse af..... 1,379 — 76 -

Selskabets Actiefond er bleven forøget ved Indkjøb af 200 £ i dansk=engelske Obligationer.

Selskabets totale Formue, der d. 31te Decbr. 1854

udgjorde 170,074 Rd. 89 $\frac{1}{2}$, var ved Udgangen af Aaret 1855 171,454 Rd. 69 $\frac{1}{2}$.

6) Administrationen forelagde Forsamlingen den sædvanlige Beregning overensstemmende med Lovens § 15 for derefter at kunne bedømme, hvormeget der for Aaret 1855 bliver til Disposition for Selskabets Hovedvirksomhed ved Fordelingen af Laan, Gratificationer og Pensioner, ved hvilken Beregning det bemærkedes, at den virkelig stedfundne Udbetaling af de i Aaret 1855 bevilgede Gratificationer og rentefrie Laan ikke, ifølge Beregningens Natur og dens Hensigt, deri kan føres til Udgift.

Beregningen, der iøvrigt forud har været hver Enkelt af Classificationerne af Selskabets Repræsentanter meddeelt fra Administrationen, i Overensstemmelse med Generalforsamlingens Beslutning af 23de April 1854, er følgende:

For Aaret 1855.

Indtægt.

Halvaarlige Contigenter	4,371 Rd. 32 $\frac{1}{2}$.	
Hs. Majestæt Kongens Gave.....	80 — = -	
Overordentlige Medlemmer.....	25 — = -	
	<hr/>	4,476 Rd. 32 $\frac{1}{2}$.
Ugentlige Contingenter.	4,375 Rd. 20 $\frac{1}{2}$.	
For Løvbøger.....	42 — 64 -	
	<hr/>	4,417 — 84 -
Afdrag paa rentefrie Laan.....	6,800 — = -	
	<hr/>	ialt Indtægt... 15,694 Rd. 20 $\frac{1}{2}$.

Udgift.

Ugebladets Trykning...	759 Rb. 48 §.
Lønninger	2,000 — = —
Pensioner og Livrenter..	5,087 — 24—
Affkryvne Contingenter.	50 — 28—
Generelle Omkostninger	984 — 3—
	<hr/>
ialt Udgift...	8,881 — 7—
	<hr/>
Overskud...	6,813 Rb. 13 §.
Deraf tillægges Fondet $\frac{1}{8}$ med	851 — 62—
	<hr/>
Igen...	5,961 Rb. 47 §.
Hvortil lægges Renterne...	5,616 — 63—
	<hr/>
Bliver til Uddeling...	11,578 Rb. 14 §.
deraf $\frac{2}{3}$ til Laan med rund Sum....	8,700 — = —
og $\frac{1}{3}$ til Gratificationer.....	3,850 — = —
	<hr/>
ialt...	11,550 Rb. = §.

Siden d. 1ste Marts 1855 er afgaaet 11 Pensionister med et Pensionersbeløb af..... 335 Rb.
samt et af Brocks Legat..... 44 —

saaledes til Beløb... 379 Rb.

7. Som Pensionist paa det Brockske Legat ansattes Factor Rosenbergs Enke, der er 80 Aar gammel, har været Selskabets Pensionist siden 1840, tilsidst med 40 Rb. aarlig.

Forsamlingen vedtog derefter, at følgende 16 af Selskabets Medlemmer, af hvilke de førstnævnte 3 ere Enker efter afdøde Pensionister i Selskabet, skulle op-

føres paa Pensionlisten, hver med en aarlig Pension af 25 Rd., de første 3 fra 1ste Juli 1855, de øvrige fra 1ste Januar 1856, nemlig:

Medlem fra		Alder	forhen Gratificat.
1826.	Urtefræmmer Svannings Enke	76	Aar
1806.	Malermestee N. P. Bangs Enke	64	—
1824.	Skrædermester Margs Enke ..	73	—
1810.	Malermester Werliin, A. J...	78	— 15 Rd.
1814.	Skomagermester J. Holbecks Enke	68	— 15 —
1816.	Blikkenslager N. Hammers Enke	77	— 15 —
1817.	Skomagermester A. Nielsens Enke	77	— 15 —
1821.	Skomagermester Weidemanns Enke	71	— 20 —
1823.	Loldbetjent Sommers Datter.	67	— 20 —
—	Kirkesanger N. Mariboess Enke	57	— 20 —
1828.	Muurmester J. W. Smidts Enke	67	— 20 —
1831.	Dreiermester J. Ulricksen.....	74	—
1832.	Dreiermester J. Hansens Enke	75	— 20 —
1833.	Snedkermester A. G. Justs Enke	70	— 20 —
1837.	Rattuntrykker og Farver Verdes Enke	58	— 20 —
1838.	Traadhandlerse, Mad. G. Holz	73	— 15 —
ialt 16 med et Pensionsbeløb af 400 Rd. aarlig:			

8. Følgende 16 af Selskabets Pensionister tilstod

Forsamlingen hver et Pensionstillæg af 5 Rd. aarlig fra d. 1ste April 1856 at regne, nemlig:

Pensionist fra		Alder	har i Pension
1830. Birkedommer Lauritsens Enke.	70	Mar	45 Rd.
1834. Reservebud Aggersborgs Enke.	69	—	40 —
1838. Kjøbmand J. Thorsen	76	—	30 —
— Skrivelærer Duffens Enke . . .	76	—	40 —
1842. Malermester Bergmanns Enke	77	—	40 —
1844. Snekermester Nögels Enke . . .	76	—	30 —
— Inspecteur Alborgs Enke . . .	63	—	35 —
1845. Urteframmer M. Møllers Enke	78	—	35 —
1846. Institutbestyrer S. H. From . .	85	—	30 —
1848. Arrestforvarer Laurigens Enke	81	—	30 —
1850. Porcellainh. Christiansens Enke	74	—	15 —
1853. Porcellainhandler D. Heilbuth	69	—	25 —
— Snekermester J. Nyebølle . . .	76	—	25 —
— Gjæstgiver Brockmeiers Enke . .	75	—	25 —
— Skrædermester S. Langberg . .	82	—	25 —
— Uhrmager Kjelsens Enke	75	—	25 —

ialt 16 Tillæg á 5 Rd. aarlig — 80 Rd.

9. De om Rentefrie Laan indkomne 82 Ansøgninger foredroges, og bevilgede Forsamlingen derefter 53 Medlemmer Laan, for samtlige til et Beløb af 7,400 Rd.

10. Efter de om Gratialer indkomne 450 Ansøgninger bevilgede Forsamlingen nedenanførte 334 Medlemmer den Enhvers Navn vedtegnede Gratification, nemlig:

Medlem
fra

1805.	Theehandler Rothenburgs Enke	15 Rb.
1810.	Malermester Runges Enke	15 —
1812.	Malermester Jensens Hustru	15 —
1814.	Skomagermester Webers Enke	15 —
1815.	Mægler H. S. Thaning	20 —
1816.	Mechanicus Youngs Datter	15 —
—	Skomagermester P. Holm	15 —
—	Slagtermester H. J. Friffs Enke	15 —
—	Kræmmer Rasmussens Enke	15 —
—	Lærredshandler Harzes Enke	15 —
—	Revisor Hammericks Enke	15 —
—	Revisor Kjerbyes Enke	20 —
—	Urtekræmmer Hjaltelins Enke	15 —
—	Blikkenslager Szybrowskys Enke	15 —
1817.	Bandmester C. Sorensens Enke	15 —
—	Capitain Grans Enke	15 —
—	Capitain F. K. de Planes Enke	15 —
—	Krigscancellisecretair Bondrops Enke	15 —
—	Skomagermester L. Holm	15 —
—	Skomagermester Johansens Enke	15 —
—	Kjøkkenmester Krygers Enke	15 —
—	Overkrigscommisfair Kroghs Enke	20 —
1818.	Portcontrolleur Hasselquists Enke	15 —
—	Bødtermester W. Halls Enke	15 —
—	Skomagermester C. Mariboers Enke	15 —
—	Qvarteermand Jversens Enke	20 —

Medlem
fra

1818.	Skomagemester Lundmann	20 Rb.
—	Barykmager Ingemanns Enke	20 —
1819.	Kammerraad J. W. Winthers Enke..	15 —
—	Fuldmægtig J. G. C. Kleins Enke...	20 —
—	Skomagemester Arvesens Enke.	15 —
—	Toldcontrolleur Wildenraths Enke. . . .	10 —
—	Bogbinder J. Holsts Enke.	20 —
1820.	Capit. og Consumtionsff. Saabyes Enke	10 —
1821.	Kammerraad Hegelunds Datter.	15 —
—	Overlæge P. Tofftes Enke.	15 —
—	Stibscapitain H. Hammers Enke	20 —
—	Malermester Hoffgaards Enke	15 —
—	Bogtrykker N. Christensens Enke	15 —
—	Capitain C. Groves Enke.	20 —
—	Uhrmagemester Malmgreens Enke. . . .	15 —
—	Cancelliesecretair Bradts Enke	15 —
—	Bærtshuusholder J. C. Holsts Enke..	20 —
1822.	Bogholder G. Erharts Enke	10 —
—	Registrator Dyrhauges Enke	15 —
—	Cancelliraad Næsteds Datter	20 —
—	Justitsraad Didrichsens Datter.	20 —
—	Dpshvsmand ved Holmen Ibsens Enke	15 —
—	Dpfigtsbetjent Nysums Enke	15 —
—	Skoleinspecteur P. Hoyer.	15 —
—	Handelsbetjent J. L. Bauers Enke . . .	15 —
—	Meelhandler Herbsts Enke	10 —

Medlem
fra

1823.	Justitsraad Tresskøvs Enke.....	15 Rb.
—	Skovfoged D. Fischers Enke.....	15 —
—	Forhenv. Bagermester Klifoth.....	15 —
—	Bødkermester G. Dehlis Enke.....	10 —
—	Glarimester A. Døgevad.....	10 —
—	Fuldmægtig L. Wiborgs Enke.....	15 —
1824.	Ritmester Foghs Enke.....	20 —
—	Foged Arnfiels Datter.....	20 —
—	Klædehandler M. J. Cohus Enke....	15 —
—	Cancellist H. Knudsens Enke.....	20 —
—	Skriverformand Carlsens Enke.....	20 —
1825.	Urtekræmmer=Laugsbud Thomsens Enke	15 —
—	Urtekræmmer Breinnings Enke.....	15 —
—	Strædermester J. Scheels Enke.....	15 —
—	Rgl. Rudstf H. G. Lunds Enke.....	15 —
—	Cancellisekretair Thanings Enke.....	20 —
—	Handelsbogholder Liunges Enke.....	20 —
—	Krigssassessor og Theehandler Schalts Enke.....	15 —
—	Snedkermester Flygenrings Enke.....	15 —
1826.	Divisionschirurg Krygers Datter....	15 —
—	Kobberstikker F. Schiott.....	20 —
—	Urtekræmmer J. D. Schmidts Enke..	20 —
—	Klædehandler Bøgilds Enke.....	20 —
—	Krigssassessor D. le Maires Enke....	15 —
—	Bødkermester Tersløvs Enke.....	15 —

Medlem
fra

1826.	Snedkermester Kohleders Enke	15 Rd.
1827.	Kleinsmedmester Klerks Enke	15 —
—	Bogbindermester M. J. Top	20 —
—	Guldsmedmester Buurmesters Enke	10 —
—	Forhenv. Coffardicapitain A. L. Floor	20 —
—	Forhenv. Værtshuusholder P. C. Haack	15 —
—	Garver H. Topps Datter	15 —
—	Snedkermester W. J. Wittadsen	10 —
1828.	Fuldmægtig A. C. Giesfings Enke	15 —
—	Capelmusicus N. Petersens Enke	15 —
—	Institutbestyrerinde, Jfr. K. Hald	20 —
—	Forhenv. Boghandler P. J. Bech	15 —
—	Lieuten. og Toldbetjent M. Bengens Enke	20 —
—	Skolelærer Langsteds Datter	15 —
—	Vivhuuslieutenant Carlsens Enke	10 —
—	Forhenv. Hørkræmmer M. Brorson	20 —
—	Værtshuusholder S. Nielsens Enke	15 —
—	Forhenv. Bognmand J. Carstensen	10 —
—	Guldsmedmester J. M. Lerckes Enke	10 —
—	Bogbindermester Lappés Enke	15 —
—	Guldsmedmester Næboes Datter	10 —
1829.	Fuldmægtig J. Drebolts Enke	15 —
—	Cancelliraad C. G. Lynges Enke	15 —
—	Snedkermester L. Knudsen	15 —
—	Skærdmester H. M. Lunds Enke	15 —
—	Snedkerfrimester Schæffers Enke	15 —

Medlem
fra

1829.	Copist H. Rhyvers Enke	15	Rd.
—	Toldbetjent H. M. Møllers Enke	20	—
—	Gjordemoder Mad. Schou	15	—
—	Klædehandler J. C. Humbles Enke . . .	15	—
—	Goffardicapitain Hansens Enke	15	—
—	Lømmermester H. Binckes Enke	10	—
—	Møllermester J. Delund	10	—
—	Lieuten., Toldbetjent Anthons Enke . . .	15	—
—	Brændeviinsbrænder H. J. Mørck . . .	15	—
—	Farver J. Goldschmidts Enke	20	—
—	Skrædermester G. H. Kode	10	—
1830.	Kunstdreier F. Søborgs Enke	10	—
—	Bødfermester H. C. Hansens Enke . . .	10	—
—	Bogbinder Bergmanns Datter, H. . . .	15	—
—	— — — — — , G.	15	—
—	Snedfermester Dittmers Datter	15	—
—	Snedfermester G. N. Hyllequist	10	—
—	Strømpevæver D. Lømmerop	10	—
—	Rgl. Fuldmægtig B. Mørcks Enke . . .	15	—
—	Justeermester J. J. Bechs Enke	15	—
1831.	Skibsbyggermestersvend J. Petersens Enke	10	—
—	Skolelærer J. P. Jensens Enke	15	—
—	Capit., Urtekræmmer G. F. Petersens Enke	15	—
—	Frugt- og Bildthandler Frørups Enke.	10	—
—	Skolelærer Martens Enke	10	—

Medlem
fra

1832.	Hattemagermester N. G. Madsens Enke	10 Rb.
—	Procurator S. L. Hoyers Enke	15 —
—	Toldassistent G. F. Hassfjels Enke	10 —
—	Farvermester N. Bangs Enke	10 —
—	Copiist G. F. Mohrs Enke	20 —
—	Inspecteur H. L. Hansens Enke	10 —
—	Farver Staals Datter, Elisabeth	15 —
—	— — — — — , Andrea	15 —
1832.	Urtefræmmer G. D. Hellefens Enke	15 —
—	Urtefræmmer J. Boefens Enke	10 —
—	Kammerraad Thorbjørnsens Enke	20 —
—	Grosser H. Selmers Datter	15 —
—	Skrædermester H. Andersen	10 —
—	Skibsbygmester Repholts Enke	20 —
—	Mad. G. Schmidt født Hergsprung	10 —
—	Forhenv. Bud ved Lottoet F. Rosenberg	10 —
—	Pastor Justs Datter	15 —
1833.	Agent G. A. Sandbergs Enke	10 —
—	Federalmager Sators Enke	10 —
—	Skolelærer Kerups Enke	15 —
—	Graver J. Linds Enke	10 —
—	Uhrmager Anthonis Enke	15 —
—	Federalmager Wunderlichs Enke	15 —
—	Muurpolerer Alls's Enke	10 —
—	Baufist S. Helsted's Enke	20 —
—	Hof- og Stadsretsbetjent J. Bircks Enke	10 —

Medlem
fra

1833.	Copliſt H. C. Veiths Enke	20 Rb.
—	Smedemeſt. og Dyrlæge Gjerløvs Enke	20 —
—	Kammerraad Albrechts Enke	20 —
—	Sergeant i Sæetaten P. C. Namodts Enke	20 —
—	Muurmeſter C. P. Griſſens Enke	10 —
—	Urtekræmmer J. M. Sæogaards Enke .	10 —
—	Figurant Jacobsens Enke	15 —
—	Hoboift A. C. Tappers Enke	15 —
—	Bortner N. N. Borres Enke	15 —
—	Fiffebløder C. C. Nyholm	10 —
—	Malermeſter H. C. Berg	15 —
—	Handſſemager H. Vander	10 —
—	Malermeſter Sannes Datter	10 —
1834.	Pæſtor A. Kjeldbergs Enke	10 —
—	Capit., Inſtitutbeſtyr. Møllholms Enke	10 —
—	Skibsſcapitain C. Møllers Enke	10 —
—	Sværdſeger Meyers Datter	15 —
—	Strædermeſter P. Jørgensen	10 —
—	Urtekræmmer Guldagers Enke	10 —
—	Juſtitsraad Beldrings Datter	10 —
1835.	Krigsraad, Toldæſſiſtent M. Joſſs Enke	10 —
—	Veibetjent S. T. Blancks Enke	10 —
—	Kjøbmand Davidsens Enke	10 —
—	Bærtshuusholder og Gartner Gudmann	10 —
—	Theatercontrolleur Flores Enke	20 —

Medlem
fra

1835.	Handffemagermester J. Modell.....	10 Rb.
—	Kunstdreiermester C. A. Schwarz	10 —
—	Krigssassessor Struckmanns Enke.....	20 —
—	Barbeer G. C. Gjedde	15 —
—	Rgl. Laqvai Franks Enke.....	15 —
—	Snedkermester Genthes Enke	15 —
—	Instrumentmager W. Flerons Enre...	10 —
1836.	Grosserer J. Tops Enke	20 —
—	Guldsmedmester H. J. Pihls Enke ...	10 —
—	Musikus F. Lindes Enke	10 —
—	Skomagermester J. J. Lunds Enke...	10 —
—	Bagermester P. L. Henningsens Enke.	20 —
—	Cancellist H. Boigis Enke.....	10 —
—	Forhenv. Boghandler J. C. Jensen...	15 —
—	Capit. og Revisor Kühls Enke	10 —
—	Skrædermester C. F. Bjørnelunds Enke	10 —
1837.	Politibetjent Amundsens Enke	10 —
—	Hørfabrikør Rosteds Enke.....	15 —
—	Skrædermester Morgensterns Enke....	10 —
—	Skrædermester P. N. Mariagers Enke	10 —
—	Snedkermester Tøpfers Enke.....	15 —
—	Graveur P. C. Kragh.....	10 —
—	Skipper J. P. Dohn.....	10 —
—	Skrædermester Rollings Enke	10 —
—	Capt., Kleinsmed Brodersens Enke...	15 —
—	Inspecteur Schleisners Enke.....	15 —

Medlem
fra

1837. Bud ved Landhuusholdningssekskabet K.	
Nielsens Enke	10 Rd.
— Boghandler Beckens Datter	10 —
— Skomagermester H. Petersen	10 —
— Strædermester Helsinggreen	10 —
— Søkrigscommisfær Nisfens Enke	15 —
— Skibscapitain Kjolners Datter	15 —
— Malermester Blaumüllers Enke	15 —
— Strædermester F. Zieraus Enke	10 —
— Strædermester, Bogholder Mørcks Enke	10 —
1838. Toldassistent G. Wichmanns Enke	10 —
— Rodemester Berghs Enke	15 —
— Bud M. Ernsts Enke	15 —
— Forhenv. Silke- og Klædehandler M. J. Heckscher	10 —
— Skomagermester N. J. Landrup	10 —
— Practiserende Læge F. G. Frieses Enke	15 —
— Graver G. Andersens Enke	10 —
— Coffardicapit. J. G. M. Lohmanns Enke	10 —
— Forhenv. Brændeviinsbrænder N. Brandt	10 —
— Naalemagermester J. H. Klercks Enke	10 —
— Guldsmedmester A. G. Fjeldsted	10 —
— Skomagermester R. Roed	10 —
1839. Politibetjent J. Warbergs Enke	15 —
— Secret. og const. Toldcontrolleur P. L. Schotts Enke	15 —

Medlem
fra

1839.	Forhenv. Postbud D. Nielsen.....	10 Rb.
—	Affed. Capitain v. Meinckes Enke ...	15 —
—	Skipper H. J. Luteins Enke	15 —
—	Instrumentmager H. Birch	15 —
—	Foldassistent J. N. Baggers Enke ...	15 —
—	Foldcontroll. Assistent Egtveds Enke..	10 —
—	Musiklærer P. Møller	10 —
—	Møllermester H. P. Linds Enke	10 —
—	Gartner Petersens Datter.....	10 —
—	Graver Bierbyes Enke	20 —
—	Forhenv. Høker K. Nielsen	10 —
—	Uhrmagermester J. G. Hingæs Enke ..	10 —
1840.	Rgl. Fuldmægtig Nicolaisens Enke... ..	10 —
—	Urtekræmmer D. Rosenstands Enke ...	10 —
—	Bortner J. Mortensens Enke.....	10 —
—	Copiist Bruuns Enke	15 —
—	Pastor Holms Datter.....	15 —
—	Forhenv. Dvarantaineoffic. Schierbeck .	15 —
—	Gartner Grimmensteins Enke.....	10 —
—	Skomagermester N. Andresens Enke... ..	10 —
1841.	Commercesecretair Barcks Enke	10 —
—	Mestersv. ved Holmen Bøttners Enke .	10 —
—	Factor paa Island Stephensens Datter	10 —
—	Skraedermester Sommerfeldts Datter ..	10 —
—	Skraedermester Gürtners Enke.....	10 —
—	Barykmagermester J. G. Madsen.....	10 —

Medlem
fra

1841.	Extrafriver Blougs Datter	10	Rd.
—	Musiklærer H. Braunsteins Enke	10	—
—	Skrædermester J. G. Møller	10	—
—	Formand N. Larsens Enke	10	—
—	Ankersmed Caspersens Datter	10	—
—	Regnskabsfører Gerners Enke	15	—
—	Forhenv. Nagelsmedmester A. P. Lund	10	—
—	Forhenv. Institutbestyrerinde, Jomfru M. Warburg	15	—
—	Urtekræmmer J. Davvs Enke	15	—
—	Forhenv. Bærtshuusholder P. J. Bjerop	10	—
—	Ølhandler Jochumsens Datter	10	—
—	Typograph A. Petersen	15	—
1842.	Procurator Baggens Datter	10	—
—	Copiist P. Balsgaards Enke	10	—
—	Skovfoged Zeuthens Enke	10	—
—	Hoboist L. G. Hesses Enke	10	—
—	Skrædermester Drelbergs Enke	10	—
—	Bogholder Borgens Datter	10	—
—	Forhenv. Toldassistent P. Reeb	10	—
—	Traadhandlerse, Jfr. M. Jørgensen . .	10	—
—	Toldassistent H. J. Lorengens Enke . .	10	—
—	Beier og Maaler Thønnesens Enke . . .	10	—
—	Skriver ved Sæetaten A. Larsens Enke	10	—
—	Høker Haastrups Datter	10	—
—	Meelhandler Carlens Enke	10	—

Medlem
fra

1842.	Høfer C. Jensens Enke	10 Rb.
—	Guldsmedmester Schmidts Datter	10 —
—	Kunstdreier F. W. Kleines Enke	10 —
—	Fuldmægtig Lassens Datter	15 —
—	Skærdmester J. G. Deichmanns Enke	10 —
—	Forhenv. Gjordemoder, Mad. Woderop	15 —
—	Forhenv. Modehandlerinde, Jfr. C. Juul	10 —
—	Høfer S. R. Bircks Enke	10 —
1843.	Politibetjent H. J. Groves Enke	10 —
—	Conditør Hixs Enke	10 —
—	Skomagermester Nybergs Enke	10 —
—	Bøssemager Wengs Enke	10 —
—	Skærdmester J. F. Lunds Enke	10 —
—	Toldassistent Møllers Datter	10 —
—	Secretair og Veiermester Schæffers Enke	10 —
—	Contoirist M. Kjøbke	15 —
—	Traadhandlerse, Jfr. A. C. Walter..	10 —
—	Fuldmægtig Bords Enke	10 —
—	Premierlieutenant A. Lunds Enke	10 —
—	Brændeviinsbrænder P. C. Meyers Enke	10 —
—	Krigscancellisecret. S. P. Straandgaard	15 —
—	Tømmersvend J. C. Heinsons Enke ..	15 —
1844.	Pensionist i Sætatens J. F. Wiegens .	10 —
—	Sadelknekt H. Nielsens Datter	10 —
—	Sukkermester Jensens Datter	15 —
—	Fuldmægtig Lynges Datter	10 —

Medlem
fra

1844.	Skibstømmermand B. Petersens Enke .	10 Rbd.
—	Toldassistent H. F. Hassels Enke ...	10 —
—	Bagtmester J. Andersens Enke.....	10 —
—	Postbud C. Nielsens Enke	10 —
—	Barbeer C. Jensens Enke.....	10 —
1845.	Politibetjent Edelseens Enke	15 —
—	Muursvend J. H. Mortensens Enke..	10 —
—	Capelbud R. C. Mogensens Enke....	10 —
—	Forvalter Albrechtsens Datter.....	10 —
—	Strædermester Kochs Datter.....	10 —
—	Smedemester Hassings Enke.....	10 —
—	Tapetmager Høblings Enke	10 —
—	Fyrværker C. F. Grottnans Enke	10 —
1846.	Toldbetjent Truelsens Datter	10 —
—	Strædermester Riffners Enke	10 —
—	Snedkermester C. Krügers Enke.....	10 —
—	Musiklærer C. W. Møllers Enke.....	10 —
—	Malermester Holms Enke.....	10 —
1847.	Forhenv. Toldassistent M. Larsen....	10 —
—	Styrmand Hougaaards Datter	10 —
—	Stræderfrimester F. C. Lunds Enke ..	10 —
—	Bogtrykker B. Brünnicks Datter	15 —
—	Damestræderinde, Jfr. M. Lund	10 —
1848.	Strædermester P. Bergenholt.....	10 —
—	Toldassistent Bayers Enke.....	10 —
—	Toldassistent Kammanns Enke.....	10 —

Medlem
fra

1850. Cand. Chirurg. Byrftings Enke 10 Rd.

1852. Provst A. K. Holms Datter, C. S. 10 —

— — — — — , C. M. 10 —

Tilsammen et Gratificationsbeløb af 4,380 Rd.
til 334 Medlemmer.

11. Dernæst optoges følgende 29 Medlemmer i
Selskabet :

1. Urtefræmmer H. Vech.
2. Tømmerhandler L. Maag.
3. Meelhandler og Rugbrødsbager J. Jensen.
4. Damefræderinde S. N. Greiersen.
5. Muurpolerer J. P. Lindberg.
6. Reebflagermester F. W. Hasfelpflug.
7. Stomagersvend F. W. Møller.
8. Blikkenslagermester F. Siegelkov.
9. Malersvend A. S. Strandberg.
10. Kurvemagersvend J. Strandbergs Enke.
11. Malermester G. W. Juulmann.
12. Cigarmager N. H. J. Ytteborg.
13. Afd. Overchirurg D. Galtrups Datter.
14. Damefræderinde D. Borup.
15. Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.
16. Stomagermester J. Gier.
17. Løvsfabrikant A. Feyerstein.
18. Dandser ved det Kgl. Theater G. Stramboe.

19. Skomagermester J. Jørgensen.
20. Handelscommis A. P. W. Hansen.
21. Bogbinder C. F. Salto.
22. Afd. Goffardicapitain Elmelunds Enke.
23. Skomagersvend H. P. Hansen.
24. Hjul- og Karetmager J. Børgesen.
25. Afd. Karetmager Børgesens Datter, S.
26. Reebslagersvend J. P. Berg.
27. Tømmersvend G. W. N. Munk.
28. Klokker H. Grøne i Stege.
29. Afd. Pastor Bergenhammers Datter, A. K.

Mandagen d. 31te Marts 1856 afholdtes ligeledes Repræsentantforsamling, der bivaanedes af 28 Repræsentanter, og i hvilken foretoges Valg paa nye Repræsentanter i de d. 1ste April d. A. efter Tourfratrædende Repræsentanters Sted, men Administrationen maa forbeholde sig nærmere at meddele Udfaldet af dette Valg, naar de forventede Erklæringer ere indløbne om, hvorvidt Valgene ere modtagne.

Som nye Medlemmer i Selskabet optoges dernæst :

1. Skomagermester P. H. Weith.
2. Skomagerfrøimester Midjors Datter, A. W.
3. Afd. Hofskræmmer Jensens Datter, M. D.
4. Capitain, Tobakksfabrikør Hans Groth.
5. Isenkræmmer Georg Brimon.

6. Grosserer William Eduard Primon.
7. Afd. Snedkersvend Martens Enke.
8. Grosserer J. Grønbech.
9. Snedkersvend J. P. L. Geepert.
10. Snedkersvend F. Beuzen.
11. Afd. Hørfabrikør Jørgensens Datter, S. A. M.

Slutteligen meddeler Administrationen herved, ifølge den i tidligere Generalforsamling tagne Bestemmelse, en Fortegnelse over de Legater, som ere tildeelte Selskabet siden dets Stiftelse, og hvis Beløb ere indbefattede under dets Fondsbeholdning, nemlig:

Mar 1805.	Grosserer Niels Brocks Legat, efter Testamente af 19de Februar 1786 og 24de Februar 1802	5,002 Rbd. 22 f.	
— 1818.	Student Grells Legat.	1,000	— = —
— 1827.	Enkefrue Charlotte Amalie Bønkes Legat imod 5 pCt. Livrente	2,000	— = —
— 1829.	Caroline Legatet, stiftet af en Deel af Selskabets Medlemmer i Aaledning af Hs. Kgl. Høihed Arve-Prindsesse Carolines Formåling d. 1ste August 1829	2,500	— = —
— 1830.	Enkefrue, Statsraadinde Kofoeds Legat	500	— = —
— 1853.	Silke- og Klædehandler J. H. Lunds Legat efter Testamente af 16de April 1851	1,386	— 51 —

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 8de April 1856.

G. Clausen. A. Støger. C. Nothe.

Balanceret Status

af det forenede Understøttelses-Selskabs Formue den 31te December 1855.

<u>1855.</u>	Skal tilsvare.	Rd.	ß.	<u>1855.</u>	Er i Besiddelse af.	Rd.	ß.
	Selskabet eiede d. 1ste Januar 1855.....	170,074	89		Selskabet eier d. 31te December 1855 i Obligationer ...	150,000	=
	hvor er indbefattet samtlige indtil den Tid Selskabet tillagte Legater.				nemlig 100,000 Rd. i 4 pCt. Obligationer imod Statsgjælds-Directionens Indskrivningsbeviis; 6,200 pSt. i dansk-englisk 3 pCt. Obligationer, hvoraf de 200 pSt. ere indkjøbte iaar, og en Prioritets-Obligation paa 400 Rd. transporteret til Selskabet af Skiftecommissionen i afd. Silke- og Klædehandler J. H. Lunds Bo.		
	Overskuddet af Selskabets Virksomhed i 1855 hidrørende fra Differencen imellem Indtægterne 14,460 Rd. 55 ß. og Udgifterne... 13,080 — 75 -	1,379	76		Har tilgode for rentefri Udlaan.....	13,480	=
					Kassebeholdning a. contant..... 4,372 Rd. 39 ß.		
					b. Restancer for Laan 177 — = -		
					c. dito for Contingent 425 — 30 -	7,974	69
	Summa...	171,454	69		Summa...	171,454	69

Kjøbenhavn den 31te December 1855.

J. Garbrecht.

G. Clausen.

A. Støger.

Carl S. Groth.

Oversigt

over det forenede Understøttelses-Selskabs Regnskab for Aaret 1855

med Hensyn til dets Virksomhed.

<u>1855.</u>	Indtægter.	Rd.	ß.	<u>1855.</u>	Udgifter.	Rd.	ß.
	Ugentlige Indtægter.....	4,375			Pensjoner.....	5,087	24
	For Lovbøger.....	42	64		Gratificationer.....	4,250	=
		4,417	84		Lønninger.....	2,000	=
	Halvaarlige Contingenter.....	4,476			Generelle Omkostninger.....	1,081	
	hvorfra gaaer uerholdelige Restancer.	50	28		1,081 Rd. 43 ß.		
		4,426	4		hvorfra gaaer Diferencen imellem Ind-		
	Renter, efter Fradrag af Renterne af				kjøbsprisen og den antagne Værdi af		
	det i Banken optagne Laan.....	5,616	63		indkjøbte 2 Obligationer.....	97	40
						984	3
					Ugebladets Trykning.....	759	48
					Overskud anført paa Formuens Konto.....	1,379	76
	Summa...	14,460	55		Summa...	14,460	55

Kjøbenhavn den 31te December 1855.

J. Garbrecht.

C. Clausen.

A. Støger.

Carl S. Groth.

Borger-Vennen.

otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 16.

Løverdagen den 19de April 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein kirchengeschichtliches Lebensbild.

„S har myrdet Pinetta“, gjendrev Luther ham med ubøjselig Strengthed.

„Nej, nej!“ skreg Homberger fortvivlet. „Hvem siger det? Hvem har seet det, saa at han kan vidne imod mig?“

„Ogsaa de Døde staae op og vidne!“ svarede Luther. „Far ikke vild, Gud lader sig ikke spotte. Da Cain havde ihjelslaget Abel, da raabte Abels Blod om Hevn til Gud, og Guds Haand havde skrevet de Ord paa Cains Pande: Du har dræbt din Broder! Mener

J, at Gud har lojet med sin Skrift? Beed J, at ogsaa J bærer den retfærdige, hevnende Guds Skrift paa Eders Pande, i Eders Blik, i Eders Hjertes Angst og Jammer? Bid og hør, at der staaer skrevet paa Eders Ansigt: Du har ihjelslaget Pinetta!"

Nu kunde Hombergerger ikke mere undertrykke den ham anklagende Samvittigheds overvældende Magt. Han sprang op i Sengen, kastede sig paa sine Knæ, vred sine Hænder som en Fortvivlet og sagde: „Ja, det er sandt, jeg har dræbt Pinetta!“ Derpaa sank han ned i en pludselig Asmattelse og begravede sit Ansigt i Sengetæppet.

Luther forstyrrede ikke den Ulykkelige; han overlod den lettede Samvittighed til sin Gjerning og ventede med Sjælesørger-Klogskab paa det Djeblik, da der behøvedes Hjælp til at oprejse det nedslagne Hjerter.

Hombergerger forblev ikke længe i den tilsyneladende Ro, som mere var en Følge af den udtømte Legemskraft, end af et Sind, som var blevet stille. Han rejste sig snart op igjen, kastede ængstelige, om Barmhjertighed bedende Blikke paa Luther, og sagde med zittrende, bevæget Stemme: „Hr. Dr. Martin, jeg har saa ofte hørt Eder kalde saaledes af dem, som holde af Eder og skatte Eder — tillad, at jeg ogsaa kalder Eder saaledes. Jeg har hidtil længe undgaaet Eder, og kom ikke til Eders Gudstjeneste, men, saavidt jeg erindrer, har jeg intet Ondt hørt om Eder. Og skulde jeg have talet noget mod Eder, da har jeg gjort det i Jver,

og jeg vilde give en Deel af min Ejendom for, at det ikke var skeet. Jeg er kun en ringe Mand mod Eder; men Folk siger, at I foragter Jungen og holder Venfkab med fattige og ringe Folk. Af, jeg vilde være hjertelig glad, naar I var min Ven, og ikke min Fjende!"

„Kjære Mester“, svarede Luther i en hjertelig Tone, „hvoreledes kan I have flige Tanker om mig? Hvad bevæger Eder til at troe, at jeg skulde være Eders Fjende?“

„Af“, vedblev Homberger i ængstelig Hast, „giv mig Eders Ord derpaa, Hr. Dr. Martin! Jeg vil ligesfrem sige Eder, at I er det andet Menneske paa Jorden, hvem jeg har aabenbaret min Hemmelighed. Jeg er vel allerede en gammel Mand, men jeg frygter for Døden, jeg vil ikke døe endnu. Hr. Doctor! vær min gode, kjære Ven, min Belynder og Beskytter; hav Barmhertighed med mig, og angiv ikke min Forbrydelse for Dyrigheden! Skjændselen og Dødsangsten vilde dræbe mig, før Bødlen naaede min Hals med Sværdet! Hav Barmhertighed med mig! I veed, jeg har mistet min Katharina, af, det gjør Faderhertet ondt og er en frygtelig Straf! Jeg er“, vedblev han i ængstelig Hemmelighedsfuldhed og Fortrolighed, „jeg er heller ikke saa ganske fattig paa Guds og Penge! Folk sige nok, I selv agter Penge og Guds ringe, men I har Kone og Børn, og gjør gjerne Andre meget godt; jeg giver Eder med Glæde det Halve af min Ejendom og endnu

mere, naar I vil have det! Forraad mig blot ikke, bring mig ikke i Bøddelens Haand! Jeg vil fra nu af blive et heelt reiskaffent Menneſke, jeg vil forsvare Eder og Eders nye Gudstjeneste med Ord og Gjerning mod Enhver; jeg vil gjøre Alt, hvad I begjærer af mig, ſkaan blot mit Liv!”

„Stakkels, stakkels Ven!“ udraabte Luther medlidende. „Naar Gud ikke har Velbehag i Synderens Død, men vil, at han ſkal omvende ſig og leve, mener I da, at jeg, ſom ſelv er et ſtakkels, ſyndigt Menneſke, ſom kun lever ved Guds Barmhertighed, at jeg ſkulde gjøre Guds naadige og barmhertige Villie mod Eder til Skamme? Dommen hører Herren til!”

„Ja, ja“, ſagde Homberger. „Det har jeg erfaret. I maa ikke troe, at jeg jo ikke allerede har lidt Guds Straf. Da jeg flygtede fra Mailand, da ſendte Gud ſine Engle efter mig, ſaa at jeg ikke kunde undſlye dem. Og i Tyrol greb de mig og kaſtede mig paa et farligt Sygeleje, ſaa at jeg troede, at jeg ſkulde døe. Og da jeg efter mange, mange Uger kom til mig ſelv igjen, da ſagde Folkene, at jeg under Feberens havde talt lutter Galſkab og ſagt, at jeg havde dræbt et Menneſke! Da lod jeg en Præſt komme, og ſagde ham, at det var uſandt Altſammen, hvad jeg havde talt i min Sygdom, og gav ham to Guldstykker, at han ſkulde lade nogle Meſſer læſe for min Helbredelſe. Og efter otte Dage kunde jeg igjen ſtaa op fra mit Leje, rigtignok endnu ſaare ſvag og mat, men det blev dog fra Dag til Dag bedre

med mig, saa at jeg tilsidst kunde fortsætte min Vandring“.

Luther rystede med alvorlig Misbilligelse paa Hovedet, og sagde: „Dg det er Alt, hvad I har gjort? Det var hele Eders Anger og Bod?“

„D nej, nej!“ svarede Homberger ivrig. „Jeg har gjort Alt, hvad den hellige Moder Kirken foreskriver. Da jeg nemlig ingen No fandt i mig, og den dræbte Binetta Dag og Nat stod for mig og kaldte mig sin Morder, da gik jeg endelig i Augsburg til en Præst, skriftede ham min Forbrydelse, og lod mig alle Bodsøvelser paalægge, og fuldbyrdede Alt, for kun at erholde Absolution. Dg da jeg havde opnaaet denne, da blev det vel i nogle Dage bedre med mig; men det varede ikke ved. Binetta kom stedsse igjen og viste sig for mig i Drømme, og greb med Haanden efter mig, og vilde overlevere mig til Boddelen. Om Dagen var jeg urolig og ængstelig, Arbejdet vilde ikke gaae; midt i det gladeste Lag, hvilket jeg dagligt bivaanede, stege rædsomme Tanker op hos mig, og Alt hvad jeg spiste og drak, var som Gift, der tærede paa mit Liv, og dog ikke dræbte mig“.

„Dg hvori bestod Eders Anger og Bod?“ spurgte Luther. „Dg hvorledes følte I Freden ved Eders Synders Forladelse?“

„Jeg skulde“, svarede Homberger, „erhverve mig Guds Naade med gode Gjerninger, saaledes blev jeg anvist. Dg jeg lod det ikke mangle derpaa. Jeg

gif daglig i Messe, jeg bad tre Gange om Dagen ti Rosenkrands, jeg gif ikke nogen Dfferblot forbi, uden at faste en rigelig Gave deri. Jeg sluttede mig til enhver Balsart, som foregif i min Nærhed; jeg vandrede selv og ganske alene til flere Naadebilleder, og lovede mange Gaver og Dffre, naar jeg kun kunde faae Fred og Ro i mit Hjerte; jeg lod ingen Betler gaae ubegavet fra mig, men besøgte de Fattige og Syge i deres Huse, og gjorde gode Gjerninger mod dem. Men — min Angst stod op med mig, og gif med mig til Sengs!”

„Bidere! Bidere!” raabte Luther til ham.

„Da løb jeg atter”, blev Homberger ved, „i min Nød og Trængsel til Præsten, og han sagde mig, at Guds Naade og Syndernes Forladelse bleve erhvervede ved Angeren, og at jeg kun skulde lade det blive mig ret bittert og med rigtigt sønderknust Hjerte bede min Rosenkrands. Det gjorde jeg da ogsaa; jeg græd og jamrede i høje Klager og Sukke, og slog mig for Brystet, og kaldte alle Helgene til Vidner, at de skulde skue ind i mit Hjerte, og see hvor ondt det gjorde mig, og at jeg vilde give alt hvad jeg ejede, for at jeg kunde gjøre det ugjort, som var skeet. Jeg har ofte, naar jeg var træt af Klager og Suk, og var nærved at slumre ind af Mæthed, atter med yderste Anstrængelse rettet mig op og endnu afpresset mine tørrede Dine nogle sparsomme Taarer. Derpaa havde jeg nogle Nætter en roligere Søvn, men jeg troer, kun formedelst

mit Legemes Dødsmathed; thi saasnart jeg kun kom lidt til Kræfter, saa vaagnede igjen den gamle Angst og Uro. Ingen kan have følt dybere Anger end jeg, og dog hjalp det mig ikke! Herre, i fem og tyve Aar, ja endnu længere har jeg baaret denne Dval!"

„Videre! Videre!" raabte Luther.

„Ja, Herre!" sagde Homberger med den dybeste Bedrøvelse. „Saaledes raaber det endnu indeni mig: videre og stedse videre! Men jeg naaer ikke det Sted, hvor der er Ro for mig og Fred for min Sjæl. Jeg løb atter til Præsten og klagede ham med Taarer min Pine. Da sagde han til mig, at jeg vel selv var Skyld i, at jeg ikke kunde komme til Ro, idet jeg altfor fast og sikkert regnede paa mine Synders Forladelse. Jeg skulde snarere tvivle paa, om min Synd vilde blive mig tilgivet, eller ikke; thi der staaer skrevet: man veed ikke, hvem der behager Gud, og hvem ikke. Og naar jeg blot i saadan Tvivl gjorde gode Gjerninger, vilde jeg finde Ro for min Sjæl".

„Nu", spurgte Luther med smerteligt Smil og rystende paa Hovedet: „nu, har I gjort dette? Og har I fundet Fred for Eders Sjæl?"

„Al, kjære Herre!" svarede Homberger. „Dette gjorde min Smerte og Nød kun stedse større og bragte mig næsten til Fortvivlelse. Jeg vidste slet ikke mere, hvorledes jeg skulde tvivle, saa at det kunde nytte mig. Jeg hjalp mig med, at jeg fortvivlede om Absolutionen, som jeg havde modtaget, og indbildte mig,

at det ikke var sandt, hvad Præsten havde sagt mig, og at det slet ikke gjaldt mig. Og dermed kom jeg saa vidt, at jeg endog, naar der gik en bedre Tanke igjennem min Sjæl, tvivlede, om det ogsaa virkelig var en god Tanke. Ak, Hr. Doctor, jeg havde ofte Timer, i hvilke jeg drømte, at jeg vilde komme til No, naar jeg var sikker paa min Fordømmelse. Og i saadanne Tvivl, som gjorde mig uhykkeligere, end den skrækkeligste Bished, skulde jeg gjøre gode Gjerninger! Dette kunde jeg slet ikke, thi nu tvivlede jeg ogsaa om de Gjerninger, som jeg holdt for gode, virkelig vare det. Ak, Herre, denne Tid af min Anger og Bod var den allerforfærdeligste!”

(Fortsættes).

C. Rothe.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 17.

Løverdagen den 26de April 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Udfaldet af de ved Generalforsamlingen d. 31te Marts d. N. foretagne Valg paa nye Repræsentanter er, efterat disse nu af Bedkommende ere modtagne, som følger:

For første Classification.

Ufgang.

- Hr. Statsraad N. V. Casse.
- Cancelliraad C. N. Keller.
- Cancelliraad C. C. Dencker.
- Statsraad P. Salicath, N.
af D.

Tilgang.

- Hr. Justitsraad Grønberg, N.
af D.
- Statsraad Lindberg, C. af
D. og Dm.
- Justitsraad Münter.
- Cancelliraad, Procurator
Hanssteen.

For anden Classification.

Afgang.	Tilgang.
Hr. Pastor C. Rothe.	Hr. Organist Berggreen, R. af D.
— Institutbest. D. F. Bræmer.	— Prof. og Rector B. Borgen, R. af D.
— Amtschirurg P. J. Møller.	— Krigsraad J. L. Kramp.
— Klokker D. Meier, Dm.	— Capitain Eibe.

For tredje Classification.

Afgang.	Tilgang.
Hr. Oberst M. v. Glahn, C. af D. og Dm.	Hr. Commandeur H. Fæster, R. af D.
— Bøfsemager N. J. Jesfen.	— Generalmajor J. F. v. Pauludan, R. af D. og Dm.
— Bataillonschir. Schübeler.	— Krigsassessor N. Nørregaard.
— Capitainlieut. C. F. Rathsfach.	— Kammerherre, Major v. Brockdorff, R. af D.

For fjerde Classification.

Afgang.	Tilgang.
Hr. Urtekr. N. W. Adrian.	Hr. Grosferer Georg Bloch.
— Capit. og Biinhandler C. Bocher.	— Materialist Th. Lohse.
— Urtekr. C. C. Tryde.	— Capit. og Urtekr. C. N. Grave.
— Silke- og Klædehdl. P. C. Collin.	— Urtekr. J. Bøye.

For femte Classification.

Afgang.	Tilgang.
Hr. Major og Destillateur C. J. Lašjen.	Hr. Tobaksfabrikør J. P. H. Bech.
— Rinnedfabrik. J. L. Ehlert.	— Lieut. og Løifabrik. Drieser.
— Løifabrikør H. L. Stahl.	— Brændeviinsbr. J. J. Olsen.
— Brygger C. Carstensen.	— Hørfabrikør Nicolaisen.

For sjette Classification.

Afgang.

- Hr. Major og Lømmern. J.
 C. Kern, R. af D.
 — Capit. og Hofguldsmedm.
 C. F. Schrøder.
 — Malerm. L. F. Holmer.
 — Blikkenslager D. Lindqvist
 (død).

Tilgang.

- Hr. Borgerrepræsent. og Hatte-
 magerm. B. Petersen.
 — Licutn. og Bødkerm. C.
 F. Kybniß.
 — Major og Muurm. Na-
 gaard.
 — Oldermand og Skomagerm.
 P. C. Rasmussen.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
 den 15de April 1856.

C. Clausen. A. Støger. C. Nothe.

Carl S. Groth.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein
 Kirchengeschichtliches Lebensbild.

„Videre, kjære Mester, stedsse videre!“ gjentog Luther
 sit Tilraab med bevæget Stemme.

„Ik, spot ikke min Angst!“ bad Homberger og
 skjulte sit Ansigt med begge sine Hænder.

„Jeg spotter ikke!“ svarede Luther. „Jeg gjenne-
 lever kun min egen Dval med Gder. Ja, min

Ben, Alt dette, som I har oplevet, har været min Trængsel. Og fordi jeg veed, at det ikke kan ende dermed, men at den rette Trost endelig maa komme, saa piner det mig for Eders Skyld. Tro mig, jeg har erfaret, hvad det er for en Marter og Pine med en urolig Samvittighed, som ikke kan komme til Fred. Derfor videre, kjære Mester!"

„Jeg løb til Præsten“, blev nu Homberger ved, „og skildrede ham mit Hjertes Qual, og bad ham paa mine Knæ og med Taarer, at han maatte skaffe mig Trost og mine Synders Forladelse. Da skjændte Præsten paa mig, fordi jeg ikke vilde troe den hellige Moder Kirken, som dog havde Magt til at forvandle den evige Straf og Pine til en timelig, og som derfor foreskriver Synderen Fyldestgjørelse og Bodsøvelser, for hvis Skyld Synden bliver tilgivet, naar de udføres af et lydigt Hjerte. Og da jeg ikke vilde troe dette, fordi jeg hidtil troligt havde udført alle Bods gjerningerne, saa skjændte han paa ny paa mig, og paaduttede mig, at jeg maatte have begaaet endnu andre Synder, som jeg ikke havde striftet, og som derfor ikke endnu vare blevne mig forladne. Da plagede jeg min Samvittighed og gjorde Alt til Synd, hvad jeg nogenstunde havde gjort eller unbladt at gjøre; jeg udtænkte nye Synder, og striftede hvad jeg hverken havde tænkt eller gjort. Og under denne Sjælequal blev jeg atter legemlig syg, og tænkte, at jeg skulde døe. Og Døden var mig næsten kjær. Men Gud vilde det ikke; jeg kom mig igjen og

stod nu med trodsigt Sind op fra mit Leje. Jeg bildte mig ind, at min Synd slet ikke var saa stor, at jeg, ligesom enhver anden, havde en Ret til at leve og at være lykkelig. Jeg gjorde Pinetta til min Fiende og Modstander, som var traadt i Bejen for min Lykke; jeg gjorde hans Død til et Tilfældets og Nødværgets Bærk, og styrtede mig derhos i Verdens Lyst og Glæde. Dette gav mig nogen Ro. Jeg kom herhid til Wittenberg, opslug mit Bærksted og tog mig en Hustru. Da blev mit ældste Barn født mig, Margarethe. Og da jeg saae Barnet i Diuene, see, da laae et Dække over dem, og jeg saae, at Barnet var blindt. Herre, da sønderrev min Kones Jammer mit Hjerte, og al den falske Ro, som jeg havde tilegnet mig, var paa eengang borte igjen. Dine Synder ere dig ikke tilgivne! sagde jeg til mig selv. Det er Forbandelsen over din Forbrydelse, som forfølger dig i dit Barns døde Blik! Herre, tro mig, jeg har anraabt Gud og alle Helgene, at de vilde tage mit Barn igjen. Men til min Smerte vorede Margarethe og forskaanedes for alle Sygdomme, — og dog var der til samme Tid stor Dødelighed mellem Børn. I alle mine Naboers og Benner's Huse kom Døden, og tog to, tre Børn bort, saa at Forældrene fortvivlede af Sorg og Jammer. Jeg havde kun eet Barn, og havde velsignet Døden som en Guds Naade og Belgjerning, hvis den havde taget min Margarethe, men mit Barn blev i Live, mig til Dval og Helvedespine.

Da, paa den Tid min Kone anden Gang skulde føde, gik jeg en Dag hen, og fastede mig ned for den hellige Jomfru, og lovede hende et Altar og Halvdelen af min Ejendom, for at hun skulde borttage mit Barn, den blinde Anklageriske for min Forbrydelse, og give mig et sundt Barn i Stedet for, eller, dersom jeg skulde beholde Margarethe, at da et sundt Barns Fødsel skulde være mig et Tegn paa, at mine Synder vare mig forladne. Og saaledes skete det ogsaa. Da jeg tog Katharina i mine Arme, og saa hendes smukke Stikkelse, hendes klare Dje, glindsende som jeg endnu aldrig har seet et Barns Dje glindse, da græd jeg af Glæde over, at mit Løfte var modtaget. Og jeg velsignede Barnet og modtog det som en Besegling paa, at jeg havde fundet Raade. Og Katharina opvorede og blev mit Hjertes og mine Djes Glæde og Fryd. Men saa ofte den blinde Margarethe traadte mig i Bejen og opvakte min Samvittighed ved sit døde Blik, og fornyede Forbandelsen over min Forbrydelse, kaldte jeg paa Katharina, trykkede hende til mit Bryst, og tørstig drak jeg Ro og Fred af hendes lyse, klare Dje.

„Dette kan ikke være Enden“, sagde her Luther, da Homberger af Mæthed taug lidt. „Endnu stærkere end hidtil tilraaber jeg Eder: videre, videre!“

„Ja, I har Ret!“ svarede Mesteren. „Det var ikke Enden. Min Hustrues Død greb som Hævnerens straffende Haand i min Sjæl; men jeg nedslug Oprøret og tvang mig til Ro ved Synet af min Katharina.

Da kom J, Hr. Doctor, med Eders 95 Sætninger mod den falske Anger og falske Bod. I Begyndelsen holdt jeg med Eder og Eders Sag, fordi jeg tænkte, at jeg selv vilde blive fri for Kirkens Lænker, som tyngede min Samvittighed; ja, at jeg ligesvem skal tilstaae det, jeg var i den Drøm, at Eders Lære vilde ophæve Kirkestraffene og Kirken selv, og gjøre Menneskene frie for Frygt for dens Dom. Jeg holdt med Eder, som med en modig Fjende af Pavens og Papisternes Magt, som en ny Prophet, der vilde lære: frygter ikke mere for nogen Gud, thi der er ingen. Dette havde just været mig rigtigt. Men da jeg snart mærkede, at jeg, ved at antage Eders Lære, vilde være meget værre faren end før, og at jeg først da for Alvor maatte frygte Gud og hans Dom, og at jeg da maatte blive et ganske andet Menneske, da hadede jeg Eder og Eders Lære, og jeg sluttede mig igjen til den gamle Moder-Kirke, som vilde gjøre mig min Bod lettere og sælge mig mine Synders Forladelse for en antageligere Priis“.

„Ja“, sagde Luther for sig selv, „Verden og Djævelen have paa mange Maader villet gjøre mit Værk til Skamme. Münzer og hans Anhang har i mit Navn udjaget Dyrigheden; Sværmeraanderne og Sectererne have villet forsfæste og bespotte Guds Ord i mit Navn; den onde Lyst og Kjødets Attraa hilfede mig velkommen som En, der vilde nedrive Guds Domstol og oprette en Epifuræer-Religion, ja Paven og

hans Tjenere gjøre endog Luther til Hovedsmand for Røvere og Mordere og Drabsmænd; det er et haardt Compagniskab mod mig stakkels Drm, som ikke vil andet end Herren og hans Ord, men Herren og hans Ord ganske alene! Christus siger: hvor Aabselet er, der forsamle Drnene sig; dette vil jeg sige om min Sag: hvor En rejser sig mod Misbrug og Bildfarelser, der slutte Alle sig til, hvem ogsaa den rette Brug og Sandheden selv er forhadet. Det er slemt at ville oprejse den Faldne, thi han river den om med, som vil rejse ham op! — Dog, tal videre, fjære Mester! Endnu kan J ikke være ved Enden“.

(Fortsættes).

C. Rothe.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 18.

Løverdagen den 3^{die} Mai 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein Kirchengeschichtliches Lebensbild.

„Men snart er jeg ved den“, sagde Homberger hurtigt. „Tro ikke, Hr. Doctor, at jeg har været blind og døv for Alt, hvad I i disse 10 Aar har talet og gjort her i Wittenberg. Jo mere jeg erkjendte hvad I vilde, desto mere forhærdede jeg mig for mine Synders og min Forbrydelses Skyld. Jeg vidste, at jeg ikke mere turde hylle hverken for Eder eller for mig selv, hvis jeg vilde holde mig til Eder; jeg maatte bekjende min hele Syndeskyld, aabenbare min hele indre Glendighed, — og det vilde jeg ikke. Jeg vilde

ikke fornødre mig selv! Da kom den unge Svend, Leonhard Fichtner; hans Navn, hans Ydre, hans Ord, — Alt traadte anlagende og dømmende op imod mig. Endnu veed jeg ikke, hvilken forfærdelig Hæmmelighed der hviler i dette Navn, skjøndt jeg aner det. Men jeg følte det ved hans første Indtræden, at med ham var min Time kommen. Ak, Herre, hvilke frygtelige Kampe har jeg ikke kæmpet hos mig selv siden den Tid! — lad mig ikke tale derom! — det er stedsse som Affind, der vil bryde frem hos mig. Der maa have været en Tid i mit Liv, da jeg var legemlig og aandelig død; jeg veed, at jeg først er kommen til Live igjen ved min Katharinas Sygeleje. Herre“, vedblev Homberger rystet, „da jeg saa mit Barn ligge død for mine Dine, hendes skjøne Skikkelse saa ynkeligt forstyrret og ødelagt af Pesten, da erkjendte jeg igjen paa eengang, at al min hidtilværende Trøst var tilsløjet og hyklet, og at jeg ikke er andet end en fortabt, til Fordømmelsen hjemfalden Synder. Har I nu nogen Trøst for mig, saa giv mig den! Men snart, snart, — det er mig, som om mine Dage og Timer vare talte! Ak, Herre, — jeg kan ikke mere. Jeg er udmattet indtil Døden“.

Og dermed sank den gamle Mand kraftesløs tilbage i Sengen.

„Frygt ikke!“ tilraabte Luther ham. „I er ikke syg til Døden. I har kun afkastet Byrden, som I hidtil med Fortvivlelsens Kraft har baaret. Nu føler

J det først, at J ogsaa er legemlig svag. Bær stille, og haab, og J vil atter blive stærk! Saa ville vi endnu tale et lille Ord med hinanden!"

II.

„Ikke jeg lever, men Christus lever i mig“.

Gal. 2, 20.

Efter at Homberger legemlig var kommen sig, talte Luther ham saaledes til: „Eders Skriftemaal, kjære Mester, har atter opstriftet den hele sørgelige Tid af papistisk Forblindelse i min Erindring. Hvad J fortæller om Eder selv, det har jeg altsammen oplevet og maaskee i endnu højere Grad. J vil have den rette Trost af mig, nu, saa hør da, hvortil jeg selv er kommen i min Nød“.

„Herre“, afbrød Homberger ham, „har J virkelig ogsaa baaret en saadan Byrde som jeg?“

„Hvis J dermed mener“, svarede Luther, „om jeg paa samme Maade har overtraadt det femte Bud, som J, da vilde unegteligt min Byrde været mindre end Eders. Men, min Ven, som den, hos hvem Samvittigheden eengang er bleven urolig, egentlig forsærdes for den straffende Guds Retfærdighed og ikke kan komme til Fred for denne, saaledes maa vel Angesten og Frygten være stor og tung nok for alle Mennesker, saa at den forbittrer Livet. Er vor Synd stor, da

maa vor Straf ogsaa blive det, men da vil ogsaa Guds Raade være det!"

„Jeg kjender kun lidt til Skriften“, sagde Homberger; „men der er et Ord deri, som jeg stedse har gjentaget for mig, og som ofte har skjænket mig stor Trøst, nemlig det Ord, som Christus sagde om Dvinden, der havde salvet ham: hende ere mange Synder forladne, fordi hun har elsket meget. Thi see, Herre, den store Synd, som jeg har gjort, det var dog kun Kjærligheden, som drev mig dertil. Havde jeg ikke saa hjertinderligt elsket den mailandske Pige, saaat jeg meente, at jeg ikke kunde leve uden hende, da havde jeg aldrig begaaet saa stor en Synd. Og dog — I kan troe mig, Hr. Doktor! — jeg vil ikke rose mig, men jeg har i mit Liv udført mange Kjærligheds-Gjerninger, jeg har altid taget mig af de Fattige og Trængende, jeg har i Grunden et menneskekjærligt Hjerte, jeg har aldrig tjent Folk for Mammons Skyld; jeg tør sige, at jeg har elsket meget“.

„Stakkels Ben!“ udbrød Luther. „Med saadan Trøst vil I ikke komme langt, thi det er en falsk Trøst og en falsk Forstaaelse af vor Herres Ord. Christus vil ikke sige, at mange Synder ere forladne den, som gjør mange Kjærlighedsgjerninger, men at den, som udretter mange Kjærlighedsgjerninger, dermed viser, at han har modtaget og følt Trøsten i Forladelsen af hans Synder. Kjærlighedens Gjerninger ere Frugterne af den for-

ladte Synd, men ikke Aarsag til Guds Naade. Hvor der er Syndernes Tilgivelse, der er Liv og Salighed, der er megen Kjærlighed, der maa Hjertet elske igjen, fordi det i saa stor og herlig Naade er blevet elsket af Gud. Et forsonet Sind udretter de bedste Gjerninger, derfor komme Bodens rette Frugter af Troen, af Guds modtagne Naade. Vi blive ikke retfærdige for Gud for vore gode Gjeringers Skyld, men vore gode Gjerninger ere meget mere Vidnesbyrd om, at vi ere blevne retfærdige af Naade for Jesu Christi Skyld. Før Sindet er forsonet med Gud, kan det slet ingen gudvelbehagelige Gjerninger gjøre. Den sande Kjærlighed til Gud, som holder Guds Bud for Guds Skyld, kommer kun af den sande Tro paa Gud, nemlig af Troen, at vi i Christo have vore Synders Forladelse“.

„Ak, Herre“, udraabte Homberger med glad Bevægelse, „endnu forstaaer jeg ikke ganske, hvad I siger, men forsaavidt jeg fattet det, vederqvæger det min Sjæl med en Fred, som jeg hidtil ikke kjendte. Ak, nu tilraaber jeg Eder: videre, kjære Herre, videre!“

„Jeg sagde Eder“, blev da Luther ved, „at som min Dval havde været ligesom Eders, saa vil vel ogsaa den fulde Fred komme til Eder ad samme Vej, som den er kommen til mig. St. Paulus siger til Romerne i det Første: at Guds Retfærdighed er aabenbaret i Evangeliet om Christo (1 Cap.

16—17 B.). Dette lille Ord: „Guds Retfærdighed“ har beredet mig den sværeste Time i mit Liv; jeg var fjendst mod dette Ord, som mod intet andet i Skriften, og havde gjerne udslettet det af den. Jeg stakkels, blinde, daarlige Mand vidste rigtignok dengang ikke, at alene deri ligger den eneste rette Trøst for alle stakkels syndige Menneffer. Thi hvorledes forstod jeg dette Ord om Guds Retfærdighed? Jeg forstod det, som alle Andre, saaledes, at Gud var retfærdig i sig selv, at han for sig selv altid øvede Ret og skaffede Ret, at han slet ikke kunde gjøre Uret, og at han derfor straffede alle Syndere og Uretfærdige. Havde jeg nu meent, at kun saadanne vare Syndere og Uretfærdige, som myrde og begaae Hoer og stjæle og aflægge falsk Vidnesbyrd mod Næsten, da havde jeg kunnet trøste mig over dette Ord. Jeg havde ikke med Vidende og Villie overtraadt noget af disse Bud. Jeg levede, at jeg saa skal si, som en hellig og ustraffelig Munk, og gjorde mere, end der var mig paalagt, og der var vel Ingen blandt mine Brødre og Foresatte, som kunde anklage mig. Men alligevel havde jeg ingen Ro, fandt ingen Fred i mig. Jeg erkjendte mig selv med alle mine gode Gjerninger dog som en stor Synder for Gud, og følte min Samvittighed urolig og angstet, saa at jeg ingen Glæde mere havde i Livet, men piinte mig selv Dag og Nat!”

„Og hvorfor kunde I ikke trøste Jer ved Eders gode Gjerninger?“ spurgte Homberger.

„Ak“, svarede Luther, „jeg turde ikke fæste Lid til dem. Det lille Ord: Guds Retfærdighed i Evangelio, gjorde alle mine gode Gjerninger til Skamme. Jeg har fastet og hungret, jeg har plaget, viint, spæget mig som ingen Anden, jeg har udgydt bittre Angers-
taarer; men det hjalp Altsammen intet; du er — saa sagde jeg mig selv — du er dog en stor Synder for Gud, og med al din Fyldestgjørelse og med al Fortjenstligheden af dine gode Gjerninger kan du dog ikke forsones Guds Retfærdighed! Og jo mere jeg gjorde Bod, desto ængsteligere blev mit Sind, og jeg kunde aldeles ikke elske denne retfærdige, vrede Gud, som straffer Synden; meget mere hadede jeg ham, og skjøndt jeg ikke lod det blive lydt, saa var jeg dog hemmeligt vred paa ham, og det med ret bitter Alvor. Da sagde jeg ofte til mig selv: er det da ikke Gud nok, at han lader os stakkels, elendige Syndere, som alt ved Arvesynden ere fordømte til den evige Død, bære Lovens Skræk og Trudsel, sukke under dette Livs forskjellige Jammer og Nød, — saa at han endnu forøger denne ved Evangeliet, denne vor Smerte og Angst, saa at han endnu ved Evangeliets Prædiken lader forkynde sin Retfærdighed, som straffer Synden, og sin alvorlige Brede, som fordømmer de Uretfærdige? Hvad skal Evangeliet til, naar det gjør os vort elendige Liv endnu elendigere? Hvad skal Kristus til, naar han kun dømmer og fordømmer, men ikke frelser og saliggjør? Ak, kjære Ven, I kan ikke have følt større Dval i

Gders Nød end jeg. Jeg forbittredes ofte i min forvirrede Samvittighed, og blev tvivlsom om Skriften og om min kjære St. Paulus, hvem jeg ellers havde saa hjertelig kjær, ja jeg blev endog vilds om Gud! Hvor ofte spurgte jeg da ikke mig selv: hvad vil da egentlig St. Paulus sige med dette Ord: „at Guds Retfærdighed bliver aabenbar i Evangeliet?*)” Er den ikke allerede bleven aabenbar ved Moses og ved Propheeterne? Og naar vi allerede af Loven vide, at vi alle ere stakkels fortabte Syndere for Guds Retfærdighed, hvad skal da Evangeliet, naar det intet Nyt eller Bedre forkynder os, men kun bekræfter og forøger Guds Brede?”

*) Rom. 1, 16—17. Jeg skammer mig ikke ved Christi Evangelium; thi det er en Guds Kraft til Saliggjørelse for hver den, som troer, baade for Jøde først og for Græker. Thi derudi aabenaes Guds Retfærdighed ved Troen for Troen, som skrevet staaer: den Retfærdige ved Troen skal leve.

(Fortsættes).

C. Rothe.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 19.

Løverdagen den 10de Mai 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein kirchengeschichtliches Lebensbild.

Luther henseank her i Tausked, som om han atter stille for sig selv vilde gjennemleve sit Livs sværeste Tid, den Fgjenfødelsens første Akt i hans indre Menneske, denne hans Reformations Grundsteen, ikke med Angst og Frygt som dengang, men med salig Glæde over den erkjendte Hemmelighed i Christi Forløsning.

„J vækker et stærkt Oprør hos mig!“ sagde nu Homberger. „Først nu forstaaer jeg selv mit Hjertes Angst. Ikke blot min Forbrydelse anklagede mig for

Gud, men min Synd overhovedet, Arvesyndens Straf og Byrde, hvilken jeg deler med alle Menneſker, og ſom den retfærdige Gud maa ſtraffe paa alle, fordi vi allesammen ere Syndere. Jeg ſtaffels Menneſke! Hvorledes kunde jeg med al min Bod ophæve Guds Retfærdighed? Ak, tal videre, kjære Hr. Doktor! Som en Tørſtig higer efter Lædſkedrikken, der frelſer ham fra Banſmægtelſens Død, ſaaledes længes jeg efter Løsningen af denne Hemmelighed!”

Luther vedblev nu, overſtraalet med et Smil af ſalig Glæde: „Dag og Nat tilbragte jeg i ſaadan Tankequal, indtil jeg ved Guds Naade lagde Mærke til, hvorledes Ordene hos St. Paulus hænge ſammen. Det hedder nemlig ſaaledes: Guds Retfærdighed bliver aabenbar i Evangeliget, ſom ſkrevet ſtaaer: den Retfærdige ved Troen ſkal leve. Nu førſt indſaae jeg blinde Menneſke, at den i Evangeliet aabnede Guds Retfærdighed ikke er den, ſom ſtraffer de Uretfærdige og Syndere, men den, i hvilken ved Guds Naade og Gave den retfærdiggjøres, ſom ene lever ved ſin Tro. Saaledes vil altsaa min kjære Paulus ſige: ved Evangeliet bliver den Retfærdighed, ſom gjælder for Gud, os aabenbar, i hvilken Gud retfærdiggjør os af idel Naade og Barmhertighed ved Troen paa hans kjære Søn, vor Herre Jeſum Chriſtum, — ſom ſkrevet ſtaaer: den Retfærdige lever ved ſin Tro. Og da jeg havde fattet dette, da blev jeg ſnart ſom født paa Ny, og det var mig, ſom en ſtor,

vid Port var bleven opladt for mig, gjennem hvilken jeg kunde gaae ind i Paradis. Fra nu af stod ogsaa den hellige Skrift i et ganske andet Lys for mig, end forhen; nu gjennemløb jeg med et glad Sind den hele Bibel og fandt overalt kun Bestyrkelse og Besegling paa min Fortrøstning. Fra nu af var der først en stor, hellig Harmoni i den hele Aabenbaring, fra nu af først den rette Forskjel mellem Lov og Evangelium, fra nu af først den rette Glæde i Himlen over een Synder, som omvender sig. Fra nu af blev Skriftens hele Sprog et andet, og jeg forstod hvad Skriften vil, naar den siger: Guds Gjerning, det er jo den Gjerning, som Gud virker i os, Guds Kraft, det er jo den Kraft, med hvilken Gud gjør os stærke og kraftige, Guds Blisdom er den, hvormed han gjør os vise, Guds Herlighed den, hvormed han herliggjør os. Og ligesom jeg tidligere havde hadet med ret Alvor det lille Ord: Guds Retfærdighed, saa begyndte jeg nu at elske og agte dette lille Ord højt som mit allerkjæreste og trøsteligste Ord, og hiint Sted hos St. Paulus var saaledes i Sandhed blevet mig Paradisets rette Port!

„Og ogsaa mig!“ udraabte Homberger her, med Udtryk af den saligste Glæde. „Ja“, blev han ved, medens de klare Taarer trillede ned over hans Kinder, „ja, det maa være en evig saliggjørende Sandhed! Jeg har ikke anet, at et Menneskehjerte kunde være istand til at føle en saa salig Glæde, som nu fylder min hele

Sjæl. Nu veed ogsaa jeg, at min Forløser lever, at jeg har Forladelse for mine Synder i Christo, min eneste Frelser og Saliggjører. Fra nu af veed jeg, at al min Jammer, Graad og Klage, alle mine Bøds-gjerninger, al min Uengstelse og Betyrning intet kunde hjælpe mig, naar jeg ikke troede paa, at Gud af Naade alene og for sin kjære Søns Jesu Christi Skyld til-giver mig min Synd, og retfærdiggjør mig for ham. O, hvor lykkelig og salig føler jeg mig ikke! Hvor vil jeg nu ikke elske Herren min Gud, da jeg veed, hvor han har elsket mig i sin Søn!"

(Fortsættes).

C. Rothe.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 20.

Løverdagen den 17de Mai 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein kirchengeschichtliches Lebensbild.

Luther smilede stille i glad Grindring, og sagde derpaa: „Engang, da jeg endnu var i Pavedømmet, og Dr. Staupitz i Gisleben bar Sacramentet omkring, forfærdedes jeg saaledes over den Korsfæstede, at jeg ikke kunde fatte mig igjen. Da jeg nu klagede herover i Skriftemaalet til den kjære Mand, trøstede han mig og sagde: „det er ikke Christus, som har forfærket dig; thi Christus forfærder ikke, men han trøster kun“. Dette Ord gjorde mig unegteligt godt, men dog [har jeg først senere ret forstaaet det. Thi

Christus er først da de Glendiges og Ulykkelige's største Trøst, naar vi vide og troe, at han er nærværende overalt og vil være hos os og er hos os til Verdens Ende, som han selv har lovet. Vor eneste Trøst er, at vi troe paa Jesum. Udenfor Christus kan Ingen trøste sig, eller raade og hjælpe sig selv“.

„Og denne Trøst“, spurgte Homberger i synlig Forventning om Bifald, „er given Alle, som troe paa Christum? Og hvad I der siger, det tør jeg ogsaa tilegne mig selv som en sikker Fortrøstning under mine store og svære Synder?“

„Vogt Eder for at tvivle derpaa!“ svarede Luther. „Naar I hører mig eller en anden Kirkens Tjener trøste med Guds eget Ord, saa skal I visselig troe derpaa, som om I hørte Gud selv tale fra Himlen med Eder. Thi jeg, som en kaldet Huusholder over Guds Hemmeligheder, har Magt og Befaling fra Gud, at trøste Eder og at tilgive Eder Eders Synd for Christi Skyld“.

„Af Herre“, bad her Homberger: „Jeg længes hjertelig efter Befeglingen paa Trøsten om mine Synders Forladelse; og da jeg veed, at jeg ikke kan blive frastigere forvisset derom end ved Modtagelsen af det hellige Sacramente, saa antag ogsaa mig christeligen til dette, og lær mig, hvorledes jeg skal modtage den rette Absolution og i Forvejen christeligen bekjende mine Synder“.

„Nu“, sagde Luther, „al Eders Skriften er Intet og al Absolution er Intet, naar I ikke sætter Eders

fulde Tillid til Guds; Barmhertighed, Tilsagn og Løfte, og bliver fast derved. Naar I siger: vær mig naadig i min Misgjerning for dit Navns Skyld! saa maa Eders hele Sjæl være uden Tvivlraadighed vis paa, at Herren kan og vil være Eder naadig“.

„Alt“, svarede Homberger, „hvor ulykkeligt et Menneſte var jeg, dersom jeg tvivlede derom! Hvis Troen gjør det, saa kunde jeg vel være trøstet og sikker. Men mine Synder ere saa store og saa mange, at ſkjøndt jeg veed, at Gud ſkuer endog ind i mit Hjertes Dybder, jeg dog erkjender, at Syndsbekjendelsen er nødvendig for Præſten, ſom efter Guds Befaling ſkal udtale Abſolutionen til mig“.

„Viſnok ſkal I bekjende Eders Synder“, ſagde Luther. „Men før I gaaer i Skrifteſtolen, ſkal I i Eders Hjertes og Eders Lønkammers Stilhed have aflagt Eders Skriftemaal for Gud, og det med al Flid og Alvor, ſom laae I paa Eders Knæ for den guddommelige Majestæts Throne“.

„Og hvilke Synder ſkal jeg bekjende?“ ſpurgte Meſteren.

„Alle, ſom I veed og føler i Hjertet“, ſvarede Luther. „For den retfærdige Gud og Herre ſkal I klart og uden Skjul udtale Alt, ikke blot de Synder, I har begaaet, men ogsaa Eders ſyndige, onde Tanker, ſaa mange ſom I erindrer“.

„Og“, ſagde Homberger videre, „er det virkelig

sandt, som Kirken lærer, at de Synder ikke blive forladne, som ikke blive skristede?"

„Bistnok er det sandt!“ svarede Luther. „Dog kun forsaavidt I med Forsæt fortier onde Gjerninger eller Tanker. Thi dette er et Tegns paa, at I ikke endnu er kommen til nogen alvorlig og fuldkommen Anger, og at I var i den forfærdelige Daarskab, at Gud lod sig spotte. Den som veeb, at han har syndet, og ikke erkjender det, og ikke angrrer det, ham bliver Synden aldeles ikke tilgivet. Anger er Intet uden Forbedring. Derfor skal ehvert Christenmenneske, som vil skriste sin Synd, have det oprigtige Forsæt og Villie til fremtidig at bedre sit Liv, isærdeleshed til at undslippe alle svære og dødbringende Synder, og til uafladelig at bekæmpe sit naturlige Menneskes hjæreste Lyster, fordi de fleste og største Synder deri have deres Kilde. Vilde I skriste uden noget saadant alvorligt Forsæt, da vilde det være misligt og farligt; og jeg vil ikke raade Nogen til at skriste, som ikke i al Oprigtighed og Ærlighed vil blive et bedre Menneske og føre en retskaffen Wandel. Thi han vilde med samt sit Skriftemaal og trods Absolutionen hjemfalde til Guds Dom“.

„Af, kjære Herre“, svarede Homberger: „Dette rette Forsæt har jeg vel, men hvorledes kan jeg beskjende alle mine Synder! Hvilken Byrde hviler paa mig fra min Ungdoms Tid af indtil nu? Jeg har forglemt meget af det Gode, som Gud har gjort mig,

men endnu Mere af det Onde, som jeg selv haver gjort“.

„Dermed skal I ikke pine Eder!“ trøstede Luther. „David sagde: hvem veed, hvor tidt han synder. I skal alene skrifte de Synder, som tynges Eders Samvittighed, de andre skal I lade fare; thi det er umuligt, at et Menneſke kan skrifte alle ſine Synder. Kun maa I vogte Eder, at mene om Eder ſelv, at I rigtig nok har gjort mange Synder, men dog ingen ſaa danne, for hvis Skyld I havde fortjent Døden; thi dette vilde juſt være den allerforfærdeligſte Dødsſynd, naar I holdt Eder fri for Dødsſynd. Jeg veed rigtig nok, hvorledes I er bleven underviift i Bavedømmet, at pine Eder med Dypregning og Forſkjel mellem Overtrædelſer, og at opſtille et vidtløftigt og mangfoldigt Syndsregister med Angivelse af alle Omſtændigheder, med Dypregning af Synderne, førſt efter de fem Sandſer, derpaa efter de ſyv Dødsſynder, — ſaaat man maatte fortvivle ikke over Straffen for Synden, men over det ſvære Arbejde med Skriftemaalet. Gud hjælp os for den ſtakkels Sjæls Angſt og Qual! Lad det fare! Tolderen ſlog ſig for ſit Bryſt og ſagde: Gud, vær mig Synder naadig! og gif retfærdiggjort hjem til ſit Huus. Men da en almindelig Syndsbeſkiendelse er uden Nytte og Veſignelſe, naar Samvittigheden ikke derhos dvæler ved den enkelte Brøde, ſaa betænk Eders Liv, og prøv Eders Hjerte efter de hellige ti Bud, hvorledes I har ſyndet mod diſſe, og jeg

frygter for, at Registeret alt derved vil blive stort nok. Og lad det ikke bekymre Eder, om I maaskee har forglemt dette eller hiint. Ere Synderne endog forglemte, saa ere de alligevel forladne. Thi Gud seer ikke derpaa, hvor fiint og vel vi indrette vort Skriftemaal, men derpaa, at Synden gjør os hjerteligt ondt, og om vi ogsaa troe hans Ord. Og dersom en Præst indrettede sin Absolution saaledes, at han sagde: nogle Synder ere dig forladne, andre ikke, da er han ikke en rigtig Christi Tjener. Syndernes Forladelse er en fri Prædiken, som forkynder os, at Gud vil være os naadig. Men er nu Gud os naadig, saa maae jo alle Synder være borte fra os. Saameget I troer, saameget skal der tilgives Eder“.

„Dette er saare trøsteligt for den, som troer“, sagde Homberger. „Nu veed jeg vel, at jeg troer; men jeg er saa fattig i mig selv og kan neppe tydeligt forstaae, hvorledes Kristus ogsaa er død for mine Synder paa Korset. Ak, kjære Herre, lær mig rigtigt at betænke og betragte Christi Død“.

„Nu, det første Blik paa vor Herres Jesu Kors kan rigtignok intet trøsteligt være for os“, sagde Luther. „Jeg kan aldrig betragte Herren paa sit Kors, uden at min Sjæl forsærdes og min Samvittighed forsager. Thi paa den korsfæstede Herre seer jeg jo Guds strenge Brede og uforanderlige Alvor over Synden og over Synderen, saa at Gud end ikke har villet eftergive sin kjære Søn Syndens Sold, uden at han gjorde

Bod for den, som Gud siger ved Esaias: for mit Folks Synds Skyld har jeg slaget ham. Hvorledes vil det da gaae mig arme Menneſke, naar den eenbaarne Søn bliver ſaaledes ſlagen? Naar jeg ret alvorligt betænker, at Guds Søn, Faderens evige Wiſdom, ſelv lider, ſaa kan jeg aldrig fjerne Skræk og Forſagthed for mig ſelv fra mig“.

„Alf, kjære Herre“, udbrod Homberger bedrøvet: „Deri ligger ſaare liden Trøſt. Thi er Chriſtus kun ſlagen for Folkets Synd? er det da ikke ogsaa min Synd, ſom han bærer?“

„Ganſke viſt!“ forſikkrede Luther. „Derpaa ſkal ingen oprigtig Chriſten tvivle, at det juſt er ham, ſom ſaaledes lader Chriſtum lide; Enhver har med ſin Synd Deel deri. Forſærdes kun derfor, kjære Ven, det vil dog tjene Eder til det Gode. Da St. Peter paa hiin Pintsedag tilraabte Jøderne: **J** have forſæſtet ham! da kom tre Tuſinde, hvem dette Ord havde forſærdet, og ſagde: kjære Brødre, hvad ſkulle vi gjøre? Seer **J** Herrens gjennemborede Hænder og Tornekronen paa hans Hoved, da vil det ikke ſkade Eder, naar **J** derved tænker: det er mine ſyndige Tanker og Gjerninger ogsaa Aarsag til, at Herren maatte lide denne Qual. Ogsaa vil det være Eder godt, naar **J** ved hver Torn, ſom ſtaf i Chriſti Hoved, føler ti eller hundrede i Eders Hjerte, paa det at Chriſti Lidelfer ikke gaae tabte for Eder!“

„Men dette er endnu ingen Trøst!“ svarede Homberger. „Dette nedslaaer mig kun saa dybt, og saarer min Sjæl til Døden!“

„Og dog alene“, sagde Luther, „for dernæst saameget herligere at helbrede og oprejse Eder. Jeg har erfaret det paa mig selv, at Christi Kors netop maa beskues noget skarpt, hvis man skal forfærdes for det. Det er jo ikke gaaet den fjære St. Bernhard bedre. Han meente længe, at han var sikker, og forstod intet af den evige Dom, som var udgangen over ham i Himlen, før han saae, at Guds eenbaarne Søn havde forbarmet sig over ham, og selv hengivet sig for ham til denne Dom. Er der hos Gud en saadan Alvor, at han virkelig lader sin Søn døe for mig, for at frelse mig, i Sandhed da er der ingen Leg, ingen Sikkerhed mere! Dette er det, som Christus vil sige de klagende Dvinder, idet han tilraaber dem: græder ikke over mig, men over Eder selv og over Eders Børn!“

(Fortsættes).

C. Rothe.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 21.

Løverdagen den 24de Mai 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein kirchengeschichtliches Lebensbild.

„Hvor sørgeligt et Arbejde paa Sindet begynder Ziske hermed!“ raabte Homberger med dyb Bekymring.

„Tak Gud, naar det er saaledes!“ trostede Luther. „Thi Christi Lidelse har just sin største Nytte og Betsignelse deri, at vi komme til Kundskab om os selv, at vi forfærdes for vor Synd og nedslaaes ved vort indre Menneskes sørgelige Tilstand. Saa længe vor Herres Blik ikke falder fra Korset ned i Eders Hjertes og Samvittigheds Dybder, og lader Eder erkjende, hvor sørgeligt det seer ud der, saalænge er Christi Lidelse

uden Nytte for Eder. Men det er at lide med Christo, at vi føle al hans Lidelse i os selv, ved vor egen Synds Braad“.

„Ak Herre, hvorledes kan jeg gjøre dette?“ spurgte Homberger. „Jeg formaaer ikke at udtrykke, hvad der gaaer mig gjennem Sjælen“.

„Mange Ord gjøre det ikke heller“, svarede Luther. „Grib det blot med alvorlige Tanker og med en ret Erkjendelse af Eders Synders fortjente Straf. I siger, alt dette bringer Eder ingen Trøst. Ak, kjære Mester, kun da, naar I er saa haard og saa tør i Eders Indre, at Tanken om Christi Lidelse og Død intet formaaer over Eder, da kunde I med Rette frygte. Thi dette er nu engang Betingelsen for Guds Naade, at vi lide med Christo, at vi maae blive Christo lige, og skeer det ikke her, saa skeer det hijsset. Saa grusomt det endog er, saa siger jeg alligevel: vel den, som idetmindste i sin Dødsstund endnu føler Frygt for sin Synd, og lider den Smerte, Kristus led paa Korset. Men den, som vil have et roligt Dødsleje, han vente ikke saalænge, han bede Gud at blødne hans Hjerte. Det er jo desuden ikke muligt, at vi grundigt kunne erkjende Herrens Død, naar Gud ikke sænker den i vort Hjerte. Og saa her giver Gud alene at ville og fuldbringe“.

„Ak“, raabte Homberger, „hvor meget anderledes og smerterigere griber ikke dette mit Hjerte, end al den Anger og Bod, jeg i saamange Aar af mit Liv har gjort,

forat sone min Synd. Først nu erkjender jeg, hvor dybt jeg er falden, og hvorfor alle mine Bødsøvelser ingen Fred kunde bringe mig“.

„Ja“, tilføjede Luther med den alvorlige Tone, som udtrykte Grundstemningen i hans egen Sjæl: „ja, kun een Dag, kun een Time, ja kun een Fjerdedeel-Time denne Med liden med Christo, kun ret at betænke og føle denne Guds liden, er mere end at faste et heelt Aar, eller hver Dag at bede hele Psalteren, eller at høre hundrede Messer. En saadan Overvejelse af Christi Død i vort Hjerte forvandler væsentligt det hele Menneske og frembringer, som den hellige Daab, en ny Fødsel. Dette er Christi Lidelses rette, naturlige, ædle Birkning, at den dører den gamle Adam i os, viser os det naturlige Menneskes Lyst og Glæde og Tillid i dens Afmagt og Uværdighed, og gjør os saa forladte i vort Indre som Christus, da han sagde: min Gud, min Gud, hvorfor haver Du forladt mig!“

„Hvorfor maa jeg først saa seent erkjende Saadant!“ udbrød Homberger. „Det er mig, som om der hørte Ungdomskraft til sliq Forstaaelse, og ikke en gammel Mands Svagbed!“

„D, fald ikke i en ny Bildfarelse!“ tilraabte Luther ham. „Dette, at føle Christi Død i dens rystende Kraft, staaer ikke i vor Haand. Tro mig, kjære Mester, jeg øver mig i denne Gjerning ærlig og trolig alt i lang Tid, men skjøndt jeg ofte nok har bedet om Gr-

kjendelsen af den fra oven, naaer jeg den dog ikke altid, naar jeg vil. Men derover forsager jeg ikke, og lader ikke af. Ofte kommer det, naar jeg ikke just har bedet derom, som Gud alene veed og forstaaer. Summa, denne Gjerning vil være fri og uhildet!"

"J siger dette", svarede Homberger, "med saa glad et Hjerte, som var det idel Salighed at lide med Christo; mig har det dog gjort saare bedrøvet og forsagt, ja, jeg har nu mindre Ro i mig end før".

"Bær ikke bange!" tilraabte Luther ham glad. "Sidtil har J jo kun været i Lidelses-Ugen og har fejret en rigtig Langfredag; men nu kommer vi til den herlige Paaske og til Christi Opstandelse. Gaves der ingen opstanden Herre, saa var ogsaa den forsfæstede til ingen Nytte; thi, som min kjære St. Paulus siger: er Christus ikke opstanden, saa er vor Tro forsængelig, saa ere vi endnu i vore Synder. Christi Død paa Korset nedslaaer vel vor Synd, men ogsaa os selv. Derfor, min kjære Ven, see hen til Jesu tomme Grav og hør, hvor venlig han hilser Eder og siger: Fred være med Dig!"

"Ja, saaledes maa det være!" sagde Homberger med en glad Lysnen i sit Dje. "Endnu seer jeg vel ikke den opstandne Christus' fulde Herlighed, men jeg føler, at Guds Engle have bortvæltet mig Stenen, som i saa mange, mange Aar har ligget for mit Hjertes Dør, og som har villet knuse mig. Ak, kjære Hr. Doktor, nu mærker jeg først, at en tilhyllet Samvittighed er

en tung Byrde, men den opvakte en tusind Gange tungere. Var det ikke Synd, saa sagde jeg: vel den, som har døvet sin Samvittigheds Røst!"

"Ja", sagde Luther, "den som skærper sit Dje for Evangeliet, og gjør det klart, og saa skuer ind i sit Hjerte, han seer vistnok intet Paradiis, men en forstyrret og af Ukrudt bevoret Orken. Naar et Christenmenneske saaledes bliver sig selv vaer og forfærdes for sig selv, saa maa han give Agt paa, at Synden med sin Vængstelse ikke bliver ham i Samvittigheden, thi deraf vilde visse komme en fuldkommen Fortvielse".

"Herre", faldt her Homberger hurtig og med synlig Uro og ængstelig Fortrolighed ind, "jeg vil tilstaae Eder, at J taler Sandhed. Jeg veed vel ikke rigtig, hvad der er skeet, Gud i Himlen er mit Vidne, J kan troe mig, kjære Herre; jeg veed kun, at jeg i Fortvielse er dreven dertil, og — ja — det kan ikke være anderledes, jeg maa have begaaet en eller anden Fortvielsens Gjerning. Der er en Tid i mit Liv, om hvilken jeg kun veed, at jeg var død; thi da jeg kom til Live, var Alt forandret, og det maa have været en lang, skræffelig Nat, i hvilken jeg har været død. J behøver ikke at sige Noget det, kjære Herre".

"Stakkels Ven!" tilraabte Luther ham venligt. "Trøst Eder ved, at Syndernes Forladelse gjør saa salig, at den besejrer al falsk Undseelse. Stam Eder kun ikke ved Evangeliet om Kristus, hvis det kun er blevet Eder en Guds saliggjørende Kraft. Sammen-

hold meget mere Eders Fred nu med den tilløjede og falske Fred, som I har søgt, da I endnu var fangen i den papistiske Bantro, og som I der meente at have fundet, og I vil snart forstaae, hvor den sande Frelse alene er at finde“.

„Christus alene!“ sagde Homberger. „Dette er det Ord, som atter har vaakt mig fra Død til Liv; min døende Katharinas sidste Ord. Fra dette begynder mit andet Jordeliv. Herre“, vedblev han ivrig, „det maa jeg sige Eder, at i mit første Jordeliv manglede jeg ikke heller Erkjendelse af Synd og Straf. Ja, jeg siger Eder, at jeg før har følt Angsten og Frygten for Synden endnu dybere, end nu. Synden har bidt mig i Hjertet som en giftig Slange; jeg har, som I veed, plaget mig med gode Gjerninger og al Slags Fyldestgjørelse, jeg har løbet hid og did efter Aflad, for at blive fri for den, jeg har ikke forsømt nogen Balsart, men Synden vedblev at hvile som et Bjerg paa mit Hjerte, og al den falske Tillid, som gjorde mig rolig for en kort Tid, forsvandt som Sne for Foden. Af, nu veed jeg, at jeg kun kan lægge min Synd paa Christus, dersom jeg vil blive løst fra dens Byrde“.

„Ja, det skal I gjøre“, sagde Luther. „Ehi saaledes hedder det ved Propheten Esaias' Mund: Gud har lagt Alle vores Synd paa ham, paa det vi maae have Fred. St. Peder vidner: Christus har baaret vor Synd paa sit Legeme paa Korsets Træ. Og

St. Paulus forsikkrer ligesaa: Gud har gjort ham til Synd for os, paa det at vi i ham skulle vorde retsærdige for Gud“.

„Dg vil denne Fred blive ved?“ spurgte Homberger.

„Naar I vil beholde den: ja!“ svarede Luther. „Kun maa I ikke bilde Eder ind at en saadan Fred er et sikkert Leje, paa hvilket I kan kaste Eder, saa ofte I er træt, og som nu er vel beredt for Eders hele Livs Tid. Nej, min Ven, det rigtige og gode Leje maa man hver Dag gjøre nyt. Dg det kan I ikke paa anden Maade, end at I, saa ofte I igjen bliver bange, kjæk og dristig kaster Eder paa Ordet om Korset, som jeg før har forklaret Eder efter Skriften, og stedse dristigere, jo haardere Samvittigheden vil angribe Eder. Thi gjør I ikke dette, men mener, at I kan stille Eders Samvittighed ved Anger og gode Gjerninger alene, da vil I aldrig komme til Ro, og I maa dog tilsidst fortvivle!“

„Hvorledes gaaer dette til?“ spurgte Homberger. „Jeg har erfaret Sandheden af denne Hemmelighed, men jeg kan ikke løse dens Aarsag“.

„Det gaaer saaledes til“, sagde Luther. „Naar vi ved vor Synd føle os forstyrrede og trufne i Samvittigheden, og lade disse Synder være os et dagligt Billede af vor faldne Tilstand og i vort Hjerte stedse betragte dem, da ere og blive vore Synder os meget for store og svære, og leve evindelig. Da faaes vi

dagligt, men helbredes aldrig. Men naar vi see, at Synden, som trykker os, ligger paa Christo, og at han overvinder dem ved sin Opstandelse, som er en Sejer over Døden og Synden, og naar vi vissefeligent troe dette, da ere vore Synder døde og blevne til intet. Kun saaledes, kjære Ven, kan J forstaae det Ord af Paulus, at Christus er hengiven for vore Overtrædelser og oprejst til vor Retfærdiggjørelse, saaledes nemlig, at Christus formedelst sin Lidelse og Død gjør os vore Synder aabenbare og overvinder dem, men ved sin Opstandelse frigjør han os fra vore Synder, og retfærdiggjør os for Gud, saafremt vi ellers troe derpaa; thi uden Troen er Alt forsængeligt, tomt og Intet“.

(Fortsættes).

C. Rothe.

Borger-Vennen.

otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 22.

Løverdagen den 31te Mai 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein kirchengeschichtliches Lebensbild.

„Svor svært er det dog ikke at troe?“ udbrød Homberger.

„Derfor er Troen ikke heller hver Mands Sag“, tilføjede Luther hurtigt. „Vilde I gjerne troe, for at nyde Troens Salighed, og I kunde dog ikke troe, da skal I blot alvorlig og ydmyg bede Gud derom. Thi Troen bliver frit givet, den Gne aabenbart gjennem ydre Nød og Trængsel, den Anden hemmeligt ved den hellige Mands stille Virksomhed i Ordet. Nu, min Ven, naar I kommer til Erkjendelse af Eders

Synd, saa betragt ikke længer Christi Lidelse og Død, thi den har øvet sin Gjerning paa Eder, men træng meget mere med en modig og glad Tro igjennem til Jesu Hjerter, see hvor venligt og fuldt af Kjærlighed det er mod Eder, fuldt af en saadan Kjærlighed, som tvang ham, ogsaa at bære Eders Synd. Saaledes bliver Eders Hjerter glad i Christo, og Fortrøstningen paa Eders Tro bliver styrket. Men bliv ikke staaende her! Stig dernæst gjennem Christi Hjerter op til Guds Hjerter, see og kjend, at Christus aldrig havde maattet øve denne Kjærlighed mod Eder, naar ikke Gud i sin evige Kjærlighed havde villet det saaledes. Kristus er jo med sin Kjærlighed til Eder kun Gud lydige. Da skal I finde Guds gode Faderhjerter, og drages ved Kristus til Faderen. Og saa forstaaer I først det Christi Ord: saaledes har Gud elsket Verden, at han hengav sin eenbaarne Søn, paa det at hver den, som troer paa ham, ikke skal fortabes, men have det evige Liv. Thi, min Ven, at kjende Gud retteligen, vil ikke sige, at begribe hans Magt og Wiisdom, men det vil sige: at fastholde Gud i hans Godhed og Kjærlighed. Da kan Tro og Tillid bestaae, og Mennesket blive i Sandhed født paa ny i Gud".

„Gud velsigne Eder for dette Ord!“ udbød Homberger med et lykfsaligt Hjertes Glæde. „Dette er det rigtige Ord: født paa ny. Der lever en ganske anden Sjæl i mig. Ikke alene, at Forvisningen om mine Synders Forladelse for Christi Skyld gjør mit

Hjerte saa glad, og lader mig trøstigen see hen til Herrens Naadestol, men ogsaa mit hele forbigangne Liv er paa eengang blevet mig et andet. Naar jeg hidtil overskuede Dndt og Godt, Lidelse og Glæde i mit Liv, saa var hverken det Onde eller det Gode rigtigt; jeg fandt overalt kun Brudstykker og Gaader og uhyggeligt Væsen, ingen Orden, ingen Sammenhæng mellem Tilfældelserne. Hvorofte har jeg foreholdt Gud min Skjæbne som en uretfærdig Byrde, hvilken han i Brede eller af lunsfuld Grusomhed kastede paa den Ene eller den Anden, ubefymret, om den traf og tyngede paa den Skyldige eller Uskyldige. Jeg behagede mig i den Tanke, at samle alt Dndt og Slet i Verden for at haane Guds Regimente dermed. Mine egne Synder og Forbrydelser vare mig en tidlang endog hjertelig kjære; jeg brugte dem som Anklage mod Gud, som Gjerninger af en oprret Menneskesjæl. Du, min trofaste Gud og Herre, tilgiv mig min Ungdoms og min Daarligheds Synd! Men nu seer jeg overalt i mit Liv Guds evige Visdom og Retfærdighed, i Sorg og Glæde Sporene af den guddommelige Godhed og Barmhjertighed, som ikke vilde lade mig fortabes. Ja selv min Ungdoms største Synd, at jeg ihjelslog Binetta, og min Alderdoms største Sorg, at min kjære Katharine blev mig berøvet — Alt ligger forsonet i mit Sind — Alt opløser sig i en underfuld Eenhed, i Christi Kjærlighed til mig!"

Luther hørte glad en saadan Bekjendelse og tilføjede: „Har Kristus løst Eders forbigangne Livs Gaade

for Eder, saa lad ham ogsaa være et trøsteligt Bærfel for den øvrige Deel af Eders Jordeliv. Dog behøver dette neppe at siges Eder; thi naar vort Hjerte er fast i Christo og stadfæstet i Haabet til ham, og vi saa med al tro Flid føre et bedre Levnet og bringe Bodens rette Frugter og ere af Hjertet blevne Synden fjendske, ikke af Frygt for Pine og Straf, men af Kjærlighed til ham, som har elsket os først, saa bliver Christus af sig selv et Exempel for os med sin Lidelse og Død".

„Jeg føler vel, hvad I mener“, sagde Homberger, „men gjør det tydeligere for mig, kjære Herre!“

„Nu“, blev Luther ved, „naar en Smertesdag eller en Sygdom nedtynger os, saa ere vi strax paafærde med Suf og Klager, som om det Ingen gif værre i Verden end os, og som var just vor Lidelse den allerførste og største. Men saadanne urigtige Tanker blive snart forjagne, naar vi tænke paa Tornekronen og paa Naglerne, som trykkes i Jesu Hoved, Haand og Fod. Dette har dog været en bitterere Lidelse. Og saaledes tager jeg mit Liv og min Lidelse retteligen efter Christi Exempel. Maa jeg gjøre eller lade hvad der er mig imod, og hvad der bliver suurt for Kjød og Blod, — nu, den Herre Christus blev ogsaa bundet og fangen og ført hist og her. Ansægter Hovmod mig, saa at jeg tænker stort om mig selv og maaskee begjærer, at vandre paa idel Roser og at nyde stor Berømmelse, nu, du stakkels, daarlige Tjener, hvad forlanger du da, naar

din Herre bliver spottet og agtet Røvere lig og for-
 agtet! Vil ukjydsf Bæsen og Kjødets Lyst bedaare
 mig, eller Had eller Misundelse eller Hev'n be-
 herste min Sjæl, da svinder Lysten dertil, naar jeg
 stiller mig Christi skjønne Legem for Dje, sønderslidt
 af Bidsteflagene, og naar jeg tænker paa, hvorledes
 Herren har bedet med inderlig Bøn og mange Taarer
 for alle sine Fjender og for mig selv, skjøndt han havde
 meget større Grund til at hevne sig paa sine Fjender,
 saa tager Had og Misundelse Affed, det ene efter det
 andet, og kun Affkyen, med hvilken jeg fordømmer min
 egen Daarlighed og Trods og mit Hjertes Svaghed,
 bliver tilbage. Men vil Betyrning eller nogen anden
 Legemlig eller aandelig Modgang nedbøje mig,
 saa styrker jeg mit Hjerte og siger: ej, hvorfor skulde
 jeg da ikke ogsaa have nogen Betyrning, naar min
 Herre for min Skyld var bedrøvet til Døden, saa at
 hans Sved faldt som Bloddraaber til Jorden! Var jeg
 ikke en Djentjener, naar jeg gad ligge rolig og magelig
 i min Seng, medens min Herre maatte stride for mig
 i Dødskamp! Seer I nu, min kjære Mester, hvorledes
 et christeligt Sind finder Styrke og Bederqvælgelse i
 Christo mod alle Djævelens Anfægtelser, mod Verdens
 Lyst og Kjødets Villie? Dette er alene den rigtige
 Betragtning af Christi Lidelse og Død, dette er Fru-
 gter af hans Lidelse. Og den som derfor øver
 sig i disse, han gjør St. Pauli Ord til en Virkelighed:
 at de, som høre Christo til, de korsfæste

Kjødet med Lysterne og Begjeringerne. Thi Christi Lidelser skulle ikke med Ord og efter Skinnet, men i Sandhed og Virkelighed gjenleves af os. Dette er ogsaa Pauli Mening, naar han byder: betragter den, som haver taalmodigen lidt en saadan Modsigelse af Syndere imod sig, at I ikke blive trætte og forsage i Eders Sjæle. Og St. Petrus vil det Samme, idet han siger: efterdi da Kristus haver lidt for os i Kjødets, saa væbner I og med det samme Sind“.

„Af, Hr. Doktor“, sagde Homberger, „I fører mig ind i en ganske ny Verden. Det havde jeg dog aldrig anet, at der flyder en saa underfuld Kilde paa Trøst og Visdom i Evangeliet, eller at Kristus øvede en saadan Magt!“

„Ja“, svarede Luther, „Christus fører sit Regimente underligt og daarligen efter Forstanden. Han skjuler sig og anstiller sig svag, saaat det seer ud, som var han asmægtig, og som om han ingen Kraft og Magt havde. Alligevel gjør han de mægtigste, kloge og helligste Menneſker til Skamme, det være sig Kejsere, Konger, Fyrster, Paver, Cardinaler, Biskopper med samt deres Hoffolk og hele deres Anhang. Saaledes har han ogsaa gjort Ider, min Ven, tilskamme i Eders Hjertes Hornod og Trods, men istedetfor kronet Ider med Ære og Glæde. Han har ladet Ider føle og smage Eders Udsættelse, paa det I af Hjertet skulde begjære hans Naade og Hjælp, saa at han kunde gjøre

Eder retfærdig og salig. Derfor lov Herren, saa længe I lever, priis ham og forkynd hans Ord i Bod og Tro, og bekjend det for den onde og ugudelige Verden, at Christi Rige er et evigt, aandeligt Rige, er indeni os i Retfærdighed, Fred og Glæde i den Hellig Aand. En Christen lever med Legemet paa Jorden, men med Hjertet i Himlen, og han venter Legemets Forløsning og har en Længsel i et saligt Haab efter sin Frelseres Jesu Christi herlige Aabenbarrelse“.

Her rakte Homberger Luther Haanden og sagde med rørt Stemme: „Christus selv lønne Eder, ærværdige, kjære Herre, at I har frelst min Sjæl fra Fordærvsens Død. Ja, jeg var død, og er nu igjen bleven levende! Og for at I kan see, at min Anger og Bod er den rette, saa beviis mig den Ære og Glæde, at I gaaer ned i mit Huus og venter paa mig. Jeg er ikke blot aandelig, men ogsaa legemlig opstanden. Gaa ned, kjære Herre, og vær Vidne til min Omvendelse til Herren!“

Og Luther gjorde gjerne, som han blev bedet om, og gik ned i Familiens Bærelse.

III.

Hvo, som haver Sønnen, haver Livet.

1 Joh. 5, 12.

Margarethe sad igjen paa hendes gamle Plads i det mørkeste Hjørne af Bærelset, iført sin sædvanlige

graa Nonnedragt, med Spinderoffen foran sig, paa hvilken hun med sikker Haand udspandt de gule Traade; — Alt var som ellers, kun Søster Katharine sad ikke mere ved Vinduet i sin Skjønhed, for at see og for at blive seet, og den glimrende Pynt, som ellers saa ofte drog de Forbigaaendes Blikke paa sig, laa begravet og urørt og uændset i sit Gjemme.

Hele Fortiden med dens bittre og søde Lidelse, med dens Trængsel i Liv og i Død gik forbi Margarethes indre Dje, og hun hensank i Betragtning af Guds Naades og Barmhjertigheds Dybheder. „Jeg kan kun forblive min Herres Bud og Villie undergIVEN!“ sagde hun stille for sig selv. „Du veed det, Herre, at jeg gjerne var død for hende. Men Ingen skal jo, foruden Dig, være et Offer for Andre“.

(Fortsættes).

C. Nothe.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 23.

Løverdagen den 7de Juni 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Luther som Sjælesørger.

Efter A. Wildenhahn: Martin Luther, ein kirchengeschichtliches Lebensbild.

Den Blinde satte Spinderoffen tilside og tog sin Luth frem, paa hvilken Leonhard var bleven hendes Læremester. Hun slog nogle Accorder an, og sang med en svag, men reen Stemme:

Et Skib, som overmaade
Svært ladet er, ombord
Har Christus, har Guds Naade,
Det evige Guds-Ord.

I Stilhed frem er skreden
Det Skib med dyre Last;

Dets Sejl er Kjærligheden,
Den Helligaand dets Mast.

Fast Ankret er ved Jorden,
Mod Land er Skibet vendt;
Guds Ord er Kjød nu vorden,
Til os er Sønnen sendt.

I Bethlehem er baaren
Det Barn, født i en Stald,
Til Frelser os udfaaren;
Ham Priis tilhøre skal.

Hvo dette Barn med Glæde
Ret ømt omfavne vil,
Først bitterlig maa græde
I Sorgens Luttings-Ild.

Dg døe med ham tillige,
Dg aandelig opstaae,
At evigt Himmerige
Bed ham vi arve maae.

„Hvorledes vil I endnu kaldes min Lærling, Margarethe!“ udraabte her Leonhard, som under Sangen ubemærket var traadt ind i Stuen. „Med en saadan Sang er I bleven min Mester! Hvor har I den Sang fra, som med hvert Ord sætter min Sjæl over i et saligt Liv. Tilstaae det kun, det er Eders egen Sang, kun Eders Sjæl kan tænke sig saa dybt ind i Guds evige Kjærlighed“.

„Spar Eders Roes!“ svarede Margarethe ham, idet hun negtende rystede paa Hovedet. „Den Sjæl, som først har følt og sjunget denne Sang, er for længe siden paa hiint Skib opfaren til Salighedens Højhed“.

„Dg hvem er det?“ spurgte Leonhard, „som har funnet aflægge saa herligt et Vidnesbyrd om sit Samfund med Herren?“

„Johannes Tauler er hans Navn!“ svarede Margarethe. „Dg han har sjunget den med en fri, elskende Sjæl for to hundrede Aar siden bag Klostermuren“.

„Udvortes bunden, og indvortes fri!“ sagde Leonhard. „Just ligesom J, Margarethe“.

„Mener J, fordi jeg er blind?“ spurgte hun. „Ak, min Ven, ere vi ikke alle udvortes bundne og kun indvortes frie, frie kun i vor Tro paa og vor Kjærlighed til Herren? Elske vi ham ikke kun da, naar vi tjene ham? Dg er ikke den, som tjener, bunden til sin Herres Villie? End ikke Englene og de salige Aander kunne elske Gud anderledes, end at de tjene ham. Derfor er der ogsaa kun Een, som hersker, Gud Herren; alle Andre, som mene at herske, ere kun saameget mere bundne Tjenere, jo mere udvortes frie de drømme sig. Dg den, som ikke vil tjene Gud med Guds og Blod og Liv og Sjæl, han vil aldrig lære, hvad det er, at elske ham“.

„Ak, jeg kan ikke følge dig til den Højde, din Erkjendelse har naaet!“ udbrød Leonhard. „Jeg veed

vel, at jeg elsker Gud, idet jeg tjener ham; men hvad Roes har en bunden Billie, naar den tjener, fordi den er bunden? Har ikke just Fader Luther talt saameget om den christelige Frihed? Jeg har hørt af hans egen Mund, at Mennesket har en fri Billie af sin egen Kraft“.

„Ja“, forsikkrede Magarethe. „Vi have Alle faaet en saadan fri Billie af Gud, at vi kunne udrette de udvortes Gjerninger eller undlade dem, alt efter som Loven og Straffen driver os dertil eller derfra. Jordist Fromhed og verdslige gode Gjerninger kunne vi gjøre af egen Kraft. Fader Luther kalder dette med St. Pauli Ord Kjødets Retfærdighed, efter hvilken vi have Balg og Frihed til at flye det Onde og gjøre det Gode“.

„Bliv kun ved at prædike, Jomfru Margarethe!“
 faldt her pludselig Luther ind, som var traadt ind af den efter Leonhard aabent staaende Dør og havde hørt Margarethes sidste Tale. „Læg blot til“, vedblev han venlig, „at Gud endog fordrer saadan udvortes eller verdslig Retfærdighed af os. Da det hedder hos St. Paulus: Loven er givet for at afsværge udvortes Overtrædelse; og paa et andet Sted: for den Retfærdige er ingen Lov, men for de Uretfærdige og Ulydige, de Ugudelige og Synderne. Det vil sige: vi kunne ikke med egen Kraft forandre Hjertet, men den udvortes Overtrædelse kunne og skulle vi dog afsværge. De onde Tanker kan jeg ikke for altid bortvise fra mig,

men jeg kan hindre min Haand fra at gjøre det Onde, og min Mund, at den ikke taler det Slette. Ja, vi staae paa Evangeliet, idet vi sige, at Gud, som har Afsky for det ryggesløse hedenske Liv, derimod har Velbehag i en saadan udvortes Retfærdighed, og at han fordrer den af Enhver, men derfor ogsaa straffer saadant syndigt og skændigt Væsen med alle Slags verdslige Plager og med evig Pine“.

„Saa kan altsaa et Menneske udvortes holde Guds Bud?“ spurgte Leonhard.

„Ja“, svarede Luther, „naar ikke Djævelen hindrede ham i denne Frihed! Thi naar Mennesket ikke bliver beskyttet og styret af Gud, saa driver Djævelen ham til Synden, saa at han ikke heller kan øve og holde denne udvortes Fromhed længere. Saadant er det nødvendigt at vide, for at Folk kan lære, hvor svagt og usfelt det Menneske er, som ikke søger Hjælp hos Gud. Men den, som erkjender Saadant, han vil bede Gud om Bistand, og om at han afværger Djævelen, naadigen bevarer og beskjærmer os, og giver os de rette, guddommelige Gaver“.

„Og hvorledes rense vi vort Hjerte fra saadanne onde Tanker?“ spurgte Leonhard. „Kunne vi ikke gjøre noget til, at en bedre Aand driver os?“

„Jo, visselig!“ svarede Luther. „Kun ikke af egen Kraft, fordi Mennesket ikke kan skaffe sig selv guddommelige Gaver som en Arv. Thi sand Anger over Synden, sand og ikke fremhyklet Gudsfrøgt,

sand Tro, hjertelig tro Kjærlighed, et i Sandhed kyndt og tugtigt Sind, Umistænkksomhed i Hjertet, som ikke tillader nogensomhelst hevnlystne Tanker at opkomme, sand Taalmod ogsaa under det tungeste Kors, længselsfuld, ydmyg Bøn og Baa kaldelse, en Kjærlighed til Gud, som ikke bliver forstyrret ved noget Verdens Gode, ikke formørket ved Havelyst og Mammon, — Alt dette er ikke menneskelige Kræfter, men idel gode og fuldkomne Gaver af Gud. Det naturlige Menneſte, siger St. Paulus, kan intet Gudeligt virke; han seer og forstaaer ikke Guds Godhed, derfor troer og bygger han ikke ret paa Gud. Hvad staaer da tilbage, uden at man ivrigt og stadigt beder Gud, at han vil gjøre sine Gaver virksomme i os? Og dette kaldes da christelig Fromhed“.

„Hvor misbruge dog ikke Folk denne Lære om den christelige Frihed!“ udbrød Leonhard. „Paa min Vandring gjennem Tydskland har jeg allevegne truffet Menneſter, som satte Friheden deri, at de ingen Dyrighed mere skulde have, og at de ikke mere skulde betale, hvad de ere skyldige. Atter Andre meente, at christelig Frihed var ikke andet, end at turde spise Kjød paa Fastedagene, ikke mere at gaae til Skrifte, og ingen Bødsgjerninger mere at skulle udrette. Ja, har jeg ikke fundet Folk, som hverken frygtede Gud eller Menneſter, som haanede Dyrighed, præfede Oprør og Tvedragt, dertil førte et vildt, verdenslystigt Liv, — og som dog kaldte sig Lutherſke!“

„Ja“, sagde Luther, „dette gjør den onde Fjende, som ikke vil lade sig sit Rige formindste. Thi dette er just den christelige Frihed, at vi forløses af Djævelens Magt, nemlig ved vore Synders Forladelse for Christi Skyld, uden nogen Fortjeneste paa vor Side, men rigtignok kun ved den hellige Aands Medvirkning. Saa-
dan Frihed er jo vistnok kun trøstelig for fromme, troende Christne, men den vækker dem ogsaa til Guds Kjærlighed og christelige Gjerninger. Men de, som ikke bevares ved den hellig Aand, over dem har Djævelen Magt og lokker dem til alle Slags Synder og Laster. Dette er den menneskelige Slægts ældgamle Fangehuus, fra hvilket vi kun kunne blive forløste og befriede ved den hellig Aand, som Christus har til-
sagt os. Thi saaledes siger Christus selv: naar Sønnen faaer frigjort Eder, da ere I virkeligen frie“.

„Og dette kalder til at frygte, saavel som til at elske!“ sagde her Margarethe.

„Vistnok, kjære Zomfru!“ bekræftede Luther. „Det vækker Frygt, naar vi betænke, i hvor stor Fare vi ere, at Ingen, ikke en Eneste, er sikker for Synd og Skjændsel, naar ikke Gud bevarer ham; — og det vækker Kjærlighed og giver Trøst, naar vi vide og troe, at vi ved den hellig Aand blive bevarede for alle Djævelens og Verdens Anfægtelser. Derfor byder Kristus os: vaager og beder, at I ikke falde i Fristelse. Ja, der er intet Stykke af den christelige Lære, som gjør fromme Hjerter større Glæde, end dette, at vi ere

forviskede om, at Gud saaledes vil vogte og regjere os".

„Men skal ikke den christelige Frihed ogsaa vise sig i Ordningen af denne Verden?“ spurgte Leonhard.

„Det skal den ganske vist!“ svarede Luther. „Den Christne er fri derved, at Christus, hans Herre, ikke binder ham til den mosaiske Lovs Ceremonier og Retsorden. Den Christne kan oprette og rette sig efter ethvert Lands Retsorden, naar ellers borgerligt Belyære trives derunder. Sachserne have sachsisk Ret, de Andre romersk Ret; naar kun det verdslige Regimente ikke strider imod Gud og Fornuften, da kan den Christne approbere og stadfæste det. Thi al Dyrighed og al Magt er fra Gud. Derfor siger ogsaa Skriften: værre al menneskelig Orden underdanige! Kun at den virkelig er en Orden og ikke en Uorden!“

(Sluttet).

C. Rothe.

Extract

af

første Quartals Regnskab 1856,

for

det forenede Understøttelses-Selskab.

Indtægt.

	Rbd.	ß.
Beholdning fra forrige Aar:		
i Sparekassen 5500 Rbd. „ ß.		
og Contant 1872 — 39 —		
	7372	39
A. Ugentlige Indtægter for Ugebladets 68de Aargang Nr. 1 à 13	1104	48
B. Laans Restancer fra 4de Qvartal 1855 177 Rbd. „ ß.		
anviiiste Laans Afdrag for 1ste Qvartal 1856 1629 — „ —		
	1806 Rbd. „ ß.	
deraf er i første Qvart. 1856 indbetalt 1610 — „ —	1610	„
saaledes Restancer for Laan den 31te Martz 1856 196 Rbd. „ ß.		
C. Contingents-Restancer fra 4de Qvart. 1855 425 Rbd. 30 ß.		
anviiiste Contingenter i 1ste Qvart. 1856 6 — 48 —		
	431 Rbd. 78 ß.	
deraf er i 1ste Qvart. 1856 indbetalt 326 — 56 —	326	56
saaledes Restancer for Contingenter den 31te Martz 1856 105 Rbd. 22 ß.		
Rbd. . .	10413	47

Udgift.

	Rbd.	ß.
1. Anviiiste Pensioner for 1ste Qvartal 1856 1205 Rbd. 24 ß.		
do. til nye do. for 1ste Qvartal 1856 81 — 24 —		
	1286 Rbd. 48 ß.	
deraf er i 1ste Qvart. 1856 udbetalt 1269 — 24 —	1269	24
saaledes uaffordrede Pensioner fra 1ste Qvartal 1856 17 Rbd. 24 ß.		
2. Anviiiste rentefri Ublaar til 46 Medlemmer 6800 Rbd. „ ß.		
deraf er i 1ste Qvartal 1856 udbetalt 3500 — „ —	3500	„
saaledes uaffordrede Laan d. 31te Martz 1856 3300 Rbd „ ß.		
3. Anviiiste Gratificationer til 334 Medlemmer 4380 Rbd. „ ß.		
disse ere udbetalte med 4380 — „ —		
	4380	„
4. Ugebladets Trykning med Papiir	176	30
5. Generelle Omkostninger	534	50
6. Penninger for 1ste Qvartal d. A.	500	„
	10360	8
Saldo, Beholdning	53	39
Rbd. . .	10413	47

Kjøbenhavn, den 31te Martz 1856.

G. Primon,
Kassjerer.

Dvereensstemmende med den førte Control.

E. Clausen.

A. Støger.

C. Kothe.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 24.

Lørdagen den 14de Juni 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Administrationen undlader ikke at bekjendtgjøre for Selskabets Medlemmer, at Bogholder, Hr. Capitain Groth, ved Døden er afgaaet den 9de d. M., og at Kassereren, Hr. Assessor Primon, er constitueret til foreløbigt at overtage hans Forretninger.

Kjøbenhavn, den 10de Juni 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Luther som Sjælesørger.

Efter N. Wildenhahn: Martin Luther, ein Kirchengeschichtliches Lebensbild.

(Sluttet).

Da Luther her vilde tale videre, traadte Mester Homberger ind ad Døren.

„Margarethe, mit Barn! hvor er du?“ raabte han med bævende Stemme. Og da han blev hende vaer i en Krog af Bærelset, ilede han hen til hende, trykkede hende med lydelig Hullen til sit Bryst og sagde: „Margarethe, Du er mit Huses gode Engel, og jeg den dybt faldne Synder! Dine blinde Dine vare vel Straf og Forbandelse, men for mig alene. Du ulykkelige Lam skulde tage min Synd paa dig, forat frelse mig derved. Hvor længe har jeg ikke modstaaet Guds gode og naadige Villie! Først det Barns Død, hvilket jeg kun da indbildte mig at kunne elske, naar jeg hadede dig, har ladet mig erkjende mit dybe, dybe Falds Afgrund. Vidste jeg ikke, at Katharine er tagen til Raade af Herren, da vilde jeg selv i min nuværende Gjenfødselse være ulykkelig og trøstesløs. Margarethe! jeg veed, at Du har tilgivet mig alle mine Synder mod dig; du tro, fromme Barn kunde ikke engang hade den grumme Fader, som i sin forsærdelige Forblindelse forbandede dig. Margarethe! har jeg een gang, piint af det Dnde, fordrevet dig bort fra min Dør-

tærffel, som mit Hjertes, mit Livs, mit Huses Forbandelse, — saa drager jeg dig nu, som et gjensødt Menneske, ledet af den hellige Aand, til mit Hjerter, og siger: Du min Guds synlige Betsignelse, du min Herres rige Naades Bevisning, bliv hos mig! Nu tjener jeg den samme Herre som du, nu er jeg salig i eet Haab med dig, og din salige Moder og din salige Søster glæde sig ogsaa over mig; thi jeg var tabt og er gjenfundet. Margarethe, du mit jordiske Klenodie, modtag i dette Kys al den Kjærlighed og Trost i fuld Maade, hvilken jeg i tyve Aar har fornegtet dig. Den som elsker dig, han elsker mig; og den som velsigner dig, han velsigner mig!"

Da Faderen her taug af Udmattelse, hørte han intet andet Svar af Margarethe end en stille Graad af et lykfsaligt Hjerter. „Min Fader!“ udbrød hun endelig, og lagde sit Hoved til hans Bryst. Og intet andet Ord kunde mere finde Vejen over hendes Læber.

„Og I“, vendte nu Homberger sig til Unglingen, „Eders Indtrædelse i mit Huus har været Begyndelsen til min største Trængsel, mit dybeste Fald, men ogsaa til min Frelse. Jeg aner, hvem I er, skjøndt et uhyggeligt Mørke vil brede sig over min Glæde. Siig mig, hvad hedder I?“

„Jeg hedder som min gode, kjære Fader!“ svarede Unglingen med glad Bevægelse. „Mit Navn er Leonhard Pinetta og mit Fødested hedder Milano“.

Da Homberger havde hørt dette, rystede Knæerne under ham og negtede ham deres Tjeneste. Han sank om og græd højt som et Barn, foldede sine Hænder mod Himmelen og sagde: „Du barmhjertige Gud, saadan Naade er jeg ikke værd!“

„Ja, min Fader lever!“ blev Leonhard ved, idet han med Luthers Hjælp rejste Mesteren op. „Glæd Eder med mig! Min Fader sender Eder ved mig en Forsoningens og Kjærlighedens Hilsen. Og min forklarede Moder, som for to Aar siden er indslumret i den Herre Jesu, har paa sin Dødsfeng velsignet min Gang til Eder, forat jeg skulde bringe Eder Fred!“

„D, hold op!“ udbrød Homberger og omfattede sit Hoved med begge sine Hænder. „Det er formeget af den saligste Fryd! Lad mig drikke den draabeviis, at Glæden ikke skal dræbe mig!“

Og dermed fastede han sig udtømt paa en Stol, og græd, medens han derhos smilede som det lykkeligste Barn.

„Leonhard“, sagde nu Margarethe, og sænkede sit Hoved saa dybt, at hendes Kind rørte ved hendes Bryst. „Leonhard, jeg holder mit Ord, og i min kjære Faders Nærværelse, om hvis Ja og Amen dertil jeg barnlig beder, spørger jeg Eder: vil I nu være min Herre, saa vil jeg være Eders tro og kjære Hustru!“

„Min Sjæls Liv!“ sagde Ynglingen og greb Margarethe med begge Hænder og knælede med hende

ved Faderens Fødder. „Kan I, vil I velsigne os?“ spurgte han.

Men Homberger svarede ikke. Han omfavnede dem begge med sine Arme, trykkede dem til sit Bryst, og græd højt og smilede derhos, som med et Barns uendelige Glæde.

Men Luther, dybt rørt ved dette Syn, traadte nærmere til, lagde begge sine Hænder velsignende paa Barret, og sagde: „Christus, vor kjære Gud og Herre, vore Sjæles Biskop, hvilke han har kjøbt med sit dyre- bare Blod, opholde Eder, sin lille Hjord, ved sit hel- lige Ord, at I maae forfremmes og vore i hans Naade, Erkjendelse og Tro! Han trøste og styrke Eder, at I blive faste og bestandige under al Sorg og Angst paa Legem og Sjæl! Han høre Eders Bøn og hjertelige Suk i Nøden, og opfylde naadelig Eders Længsel og Begjær efter hans herlige, salige Tilkommelses og Aabenbarelses glade Dag! Han give Eder at kjende Guds Børns herlige Frihed og Salighed og lade Eder i Taalmod haabe og vente paa den! Dertil si Eders eget Hjerter, som har Christum, vort Livs Fylde, kjær, Amen, — Amen!“

Dg tre salige Mennekehjerter sagde: „Amen, Amen!“

C. Rothe.

Reise igjennem Kaukasus*).

Fra Landsbyen Zergiffkoy, omtrent 55 Mile fra ny Tcherkass, gik Veien bestandig opad skovbevorede Høider. Vi haabede at naae Byen Alexandrof før Nattens Komme, men vi skuffedes i vor Forventning og bleve nødte til at standse i Landsbyen Severnaia, da vi ikke fandt det raadeligt i taaget Veir at stride længere frem paa saa farlig en Wei. Næste Morgen ved Daggry begave vi os igjen paa Reisen, og efter at have passeret en med Høie og Dale afvexlende Landstrækning, naaede vi, i en Afstand af 8 til 10 Verster fra det Sted, hvor vi havde tilbragt Natten, Toppen af en meget steil Brink, hvorfra jeg øinede for første Gang Kaukasus's forbausende Bjerge. Ingen Ben formaaer at skildre den Følelse, det pludselige Syn af denne Bjergkjæde vakte i mit Sind. Jeg havde seet de vildeste og meest kjæmpemæssige Bjerge i Spanien og Portugal, men ingen af dem kunde give mig et Begreb om den uhyre Strækning og Størrelse, jeg nu skuede. Det var som et Bolværk, Naturen har opført mellem Europas og Asiens Nationer. Elborus, mellem hvis Klipper Sagnet fortæller, at Prometheus fastlænkedes, stod, klædt i sin ældgamle Snee, som en Verden af Bjerge i og for sig. Det optaarne sig over

*) Travels in Georgia etc. by Sir Robert Ker Porter, London.

alle de andre, og blandede med Himlens Skyer sine hvide, straalende Toppe, medens de blege og talløse Hoveder af underordnede Bjergrader, store i sig selv, men dog langt under det i Høide, strakte sig langs med Synskredsen, til de omsider tabte sig for Diet i bløde Skysloffe.

(Fortsættes).

Blandede Meddelelser.

— Frankrig og Historien have nyligen lidt et føleligt Tab. Augustin Thierry, den berømte Forfatter til „Fortællinger fra Mérovingernes Dage (Récits des temps mérovingiens)“ og til „Historien om Engellands Erobring af Normannerne (Histoire de la conquête de l'Angleterre par les Normands)“, er død i de sidste Dage af Mai. Han var født i Blois 1795. Endnu i sine kraftige Aar fristede han den tunge Skjæbne at berøves Synet. Dette standfede ham dog ikke i hans historiske Granføringer og Forfatter-Virksomhed. Hans Kone, som selv er Forfatterinde til hæderlige Arbejder, blandt andre „Adelaïde eller en ung Piges Memoirer“, understøttede ham utrætteligen. Ogsaa Armand Carrel arbejdede en Tid som Secretair hos Thierry, og det er især dennes Veiledning at Carrel skylder sin første historiske Uddannelse, der siden i hans desværre altfor korte Journalist-Virksomhed bragte saa rigt et Udbytte. Det er især at beklage, at Thierry skulde ved Døden afbrydes i Samlinger til et vigtigt historisk Arbejde. Man maa haabe, at hans Broder Amédée, der ogsaa er en fortjenstfuld historisk Skribent (Forfatter til Histoire des Goulois), vil fuldføre Augustins begyndte Værk.

— Sprogstudiet har ligeledes at beklage Tabet af François Génin, der har udgivet *Le Chant de Roland*, hvis Forfatter, Laillefer, vor Oldgransker Brynjulfsøn antager at have været en Islænder, hvis oprindelige Navn var Þorleifr. Génin er Forfatter til flere høist interessante philologiske Arbejder (*Variations du langage français* og *Lexique de Molière*); og til den bekjendte *Journal l'Illustration* leverede han fortrinlige Afhandlinger om franske Ordsprogs og Idiotismers Oprindelse. Ogsaa i en anden Retning har han skabt sig et Navn. I flere Aar redigerede han den musikalske Deel af *la Revue indépendante*. 1843 lod han opføre paa le théâtre de l'opéra comique en *Opérette* kaldet: *On ne s'avise jamais de tout*. Af Jesuiterne var han ilde lidt, thi han var, ligesom Paul Louis Courier, deres ivrige Bekæmper.

— **Storartet Actieselskab.** I Bruxelles er nyligen udkommet et Flyveskrift in 8vo, stort 96 Sider, under Titel „Erobring af China (*Conquête de la Chine*)“. Forfatteren indbyder deri til Oprettelsen af et Actie-Selskab, som stiller sig til Formaal Intet mindre end Erobringen af det himmelske Rige og Sammes Omdannelse paa europæisk. Dette grandiose industrielle Foretagende fremstilles deri som den allerletteste Ting i Verden.

— **Menneske = Salg.** En amerikansk *Journal* (*Virginian*) meddeler en Beretning om en nylig afholdt Auction over Neger. Prisen anføres for Enhver især. En Neger ved Navn Shadrack, 70 Aar gammel, solgtes for 100 Dollars; en anden, ved Navn Mac, gif i 2,110 Dollars. Mellemprisen var 1,400 Dollars, omtrent 2,450 Rigsdaler.

Borring.

Extract

af

andet Kvartals Regnskab 1856,

for

det forenede Understøttelses-Selskab.

Indtægt.

	Rd.	§.
Beholdning fra forrige Kvartal	53	39
A. Ugentlige Indtægter for Ugebladets 68de Aargang Nr. 14 à 26 incl.	1108	62
B. Renter af $\text{L}\text{St.}$ 6,200 i 3 pCt. dansk-engliske Obligationer for 6 Maanedre er $\text{L}\text{St.}$ 93 à 9 Rd. 837 Rd. dito af 100.000 Rd., i Kongl. Obligationer til 11te Juni for 6 Maanedre à 4 pCt. p. A. 2,000 — dito af Sparekassen 55 — dito af 400 Rd. i Prioritets Obligationer à 4 pCt. 8 —	2900	"
C. Dødtaget Laan i Banken	5000	"
D. Restancer for Laan for 1ste Kvartal 1856 196 Rd. anviste Laans Udtag for 2det Kvartal 1856 1,919 — 2,115 Rd. deraf er i 2det Kvart. 1856 indbetalt 1,916 —	1916	"
saaledes Restancer for Laan den 30te Juni 1856 199 Rd.		
E. Contingents-Restancer fra 1ste Kvart. 1856 er 105 Rd. 22 §. anviste Contingenter i 2det dito er 2,191 — 52 — 2,296 Rd 74 §.	1979	50
deraf er i 2det Kvart. 1856 indbetalt 1,979 — 50 —		
saaledes Contingents-Restancer den 30te Juni 1856 317 Rd. 24 §.		
F. Et anvist men ei modtaget Laan tages til Indtægt imod at føres til Udgift med	150	"
Rd. . .	13'07	55

Kjøbenhavn, den 30te Juni 1856.

Overensfættende med den førte Control.

E. Clausen.

A. Stæger.

C. Rothe.

Udgift.

	Rd.	§.
1. Uaffordrede Pensioner fra 1ste Kvart. 1856 17 Rd. 24 §. anviste Pensioner for 2det Kvartal 1856 1,277 — 72 — 1,295 Rd. deraf er i 2det Kvart. 1856 udbetalt. . . 1,271 — 48 §.	1271	48
saaledes uaffordrede Pensioner fra 1ste og 2det Kvartal 1856 23 Rd 48 §		
2. Uaffordrede Laan fra 1ste Kvart. 1856 3,300 Rd. anviste Laan i 2det dito dito 600 — 3,900 Rd. deraf er i 2det Kvartal 1856 udbetalt 3,750 Rd. og et ei udbetalt Laan som er taget til Indtægt Litr. F. . . 150 —	3900	"
3. Betalt Udtag paa Laanet i Banken	3000	"
4. Dito Renter til dito	36	11
5. Dito en anvist Livrente	50	"
6. Dito for Bladets Trykning med Papir	217	"
7. Dito Lønninger for 2det Kvartal d. A	465	"
8. Generelle Omkostninger	360	2
Saldo, Beholdning	3807	90
Rd. .	13107	55

G. Primon,
Kasseteer.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 25.

Løverdagen den 21de Juni 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Reise igjennem Kaukasus.

(Fortsat).

Udstillige sorte, raa Klippemasser hævede sig i den mellemliggende Dal til en Høide, der vel berettigede dem til at regnes blandt Bjerger, men, sete nær det mægtige Kaukasus og sammenlignede dermed, viste de sig kun lidet større end Høie. Dog, Kontrasten var fortræffelig; deres mørke Tindinger forstørrede Effecten af de blændende Toppe, der taarnede sig op over dem; og jeg gad i Sandhed vide, hvo der saaledes første Gang kunde see Kaukasus, og ikke vilde føle sin Sjæl overvældet af Beundring ved dette stolte, storartede Skue.

• Vor Reise gik videre, og efter en kort Tid ankom vi til Byen Alexandrof. Denne By ligger ved Foden af en høi og steil Brink, rundt omskygget af Træer og Haver, og vandet af Floden Korma, der flyder tæt forbi den. Egnen herfra til Georgievsk er heelt igjennem bjergig og begrændset af det fjerne Kaukasus, der Tid efter anden skjultes for vort Blik af den tykke Dunstfreds og af Veiret, der blev mørkere og mørkere og tilsidst brød ud i en lang og gjennemblødende Regn, under hvilken vi kom ind i Byen.

Jeg havde et Brev til Commandanten, General Pozzo, hvorfor jeg begav mig hen til hans Bolig, men uheldigviis var han reist bort til Bjergene, for der at have Opsigt med Anlæggelsen af en ny Fæstning. Denne Underretning var mig i mange Henseender ubehagelig, da jeg hos ham ventede at erholde flere Midler til at lette min Reise, saasom Ubefaling til de Officerer, der commandere i Mozdok, Indgangen til Asien, og til dem i Vladi Kaukas, der er Nøglen til Bjergene, og fremfor alt Ordre til at erholde den nødvendige Eskorte. Da jeg ikke havde ventet hans Fraværelse, havde jeg ikke forsynet mig med Adresse til den civile Dyrighed, hvis Hjælp i denne Forlegenhed kunde have erstattet mig Commandantens. Desuagtet bestemte jeg mig til, saasnart jeg havde faaet mine Sager bragte ind i det Qvarteer, min Kosakofficer anviste mig, at være min egen Veiviser, og at gjøre min Opvartning hos Gouverneuren. Jeg kom

til at bo i Huset hos en Person, der havde fulgt General Vermolof paa hans sidste Reise gjennem Kaukasus, og af ham fik jeg at vide, at den næværende Tid paa Aaret (September) var den bedste til at paatage sig denne farlige Reise, forudsat at det ikke faldt i med at regne i de lavere Egne, thi i det Tilfælde falder der altid Snee mellem Bjergene, hvilket naturligtvis forøger Reisens Farer. Det var allerede bleven for silde til at jeg den Aften kunde hilse paa Gouverneuren, men tidlig den næste Morgen besøgte jeg ham, og blev ikke skuffet i Haabet om at komme ud af min Forlegenhed. Han viste strax megen Iver i at skaffe mig alt, hvad jeg kunde have ventet af Commandanten, og medens hans Secretair udstædte de nødvendige Papirer for at lette mig Rejsen, bad han mig at spise til Middag hos sig (det var Kl. 1), og forhøjede endnu mere sin imødekommende Gæstfrihed, ved at bevidne mig sin Glæde over den Leilighed, jeg havde givet ham til at tjene en Fremmed og det en Englænder. Jeg skylder her at bemærke, at Beredvillighed i at tjene de Fremmede, som reise gennem det usikre Keiserdømme, er almindelig hos Stædernes Overhoveder. Hr. Malitzky er den civile Gouverneur i Georgest, og da han har tilbragt mange Aar af sit Liv i Georgien og Naboejnene af Kaukasus, underholdt han mig, i de faa Timer, jeg besøgte mig under hans Tag, med adskillige interessante Fortællinger om de vilde Beboere i disse Bjergegne. Hans

Beskrivelse af deres røverste Anfald, i store eller smaa Partier, paa den ulykkelige eller forvovne Rejsende, der ved Nattetid vover sig ind i Bjergpassene, var pittoresk men frygtelig, og betog mig Lysten til at begive mig ud den Aften.

Om Dagen sees disse Røveriets utrættelige Sønner hænge paa de steile Klipper paa Udfik efter Bytte; og hyppig styrte de frem over den usorgsigtige Rejsende bag fra de vilde Klipper, hvoraf han omgives; men om Dagen er Lysen ham til Hjælp, saa at han forud kan see det truende Angreb og berede sig til Forsvar; om Natten derimod ligge de endogsaa paa Veien foran ham, skjulte af Krat og Høie, eller ogsaa blot af Mørket; og pludselig fare de op fra deres Baghold, styrte sig over ham, og, før han faaer Tid til at tænke paa at forsvare sig, har han modtaget sit Banesaar. Efter en saadan Beskrivelse kunde jeg ikke befremme mig til at forlade mit nærværende sikke Herberge før tidlig den følgende Morgen.

Omtrent 40 Verster ($7\frac{1}{2}$ Mil) fra Georgievsk ligge Badene ved Konstantinogorsk, hvilke flittigt besøges af Russerne, endogsaa fra de fjerneste Egne af Keiserdømmet, paa Grund af deres mineralste Egenskaber. De udspringe fra Beschau Bjergene, og deres Temperatur ved Kilden varierer fra 30 til 40 Grader Reaumur. Egnen omkring disse Bade er ligesaa skjøn som sund, og paa Grund af Vandenes Kraft, baade ved udvortes og indvortes Brug, som og for

den Beskyttelse og de Befvemmeligheder, Keiserens Gædmildhed viser dem, som opholde sig der, komme Fremmede endogsaa langt fra til disse Bæde. En skotsk Koloni af Missionærer har nedsat sig i Nærheden af Konstantinogorff, men det maa snarere ansees som et Agerdyrkningsselskab end som en geistlig Skole, da deres Forsøg paa at udbrede christelig Kundskab blandt de vantro, vilde Bjergbeboere hidtil ere aldeles mislykkede. De Faa, der have omvendt sig til Christendommen, ere almindelig blevne myrdede af deres Landsmænd, saasnart de ere faldne i deres Hænder. Til at beskytte Kolonien mod Overfald af de Vantro, opholder der sig altid et vist Antal russiske Tropper.

Fra Georgievsk kommer man til en Huulvei, der paa begge Sider omgives af kratbevorede Skraaninger. Reisen derigjennem har til alle Tider været henregnet til de farligste, da Banditterne der have deres Indlings Samlingssted, og formedelst de mange Røverier og Mordscener, som saa hyppigt udøves paa denne Wei, kaldes den ogsaa almindelig Røver-Dalen. Nærmere henimod Bjergene aabner Veien sig og danner en vild Slette, der strækker sig lige til Foden af Kaukasus. Paa denne Slette og langs hen med den, som det synes, grændseløse Bjergkjæde, ere Kosakvægter opstillede i bestemte Mellemrum fra hinanden. Hver Trop bestaaer af 4 til 6 Mand, der verelviis holde Vagt baade Nat og Dag. Det Maleri, de frembyde for den forbidragende Reifende, er eget i sit Slags og heelt

romantisk; det forekom mig tillige i alle Maader harmonerende med de vilde Egne, de ere udsendte til at beskytte. En lille Hytte er opført af Rødder og Grene, og tæt derved er bygget et lille Stillads af ikke større Omfang, end at en enkelt Person kan faae Plads paa samme. Stilladset er omtrent 12 Fod høit, og en Kosak = Skildvagt staaer paa Udkik ovenpaa Nat og Dag, medens hans Kammerater hvile i Hytten nedenunder. Rundt omkring Bagten græsse Hestene, der ere opfadlede, saa at de i paakommende Tilfælde strax kunne være til Rede for deres Herrer. Soldaten, som staaer paa Vagt, er altid indhyllet i sin Burka, eller stive, tragtformige Kosakkappe; hvilket, i Forening med det plumpe Stillads og den simple Hytte, naar det sees i Afstand, danner en ikke mindre pittoresk end oplivende Gjenstand i den lange, øde og bjergige Synsfreds. Ratten efter min Afreise fra Georgievsk tilbragte jeg i en lille Landsby, og den næste Dag, Søndagen den 30te September, naaede jeg den lille, blomstrende By, Mozdok, der var mit første Trin ind i Asien. Denne By ligger paa Høiene om Floden Terek og har en anseelig Garnison under en Oberst, der tillige er Stedets Gouverneur. Hver Søndag afgaaer en Konvoi med Handelsvarer fra Byen tilligemed Posten; men da dette ikke skeer nogen anden Dag i Ugen, maae de Reisende, som ankomme til Byen i Løbet af Ugen, opsætte deres Afreise til Søndagen. Commandanten viste mig den høieste Dpmærksomhed paa Grund af

min Anbefalingskrivelse fra Gouverneuren i Georgievsk, og gjorde sig al Umage for at lette og bekvemmeliggjøre mig min Reise. Fremfor alt tilraadede han mig, at købe en Hest til mig selv af Tscherkesserne, da de steile Høie og flette Beie snart vilde nøde mig til at forlade min magelige Reisevogn, og gjøre det nødvendigt at have en sikker Hest, der var vant til Bjergegnene. Til den Ende fulgte han mig selv over paa den anden Side af Floden, hen til nogle usle Hytter, der tjene til Ly for dem, der ad denne Kant komme fra de mistænkte Egne af Asien og her maae tilbringe adskillige Dages Quarantaine, førend det tilstedes dem at komme ind i Europa. Vi fandt der hele Selfsaber under denne Renselsesfest og desuden en Mængde Bjergbeboere med Drifter af Heste, som de bringe ned for at sælge dem til de Reisende. (Sluttes).

Anecdoter.

I en lille By i Frankrig var Dyrigheden kommen paa Spor efter et hemmeligt Spillehuus, og lod Entreprenuren fængsle. Dommeren, som var nysgjerrig efter at kjende Spillet, lod Arrestanten komme for sig og spurgte ham, hvad Spillet heed? „Det kan jeg ikke sige Dem“, svarede Spilleren, „men lad mig faae Kort, saa vil jeg spille det med Dem og lære Dem det“. Dommeren hentede et Spil Kort, og, for at gjøre Spillet ret tydeligt og interessant, satte hver et Guldstykke paa det vindende Kort. Det va-

rede ikke længe før Dommeren havde bortspillet 25 Louisd'orer. Han erklærede da, at han havde fattet Spillet og forlangte sine Penge tilbage. „Troer De da“, sagde Spilleren, „at jeg kun spiller for Spøg? I saa Fald, hvor kunde De da falde paa at lade mig arrestere. De har taget Sagen alvorligt og Retten maa derfor i ethvert Tilfælde have sin Gang“. Processen indleedes og Spilleren dømtes til tre Maaneders Fængsel, men Dommerens Guld var og blev bortspillet og var netop tilstrækkeligt til dermed at betale Procesomkostningerne (Pandore).

En chinesisk Skræder. En engelsk Søofficer, som opholdt sig i Canton, bestilte hos en chinesisk Skræder, kort før sin Afreise, et Dusin Rankins Beenklæder. Skræderen lod Officieren vide, at det ikke var nok, at han havde taget Maal af ham, men at han tillige maatte have en Model. Officieren sendte ham derefter et Par gamle Beenklæder. Til den Tid, det var lovet, bragte Chineseren de 12 Par Beenklæder, der paa det fuldkomneste vare lige med Modellen, men desværre fandtes der paa de gamle Beenklæder en bred Stopning over Knæet. Denne havde den samvittighedsfulde Skræder eftergjort paa det nøiagtigste; det var endogsaa det, tilføiede han, som havde kostet ham meest Umage, hvorfor han troede at have Ret til at forlange mere end sin sædvanlige Priis, som en billig Godtgjørelse for det extraordinaire Arbeide. Stum af Forbauselse betalte Officieren sine 12 Par Beenklæder og førte dem med sig til London, hvor han lod dem udstille i den berømte Klub for Reisende, som en Prøve paa chinesisk Nøiagtighed i Efterlignelsekunsten.

Borring.

Borger-Vennen.

Oppe og Trefindstykkede Aargang.

Nr. 26.

Løverdagen den 28de Juni 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Om den ved Capt. Groths Død ledigblevne Bogholder-Tjeneste ved Selskabet modtages Ansøgninger af Hr. Assessor Primon, i Lavendelstræde Nr. 79, 2den Sal, indtil 4 Uger fra Dato.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 28de Juni 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Rothe.

Reise igjennem Kaukasus.

(Sluttet).

Disse Heste ere ikke synderlig store, men stærkt byggede, raske og modige og særdeles sikkerfodede, som en Følge af deres Bekjendtskab til den farlige Landstrækning, de ere vant til at passere. For 200 Rubler kjøbte jeg mig en af de bedste, en smuk, ung, veltireden Hest. Saasnart jeg havde faaet dette Kjøb bragt i Stand, tog jeg Afsted med den venstabelige Commandant og fortsatte med Posten samme Dag Reisen videre, under Eskorte af 1 Serpundiger, 100 Jægere og 40 Kosacker. Den 2den December naaede vi Fortet Gregoropolis, der ved sin ophøiede Beliggenhed har en viid Udsigt over Omegnen og er et fortræffeligt Observationspunkt. Commandanten modtog os med megen Dymærksomhed og formaaede mig til at blive den næste Dag over, for at træffe General del Pozzo, som i de Dage ventedes dertil paa hans Bei til Mozdok. Under en tæt Regn den næste Morgen fortsatte mit Reisefølge Reisen videre, og det flette Bei var Skyld i, at jeg mindre tænkte paa det Ufornuftige i at være bleven tilbage. Mod Middag begyndte Beiret at klare, og paa samme Tid bragte en Coureer Underretning om, at hans Excellences Ankomst til Fortet den Dag var uvis, da han var bleven opholdt paa Beien for at underhandle

med en Trop af Tschetschinjerne, om at faae ubleveret en ulykkelig europæisk Dame, der var falden i deres Hænder. Omstændighederne ved hendes Fangenskab vare meget sørgelige. Med hendes Mand, der var Kosakofficeer, havde hun begivet sig paa en Reise ind mellem Bjergene, ledsagede alene af en Tjener, uden anden Eskorte. De rimelige Følger af en saadan Forvovenhed vare ikke udeblevne. En Trop af disse Røvere havde angrebet dem. Kudsken og Tjeneren vare strax blevne myrdede, og før Officieren fik Tid til at forsvare sig, skjøde de ind i Bognen og dræbte ham ved Siden af hans Kone. Derpaa plyndrede de Bognen, lode de døde Kroppe tilbage, og førte den ulykkelige Kone ind mellem Bjergene, hvor de solgte hende til en anden Røverhøvding, der drog videre ind i Landet. Ved det hemmelige Befjendtskab, General del Pozzo har vidst at forskaffe sig mellem disse Barbarer, havde han imidlertid faaet Kundskab om Gjerningsmændene, og med beundringsværdig Snildhed havde han bragt disse Personer i sin Magt. Han holdt dem nu som Gidsler for Damens Sikkerhed, og vilde ikke levere dem tilbage, før hun uskadt var kommen igjen under hans Beskyttelse. Det lykkelige Udfald af hans menneskekjærlige Bestræbelser ventedes hver Dag. Da jeg altsaa ikke kunde vente at træffe hans Excellence, fortsatte jeg Reisen videre under Eskorte af 12 Kosaker til Bladhy-Kaukas. Veien førte over en udstrakt Slette. Paa høire Haand rullede Terek larmende henover sit stenige

Leie, og vaskede med sit stummende Stærk Klippegrund
 den af Bjergene, der i bestandigt stigende Ekraaninger
 hævede sig høiere og høiere op over hinanden. Dagen
 havde begyndt at klare, og det mørke Dunstæppe, der
 saa længe havde skjult for mit Syn de forbausende
 Høie, veeg tilside i tusende Skyslokke, og efterhaanden
 som disse lidt efter lidt sank dybere og dybere, viste
 Kaukasus's raa, klippemæssige, sneedækkede Masser sig
 for mig, udstrakte til Ost og Vest længere end Diet
 kunde naae og svingende sig høit op mod Himmelhvæl-
 vingen. Langt borte laa endnu det stolte Hoved af
 Elborus, men det hævede sig i ærværdig Majestæt
 over dem alle som Kongen blandt disse Kæmpebjerge;
 herlig satte det sit Sølvdiadem, sin aarhundred gamle
 Snee, imod de i blaalig Taage indhyllede Toppe af
 underliggende Rader; og disse, som endnu for en Deel
 indhylledes i de hvide Skyers opløsende Masser, vandt
 ny Skjønhed i Sammenligning med de raske, sorte
 Former af de lavere Bjerge, nærmere ved Sletten.
 — Mod Aften naaede jeg Nøglen til det berømte Pas
 i Georgien, hvor jeg igjen traf mit Reiseselskab. Wladys-
 Kaukas er en af de mægtigste og stærkeste militaire
 Poster, som Russerne eie ved Foden af Kaukasus.
 Den har sædvanligt et heelt Regiment i Garnison, og
 den er det almindelige Oplagssted, hvorfra de forskjel-
 lige mindre Forter i Nabostationerne forsynes. Byen
 voxer daglig og ligesaa Folkemængden i Omegnen; thi
 her, som paa ethvert andet Sted langs Grændsen,

stadsfæstes den Bemærkning, at hvor Russerne opreise en Fæstning, drage Tartarer i hundredevis nærmere og nedsætte sig rundt omkring i Omegnen, hvor de danne smaa Landsbyer. Denne frivillige Udfærd bringer dem i venstabelig Berørelse med Europæerne, og bidrager saaledes betydelig til denne tartariske Stammes Dplysning, og herfra er det at haabe, at ønskelige Sæder og Skikke gradviis ville udbrede sig til fjernere Stammer. Disse Kolonier have allerede gjort betydelige Fremstridt i huuslige Skikke og ere blevne opmærksomme paa smaa Befvemmeligheder, der ansees for nødvendige i det daglige, civiliserede Liv, men hvorom deres beslægtede barbariske Stammer endnu ikke have noget Begreb.

Døm ikke efter det Ydre,
eller

Belvillie imod Alle

lønner sig bedst.

I de første Dage af Sommeren spadserede en Herre med en ung Dame under Armen fra Tuileriernes Have gennem Gitterporten ud paa la Place de la Concorde. En Tjener fulgte dem i nogen Afstand, men ved Indtrædelsen i de elysæiske Marker gav Herren Tjeneren et Bink, og denne gik derefter tilbage henimod Tuileriernes.

Den milde Sommerluft havde loffet mange Menneſter ud, og overalt vrimlede det af Spadſerende. I de ſkyggefulde, parallelt løbende Alleer var Folkemængden iſær ſtor; allevegne ſaaes Grupper af Gøglere og Sangere, og paa to lange Rader af Rørſtole udfoldede Dagens Moder ſig i Gaze, Silke og Kniplinger. Paa Damens Anſigt malede ſig nogle flygtige Spor af Træthed; Herren, ſom blev dette vaer, indbød hende til at tage Plads, og da de netop i dette Dieblif opdagede to tomme Stole, bemægtigede de ſig ſamme uden at betænke ſig. Nogle Diebliffe efter indſandt Stoleudleierſken ſig, og idet hun rakte ſin tørre, viſne Haand henimod dem, affordrede hun dem ſin Betaling for Afbenyttelſen af Stolene. „Fire Sous (omtr. 6½ Skilling), min Herre!“ udbød hun. — „Det er godt, Madam“, ſvarede han, og ſøgte derefter i ſine Lommer, men hans Bortemonnaie var ikke til at finde. Han ſeer paa Damen, raadſpørger hendes Blikke, men ogſaa hun havde ikke en Skilling hos ſig. Han ſaae til alle Sider, men intet Sted opdager han Bekjendte. „Det er fortrædeligt, min gode Kone“, ſiger han til Stolekonen, „jeg har glemt at tage Penge med“. — „Ja! jeg fatter det“, ſvarede hun. — „Det glæder mig, at De fatter det, men tro mig, jeg ſkal ikke glemme Dem“. — „Saa ſige de Alle, det er jeg ſaa vant til at høre“. — „Ja, det hændes Dem viſt undertiden“. — „Undertiden! det hændes os ſaamænd hver Dag, men af Skade bliver man klog“, og Konen iſtemte lidt efter lidt en mere og mere ufor-

skammet Tone. — „Troer De da, at jeg vil narre Dem?“ gjentog Herren. — „Jeg troer, hvad jeg troer“, sagde Konen, „men jeg kan ikke lade mig nøie med smukke Ord og smukke Løfter; deraf kan man ikke leve“. — „Det er ogsaa fordømt“, udbød Herren. „See her, min gode Kone!“ tilsviiede han; „tag denne Parasol, men tilbagelever den kun til den, som viser Dem en Handske af denne Farve“. — Blodsugersten maalede Parret fra Top til Taa, og modtog Parasollen, som hun eftergaae i alle Kanter og Hjørner. „Den er smuk nok“, sagde hun idet hun løstede paa Skuldrene og lod et haanligt Smil fare hen over sit rynkede Ansigt. „Alle Folk see paa os“, sagde Damen, „lader os skynde os at komme bort“. Parret begav sig ind i en Sideallee og tog Veien henimod le Boulevard des Italiens. Bludseligt begyndte det at regne. Man skyndte sig at gaae hurtigere, men Regnen blev til en stærk Byge. Enhver Bogn, de mødte, var optaget eller bestilt. I et Dieblif svulme Rendestene op og Regnen falder strømmeviis. Lykkeligviis træffe de en Bort, som staaer aaben, og de skynde sig der at søge et Ly. En gammel Bortner med Brillen paa Næsen og beskæftiget med at stoppe Bandet, seer hvor gjennemblødte og forfrosne de see ud. Med en ærbødig Hilsen peger han paa sit lille Bortkammer og beder Fruen og Herren at tage til Takke dermed. „Det er snævert“, sagde han, „men det er varmere der end her, og De finder der desuden et Par Stole at hvile Dem

paa, indtil Regnen gaaer over". Den gode Mand's Tilbud var altfor hjerteligt til ikke at modtage det. Manden var Skofliffer. Under Loftet hængte forjaalede Støvler, og rundt om paa Gulvet ligger der Læster og Læderstumper. Det Hele var desuden gennemtrængt af en blandet Lugt af Bøg og Læder. Saasnart de fremmede Gjæster have taget Plads, tager Skofliffieren igjen fat paa Spandremmen, og medens han fortsætter sit Arbeide, politiserer han det bedste han har lært, og viser sig som en varm Republikaner, der Intet ønsker hellere end at faae Bourbonnerne jagede paa Døren og Napoleon igjen sat paa Thronen. Uveiret tager imidlertid til. Skylregnen bryder ud i et stærkt Tordenveir. Damen, som ikke befinder sig vel, bliver heelt utaalmodig. Portneren, som seer dette, afbryder sin Tale og henter en gammeldags, gulldordugs Regnskjærm, lappet med Løv af alle Farver. „Hvis jeg maa byde Dem denne, og De dermed vil tage til Takke, kunde De maastee opsoge Dem en Bogn i Nærheden," sagde Skofliffieren. „Tak! min kjære Mand!" sagde Herren; „den er fortræffelig". Og derpaa ilede Parret bort, beskyttet af den gamle brogede Parapluie, der, 3 Alen i Gjennemsnit, ydede dem et trygt Ly imod Regnen fraoven. En Time efter at de havde forladt Skofliffieren, indfandt sig hos denne en Tjener i fyrstelig Liberi. Han bragte den gamle Mand den gamle gule Regnskjærm tilbage tilligemed en Bankoseddell paa tusinde Franks og en Taksigelse fra Hertugen af Berry. Derefter opsogte den samme Tjener Stoleudleiersten. „Kjender De denne Handske? min gode Kone," sagde han til hende, saasnart han havde truffet hende. „Jo vel!" svarede Konen, bestyrtset ved Synet af det kostbare Liberi. „Hertugen af Berry sender mig til Dem," tilsvøiede Tjeneren, „for at indløse Hertugindens Parasol og derfor betale Dem de 4 Sous, som De har forlangt".

Borring.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 27.

Løverdagen den 5te Juli 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Om den ved Capt. Groths Død ledigblevne Bogholderstjeneste ved Selskabet modtages Ansøgninger af Hr. Assessor Primon, i Lavendelstræde Nr. 79, 2den Sal, indtil 4 Uger fra Dato.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 28de Juni 1856.

C. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

En med Walter Scott tilbragt Dag.

(Af New Monthly Magazine).

Et Par Aar førend Sir Walter Scott (dengang Hr. Scott), hævdede Anonymitetens Elsk over Forfatteren til Fortællingen Waverly, havde jeg den Lykke at tilbringe næsten en heel Dag med ham i Jedburg. Om Morgenen ledsagede jeg ham i Selskab med flere unge Menneſker til en Herre, der i Omegnen beboede en gammel Borg, hvori den ulykkelige Marie Stuart, paa Grund af Upaſſelighed, havde opholdt ſig nogle Dage. I denne Borg fandtes flere mærkværdige Oldſager. Walter Scott kjendte ikke den Slotsherre, til hvem vi førte ham; han var imidlertid bekiendt ſom en meget agtet Mand, hvem dyb Kummer havde nødt til at trække ſig tilbage fra Verden, og ſom nu kun havde ſine Huusfolk at underholde ſig med. Da han erfarede, at Walter Scott tilligemed nogle Venner beſandt ſig i Nærheden af hans Borg, tillod han os at træde ind og tage Marie Stuarts Bærelſe i Dieſyn. Saasnart vi vare ſtegne op af den Trappe, der førte til den vældige Bygnings Hovedværelſer, erindrer jeg mig, at Digteren bevæget udtalte diſſe Ord: „ogſaa Marie beſteg engang denne Trappe!“ og da vi vare traadte ind i et lille, mørkt Bærelſe, hvori Dronningen havde ſovet og lidt, tilkjendegav hans Holdning hvad han ſagde, og Udtrykket i hans Phyſiognomie den God-

hed, den Følelse samt den store Aand, der besjælede Abbedens Forfatter. Iblandt de Oldsager, der bleve os foreviste, befandt sig, blandt andre, de Pistoler, hvoraf Claverhouses Haand havde betjent sig paa Kamppladsen ved Killicrankie. Jeg iagttog opmærksom Walter Scott, da han med sine Dine som Digter og Oldgrandster betragtede de Vaaben, som den ridderlige og blodtørstige Claverhouse i mere end een Dyst havde ført. I det han igjen overgav samme i vor Værts Hænder, gjorde han blot en almindelig Bemærkning med Hensyn til Undertrykkeren og hans Slagtoffer, som om han frygtede for at sige for meget; men Borgherren vidste at møde denne Digterens paatagne Kulde, idet han atter gav ham Pistolerne og bad ham beholde dem.

„Nei“, svarede Walter Scott, „for Intet i Berden; jeg spiller vel en Oldgrandsters Rolle, men ikke en Betlers“.

Bor Vært trængte heftig ind paa ham: „Dem tilkommer det“, sagde han, „at beholde Claverhouses Pistoler, og De vil fornærme mig naar jeg tilbyder Dem disse og De vægrer Dem ved at modtage dem“.

Walter Scotts Ansigt antog ligesom et vist Udtryk af Bevidsthed om hans Værd, og maaskee nogen Stoltshed. „Nu vel da“, svarede han, „jeg modtager denne for mig saa kostelige Gave af Deres Haand, men kun paa den Betingelse, at De ret snart vil tilbringe nogle Uger hos mig i Abbotsford, for at besee Alt hvad der

er Opmærksomhed værdigt". Betingelsen blev antaget og senere opfyldt.

Bed Middagsmaaltidet fortalte vor Bærtinde os en Begivenhed, der havde tildraget sig med en ung Dame, som forfulgt af en vild Tyr, der dog ikke havde indhentet hende, var bleven saa syg, at man tvivlede om hendes Liv. „Skulde de vel troe“, tilspøiede hun, „at denne unge Dames Haar ere blevne ganske graae? og holder Sygdommen endnu kun en kort Tid ved, ville de inden 8 Dage være hvide“.

Denne Fortælling vakte den store Romanskriveres Ideer, som han lode frit Løb, og han gav os over denne Gjenstand en Række af Anekdoter til Bedste, som han krydrede med sine skarpsindige Sagttagelser og fortalte paa en meget behagelig Maade. Han var den meest underholdende, interessante og dannede Mand, man kan tænke sig, ligesom han var ligefrem, naiv, frimodig, mangfoldig og ualmindelig lærd. I hans store, buffede Dienbryn og hans fulde og blomstrende Kinder, havde hans Physiognomie et Udtryk af Rolighed og Godhjertethed, der gjengav sig i hans Underholdning og gjorde det behageligste Indtryk paa hans Tilhørere.

Bed vor Bærtindes Fortælling smilede han med den ham egne godmodige Mine. „Jeg troer gjerne“, sagde han, „at vore Haar ved Angst eller voldsomme Sindsbevægelser gaae over fra den sorte til den hvide Farve, og at denne Forandring endog, som man for-

tæller os i Romanerne, foregaaer i faa Timer. Deres Fortælling om en rasende Tyr erindrer mig om en i Sandhed skræffelig Scene, hvortil jeg for nogle Aar tilbage var Dievidne i Edinburg. Da jeg gik over den Høi, der fører fra Altstadt til Neustadt, faldt det mig ind at standse nogle Diebliffe paa Toppen af Skraaningen, for at betragte en Dre, som man søgte at gribe i et indesluttet Gaardsrum, og som ved de følesløse Slagteres Uforsigtighed var bleven rasende. Synet af en Mængde Nysgjerrige, der stode udenfor Ringmuren, forhøiede endnu mere det vilde Dyrs Raseri. Slagterne søgte at faste den en Strikke om Hornene og paa denne Maade at faae den i deres Magt. Dens Dine funklede, dens Snude var bedækket med Skum, og med sine Fødder kastede den Stene og Sand høit op i Beiret; jeg havde ingen Lust til endnu længere at være Vidne til disse frygtelige Scener, og gik derfor videre. Jeg var endnu ikke kommen til Foden af Høien, da et Angstskrig naaede mit Øre, og da jeg saae mig om, bemærkede jeg det rasende Dyr i kort Afstand fra mig. Jeg søgte at klavre op paa den lange, henad Veien løbende Muur, hvorfra jeg uden Fare kunde betragte min Fjende. Jeg zitterer endnu, naar jeg tænker mig hvad jeg der saae. Iblandt en Mængde Nysgjerrige, som befandt sig i Nærheden af mig, var ogsaa en ung Dame, der var iført en rød Kjole, en i Nærheden af en rasende Tyr eller Dre meget farlig Farve. Ogsaa hun ilede hen til Muren,

og var just i Begreb med at klavre op, da Dren styrte løst paa hende. Det ullykkelige Fruentimmer havde kun Tid til at læne sig med Ryggen mod Muren, og holde begge sine Hænder frem, som om disse skulde kunne beskytte hende. Dren ilede lige hen imod hende og styrte med et Spring imod Muren. Den havde sigtet saaledes, at dens tvende lange Horn traf Muren uden at berøre Fruentimmerets Bryst. Dette er virkelig forunderligt og synes næsten utroligt; men jeg forsikrer Dem, at den unge Dame ikke led mindste Skade, da hendes Arme befandt sig over Drens Hoved, og hendes Liv imellem dens Horn, og til endnu større Lykke havde Stødets Hestighed den Følge, at Dyret foer tilbage og nogle Skridt derfra udmattet styrte til Jorden, hvorpaa det blev grebet og dræbt af Elagsterne. Jeg har aldrig erfaret, at det unge Fruentimmers Haar derved har antaget en graa eller hvid Farve, men det er vist, at vor Natur ved Indvirkningen af saadanne heftige Sindsbevægelser kan lide en hurtig og stor Modification“.

„Jeg maa ogsaa“, vedblev Walter Scott, „fortælle Dem endnu en sølsom Historie, der angaaer min egen Person, og som her meget passende kan meddeles, for at kaste noget Lys paa Spørgsmaalet om den mellem Haaret og Hjertet virkende Kraft. Det hændte sig for nogle Aar siden, at jeg tilligemed en god Ven, som desværre ikke mere dvæler herved, og hvis Husomtale var ligesaa riig paa mærkværdige Begivenheder,

som hans Liv paa gode Handlinger og hans Sjæl paa moralisk Kraft, gjennemstreifede Bjergene. Jeg havde stedsse den Lykke, at støde paa Bekjendte, eller at have Venner, der hjalp mig i at indsamle Kundskaber, indtil jeg selv havde erhvervet mig et lille Forraad. Ak! de have nu næsten Alle forladt denne Jord og skulle ikke mere vende tilbage hertil, men jeg nærer med Glæde den Tanke, at jeg hiinsides vil vorde langt lykkeligere med dem, end jeg var uden dem! Min Ven og jeg gjennemvandrede altsaa den lange med steile Klipper bedækkede Bjergkjæde, hvoraf Høilandets meest maleriske Partier bestaae. I Midten af disse Klipper befinder sig et naturligt, høist mærkværdigt Svælg, som vi vilde besøge og tage i nøie Diesyn. Det er egentlig intet Svælg, men en dyb, underjordisk Hvelving, som Naturen selv har udgravet i Klipperne. Efter Udscendet at dømme, skulde man holde denne uhyre Hule og de samme omgivende Klipper for en udsluffet Vulkan, hvis Gesser alle have udtømt deres Lava, og som nu er tom. I denne Hule stiger man ned ved Hjælp af en Maskine; denne bestaaer i en Lænestol eller en Jolle, der hviler paa fire tverslagte Strikker, der ere befæstede til et tykt lodret nedhængende Toug, som løber om en Hidseblok, og det Hele er anbragt i et skjævt overhængende Klippestykke, omtrent som i Kulbjergværkerne. En stor og stærk Høilænder var tilstæde for at sætte Maskinen i Gang. Min Reisesælle lod sig først hidse ned. Da jeg ikke kunde bortjage Ahnelsen om og Fryg-

ten for en skrækkelig Begivenhed, spurgte jeg, da jeg saa Stolen atter ophjæses, om min Ledfager havde lidt nogen Skade. „Na, vist ikke“, svarede Biergmanden, „om et Sekund vil han strække Dem sine Arme imøde, dersom De behager at sætte Dem i Stolen, naar den er kommen tilbage. De er dobbelt saa svær som Deres Rejsesælle“.

„Men er Touget ogsaa stærkt nok?“ — „Ja det er ikke endda saa skrøbeligt“.

Ifølge dette Svar undersøgte jeg Touget, og fandt det svagt og meget forslidt.

„Hvorlænge er dette Reeb bleven brugt?“ spurgte jeg.

„I fem Aar; det andet var een Maaned ældre, da det brast“.

„Hvorfor tage I da ikke et andet?“ raabte jeg mismodig.

„Vi skulle verre om imorgen tidlig“, svarede han med megen Rolighed, „og I To ere formodenlig de Sidste, der med dette Reeb fare ned i Hulen“.

(Sluttes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 28.

Løverdagen den 12te Juli 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Om den ved Capt. Groths Død ledigblevne Bogholder-Tjeneste ved Selskabet modtages Ansøgninger af Hr. Assessor Primon, i Lavendelstræde Nr. 79, 2den Sal, indtil 4 Uger fra Dato.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 28de Juni 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Rothe.

En med Walter Scott tilbragt Dag.

(Af New Monthly Magazine).

(Sluttet).

Lænestolen var imidlertid igjen hisset op og vendte paa mig. Uden at vise mig uhøflig mod min Ven, kunde jeg ikke lade ham alene paa Bunden af Hvælvingen, og, idet jeg ovenikjøbet ffammede mig ved at lade Bjergmanden mærke min Frygt, satte jeg mig i Stolen.

„Na!“ sagde han, formodentlig for at berolige mig, „Rebet har igaar en langt sværere Mand end Dem“. Ved disse Ord lod han Touget glide, og jeg udstødte et dumpt, ængsteligt Skrig, men det var forsilde, thi jeg befandt mig snart lykkelig paa Bunden af Hulen. Solen, som just denne Dag straaede meget klart, trængte med sit Lys endog ind i det Indre af Hvælvingen, hvis Bund var bedækket med fin Sand og smaae Kieselstene, der vare faldne ned fra de Klipper, der danne Taget. Om trent 150 Personer kunde staae opreist i samme. Klippevæggene funkede overalt med et glasagtigt Skue, der gjorde en herlig Birkning; Alt dette har formodentlig været Marsag til, at man har givet Hulen Navn af Feens Palads, men jeg maa tilstaae, at dette Palads slet ikke havde nogen Tillokkelse for mig. Forøvrigt havde Bjergmanden ved den Frygt, han havde indgydt mig før Redfarten, noget formindsket

min Nysgjerrighed og Entusiasme, og min Ven nedflog mig endnu mere ved følgende Bemærkning:

„Det hændte sig engang“, sagde han, „at en ung Mand igjen blev hisset op, der, da han næsten var kommen til Aabningen af Hulen, reiste sig op i Maskinen, og, utaalmodig efter at forlade den, sprang ud af samme. Ulykkeligviis foer Maskinen, der endnu vaklede, derved tilbage, og han styrtede ned i Afgrundens Dyb“.

„Det var skrækkeligt“, raabte jeg.

„De maa derfor, min Ven, ikke foretage nogen Bevægelse undervejs, og det har da slet ingen Fare“.

Bed disse Ord begyndte han sin Fart opad og jeg lavede mig til at følge ham; men det var mig ikke muligt at forhindre, at den unge Mand's Billede svævede for min Phantasie i det Dieblif, da han foretog Springet og styrtede ned i Afgrunden, som han aldrig levende igjen skulde forlade. Ikke uden Gysen satte jeg mig i Maskinen, for igjen at blive hisset op, jeg bævede over mit hele Legeme og mine Lænder klappede heftigt. Bed Nedfarten havde jeg stedse havt mine Dine henvendte paa Bunden, og min Frygt astog i samme Forhold som jeg nærmede mig denne; men under Opfarten tog Frygten til, eftersom Maskinen steg i det Høie. Man skulde have seet, hvorledes jeg havde mine Dine heftede paa det store Tong, og hvorledes jeg med Hænderne frampagtig omfattede de øvrige.

„Det giver efter“, sagde en Stemme ovenfra. Forstrækket saae jeg mig om, og bemærkede virkelig, at et af de smaa Reeb, der havde skuret mod Klippevæggen, revnede, thi en af Fletningerne havde givet efter, ja, jeg saae endog, at en anden Fletning brast, saa at den sidste ikke var tilstrækkelig til længe at bære sin Byrde. Jeg tabte Mælet, Brugen af alle mine Sandser, jeg vaklede, og befandt mig igjen i min Bens Arme, der, da han saae jeg blegne, kraftig havde taget mig i Kjolen, og trukket mig ud af Stolen i det Dieblit, Maskinen vilde berøre Klippevæggen. Da jeg igjen var kommen til mig selv, bortffjernede jeg mig bævende fra dette frygtelige Sted, og uden at søge at skjule den ængstelige Tilstand, hvori jeg befandt mig. Jeg veed sandelig ikke, hvorfor mine Haar under denne skrækelige Fart ikke bleve hvide, thi jeg er overbevist om, at de stode som Bjerger paa mit Hoved, da jeg besteg det lille Skib, og at de stode endnu temmelig stive, da jeg igjen følte Klippen under mine Fødder.

Et Brev fra Californien.

Følgende Brev fra St. Francisco i Californien, skrevet førend den sidste store Ildbrand hjemsøgte Byen, vil vist ikke læses uden Interesse.

„Torsdagen den 25de Mai tog jeg Deel i en Sø=Opdagelsesreise. Da jeg aldrig er lad, hvor der gives Leilighed til at lære og see Noget, modtog jeg gjerne en Indbydelse fra vor Havnemester til at besøge Forallanerne, en Gruppe af smaae, ufrugtbare Der i det stille Hav, der ligge i en Afstand af omtrent 24 Sømile fra vor Havn. Tidlig om Morgenens gif vi tilføes paa Baaden Rialto. Veiret var smukt og behageligt, der blæste en frisk Landvind, saa at vi i kort Tid naaede Maalet for vor Seilads. De smaae Der, hvorimod det stille Oceans Bølger have brudt sig, maaskee i flere tusinde Aar, ere af vulkanst Oprindelse, uden noget Planteliv, men befolkede med Søfugle, Søløver og Robber. Vi lagde til ved den største, og maatte for at komme iland, i Ordets egenlige Betydning flaae os igjennem Beguiener, Maager og lignende Fugle, der her byggede Reder og ynglede i tusindviis. Fuglene lode sig aldeles ikke forstyrre, og toge ikke engang saamegen Hensyn til os, at de gif afveien for os. Iblandt disse tætte Skarer af Fugle var et smukt farvet Slags Papegvier mig i Særdeleshed paaafaldende, hvilke, mærkværdigt nok, havde Svømmesødder og svømmede og dukkede ligesaa lystigt som Vandhønen. Fra den nordvestlige Side af Den lød et dumpt Brøl til os; vi gif efter dette, og standsede overraskeede, da vi her fandt hele Strandbredden bedækket med store Hjarde af Søløver. Uhyre, tilsyneladende frygtelige Dyr, hvvraf de største syntes i det=

mindste at maatte veie 2,000 Pund, soledet sig paa Den og legege med deres Unger. De lode os komme meget nær til, gloede ligesom forundrede paa os med deres store stirrende Dine og holdt det ikke engang Umag værd at flygte, da vi havde skudt nogle af de mindre. Vi maatte nu lade Sø-Uhyrerne beholde deres Rige, hvilket vi iøvrigt formeligt og høitideligt toge i Besiddelse i de forenede Staters Navn, idet vi midt paa Den opreiste en Stang med Republikkens Flag. Forallanerne ere de første Der, som de forenede Stater besidde i det umaalelige stille Hav, det første Led til en Kjæde, som om kortere eller længere Tid vil forbinde Amerika og Asien saa nøie med hinanden, at alle den nuværende Verdenshandels Forhold ville skifte Skikkelse og det stolte England ikke mere beholde Herredømmet over Havet.

Inden saa Minutter gnistrede en lystig Jld under Flaget og snart dampede og kogte Kjæder og Bander, thi paa Ug og unge Fugle var der ingen Mangel og vor Havnemester havde tillige sørget for gode Drikkevarer. Muntert klang Bøgerne og efter amerikansk Skik manglede det heller ikke paa Toaster for den nye Besiddelse. Efter fuldendt Maaltid indskibede vi os igjen og i det herligste Maaneffin, saaledes som det kun kan findes en Mainat i det stille Ocean, løbe vi ind i den herværende Havn tilfredse med vor Opdagelse og Dagens Fornøielse.

I Havnen herskede der endnu et virksomt Liv, thi paa denne Dag var der ankommen 3 Skibe med Colonister. Fra den 15de April til den 29de Mai ankom hertil ikke mindre end 7,087 Mennesker, og deriblandt ogsaa mange Lydfkere, der vare blevne fordrevne fra deres Fædreland, paa Grund af den socialistisk-communistiske Ruus. Mange Lydfkere bringe deres phantastiske Begreber med herhen og troe paa alle Kanter og Hjørner at skulle møde den Frihed, som de selv foregjøgde sig ved Biinbægeret eller Alkruset i deres Klubber. Men de komme snart paa andre Tanker, naar de allerede i de første 24 Timer faae den Overbeviisning, at stegte Duer her i Guldlandet ikke flyve Nogen ind i Munden. „Arbejde“ er Frihedens Feltraab og mange af vore Landsmænd, som hele Aar igjennem have siddet ved Kointoirpulten, hængt over Bøgerne, have givet sig af med juridiske, publicistiske og belletristiske Beskjæftigelser, maa vistnok undre sig over sig selv, naar de her bære Byrder og Pakker, lodse i Havnen og haandtere Haffe og Spade. I Havnen kan man strax kjende de Indvandrendes Nationalitet paa deres Opsørsel, om man endogsaa ikke høre dem tale. Amerikaneren udfører Alt med en sikker, rolig, praktisk Takt, han taler intet Ord formeget, gjør intet unyttigt Skridt. Franskmænden, Polakken og Ungareren er snakkesalig, påstirer med sig selv, naar han ikke har Nogen med hvem han kan tale, gjør gode Miner til flet Spil og søger at hjælpe sig saa godt han kan.

Men seer man et Menneſte, der tager forkeert fat paa Alting, hvem Mangel paa Selvtillid lyſer ud af et hvert Træk, og ſom, naar han ikke ſidder bag ved Kruset, ſeer ud, ſom om han rugede paa et nyt Regjeringsſyſtem eller en ny Statsforfatning, ſaa er det viſtnok en — Tydſker. Tydſkeren finder ſig iøvrigt ſnart i vore Forhold, naar han ikke netop er en ſkimlet Lærd, og med alle ſine ſkarpe Kanter er han dog fordrageligere end en nok ſaa ſleben Yankee, der kun kjender ſit eget Jeg. En ſand koſmopolitiſk Karakter have iøvrigt de tydſke Jøder, hvoraf der her gives en Mængde.

Manglen paa Fruentimmer er her meget paaſaldende, og da de i Amerika virkelig ere Herſkerinder, vilde de viſtnok kunde vente, i enhver Henſeende at gjøre deres Lykke her.

Af det foranførte Antal Indvaanere vare kun 129 amerikaniſke og 200 fremmede Fruentimmer.

(Sluttes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 29.

Løverdagen den 19de Juli 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Et Brev fra Californien.

(Sluttet).

For de lavere Klasser er Lønnen meget høj; en Koffepige fortjener om Maanedens 100 Dollars; et Doustin Stykker Linned, stort eller smaat, koster at lade vaskes til 10 Dollars, og i det Forhold blive alle Fruentimmergjerninger betalte. Efter haarde Strabadser og mange Kampe med Indianerne i de sydlige Miner, ere ogsaa allerede forskjellige Karavaner ankomne hertil, bestaaende af Nybyggere, der ere dragne igjennem Prairierne og man venter endnu mange flere.

Vor Stadsraad, som vi havde valgt i Mai, havde snart lagt sig ud med Menigheden, da han, for at bestride Stadens Udgifter, vilde udfribe forskjellige Skatter, hvoriblandt en Slags Skat af hver Haandtering.

Den 5te Dennes var der i den Anledning en Folkeforsamling paa Portsmuthsquare. Genimod Kl. 8 drog man derhen med Musik, der klang lystig, om end ogsaa en Smule falst. Snart havde man i General Wilson fundet og valgt en Præsident og nu gik Alt for sig med en saa parlamentarisk Takt, som man vistnok ikke har fundet i Paulskirken i Frankfurt. Iblandt de forskjellige Talere var der Ingen, der behagede mig bedre end en Mand, der havde sat sig til Opgave at bevise, at den Regjering var den bedste, der regjerede mindst. That is the best governments whish governs least. — Man fattede sex Beslutninger og en Komitee af 20 Borgere blev valgt for at forelægge hine for Stadsraaden i Borgerkabets Navn; Beslutningerne gik ud paa at besvære sig over Skatterne og at klage over, at Afgifterne til Stadens Embedsmænd vare for store. Nogle af disse Klager ere allerede blevne hævvede.

Bort Torv er allerede blevet rigeligt forshyret med Mark- og Havefrugter, hvilke forskaffe Leverandøren gode Procenter. Glædeligt og betydningsfuldt for vor Fremtid er det, at see, at der i mange Distrikter er blevet anlagt Forpagtergaarde i Nærheden af Colo-

nierne og Besidderne af disse fornemmeligen lægge Bind paa at dyrke Havevæxter. Riis, Oliven, Mais, Hvede, Byg og Havre lykkes godt, det sidste voxer endog vildt; alle ædle Træfrugter havees i rigelig Mængde. Arbeidet er ikke tungt i den endnu ikke svækkede Jordbund og Agerdyrkere med en fast Villie, som ere stærke nok til at modstaae den almindelige Fristelse efter at søge Guld, maae her finde sig lykkelige, og kunne her lægge Grunden til den skjønneste Fremtid for deres Efterkommere. Hvad Handelen angaaer, er der intetsteds i Verden større Ustædighed i Priserne end her, og mange Artikler maa endogsaa sælges under Indkjøbsprisen, ja ofte kun for Fragten, fordi Varerne ofte komme i saa stor Mængde og Tilførselen af enkelte Sorter ikke staaer i noget Forhold til Befolkningen. Mangen Yankee og mangel Europæer har slem forregnet sig i sine Spekulationer; kun solide og gode Varer, som kunne taale at lægges paa Dplag, kunne indføres med nogenlunde sikker Udsigt til Fordel. Den sikreste Handel er og bliver Guldhandelen og vil blive det saalænge indtil Staten engang bliver mere befolknet og Mennesket ogsaa her søger noget Andet end — Guld.

Inden 25 Aar vil St. Francisfo identivul være Middelpunktet for den østlige Verdens Handel, thi Nybyggere, der vil lade Andre søge om Guldet, ville snart nedsætte sig her. St. Francisfo vil ved Anlægget

af Jernbaner snart rykke de østlige store Hovedhandelsstæder 1000 Mile nærmere.

Guldproduktionen.

Den nyeste Opdagelse af de rige Guldblag i Californien og Efterretningerne om det stedse stigende Udbytte af dette ædle Metal, have opvakt Frygt for at Værdien af Guldet, som en uudblivelig Følge af den tiltagende Produktion, maatte synke, og at der saaledes forestod Forandringer i vore Pengesforhold, paa hvilke man itide maatte være opmærksom for at forebygge store Tab.

For at komme til en muligst rigtig Bedømmelse af denne Gjenstand, der er bleven til et væsentligt Spørgsmaal, er det fremfor Alt nødvendigt at kaste et Blik paa den forbigangne Tid og at tydeliggjøre sig de samlede Produktionsforhold, saavel som Værdifluktuationerne af Guldet.

Guldet befinder sig i Naturen næsten alene i gedigen metallisk Tilstand, og deraf kommer det sig, at det allerede i de ældste Tider var bekjendt for Menneskene. Man finder det omtalt i 1ste Mose Bog og paa mange Steder i det gamle Testamente; dog er det dengang kun benyttet til Zivater, ligesom Edelstenene, men

ikke som Mynt. Hos alle Folkelag finder man en særdeles Forkjærlighed for det ædle Guld, det solglindsende Metal, der er tilkjendt Prisen fremfor alt andet selv af raae, vilde Folkelag.

Menneftenes Længsel efter at besidde Guld har ikke blot ført til Opdagelsen af en ny Verdensdeel, men den blev ogsaa paa Grund af Alchymisternes Søgning efter de Vises Steen (den fabelagtige Substant, der skulde besidde den Egenskab at kunne forvandle alle andre Metaller til Guld) Moder til Chemien, en Videnskab, der i sin senere Uddannelse var faldet til at udøve den største Indflydelse paa den samlede Industri.

Apotheker Böttcher beskæftigede sig, efter Opfordring fra Kongen af Sachsen, med Guldmageri og blev derved Opfinder af det nyttige Porcellain.

I den ældste Tid fløde de rigeste Guldfilder i Asien, dog finde vi ingen statistiske Angivelser hos de gamle Skribenter, som kunne sætte os istand til at sammenligne Produktionen paa den Tid med den nuværende. Vi have overhovedet kun enkelte Notiser om partielle Rigdomme. Saaledes siger Plinius, at Cyrus havde ved sine Seire sammenbragt 34,000 Pund raat Guld, uden at regne det, der var forarbejdet til Huusgeraad. Europa har aldrig givet noget stort Udbytte af Guld, kun Spanien skal paa Phoniciernes og Carthagernes Tider foruden Sølv ogsaa have leveret en anseelig Mængde Guld.

Det store Ry om de umaadelige Guldfatte paa den ved det østlige Asien beliggende Ø Zipangu gav Anledning til, at Columbus ved at søge efter en vestlig Søvei derhen fandt et nyt Guldland „Amerika“. Ifølge denne Opdagelse tog Guldstrommen til Europa en modsat Retning. Men den nye Verdensdeel leverede tillige en uhyre Mængde Sølv. Værdiforholdet mellem disse to Metaller har stedse spillet en vigtig Rolle og har i de forskjellige Epoker været temmeligt fluktuerende. Paa Herodots Tid var 1 Bund Guld ligesaa meget værdt som 13 Bund Sølv, og ved Alexander den Stores Død, over 100 Aar senere, var Forholdet som til 10, saa at Sølvet altsaa var steget betydeligt i Pris. I Rom var Forholdet en Tidlang (59 Aar f. Chr.) som 1 til $7\frac{1}{2}$.

For nærværende Tid varierer, saavidt vides, Forholdet mellem Sølv og Guld fra 1 til $15\frac{1}{2}$ og 1 til 16.

Disse Metalleres Værdiforhold retter sig ikke blot efter de relative Mængder, der af samme aarlig udvindes af Jordens Skjød; flere forskjellige Aarsager ere ogsaa medvirkende, nemlig Omkostningerne ved Productionen, Efterspørgselen, den forskjellige Afbenyttelse, den større eller ringere Anvendelse til Husholdningsgeraad og i Industrien.

Paa den Tid Amerika blev opdaget, altsaa ved Enden af det 15de Aarhundrede, havde Guld og Sølv

en meget høi Værdi i Forhold til alle øvrige Handelsartikler. Omtrent til samme Tid fremblomstrede Bjergværkerne i Tydskland og Ungarn, hvis Produktion af Sølv skildres som meget anseelig.

Herved bevirkes en Synken i Priserne paa disse Metaller og en Stigen i Varepriserne.

Hvilken magisk Tiltrækningskraft Guldet endnu tildags besidder, bevise de talrige Udvandringer til det bortfjernede Californien. Uden at sige Møjsommelighed og Savn af alle Slags tiltræde Tusinder fra alle Egne paa Jorden den faresulde Vej for at naae Rigdommens Dvintessents, det bedrageriske Guld.

Opdagelser af Guldminer, blive med hver Dag større. Placers og Washings (Steder, hvor der vaskes Guld) blive fundne, af hvilke det ene er righoldigere end det andet. Hvormange Goentyrere, der end strømme ind, saa synes Jordens Hjælpekilder at forøges i et mere end tilsvarende Forhold. Man har, synes det, endelig opdaget Nøglen til de almindelige Guldaarer, som ved de tidligere Udgravninger blot ere bragte for Lyset i spredte Lag. Paa Oberst Fremants Gods findes der et fast Leie af Guldstone, mere end en engelsk Meil langt og to Fod tykt. Saaledes lød den første Efterretning. Senere Efterretninger melde, at Guldaaren er hele to spanske Mile ($1\frac{1}{2}$ dansk) og i Gjennemsnit 150 Fod bred, og at der ovenkiøbet støder et Søvlag til den ene Ende af denne Mine, betydeligt

nok til at bestride alle Udgifter til Maskiner og Guldlagerets Bearbejdelse.

Det synes afgjort, at Byen St. Francisco selv er bygget af guldholdigt Metal og ovenover et Guldleie, saa at det virkelige Underland Californien kun overtræffes af hine Regioner i „Tusinde og een Nat“, hvor Frugttræerne hænge fulde af de rigeste Edelstene, og Slotte ere byggede af en eneste Rubin. Byens Smaadrenge fiske daglig 5—6 Dollars op af Rendestenene, som andesteds Gadedrengene kunne kradsse en Skilling ud af Snavset.

(Sluttes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 30.

Løverdagen den 26de Juli 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Guldproduktionen.

(Sluttet).

Ved at grave Brønde og anlægge Vandrender er der god Fortjeneste; hellerikke er Huusleien, hvor høi den end er, overdreven, da en Leier kan gjøre Huuseieren betalt — af hans egne Muursteen. Rigtignok er der med dette Slags Skattegraven forbunden nogen Fare, thi Staden, som faaer Hul paa Hul, kunde en smuk Dag falde sammen over sine hamrende Indvaanere, og en Dynge Kullesteen vilde da være den hele Levning af den unge Handelsplads ved Sydsøen. Dog hidtil staaer St. Francisco endnu fast, og de første

Spirer til nye Byer skyde rundt om frem af Jorden som Padderhatte. De tilstrømmende Eventyrere udgjøre et broget, for størstedelen uhyggeligt Prøvefort over alle Nationer; det staaer skrevet i Manges Ansigter, at om de vare blevne hjemme, havde de neppe havt Lyst og Kald til at ernære sig redeligt. Den hele Befolkning beløber sig nu til over 100,000 Sjæle.

Det er vistnok paafaldende, at skjøndt saa betydelige Qvantiteter af Guld uden Tvivl ere fundne og udførte, deraf hidtil kun spores saa ringe Virkning paa Verdens Pengemarkeder. Selv i New-York er hidtil ingen directe Indflydelse kjendelig, omendskjøndt stærke Guldforsendelser indtræffe dertil fra Californien raak ovenpaa hinanden. I London viser sig endnu kun ringe Virkninger deraf, og naar man tør slutte derfra, behøver man ikke at frygte store Forandringer

Reiseskizzer fra Georgien.

En af mine Besjenteres venstkabelige Godhed havde jeg at takke for Indbydelsen til et Bryllup. En Armenier af den georgianske Tro ægtede en Datter af en riig Familie af samme Tro; hun gav denne Frier Fortrinet for en Anden, fordi han fort i Forveien ved

Keiserens Raade havde erholdt en gylden Fortjenstmedaille. Næst efter Petersborg gives der maaskee ikke nogen Stad i Verden, hvor man med saadan Iver jager efter Rang, Ordener og Grestegn som i Tiflis. Mangen riig Armenier har anvendt mere en 10,000 Rubler, for at kunne opnaae den Lykke at bære en Stanislaus=Orden af fjerde Klasse i sit Knaphul. Med den straalende Guldmynt i sit røde Halstørklæde modtog Brudgommen os paa Trappen og førte os ind i et Værelse, hvor vi fandt alle de mandlige Bryllups-giæster forsamlede og beskæftigede med at drikke Thee. Efterat Theen var druffet, fik vi Tilladelse til at gaae ind til Damerne, som naturligviis idag vare isørte deres største Pynt og deres meest festlige Klæder. Bruden, en lille ubetydelig Figur, med et blegt, intetsigende Ansigt, sad ved et særskilt Bord, omgivet af den jomfruelige Deel af Selskabet. Med det sjæleløse Udtryk i hendes Træk forenede sig endnu en studeret passiv Egegylbdighed. Man gjorde mig opmærksom paa, at efter Landets Skik anbefales en saadan kold Mine, som man holder for Alvor og Værdighed for enhver Brud paa Bryllupsdagen. Ceremonien begyndte med at overlevere Brudgommens Gaver, der bestode i Smykker og prægtige Klæder. Paa det lille Bord, hvorved Bruden sad, bleve disse Gjenstande henlagte tilligemed to uhyre Saffertoppe, som vare bestemte for Præsten.

Efter en lang Bøn velsignede Præsten Klæderne og mumlede derpaa tilligemed en geistlig Collega en

meget vidtløftig Sang. Dernæst prydede endeel af de unge Piger Bruden med nogle af Smykkerne. Medens denne Ceremoni fandt Sted, vidste en jovial Armenier i russisk Officeers Uniform ved sit komiske Minespil at aflokke Bruden et Smil, uagtet al hendes studerede Alvor og naturlige Kulde. Imidlertid ombares Forfriskninger; man påstarede, spøgte, loe og styrkede sig dygtig til at udholde den endnu langt kjedsommeligere Ceremoni i Kirken. Efter Landets Skik fandt Vielsen Sted ved Midnatstid og varede over een Time. De fromme Ceremonier bestode atter i Mumlen af Bønner, hylende Sange og alle Slags Fagter og Grimasser. Iblandt Andet blev Brudeparret ved Præstens Haand smykket med kostbare gyldne Kroner. Endelig trak Selskabet sig træt tilbage til Brudgommens Huus, ledsaget af et Musikchor.

For endeel Aar tilbage, førend endnu de russiske Skikke havde indvirket paa de Indsødtes gamle Leve- maade, Sæder og Fordomme, vare begge Kjønnene adskilte ved Bryllupsforlystelserne, endogsaa i Kirken tilhyllede Dvinderne deres Ansigt, og kun Brudgommen turde bivaane deres Dandse. Nu er det bleven anderledes, og de smukkeste og meest behændige Dandserinder af den talrige qvindelige Deel af Selskabet stillede med Beredvillighed deres Færdighed til Skue. Næsten uden Undtagelse bare disse Armenierinder Landets Kostume med det bølgende Slør, men deres Solodands kan ikke

sammenlignes med Romerindens og Andalusierindens, hvad Færdighed, Ynde og Lidenskabelighed angaaer. Endogsaa under Dandsen vedligeholdte de en vis Stivhed, og deres Ansigter tabte ikke hiint aandløse, passive Udtryk, som betager endogsaa virkelig smukke Ansigter al Ynde. En Undtagelse gjorde kun Frøken Kurganoff, en Datter af en riig Armenier, der stod i særdeles Gunst hos Fyrst Pastewitsch. Hun var en høi, herlig dannet Stikkelse, og i hendes udmærket smukke Ansigt spillede oftere et elskværdigt, skalkagtigt Smil, der flødte hende særdeles smukt i Sammenligning med de Øvrige kolde Ansigter. Hun var den meest dannede Dame i Selskabet, hvilket endogsaa en overfladisk Jagtager maatte erkjende ved det første Blik paa hendes Holdning og Minespil, uden først at have bragt det i Erfaring ved en Samtale. En tilstædeværende Armenier, Stabsofficer i Armeen, indbød mig at tage Plads hos hans Gemalinde, der talte Fransk. Mit Haab, at kunne føre en taalelig Underholdning med denne Dame, blev desværre snart skuffet. Aandløs og kjedsommelig, som næsten alle de øvrige Damer i Landet, slap Samtalens Stof meget hurtigt op. Med Undtagelse af de meest hverdagslige Ting i hendes umiddelbare Nærhed, kjendte denne Dame Intet og forstod ikke engang Betydningen af mine Spørgsmaal, naar disse ikke angik Pynt, Mad, Bryllup eller Gjenstande for den saare snevre Kreds, hvori hun bevægede sig. Af alle Tilstædeværende hilste jeg maaskee med størst Glæde

Signalet til at gaae tilbords, da jeg havde Haab om at blive befriet fra den usigelige Pine, som denne kjedsommelige Underholdning forarsagede mig. Virkelig bleve begge Kjon adskilte og spiste i forskjellige Bærelser; kun Brudgommen blev den Lykke tildeel, eller efter min Følelse den navnløse Pine, at spise alene med samtlige Damer. Paa sin lille Brud fastede han nu og da saa ømme Blikke, som en Høg paa en Turteldue. Gildet var storartet og vidnede om alle den armeniske og russiske Kogekunsts Opfindelser; endog saa Champagnen flød rigelig, omendstjøndt enhver Flaske i Tiflis koster 4 Sølvrubler. En larmende Musik fremkaldte ikke mindre end den mousserende Nektar fra Epernay Liv og Munterhed. Ved Siden af mig havde en Armenier taget Plads, under hvis russiske Uniform, der slog et Hjerte fuld af glødende armenisk Patriotisme, og som henfaldt til en uendelig Klagesang over alle de Undertrykkelser, den skrigende Uretfærdighed, som man tilsvøiede hans Folk. Efterat Taffelet var hævet, blandede begge Kjon sig igjen mellem hinanden. Alle Slægtninge og Venner bragte Bryllupsgaver, der for det meste bestode i klingende Mynt; man overgav dem i Præstens Hænder, der talte dem for Alles Dine og derpaa lagde dem paa en Stol foran Bruden. Endnu førend han lydelig udraabte Giverens Navn og med ligesaa fuld Stemme angav Beløbet, kunde man af Præstens Mine gjætte Gavens større eller mindre Værdi. Var det Guldstykker, man lagde ham i Hæn-

derne, antog hans forslagne Ansigt et Udtryk af ubeskrivelig Salighed. Med denne Handling, der just ikke afgiver noget gunstigt Bidnesbyrd om Armeniernes fine Følelse, sluttedes Bryllupsfesten.

Den gunstigste Leilighed til at iagttage ikke alene den elegante Verden, men ogsaa den hele overordenlig blandede Befolkning, hvoraf Staden Tiflis bestaaer, og at see de mange forskjelligartede nationale Elementer samlede paa de offentlige Pladse og i Hovedgaderne, frembyder Paasketiden, der ikke alene er den vigtigste religiøse Fest iblandt de christelige Konfessioner, men ogsaa den meest yndede Folkefest, hvortil selv de mahomedanske Tartarer i hele Skarer strømme sammen fra Landet. Foruden den praktfulde Gudstjeneste i alle Kirker, de militaire Parader, de offentlige Lege og Folkefolkeforlystelser, har den georgiske Paaskefest desuden en anden Side, der gjør, at vi kunne fatte den almindelige Jubel, der opstaaer saasnart Kanonerne ved Midnattstid lade deres Torden høre. Paaskefesten befrier det rettroende Folk fra den overordenlig lange og exemplarisk strenge Fastetid og enhver Ben af kraftig Føde og et velbesat Bord har derfor Marsag til med Glæde at hilse den længselsfuld forventede Dag. Allerede Aftenen isorveien er Trængslen og Bevægelsen paa Torvepladsen overordenlig. I hundredevis falbydes de nydelige smaae Paaskelam med deres sneehvide Uld; endogsaa fattige Familier undvære ikke gjerne den delikate

Paaskefest, og hist og her saae jeg mangen pjaltet Tigger beføle et Lam og tinge om Prisen med Tartaren eller Amentieren. Naar man seer de fjære smaae Dyr saa taalmodigt ligge paa deres Herres Arm uden nogen Anelse om den Skjæbne, der truer dem, og betragte Kjøberen med saa blidt et Blik, kan det ordenlig gjøre En ondt, og man behøver just ikke at være sentimental for at blive indtaget imod en christelig Fæst, hvis Begyndelse bliver indviet med Blodet af disse fjære smaae Dyr.

(Sluttes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 31.

Løverdagen den 2^{den} August 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Fredagen den 29de August d. A. Eftermiddag Kl. 6, agtes en Repræsentantsforsamling afholdt i Efterlægtselskabets Gaard, Østergade Nr. 52, hvortil Dhr. Repræsentanter indbydes at give Møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 30te Juli 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Brimon,
const. Bogholder.

Reisefizzer fra Georgien.

(Fortsat).

Naar Kanonaden ved Midnatstid forkynder Paaske-
dag, har det sidste lille Lam sædvanligviis udstødt det
sidste Dødsuf eller steges vel allerede paa Panden.
Hele den foregaaende Aften gaaer hen med Tilberedel-
serne til det dygtige Maaltid efter Midnat. Der-
som ikke den vældige Torden, der løb fra Fæstningen
og gjentoges af Ektoet fra Klipperne, havde vækket mig
af Søvn, saa vilde det uhyre Jubelskrig, der tord-
nede gjennem alle Gader, have gjort det. Med det
Udraab: „Christus er opstanden!“ falde ikke alene
Slægtninge, Benner og Bekjendte hinanden om Hal-
sen, men ogsaa Folk af alle Stænder, alle Christne,
og kysse hinanden. I Kirken omfavner Generalen
Soldaten, Fyrsten sin Portner, den rige Godseier sin
Staldkarl. Saaledes fordrer den religiøse Skik det
hos Russerne, Georgierne, Grækerne, og Bekjenderne af
de øvrige christelige Konfessioner have vænnet sig til
at efterligne dem. Koner og Piger lade sig kysse paa
Kinden af deres Bekjendtere; kun de fornemste rus-
siske Damer række den Kysfende Haanden istedetfor An-
sigtet; endogsaa den store Czar i Petersborg kysser sine
Grenaderer Paaske-
dag. Denne christelige Skik vilde
have noget Rørende, dersom Gemyttet tog nogen Deel
deri, dersom der laa en lille Funke af Kjærlighed i det

almindelige Broderkys, dersom den christelige Sædvane ikke var en reen udvortes Skik, som man iagttager, ikke paa Grund af dens dybe, indre Betydning, men fordi den gamle Kirkeanordning foreskriver den.

Efter endt Guds tjeneste venter en Frokost paa de Hjemvendende; de saalænge forbudte, saa længselsfuld forventede Kjødspiser dukke op under alle mulige Former, og tillige med Lammesteg fortæres ogsaa delikate Skinker, Georgiernes Indlingsret i ubestridelig Mængde. Overhovedet spille paa Paaskeføndag Mund og Tænder, Gane og Mave Hovedrollen, og paa denne Dag begaaer det ellers temmelig frugale Folk maaskee flere Diætfeil end i hele det øvrige Aar. I alle Bander og i alle Potter syder, koger, braiser og damper det, som i de elysæiske Bærtshuse efter Blumauers Beskrivelse. De offentlige Spisekvarterer ere Dag og Nat beleirede af Spiselystne. Oseden spiser der i Selskab med Georgieren, Armenieren med Kosaffen. Kun for den til et venligt Bord vante Europæer er Synet af denne storartede christelige Appetit intet mindre end appetitopvækkende. Naar osfediske Lastdragere, armeniske Tiggere og gruseniske Bagabonder med fortræffelig Appetit leire sig omkring den samme Skaal, tage de det ikke saa nøie om ogsaa en eller anden Gang en altfor hastig slugt Bid vender tilbage til den fælleds Suppeskaal. Bazaren og samtlige Boutikker ere lukkede; hele Tiflis er i Festklæder og Bølger igjennem Gader og Pladser i de Pauser, der finde Sted mellem de forskjellige Maal-

tider. Paa Torvet forsamle Folk sig i tusindviis for at prøve Paaſteæggenes Styrke. I Forhold til Befolkningen gives der maaskee ikke nogen Stad i Berden, hvor der indgaaes saa mange Bæddemaal, om hvis Æg, der er det stærkeſte, og hvor man med ſaadan Lidenſkab overgiver sig til denne Fornøiſe. Førend man modtager Kampen med Modſtanderens Æg bliver dette nøie underſøgt, medens Styrken af den Udfordrendes Æg tillige prøves med Lænderne. Børn more sig paa de ruſiſke Karouſſelbaner, Koner og Piger tage en mere paſſiv Deel i Feſten, idet de ſtille deres Skjønhed og deres rigeste Klæder tilſkue. Overalt ſeer man dem ſidde i Grupper og betragte de forſkjellige Folkforlyſtelſer, ſom iøvrigt ikke mangle Originalitet og larmende Munterhed.

Større Diensforlyſtelse end Paaſtefeſten frembyde Kamplegene i Mai Maaned, hvori de forſkjellige Nationers dygtigſte Ryttere kappes med hinanden. Tartarer, Georgier, Armenier og donſke Koſacker viſe en Kunſtfærdighed i Ridning, der maaskee neppe overgaaes af noget Folk paa Jorden; de faſte med Landſer og affyre deres Geværer og Piſtoler, idet de ride i fuld Carriere, ſvinge deres Sabler og udføre Fægtninger paa Skråmt, enhver Nation efter dens ſæregne Kampmaade og med dens eiendommelige Krigsfrig. Ved diſſe Kamplege erholde Tilſkuerne et tydeligt Begreb om hvorledes det gaaer til ved Rytterfægtninger af alvorlig Natur i de kaukaſiſke Lande. Skuepladsen for

disse Festsdage er sædvanlig Sletten ved den tydske Koloni Ny=Tiflis. Tilhest og tilfods, i Droscher og Bogne strømme mange Tilskuere sammen. Fruentimmerne skulle nære en ikke mindre Passion end Mændene for saadanne imponerende frigerigske Skuespil. Alligevel opføre de sig ikke saaledes som fordum de germanniske Damer ved Tourneringerne eller som de moderne Castilianerinder ved Tyrefægtningerne; ved disse Vaabenlege belønner ingen bifaldende Mine, intet opmuntrende Tilraab Rytteren for hans Driftighed, Behændighed, Styrke eller Skjønhed. Lause see Georgierinderne fra deres Bogne ned paa det prægtige Skuespil, og deres rolige Ansigter forraade ingen Enthusiasme, ikke engang en levende Deeltagelse.

Offenlige Fortællere af Eventyr, Sangere eller Barder, der i Kaukasus kaldes Gikoakoa og som foredrage Historier paa Bers eller undertiden selvdigtede Sange, ledsagede af Balaikaen, en trestrengt Guitar af rund Skikkelse, seer man sjældnere i Tiflis end i de store Stæder i Persien og i det egenlige Kaukasus. Kun fattige blinde Tiggere (sædvanligviis Tartarer), der med en ynkelig Stemme synge Sange, de have lært udenad og derved søge at henlede de Forbigaaendes Opmærksomhed paa deres Glendighed, bemærker man oftere paa Torvet, i Gaderne eller ved Broen over Kur. Det, som jeg af disse Sange lod oversætte for mig af Sprogkyndige, tydede hen paa tyrkisk Esterlig-nelse af persiske Digtere og versificerede arabiske Even-

tyr. Publikums Deeltagelse og Erkjendtlighed mod disse pjaltede Barber syntes imidlertid ikke at være synderlig stor, kun den fattigste Pøbel, snarvæde Drengene og Dagdrivere bleve sædvanligviis staaende som Tilhørere, og der gik ofte mangt et Qvarteer hen uden at der raslede en Kobberkøpek i den fremsatte Kóp. Overhovedet synes Indbyggerne i Tiflis at være mindre besjælede af Velgjørenhedsfølelsen end i de mahomedanske Stæder; men derimod er Fattigdom og Glendighed forholdsviis meget større, i ethvert Tilfælde mere iøinefaldende. Med Undtagelse af Kirkestaten og Kongeriget Neapel har jeg intetsteds seet saadanne Skarer af Betlere. Det russiske Politi tilsteder dem kun een Dag om Ugen til at indsamle milde Gaver; desto gruelligere og mere rystende er derfor det Syn, naar hver Fredag Hundreder, ja Tusinder af forsultne Menneker, af Syge, sfrantende Oldinge, Krøblinger og alleslags Ulykkelige vandre gjennem Gaderne, banke paa enhver Dør, klage deres Nød, deres Lidelser og i de meest hjerteskjærende Toner bede om en Almisje. Antallet af disse Betlere, Summen af denne Glendighed er saa stor, at endogsaa det meest godgjørende Hjerter ikke kan yde virksom Hjælp, ikke engang række de fleste Trængende en lille Gave.

Ligejøm i Neapel og Cecilien vænner man sig efterhaanden til at skue den menneskelige Glendighed i dens gyselige Nøgenhed og til uden Almisje og med tørre Dine at gaae forbi den hungrende Betler. Det

fortjener iøvrigt at bemærkes, at det ikke er Oldinge, ikke Blinde, ikke Krøblinge og Syge, der meest opvække Medlidenheden, men hine undseelige Dvinder, som ikke høre til den laveste Stand, og som, idet de tilhulle Ansigtet med Eschadraen, sætte sig midt paa Gaden og lægge en Tallerken af Træ foran. Sjælden gaaer en Mand af bedre Stand forbi uden at skjænke en Gave til disse tilslørede Dvinder, som ikke søge at opvække Medlidenhed ved Klage-toner, ikke begjære nogen Almisse, ja af Undseelse ikke engang aabne Munden.

Ofte blive Familier af høi Stand, ja endogsaa af fyrstelig Slægt ikke forskaaede for trykkende Fattigdom. Man nævnedes mig saaledes Navnene paa flere armeniske, gruseniske Fyrster, som Nøden havde tvungen til at tage deres Tilflugt til et eller andet almindeligt Haandværk, ja til det simpleste Arbeide, dersom de ikke aldeles vilde gaae til Grunde af Hunger og Glendighed. I Nærheden af Katarina-Mark lærte jeg en Bonde af fyrstelig Slægt at kjende, og ikke langt fra Elisabeth-Dal drev den armeniske Fyrste Gürganoff en Møllers Forretninger. Med denne Georgiens Adels, hvis Rang den russiske Keiser har fundet for godt at anerkjende, efterat han havde taget Landet i Besiddelse, tildrager der sig ofte Scener af en ægte tragikomisk Natur, paa Grund af dens Konflikter med det russiske Politii. Saaledes blev engang en Russt arresteret af Politiet paa Torvet i Tauris, fordi han paa en grov

Maade havde opført sig imod en russisk Embedsmand. Politimesteren lod ham give Bastonade og da Kudskan raabte at han var en Knees (Fyrste), befalede Politimesteren at give ham endnu 50 Slag over det bestemte Antal til Straf for hans uforstammede Anmasselse af Fyrstetitelen. Den ulykkelige Kudskan beviste senere, at Fyrstetitelen virkelig tilkom ham, men de Brygl, han havde modtaget, kunde Keiseren selv ikke fratage ham igjen.

(Sluttes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 32.

Løverdagen den 9de August 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker S. H. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Fredagen den 29de August d. A. Eftermiddag Kl. 6, agtes en Repræsentantsforsamling afholdt i Efterslægtsselskabets Gaard, Østergade Nr. 52, hvortil Dhr. Repræsentanter indbydes at give Møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 30te Juli 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Brimon,
const. Bogholder.

Reisefkizzer fra Georgien.

(Sluttet).

S det Hele er det ikke dyrt at leve i Tiflis naar man forstaaer at indrette sig. De fleste Levnetsmidler og alle Kornsorter ere billige, isærdeleshed Riis og Grøntsager, som de tydske Kolonister bringe tiltorvs. Ogsaa de mere lækre Sager, som Fjerkræ, Vildt, fornemmelig Fasaner, der komme fra Mingrelien, ere billigere i Tiflis end i Tydskland. Det kaspiske Hav leverer en umaadelig Mængde Fisk, der bringes fra Baku om Vinteren i frisk, om Sommeren i tørret Tilstand. Kaviar er en Yndlingsret hos de Indfødte saavel som hos Russerne; i uhyre Qvantiteter tilføres Viin fra Kachetien, der leverer den bedste Viin af alle Transkaukasiens med Druer velsignede Provindsler, og allerede i denne Henseende var bekjendt hos de Gamle og roses af Strabo. En Tunga (5 Flasker) af god rød Viin, der i Farve ligner Burgunderen, koster een Abase (omtrent 40 β). Viin af simplere Qvantitet sælges til en spot Priis af 5 à 6 Kopeker (7 à 8 β) Tungaen. Man transporterer den i Læderflasker af Bøffel eller Gjedestind, som paa den indvendige Side ere fortattede med sort Naphta, hvorved Vinen erholder den ubehagelige Naphtasmag. Denne kacheitiske Viin ansees iøvrigt for særdeles sund og styrkende og skal efter Doctor Conrads Paaastand endogsaa kunne helbrede for Gigt.

Den mingradiske Viin, der i Tiflis kun driffes af Rige, har en langt behageligere Smag, men skal være mindre sund. Den bedste kommer fra Ddischi. De tydske Kolonister levere ogsaa en Viin, der smager langt behageligere end den fachtiske, da den bliver aflagret og opbevaret i reenlige Fade istedetfor paa Læderflasker. Ikke destomindre foretrække de Indsødte i Almindelighed Smagen af Naphtha, hvortil de engang ere vante. Konsumtionen af Viin er uhyre i Forhold til Befolkningen og beløber sig aarlig til henimod 7,500,000 Flasker, eller næsten en Flaske om Dagen pro persona.

Min Værts Familie var i høi Grad overtroist. Foruden paa Hæx og Spøgelse, der hos dem var bleven til en ligesaa bestemt Troesartikkel, som den hellige Apostelhistorie, troede de ogsaa fuldt og fast paa den useilbarlige Lægedomskraft, der laa i visse hemmelige Midler. Den Dreier, hos hvem jeg boede, og hans Hægtehalvdeel antog begge, at jeg kjendte saadanne ubedragelige Huusmidler og plagede mig ofte at meddele dem disse, og da jeg engang med et Par Draaber af Laudanumtinctur havde stillet en heftig Diarrhoe, vilde min Huusvært for enhver Priis komme i Besiddelse af Recepten. En Dag bivaanede vi Opbrændingen af en Hindus Liig; han, hvis Sjæl var gaaet til sine Fædre, havde været Forpagter af det saljanste Fiskeri. Hans Troesfælle viste ham efter hindustanskt Skik den sidste Ære, idet han indhyllede Liget i et hvidt Lærred, bestrøg Hovedet med 5 Pund

Smør og opbrændte Legemet paa en Træbunke under
 lydelige Bønner. Medens jeg underholdt mig med en
 dannet Landsmand om den poetiske Side ved en Liig-
 begjængelse, hvor Legemet, uden at sænkes ned i Jor-
 dens gyselige Mørke, uden at undergaae den lange og
 affhyelige Forraadnuelsesproces, tilbagegaves Elementerne
 ved Jldens hellige luttrende Magt, betragtede Dreierens
 Kone Sagen kun fra den oekonomiske Side, og meente
 derfor, at denne Slags Liigbegjængelse ogsaa var be-
 dre, fordi den var billigere; man sparede Liigkisten,
 Graveren og Omkostningerne ved Hvilestedet paa Kirke-
 gaarden. Dreieren opponerede og meente, at istedet
 derfor var Smørret, hvormed han saa rigeligt havde
 besmurt Ligets Hoved, saameget desto dyrere i Tiflis.
 Dreierens Kone svarede: „Troer Du ogsaa, at jeg
 vilde smøre 5 Pund Smør paa Dit Hoved? et halvt
 Pund i det allerhøieste — eller slet Intet. Du har
 jo selv Fedt nok paa Dig“. Min tykke Huusvært
 hørte ikke til de meest ømtfølede Personer, men den
 Maade, hvorpaa hans Egtehalvdeel, saa aldeles uden
 Spor af Sindsbevægelse, talte om hans tilkommende
 Begravelse, som om der handlede om et Anliggende i
 Bærkstedet eller Stalden, syntes dog aabenbart at gjøre
 ham fortrydelig, og jeg hørte ham aldrig senere tale
 hverken om Hinduen eller om Døden.

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 33.

Løverdagen den 16de August 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Fredagen den 29de August d. A. Eftermiddag Kl. 6, agtes en Repræsentantsamling afholdt i Efterslægtsselskabets Gaard, Østergade Nr. 52, hvortil Dhr. Repræsentanter indbydes at give Møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 30te Juli 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Primon,
const. Bogholder.

Skizzer af Mobilgardens Liv.

En Pariser-Gamin er Civilisationens eiendommeligste og frygteligste Skabning. Han har en Mohicaners Mod, Behændighed, stundom ogsaa dennes Bildhed, og er blaseret som Byron, sceptisk som Voltaire. Hans spottende Lune forlader ham aldrig. Efterat han tilstræffeligt har forhaanet Konger og Præster, begynder han nu at forhaane Tribunen. Mangen Gang hører man ham parodiere Talerne i Klubberne, at udøse sin Spot over Titlen „Borger“, som Patrioterne paa Gausfidières og le Blancs Tid vilde paatrænge det franske Sprog. Det tankeløse revolutionaire Ordgyderi tjener som en Skive for hans Railleri; men under al hans spottende Færd har han dog beholdt een Følelse reen og frisk, der tilbedes af ham, som Mindet om den første Kjærlighed i Belystningens Hoved, og det er den patriotiske. Naar man taler til ham om Kosaffer og Processer, funkler hans Dine stærkere end Korsikanerens, naar man taler om hans Faders Morder; Engländerne forbander han. Kun under Pariser-Blousen har jeg fundet Hjerter, som ligne den ridderlige Digter Chateaubriands, som jeg endnu seer for mig, hvorledes han fortalte om sin Udflugt til Balpladsen ved Poitiers og trods sin Gigt reiste sig med de Ord: „Jeg er vred paa disse Englændere, jeg er bestandig vred paa dem paa Grund af Crecy, Poitiers og Azin-

court". Kjender Pariser=Barnet end ikke Navnene fra hine gamle Tider, bevarer han dog troligen Erindringen om Waterloo, og dette ene er ham nok. Pariseren har vedligeholdt Nationalinstinktet i dets hele Kraft, og dette egner sig netop til at skaffe de bedste Soldater.

Mobilgarden bestod næsten alene af Pariser=Gamins, dog havde der ogsaa sluttet sig til denne heltemodige Slægt andre til Krigstjenesten skikkede Mennesker, som vare i en anden Alder og af forskjellige Karakterer. Den tredie Deel af Mobilgarden, som ikke hørte til det parisiske Element, havde optaget i sig alle Slags eventyrlige Personligheder. Nogle af dem havde tjent i Afrika under Zephyrerne, disse Tropper, der ere saa fortræffelige paa Marschen, i Slaget og i Garnisonen. Flere Frivillige havde taget deres Afsted fra Liniregimenterne; En iblandt os havde været Matros, en Anden talte ikke om hvad hans tidligere Forretning havde været, og vidste maaskee ikke engang selv rigtig hvad han havde taget sig for, en Tredie hørte til en af de meest anseete Familier, og havde taget Tjeneste, fordi han troede at den første Republiks Tid var vendt tilbage og meente, at ligesom i 1793, saaledes var ogsaa nutildags Armeen et Tilflugtssted for alle dygtige Bevæggrunde, der aldeles lignede disse, bragte en Skribent, der stedsse havde havt Lyst til Soldaterstanden og endnu var ung nok til at følge denne Tilbøielighed, hen i en Kaserne i Forstaden Sct. Anton.

Aldrig vil jeg kunne glemme det Syn, som Neuillykaserne frembød, da jeg første Gang, jeg troer det var den første Mai, nærmede mig til den. For at komme til Kaserne, der ligger i den ene Ende af Forstaden Sct. Anton, maatte jeg gaae igjennem Opstandens og Glendighedens Qvarteer, hvorhen Republikken nogle Maaneder senere sendte sine Rugler, men som nu jublende glædede sig over sin sørgelige og frygtelige Triumph. Endnu førend jeg havde overskredet Kasernens Dørtærstel, hørte jeg en Larm af forvirrede Stemmer, som i de meest forskjellige Melodier frembrølte alle Dagens patriotiske Sange. Mere larmende end i Neuillykaserne kan det ikke være gaaet til i Uolus' Hule; thi i Mobilgardens Kaserne var dengang saa at sige alle revolutionaire Binde indspærrede som i en Hule. Her trættedes, sang, røg og passerede alle de pjaltede, sorgløse og dristige Februarhelte mellem hverandre, disse Børn paa 15 Aar, som først havde kommenteret de venstresindede Deputeredes Manifest med at slaae Lygterne itu. Blandt denne Mængde af leende Anfigter blandede sig hist og her nogle mørke, da man i hine Uordenens Dage tillod alle dem at træde ind i Mobilgarden, som tilbøde sig eller som syntes at kunne blive farlige for Roligheden i Gaderne. Let at see var ogsaa den vrantne Mine, som de Folk havde, der udgjorde Størstedelen af visse irregulære Korps (Rhoneserne og Montagnarderne), men den hele samlede Mængde bar endnu de Vaaben, med hvilke Revolutionen udru-

ster et Folk: Flinten, Rapirer, Sabler og Spyd, og den eneste Anfører, der kommanderede Massen, var en lille tyk Mand, af frigerisk Udseende og klædt som Kommandanten for Nationalgarden. Ham fremstillede jeg mig for.

Siddende ved et Bord var denne Offiseer beskæftiget med paa en eiendommelig raff Maade at bringe Orden i dette Virvar. Rækkeviis lod han et vist Antal Mennesker, som han gav Navn af Beloton, træde frem for sig og opfordrede dem til strax at betegne Den af deres Midte, som de vilde erkjende for deres Anfører. Balget gik ved Dpraab for sig i faa Minutter. Da jeg nærmede mig Befalingsmanden, var der just traadt en Trop ind, som endnu ikke havde nogen Anfører. Paa Befalingsmandens Spørgsmaal erklærede jeg, at det var min Hensigt at lade mig indskrive, og at jeg ønskede en Anførerpost. „Henvend Dem til den Beloton, som netop er traadt ind, og spørg den, om den vil have Dem“, var Svaret. Jeg gjorde, hvad han befalede og efter et Par Ord, som jeg henvendte til Belotonen, blev jeg valgt, saa at jeg forlod Bærelset som Anfører for den femtende Beloton. Jeg havde omtrent tredive Mand under min Kommando, alle Februar-Seierherrer i deres Kampdragter; de kjendte ligesaa lidet mig, som jeg dem, og vort tilkommende Opholdssted „indtil videre“ var et aldeles ødelagt Bærelse, hvori der stode nogle Senge uden Sengflæder.

Den Usfelthed, hvormed det Hele var udstyret, gav endnu den første Nat Anledning til en lille Begivenhed, som beviste mig, hvor dybt Følelsen af Ugtelse for Autoriteten har slaaet Rod i Folket. Træt som jeg var havde jeg nemlig kastet mig paaflædt hen i en af de tomme Senge, der skulde tjene til Sovested for mig og Pelotonen; neppe havde jeg luffet Dinene og begyndt at slumre, saa nærmede to af mine Folk sig til mig paa Tærne og bredte et Sengeteppe over mig. De bragte mig, deres nylig valgte Anfører, et Offer, der var saameget desto større, som der kun var tre eller fire Sengetepper i hele Stuen, og man kort i Forveien havde stridt om disse med den største Hestighed og i de stærkeste Udtryk.

Midt om Natten gif der et Skud af i vort Bærelse; men det lagde man ikke videre Mærke til. Der var ikke Gen af alle dem, der laae omkring i Bærelset, som rørte sig derved eller spurgte hvad det var. Livet havde mindre Bærd for os end Bengene for Jordens Rige og Mægtige, og det var netop denne Sorgløshed, som lige fra den første Dag gjorde mig dette Liv taaleligt og undertiden endogsaa gav det noget Bærd. Naar man saa paa vort Udvortes og vor Bevæbning, havde vistnok det Hele et halv latterligt, halv phantastisk Ansigt. En af mine Kolleger, en Pelotonchef, bar et sandt Uhyre af en Rapier ved Siden, og den ledsagede ham overalt, endogsaa ved Brøduddelingen. Vor Kof slæbte paa en Sabel, som han havde taget fra en Mu-

nicipalgardist, og som han havde spændt oven over sit fredelige Kjøkkenforflæde. Haardnakket vægrede Enhver sig ved at lægge disse Baaben fra sig, skjøndt Følgen deraf var, at der hver Dag bleve flere dødelig saarede. Man kunde blot faae os til at give Slip paa dem derved, at man til Erstatning for dem lovede os en regelmæssig Bevæbning, og de Biomstændigheder, hvorunder dette Løfte blev opfyldt, staaer mig endnu levende for Nie.

Det var Nat, da vi Alle erholdt Befaling til at staae op og forsamle os i Kasernegaard. Medens vi efterkom Befalingen, udbredte det Rygte sig iblandt os, at man sloges i Paris; herved opstod den meest levende Bevægelse; fra alle Sider raabtes, vi have ingen Geværer, men hvistedes, vi skulle snart faae nogle, og hvis ikke, nu, saa have vi Brostenene. Alle glædede sig og Ingen spurgte hvem Fjenden var, mod hvem man skulde gaae. Saaledes som visse Kunstnere have taget til Valgsprog: „Kunsten for Kunstens Skyld“, saaledes var Mobilgardens Valgsprog: „Kampen for Kampens Skyld“. Imidlertid fik vi lidt efter lidt at vide, hvor vi skulde hen; da vi ikke marscherede i Retning med Boulevardeerne, men paa Veien til Barrieren du Throne og til Vincennes, vidste vi, at det gjaldt om at erholde Baaben. I Morgendæmringen ankam vi til Vincennes, Solen steg op bag hine Taarne, som lade Sjælen fordybe sig i stolte Drømme;

vore Folk adspredte sig i Gaardene og betragtede Ligene, de uhyre symmetrisk opstablede Hobe af Kugler og Bomber. Med de mange spøgefulde Dittringer forbandt de det Onske, at Frankrig vilde sende disse frigeriske Skatte ud over Europas Egne; den frigeriske Side af en Revolution traadte her frem og den greb ogsaa mig, der affkyer revolutionaire Scener, og i vor første Revolutionshistorie under Kanontordenen ved Jemappes og Fleuris hørte Klageskrigene af de myrdede Dvinder og saae September=Mordernes blodige Fødder.

(Fortætttes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 34.

Løverdagen den 23de August 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra den 15de til den 30te September alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets constituerede Bogholder, Assessor Primon, i Lavendelstræde Nr. 79, 2den Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa med **et udfyldt og behørig attesteret Schema**, der

indeholder de Dplysninger, som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til **ovennævnte Tid**, afhentes hos den constituerede Bogholder **imod Lovbogens Forevisning**.

Det bringes herved i Erindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17 blive undersøgte af vedkommende Klasse's Repræsentanter til Betæknings Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling, og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser, eller feilagtige og ufuldstændige Dplysninger ved deres Ansøgninger, **eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet** maatte, overensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilsidejættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 12te August 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Brimon,
const. Bogholder.

Skizzer af Mobilgardens Liv.

(Fortsat).

Man hører Trommen hvirvler, den kalder til Vaaben; Tøihusets Porte aabne sig, den første Peloton marscherer gjennem den aabne Port, og da de Ubevæbnede vende bevæbnede tilbage, fandtes der et triumpherende Udtryk paa Alles Ansigter. Flere af vore Frivillige kysede det mægtige Rødstab for den borgerlige Berømmelse med ligesaa megen Inderlighed, som du Gueslin og Bayard kunne have lagt for Dagen, naar de grebe deres Sværd. Marseillaissen istemtes, den gik som Fædrelandets Vandepust gjennem vore Rækker, og Besgeistringens udsluffedes ikke engang, da en stormende Foraarsregn paa tilbageveien gjennemblødte de usle Kitter, som de fleste af vore Folk vare iførte. „Hvorfor regner der ikke Rugler ned?“ raabte en Dreng paa 15 Aar, der marscherede let og taktfast med et Gevær paa hver Skulder; men jeg takkede Gud for de Kammerater, han havde givet mig og sagde til mig selv, at man aldrig maatte fortvivle om det franske Folk eller om Menneſkeheden, saalænge der endnu gives frigeriske Sjæle.

Pariserfolket har en eiendommelig Sangkarakter. Trods Orpheon er det endnu den Dag i Dag ikke i Besiddelse af Harmoniens guddommelige Gave; det synger slet, saa at et tydsk eller italiensk Ofo vilde

frækkes tilbage for dets Virkninger; men til Erstatning derfor begriber det sin Sang, naar det synger, i alle dets Bevægelser, i alle dets Miner udtaler der sig en langt mere levende Deeltagelse i Sangens Indhold, og dets Sange ere saa mangfoldige som muligt. Foran staae Gadehymnerne, der Morgenen efter en feirrig Opstand hæve sig, fulde af Forbitrelse og Stoltshed, fra de opbrudte, blodige Brostene; efter dem komme Bønderfangene og Soldatersfangene, som paa deres kraftige, naive Maade fremtrylle Grenaderens og Meiersens krigeriske Figur og alvorlige Ansigt for os; tilsidst kommer der et Slags Sange, som desværre i den senere Tid ere tiltagne og som man kunde kalde socialistiske Ballader. De indeholde sørgelige, frygtelige Klager, hvor Hungeren træder istedetfor Aanden i de tydske Ballader. De have aldrig spillet en mere fremtrædende Rolle i Folkesangene, end efter den sidste Revolution, og de mørke Oder til Glendigheden, af hvilke de allerfleste tale med Forbandelser mod de Rige, ere næsten alle fremkomne i den sidste Tid.

Af hvilket Indhold disse Sange imidlertid end maatte være, Hovedsagen, som jeg vilde omtale, er den, at Folket synger hver Gang, der indtræffer en Fest. Jeg har været i mere end tyve Selskaber, hvori der med Undtagelse af Punsch og Viin, ikke gives Andet end Sang. Samtaler finde slet ikke Sted. Naar Een havde givet sin Sang tilbedste, begyndte den Næste strax med sin. Den, som Louren kom til, maatte frem med

sin Stemme enten den var god eller slet, og jeg har ofte havt den Plan, at samle Brudstykkerne af den parisiske Folkepoesi, som jeg saa ofte hørte i hiin Tid, da vore Folk syngende og drukkende gjennemgif deres militaire Opdragelse.

Fra forskjellige Regimenter i Armeen havde man sendt os nogle Offiserer tilligemed et vist Antal Underoffiserer og Korporaler — den saakaldte „Stamme“ i vore Batailloner — for at disse kunde lære os Soldaterhaandværket. I Begyndelsen blev denne Stamme — idetmindste af den Bataillon hvortil jeg hørte — modtaget slet nok. Da vor Lærerpeloton første Gang viste sig ved Kaserneporten, opstod der en sand Helvedeslarm. Man greb til Vaaben og vægrede sig ved at lade de Nyankomne træde indensfor. Folket er en forunderlig Blanding af blind Tillid og vild Mistro; enten slumrer det ind ved vore Fødder eller det sønderriver os, og den Dag vare vore Folk netop i deres mistænkelige Lune. Alligevel vare nogle gode og hjertelige Ord tilstrækkelige til at dæmpe denne ugrundede Forbittrelse; Offisererne og Underoffisererne af Linien bleve optagne i Kasernen, og en Time efter vare de meget feterede Personer. Militair Aand er Grundtrækket i Pariserne's Karakter. Vore Rekruter, der vare tagne ligesaa fra Gaden, erholdt i vidunderlig kort Tid en militair Holdning. Allerede vore første Patroniller bevægede sig med saa taktfaste Skridt, at alle Forbigaaende tilklappede dem Bisald. At bruge og

haandtere Baaben lærte man med en utrolig Iver. Jeg har seet Pelotons, som i Løbet af 8 Dage erererede i Ilden, og medens vore Legemer vare i Paris, vare vi Alle i Tankerne ved Grændsen. Grændsen var det straalende Maal for vore Drømme, den betragtede vi som den Tærskel, vi skulde overskride, for at komme ud i Hæderens Verden, i Slagenes Have, i Trompeternes og Kanonerens Paradiis.

Men vore Frivillige lærte af Soldaterne ikke blot at haandtere Baaben; ogsaa deres Sæder dannede sig dagligen meer og meer efter den militaire Traditions Love. Nævekampen forsvandt for at gjøre Plads for en ædlere Kamp, et Bytte, hvorved Mennekeligheden vandt. Jeg kjender intet vildere Skuespil end en regelmæssig Tvekamp med naturlige Baaben, saaledes som jeg saae den i Mobilgardens første Dage. Paa en Plads foran Kasernen — her var endnu ikke indført noget Politi — dannedes en Kreds af Tilskuerne; inde i denne Kreds stode de to Kjømpende ligeoverfor hinanden, med nøgent Bryst, et Par daarlige Beenklæder og et Par Støvler, som vare bestemte til at spille en vigtig Rolle under Kampen. Efterat Begge havde indtaget hiin Pariser=Stilling, som er mindre værdig og gracieus end de gamle Gladiatorers, lod enhver af dem en Hagel af Næveslag og Spark regne ned paa den Anden, og det varede ikke længe, førend Blodet strømmede ud af Næse og Mund. Kampen blev nu yderst vild, Seiren var længe uafgjort, og der

fremkom alle Slags Saar, som det ene Menneske kan bibringe det andet uden Baaben. Af de Kjømpende blev den ene bidt i Rinden, og da den Gne af dem tilsidst styrtede omfuld, var Tvekampen endnu ikke forbi. Den Rolle, som Dolkestødet paa Ludvig den Trettendes Tid spillede hos de Raffinerede, er hos de parisiske Slagsbrødre overdraget til Støveln. Seirherren nærmede sig sin Fiende, som var flaaet til Jorden, og medens Tilskuerkredsen stod ganske taus, flaaede han hans Ansigt med et Spark af Støvlehælen. Først da blev den Overvundne bragt paa Hospitalet, som han vel neppe har forladt levende. Men saadanne Begivenheder vare paa den Tid Bagateller, især i en Mobilkaserne. Det var paa den Tid, at Marc Gausfidière med sin store Sabel mindede om det Oldtidens Politi, som Herkules udøvede med sin Kælle.

Det var en forunderlig Tid, fuld af de eiendommeligste Scener og eiendommelig var ogsaa den, som fandt Sted ved Balgene i vor Kaserne. Efter Ordene i det Dekret, som constituerede de Frivillige til et bevæbnet Korps, skulde de selv udnævne deres Ansørere. Ved Appellen forelæste man os en Morgen en Dagsbefaling fra vor Overansører, General Durivier; den var affattet som alle Dagsbefalinger, der bleve udstedte af denne noget sværmeriske Mand. Vi skulle, saaledes lode hans Ord udtryffeligt, samle os og bede til Gud; igjennem det Brudstykke af frigeriff Beltalen-

hed gif der en Prædiketone, som man let kunde gjøre latterlig, men som viste sig i et andet Lys for dem, for hvem den var bestemt. Tause og med alvorlige Ansigter hørte de Frivillige den oplæse og om end deres Balg ikke forskaffede Frankrig nogen Hoche eller Marceau, saa laa Skylden derfor hverken hos dem eller General Durivier, men hos Tiden og de Elementer, som vare fremkaldte ved Revolutionen.

(Fortsættes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 35.

Løverdagen den 30te August 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra den 15de til den 30te September alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, og ikke til nogen anden Tid, af Selskabets constituerede Bogholder, Assessor Primon, i Lavendelstræde Nr. 79, 2den Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa med et udfyldt og behørig attesteret Schema, der

indeholder de Dplysninger, som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Svognedag til **ovennævnte Tid**, afhentes hos den constituerede Bogholder **imod Lovbogens Forevisning**.

Det bringes herved i Erindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17 blive undersøgte af vedkommende Klæsers Repræsentanter til Betæknings Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling, og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser, eller feilagtige og ufuldstændige Dplysninger ved deres Ansøgninger, **eller Mangel paa behørig Attestation af Schemat** maatte, overeensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilsidejættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 12te August 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Krimon,
const. Bogholder.

Skizzer af Mobilgardens Liv.

(Fortsat).

Balgbehandlingen blev, idetmindste i den Kaserne, i hvilken jeg bivaanede den, foretaget med den største Orden og Værdighed, hvilket var en Følge af, at Prøvevalg vare gaaede forud; ved disse var man nemlig bleven enig om Kandidaterne, og de Frivillige, som af en rosværdig Stolthed ikke vilde, at Balgfabalerne skulde komme for Trediemands Dren, havde besluttet at berede den tilkommende Anfører den rørende og imponerende Triumph at være udvalgt med Genstemmighed. Derfor havde ogsaa de Udnævnelser, som fandt Sted paa den egentlige Balgdag, noget Rørende og Hvitideligt ved sig, paa Grund af denne Genstemmighed, og saa ofte jeg tænker paa, hvorledes Fanen under Trommernes Hvirvel blev svinget over mit Hoved, da jeg blev udnævnt, føler jeg endnu en glad Bæven; den opfriskende Følelse fra hiint Lieblif vedbliver levende at yttre sin Kraft, som Draaberne af den hellige Olie, og da jeg i hiint Lieblif følte mig indviet til Soldat, saa jeg paa mere end eet Ansigt Sporene af den samme Følelse, som havde grebet mig. Dersom det er mig tilladt at fælde en Dom over Udfaldet af Balgene, saa vare disse langt mere aristokratiske, end man skulde have ventet. Exemplarisk Opsyrsel, Nedstammen fra det høiere Selskabsliv bleve ingenlunde betragtede som

Grund til Udelukkelse fra Stillingen som Anfører, men snarere som grundede Fordringer paa at erholde den. I alle Kaserne, hvor de unge Mennesker af bedre Familier havde ladet sig indtegne, bleve netop disse udnævnte til Anførerposter og mit Liv blandt Folket her overbeviste mig om, at der af alle vore Dmvaltninger kunde fremgaae et gjensøgt Patriariat, naar de, der have det Held at eie et traditionelt bekjendt Navn, med Mod og Uforsærdethed ville træde i Spidsen for de sociale Familier. Dersom vi antage, at den hele „gyldne Ungdom“ i Paris havde i Februar ladet sig indskrive i Mobilgarden, vilde dette af Gausfidière og Ledru Rol-len ophævede Korps have dannet et fuldkomment Mon-ster for en aristokratisk Armee; ligesom i Dagene før 1789 vilde Offiserer og Soldater have dannet to sær-skilte Klasser; imidlertid maa man vistnok ikke overse, at alle de, som af de Frivillige bleve kaldte til Besat-tingsmænd, idetmindste besadde den ubestridelige For-tjeneste, at være paa deres Post i Farens Dage.

Efterat Offisererne vare udnævnte, bleve de hurtigen equiperede og bare deres Korpsers Uniform og Tegnene paa deres Værdighed. Soldaterne beholdt derimod deres Pjalter, som endnu ikke vare forgyldte af Berømmelsens Solkin. Deres Beklædning var saa-ledes, at da vi en Dag igjennem havde været ude i en øsende Regn, kunde de Frivillige umulig den næste Morgen marschere ud for at exercere; de maatte for-blive i Sengen, for at deres elendige Blouser kunne

tørres; de fleste af dem havde heller ingen Skjorter og gennem Hullerne paa deres Beenklæder saa man det bare Legeme. Det var et Syn, saa man maatte forbarme sig, og da man dengang erholdt eller rettere sagt fordrede Alt ved Deputationer, besluttede flere Deputerede, som vare rørte over denne hjertegribende Mangel, at gaae som Deputation til Ledru Rollin.

Som sagt, saa gjort. Efterat have druffet Biin, Brændeviin ic. efter Behag, begav Deputationen sig, med en Sigar i Munden i en Fiacre til Ministeren for det Indre. Rygende trængte de ind i hans Forgemak. Ordføreren var en Aristokrat, som aldrig vil forglemme de enkelte Omstændigheder ved denne lystige Begivenhed. Først spurgte han Dørvogterne om „Borgerministeren“ var hjemme; de svarede ham, at denne Borger ikke var der, men at en Borgersekretair vilde modtage Deputationen; derpaa gik man til Sekretairen og erklærede ham i Phraser fulde af revolutionair Energi, at man vilde tale med Ministeren selv. Sekretairen svarede, at Ministeren var i Raadsforsamlingen; Deputationen begav sig derhen, men da den ikke fandt Ministeren her, vendte den rasende tilbage til Indenrigsministeriet. Nu blev den sendt til Luxembourg, hvor Ministeren ganske vist maatte være, men i Luxembourg var der ingen Anden end L. Blanc, som katechiserede Skrædderne, og Deputationen kom nu tredje Gang til Indenrigsministeriet, hvor Dørvogteren

blev udfjældt for en Slave og Audientsesalen tagen med Storm.

Nogle af Deputationen spadserede her omkring, idet de lode deres Sæbler klirre efter dem paa Gulvet, Andre kastede sig ned paa den store runde Divan, som Underpræfekterne ere vantede til at beundre, medens Andre igjen rede paa Stolene. Tilfaldt sagde Aristokraten fort og godt, „her ville vi bivouakere indtil Ministeren kommer tilbage, her ville vi ryge, drikke og spise, og ifkun Bajonetterne skulle fordrive os herfra“.

Forskrækket herover tilstaaer Dørvogteren, at Ministeren var i Tivoligaden i Finantsministeriet, hvor der under hans Præsidium holdtes Raad, og strax iilte Deputationen til Finantsministeriet. Her fik den virkelig at vide, at Borger Ledru Rollin var der, men ikke til at faae i Tale, da Antiggender af den højeste Vigtighed fængslede hans hele Døpmærksomhed. Ikke desto mindre skrev Aristokraten en Billet, som indeholdt de faa Ord: „Fem Offiserer af Mobilgarden maae viedblikkelig tale med Borgerministeren, deres Tjenestepligter tillade dem ikke at vente“. Og Ledru Rollin kommer, for strax at blive nedtordnet af Aristokraten med Titzelen Borger, og af hans Mund at erholde Beskrivelsen af Mobilgardens Glendighed i lutter revolutionair Tale. „Den provisoriske Regjering maatte herved vide, at de Frivillige ere fjede af denne Sag; dersom Republikken vil æres af sine Børn, maa den fløde dem“. Enden paa denne Samtale var, at Ministeren lovede, saasnart

Raadslagningen var forbi, selv at ville begive sig til Elichy, hvor L. Blanc havde indrettet Skræddernes Broderstab. Om Ledru Rollin holdt Ord, veed jeg ikke, saameget er imidlertid vist, at Mobilgardens Offiserer og Mobilgardisterne selv flere Gange maatte begive sig til Elichy, for at see efter de Klæder, som skulde syes og ikke bleve syede, og at det da ved saadanne Leiligheder ikke manglede paa snurrige Optrin. Saa ofte nemlig en Enkelt affordrede disse Arbeidere de belovede, men endnu ikke færdige Klæder, svarede de ham i de vildeste Klubudtryk og syntes at ville myrde den Paatrængende med deres Synaale; kom derimod Mobilgardisterne i Masse med deres Fordringer, antog Skrædderne med deres slagrende Haar og lange Skjæg Udseendet og Stillingen af beskjæmmede Gudsmænd, og i den fulde Følelse af deres Majestæt ville de ikke alene ikke arbejde, men endog afholde alle dem fra Arbeide, som ikke sad i deres Raad. Dem, der vilde paatage sig Forsærdigelsen af vor Beklædning, truede de med Brygl, indtil man endelig kort og godt befriede sig fra deres Nag. En af Mobilgardisterne erklærede, „har jeg opbrændt en Throne, kan jeg vel ogsaa brænde Eders Skræddersal“. Men efterat man havde givet de forbundne Brødre nogle Brødre af Mobilgarden til Selskab, som skulde gjennemprygge dem, men ikke gjorde det, fik Mobilgarden dog endelig sin Beklædning. At dette ikke allerede var sket den 16de April, men at man dengang endnu bar den oprindelige

Beklædning, vil Ingen af dem beklage, som paa den Dag vare i deres Rækker, paa ham maa disse Børn, der vare indhyllede i Pjalter og som med saa faste Skridt droge ud for at forsvare den offentlige Orden og Belfærd, have gjort et uventet Indtryk. Det Jubelraab, hvormed Nationalgarden modtog os, maa man selv have hørt; med magnetisk Tiltrækningskraft synes hele Legioner at blive revne hen til vore Batailloner, vore Hænder trykkes varmt af ubekjendte Skikkelse og der viste sig en Enthusiasme, som formelig erobrede Mobilgarden for den Sag, der blev saa uforsærdet forsvaret.

(Fortfættes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 36.

Løverdagen den 6te September 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra den 15de til den 30te September alle Sognedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets constituerede Bogholder, Assessor Primon, i Ravendelstræde Nr. 79, 2den Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa med et udfyldt og behørig attesteret Schema, der

indeholder de Dplysninger, som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til **ovennævnte Tid**, afhentes hos den constituerede Bogholder **imod Lovbogens Foreviisning**.

Det bringes herved i Erindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17 blive undersøgte af vedkommende Klasfers Repræsentanter til Betænknings Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling, og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser, eller feilagtige og ufuldstændige Dplysninger ved deres Ansøgninger, **eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet** maatte, overensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilfidesættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 12te August 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Brimon,
const. Bogholder.

Bekjendtgjørelse.

Fredagen den 29de August 1856 afholdtes Repræsentantmøde i Selskabet, i hvilket 77 Repræsentanter vare tilstede, og blev da Følgende foretaget og besluttet:

1. Efter Indstilling af Administrationen bevilgede Forsamlingen, at afdøde Bogholder i Selskabet, Capitain Groths Enke maa, i Lighed med hvad der er tilstaaet de forrige Bogholderes Enker, tilstaaes en aarlig Pension af 150 Rd. fra den 1ste Juli d. A., samt at der i Anledning af de forvøgede Udgifter, som Manden havde under hans Sygdom til Bestridelse af Forretningerne tilstaaes hende en Gratification af 40 Rd.

2. Forsamlingen bevilgede, at nu afdøde Muurmester A. Lundblads Enke maa fra 1ste Juli d. A. tiltræde den Pension af 150 Rd., som hun tidligere oppebar af Selskabet, som Enke efter sin første Mand, Kasserer F. Horup, og som ophørte da hun 1845 indgif i nyt Ægteskab.

3. Foretoges Valg til Besættelse af det vacante Bogholder-Embedet i Selskabet, og af de af Administrationen af de 35 Ansøgende, der havde meldt sig med Begjæring om Posten i Forslag bragte 3de Medlemmer i Selskabet, blev pensioneret Kammerfriver L. Mønnestad ved Stemmesfleerhed valgt til Selskabets Bogholder.

4. De uerholdelige Contingenter hos 5 Medlemmer, af hvilke 1 er død, ialt med et Beløb af 13 Rd. 78 ß ., besluttedes at skulle føres til Udgift i Regnskabet, hvorefter de Paagjældende udslattedes som Medlemmer af Selskabet.

5. Slutteligen optoges følgende 37 Medlemmer i Selskabet:

1. Skolelærer Kjeldahl's Enke.
2. Skrædermester P. Petersen.
3. Skolelærer L. P. Rasmussen.
4. Assistent i Sø-Etaten C. F. Ipsen.
5. Overfyrværker H. M. C. U. Engel.
6. Reebflagermester J. L. Samuelsen.
7. Toldcontrolleur P. Tofte.
8. Grosserer C. Weidemann.
9. Bagtmester A. Christensen.
10. Værtshuusholder N. Hansen.
11. Tømmersvend M. Hansen.
12. Værtshuusholder L. Petersen.
13. Uhrmagersvend J. J. Friedebeck.
14. Snedkersvend G. E. Nielsen.
15. Snedkersvend C. J. Olsen.
16. Snedkersvend P. Rasmussen.
17. Krigsassessor D. P. Juul.
18. Justitsraad P. F. Reiersen.
19. Skomagersvend S. Jensen.
20. Handelsbetjent N. Christensen.
21. Snedkermester Fuglebergs Datter, S. N.

22. Strædersvend P. Svendsen.
23. Klædehandler F. Mathov.
24. Foureer ved Garden til Fods H. C. L. H.
Brasch.
25. Barbeer Kock's Enke, C.
26. Havnesoged Sallings Datter, C.
27. Skomagermester J. C. Møller.
28. Smedfermester Petersens Datter, C.
29. Afd. Skibscapitain Breder's Datter, L. C. W.
30. Afd. Kjøbmand Bech's Datter, L. H.
31. Afd. Commandeur Lurens Datter, W. A.
32. — — — — — , C.
33. Assistent ved Invalideforsørgelsen C. F. Rievers.
34. Skomagersvend K. P. Stange.
35. Kurvemagersvend Strandberg's Datter, C. M. C. S.
36. Assistent ved Notarial=Contoiret Thomas Gin=derup.
37. Kgl. Dandsler G. Brodersen.

Administrationen for det forenede Understøttelses=Selskab,
den 1ste September 1856.

C. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Brimon,
const. Bogholder.

Skizzer af Mobilgardens Liv.

(Fortsat).

Hadde Borgerfrigens Venner voyet at levere et Slag den 16de April, vilde Barikaderne være blevne tagne af Soldater i Bloufer; thi vore Folk kunde med Hensyn til Klæderne umulig adskilles fra de Arbeidere, som fra alle Sider trængte ind paa dem og søgte at gjennem-bryde deres Rækker. Jeg kjendte kun mine Folk paa hiint eiendommelige, anstændige og bestemte Væsen, som Mænd af Folket tilegne sig, saasnart de have grebet til Vaabenhaandværket, paa hine Yttringer af Kaserne-aanden, hvis vidt udbredte Herredømme yttrede sig i hiin Tid iblandt os, i Særdeleshed ved den Maade, hvorved Uddelingen af de første Patroner blev til en Fest for os.

Denne Uddeling fandt Sted den 15de Mai. Vi havde den Dag faaet Ordre til at forblive i Kasernen, og der cirkulerede da, som sædvanligviis er Tilfældet, lige til Aften de eventyrligste Rygter. Kommunisterne havde, saaledes blev der fortalt, stukket Hôtel de Ville i Brand, ved Sct. Martinsporten sloges man, og ved Magdaleneporten blev der plyndret; kort sagt, der blev hos os under Latter og Sang talt om et saadant Chaos af Rygter, at en ærlig Borger vilde være gaaet fra Sands og Samling derover. Efterat Trommen havde kaldt os til Aftensuppen, bragte en Offiseer vor

Anfører den Ordre, at han skulde sende et bevæbnet Detaschement og tredive Mand med Sække, for at tage imod Patroner. Ordet Patroner elektriserede os Alle. Pariseren har en brændende Lidenskab for Krudt, han elsker det, som den Rige elsker Guldet. Dødsler han med det under Kampen, saa glemmer han det paa det Omhyggeligste, naar den er forbi. Der var Ingen iblandt os, der ei havde gjemt saameget i et gammelt Lommelærklæde, at han dermed kunde sværte sig i Ansigtet og farve Brostenene blodige; men hvad den Enkelte saaledes havde, var rigtignok blot en Privatskat, sparet fra Februarbarikaderne, der i April ikke kunde være tilstrækkelig til et dygtigt Fyrværkerie, som Paris ventede og ønskede det. Efterretningen om, at der skulde uddeles Patroner, blev derfor modtaget med en Jubel, som i Tilfælde af en Kamp, var den sikreste Borgen for Seiren. Vi klappede i Hænderne, vi sprang og dansede, vi istemmede vore lystige Sange, og da Sækkene endelig ankom, begyndte der i Gaarden en sand Heresabbath. Offiserer, Underoffiserer, Korporaler og Menige toge hverandre i Hænderne og begyndte en Runddans, hvis Jubel jeg endnu den Dag idag ikke kan fordømme. Rigtignok havde jeg hellere opført den paa Grændsen imod Udlandet; men ogsaa i Paris, mener jeg, var den ikke paa sit urette Sted. Naar det gaaer til Kamp, maa man ikke være sorgmodig, det er en Sandhed, som Mobilgarden instinktmæssig følte,

endstjøndt den for det Første blot gjorde Pariserborgerne en ublodig Tjeneste, nemlig den Dag, da den triumpherende Sosialisme vilde paatvinge Huuseierne Uedelmodighed og Udselhed.

Hvo, som dengang ikke vilde finde sig i at nøies med nogle Gærærsalver og en Fane, der havde en Indskrivt til hans Ære, istedetfor med Huusleie, han stod Fare for at blive hængt eller brændt in efflegie og gjennempryglet in natura. I alle folkerige Dvarterer af Staden herskede der, saasnart det blev mørkt, den frygteligste Larm og de utroligste Scener; Gaden i Sect. Antoine-Forstaden var for samtlige Huuseiere et sandt Helvede, et rødsomt Tartarus, der gjennemstrefedes af forunderlige Processioner ved Fakkelfin.

(Fortsættes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 37.

Løverdagen den 13de September 1856.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra den 15de til den 30te September alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets constituerede Bogholder, Assesfor Primon, i Lavendelstræde Nr. 79, 2den Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa med et udfyldt og behørig attesteret Schema, der

indeholder de Dplysninger, som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til **ovennævnte Tid**, afhentes hos den constituerede Bogholder **imod Lovbogens Forevisning**.

Det bringes herved i Erindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17 blive undersøgte af vedkommende Klasse's Repræsentanter til Betæknings Afgivelse og til endelig Afgjorelse i en Generalforsamling, og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser, eller feilagtige og usuldstændige Dplysninger ved deres Ansøgninger, **eller Mangel paa behørig Attestation af Schemact** maatte, overensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilsidejættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 12te August 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Brimon,
const. Bogholder.

Skizzer af Mobilgardens Liv.

(Fortfat).

Uf de mange hverandre lignende Begivenheder, som til-
droge sig der, vil jeg blot omtale een udførlig. I
Spidsen for et Tog, der indtog hele Gadens Brede,
saae man en Aften Fuldblodsreplarer af en opsættig
Leir; en Mand paa henved fyrgetyve Aar, med nø-
gent Bryst og nøgne Arme, med en pnygiff Hue paa
Hovedet og et tykt Skjæg, som skjulte det Halve af
Ansigtet. Paa Skuldrene havde han en udstoppet Fi-
gur i Slobrok og Rathue. Denne Figur forestillede
en Huuseier, der af hans Brødre var fordømt til Baa-
let, fordi han havde forlangt Huusleie, som han i sin
Uretfærdighed og Uvidenhed troede at have lovlig Krav
paa. Den Autodafé, man beredte sig til, skulde være
glimrende; en halv Snees Personer, udstafferede lige-
som han, der bar Duffen, svingede deres Fakler og
sang Girondisthymnen, Februarlovsangen. En Pa-
trouille af Mobilgarden, bestaaende af en Dffiseer og
sexten Mand i Pjalter, mødte dette Optog. At møde
og at anholde, det var eet. Den udstoppede Figur blev
kastet i Skarnet, man rev Faklerne fra deres Ledsa-
gere og slukkede dem. Da Anføreren for Toget vilde gjøre
Modstand, slog man ham med Kolberne over Benene
og gif løs paa hans Kammerater med Bajonetterne,
indtil de toge Flugten. Saaledes reddede man Begre-

bet om Eiendom for den Forhaanelse, der skulde tilføies det, og ved mange andre Leiligheder opførte Mobilgarden sig paa en lignende Maade.

Idet den med sine lasede Blouser, sine hullede Kamisoler optraadte som Ordenens Forsvarere, virkede den paa Folket med magisk Kraft. Sorgløs, kraftfuld og med Hengivelse gjorde den overalt sin Pligt, og de, der have skildret den som et revolutionairt Korps, have skammelig bagvadt den. Fra sin første Optræden var den i aabenbar Krig med alle dem, som virkelig fandt deres Regning ved at omstyrte Alt.

Hver Gang vor Bataillon traf paa Vagt i Hôtel de Ville, blev der regelmæssig leveret enkelte Fægtninger i denne Krig. Hôtel de Ville var saa at sige en Bolig for et nyt Aristokrati, der bestod af de meest forskjellige Personer. Blandt dem fandtes Menneker, som tidligere havde haandteret en Alen, skrevet Alter, spillet paa Theatrene i Forstæderne, tjent i Armeen o. s. v., og nu spankulerede i Phantastikostumer. Nogle havde paahestet sig Kapitains- eller Oberst-Epauletter, Andre vare fuldkommen romantisk klædte; de Fleste havde Pistoler og Dolke i Beltet. En af disse Mandhaftige havde, naar han reed ud, en Hat med bred Skygge, høie Støvler, en Fløiels Kjole og en lang Kaarde, men Alle tilsammen dannede de det stolteste Aristokrati, man kunde tænke sig. I Kaffehusene, som de hyppigt besøgte med deres lange Skjæg og slagrende Skjers, dattede og pryglede de Opvarterne. Indbyrdes iagt-

toge de et strængt Hierarchy. Ved Bordene i Hôtel de Ville, som var blevet til et flot Værtshuus, sad Gæsterne efter den Rang, de beklædte i denne Barikadeverden. Et af Bordene mindede om det, hvortil Kongen indbød de i Tuilerierne tjenstgjørende Offiserer. Naar Herrerne havde spist, saa viste de sig gavmilde mod Folket. Tjenerne med store Kurve, fulde af Levninger af Brød og Kjød, uddeelte disse til den forfultne Mængde, som lurede bag Paladsets Gitter, og Triumfatorerne i Hôtel de Ville bleve ikke forstyrrede i deres Fester, førend Mobilgardens Stemme hævede sig imod dem. Den var forbittet over deres Uforskammethed og loe ad deres vilde Udseende. Som Parisere kunde de godt kjende det virkelige Ansigt under Theatermassen; imellem dem og disse nybagte Aristokrater kom det først til Ordstrid, siden til Haandgribeligheder, saa at der tilsidst vankede Dreftigen; og havde ei nogle befindige Personer, som ikke vilde lade det komme til Overligheder, lagt sig derimellem, saa vilde Mobilgarden ikke have ladet disse moderne Feudalherrer forblive i Besiddelse af Hôtel de Ville til den 15de Mai.

Den 15de Mai, der i Forbigaaende sagt fordrev disse „Riddere af det runde Bord“, vilde være bleven frygtelig, hvis det var kommen til Kamp i Gaderne. Nationalgarden var dengang besjælet af en Energi, som allerede var meget aftaget i Junidagene. Mobilgarden var bleven uniformeret, dens Geværer vare i Orden, dens Patrontasser fyldte, dens Tambourer vare

indøvede, og næsten alle Batailloner havde Trompeter. Om Morgenen paa den Dag vare vi konfigurerede i Kasernen, om Middagen blev der flaaet Appel, og Kl. 2 fik vi Ordre til at marschere ud. Da vi vare beordrede til de Deputeredes Palads, førte Veien os over Boulevarderne, hvor man allerede sporede Gmeute-Atmosphæren og hvor Boutifkerne bleve lukkede. Bag efter os kom som Arrieregarde en heel Legion Nationalgarde med fyrgethve Tambourer, hvis frygtelig rullende Musik udøvede et fuldkomment Trykkeri paa os; Trommernes Roulader underkuede enhver frygtssom Følelse i Hjertet og hævdede alle mandige. Over Ludvig den Femtendes Plads toge vi Veien til Broen, som førte til de Deputeredes Palads. Her gjorde vi Holdt. Palais Bourbon hævdede sig for os i den klare Luft, og Trapperne til det vare besatte af Bore, som vare fjendelige paa de røde Chakoter. Folkemassen foran vore Rækker dulgte os en uhyre Tumult, af hvilken vi saa at sige følte de elektriske Svingninger. Utallige Stemmer talende, men til os kom blot en støvende Lyd. Vi følte, at der midt i dette Chaos søgte at danne og reise sig en ny revolutionair Verden, uden at vi kjendte den Magt, som vilde fremkalde den. Bludselig trængte en Mand i sorte Klæder sig frem til vore Geledder og raabte: „Nationalforsamlingen er opløst! Det er forbi med Republiken! Leve den demokratiske og sociale Republik!“ Nogle Diebliffe derefter trak en Bande Mennesker med lange Skjæg forbi med de samme Raab,

hvortil de råbte: „Til Hôtel de Ville!“ men i Mo-
 bilgarden hævede der sig ikke en eneste Stemme, for at
 besvare de Raab, man søgte at aflokke os. Trommerne
 hvirvlede, Bajonetterne sælledes uden Indvendinger,
 saasuart Kommandoen bød det. Hovederne for det be-
 gyndte Oprør havde ikke Mod, og den Folkemasse,
 som bedækkede Bourbonpladsen, og ruskede i Gitteret
 om de Deputeredes Palads, adspredte sig for os. En
 af vore Batailloner rykkede i Stormskridt mod Depu-
 teretsalen og jog de Indtrængte ud af Lovens Tempel.
 De øvrige Batailloner posterede sig i Gaarden og i
 Omegnen af Paladset. Uveiret traf forbi, uden at
 slaae ned. Om Aftenen bivouakerede den Bataillon,
 hvortil jeg hørte, i Artillerimussets store klosterlige Gaard.
 Soldaterne adspredte sig med barnlig Glæde paa den
 store Glæde, indtil de tilsidst leirede sig paa en i Mid-
 ten anbragt, med demonterede Kanoner omgivet Græs-
 plaine, hvor de tilbragte hele Natten med Sang.
 En af de sidste Dage i Mai 1848 forlod jeg Paris
 med min Bataillon, for at marschere til Ruel. Mar-
 schen, som begyndte Kl. 4, gik for sig i den bedste
 Stemning og under stadig Sang. Da vi vare an-
 komne til Ruel, begyndte vi vort Garnisonsliv, som vi
 siden efter bestandig førte. Det vilde være umuligt at
 skildre den henrivende Fryghed og det muntre Haab,
 som beherskede os. Der var aldrig nogen Soldat syg,
 naar der skulde trædes under Gevær, hvad enten det
 var om Natten eller om Dagen; Den, der ingen Skoe

havde, kom barbenet; havde En forlagt sit Gevær, saa fandt han det pludselig. Men naar Flinteskuddene ikke kom med i Spillet, naar det blot angik den simple Exer=seren, saa herskede der en almindelig Ligegyldighed og ondt Lune. Baabenhaandteringen blev kun drevet med Iver, saalænge den havde Nyhedens Interesse; da den var bleven noget Regelmæssigt og Sædvanligt, var den os modbydelig; og man kunde bedst sammenligne Mobilgarden med hine lunefulde, fyrige Kunstnere, som paa deres geniale Maade ere lidenskabeligt begejstrede for alt Svært og Usædvanligt, men føle en lad Foragt for Livets smaae og sædvanlige Arbejder.

(Fortsættes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Stte og Trefindsthyvende Aargang.

Nr. 38.

Løverdagen den 20de September 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra den 15de til den 30te September alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets constituerede Bogholder, Assessor Primon, i Lavendelstræde Nr. 79, 2den Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa med **et udfyldt og behørig attesteret Schema**, der

indeholder de Dplysninger, som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søndag til **ovennævnte Tid**, afhentes hos den constituerede Bogholder **imod Lovbogens Forevisning**.

Det bringes herved i Erindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovenes § 17 blive undersøgte af vedkommende Klæsers Repræsentanter til Betænkning's Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling, og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser, eller feilagtige og ufuldstændige Dplysninger ved deres Ansøgninger, **eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet** maatte, overensstemmende med Lovenes § 16, bevirke Tilsidejættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 12te August 1856.

C. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Brimon,
const. Bogholder.

Skizzer af Mobilgardens Liv.

(Fortsat).

Seldigviis marscherede vi ofte til Paris og altid med fyldte Patronasser og under lystig Sang. Naar vi kom til Barrieren spillede Musikken og Fanen slagrede for Vinden. I Paris leirede vi os paa de offentlige Pladser, hvor der sædvanligviis var udbredt Halm; men undertiden fattedes den og vi maatte lade os nøie med de bare Brostene. Soldaterne toge saa deres Tornistre under Hovederne, og Offisererne hvilede deres Hoveder paa Soldaternes Been. Sønnen lod ikke vente paa sig, og naar Tambaurerne ved Solens Dpgang rørte Trommerne og skrede hen over de udstrakte Legemer, saa stod man lige saa ugjerne op, som fra det bløde Leie i en Alfave.

Disse Bivouaknætter, dette Leirliv var særdeles gunstigt for vensskabelige Forbindelser. Søndagene vare Sommerdage for os alle, for mig vare de desuden Ungdomsdage. Jeg havde hellere seet, at dette storartede Haandgemæng, denne Kanonfest, denne Krudtorgie havde fundet Sted ved Rhinens Bredder, end midt i Paris; men alligevel finder jeg mig lykkelig ved at have bivaanet disse Fægtninger, denne Krig, thi de vare en virkelig livagtig Krig.

Fredag Middag begyndte den frygtelige Geværild, hvori der blev forbrugt 3 Millioner Patroner. Indtil

Løverbag Aften var Forsvaret især overdraget til Mobilgarden. Cavaignacs saa forskjellig bedømte System trak Armeen bort fra Gaderne, hvor vi forbleve i Haandgemæng med Insurgenterne. I nogle af Stadens Qvarterer sendte Nationalgarden os Forstærkning, i mange hilsede den os og saae paa, at vi døde; i nogle var den endog fjendtlig fundet imod os. En Mand i Nationalgardens Uniform dræbte blandt Andre, efter hvad der blev forsikret, Kommandanten for vor 16de Bataillon, Tipollina, en af dem, i hvilken Mobilgardens Mand paa den originaleste og meest glimrende Maade havde legemliggjort sig. Foruden et smukt Udortes og en rank Figur besad Tipollina noget Vist i sit Væsen, der baade var originalt og ridderligt og henrev Mærkerne. Som en sødt Anfører tiltvang han sig Lydelighed hos Soldaterne mere ved Kraften af sit Blik og sine Ord, end ved at anvende de militaire Love. Han besad i høieste Grad hvad vor afrikanske Armeekalder „Fantasia“, hiint Theatraliske i bedre Betydning, som i Farens Dieblik indgriber rørende, naar det tjener til at lade ædle Handlinger og uforsærdede Karakterer straale i et klarere Lys. Hvergang han reed i Spidsen for sin Bataillon, gik tæt bag efter hans Hest to paa en vis Maade som Bager klædte Mobilgardister, de yngste i hele Troppen, og den ene af dem bar en uhyre stor Karabin, som Tipollina greb, naar man blæste til Kamp. Det var som om den driftige Anfører med Magt vilde gjøre sit Legeme

til Maalet for Faren. Da han en Dag var bleven sendt hen til en Jernbane, for at tilveiebringe Rolighed blandt Arbeidsfolkene, som vare blevne oprørske, satte han med sin Hest op imellem Skinnerne. Et Banetog kom frembrusende med den største Hurtighed. Mobilgardisterne, som tilbade denne Anfører og saae ham i Fare, raabte til ham: „Tag Dem i Agt! Tag Dem i Agt!“ Han beholdt imidlertid sin rolige Fatning, og hans Hest gjorde lykkeligt et Spring, som reddede ham fra at blive knust. Mobilgardisterne vare henrykte over hans Dumdriftighed — og nu skulde han døe i en Gadekamp. Hans Bryst blev gjennemboret af en Kugle tæt ved en Barrikade, som hans Soldater toge strax efter at han var falden, og ved hvilken ogsaa Adjutanten ved den 16de Bataillon omkom. Af den 20de Bataillon blev næsten Halvdelen af Offiicerkorpsen gjort udgygtigt til Kamp og næsten alle ved dødelige Saar. Vore Folk skjøde fortræffeligt og lagde med ægte parisisk Skarpsynethed og Behændighed overalt i Baghold der, hvorfra de kunne vedligeholde en en sikker og virksom Ild. Naar det kneb klattere de ogsaa op til Skorstenene og gik langs med Tagrenderne. Oprørerne, som havde fundet deres Mestre, bleve naaede bag ved deres Barrikader af vore Kugler og trængte af vore Bajonetter. En sextenaars Dreng lod sig af sine Kammerater fire ned i en Kjælder, hvorfra der knaldede Flinteskud.

Den Bataillon, jeg stod ved, hørte først Kamp-tordenen om Fredag Eftermiddag Kl. 5. Medens vi vare i Hôtel de Ville, tordnede Kanonerne kun faa Skridt fra os ved Quaien. Vore Folk havde netop stillet deres Geværer i Pyramider, for i Ro at nyde deres Aftensuppe. Lige fra det Dieblif vi hørte Kanon-skuddene var Alt hos os Glæde og Begeistring. Paa eengang istemmede Alle Marsfeillaisen og vedbleve at synge, indtil der aabnedes et Vindue over os, som vendte ud til Gaarden i Hôtel de Ville, og en Stemme derfra erindrede os om, at Salene i Bygningen vare forvandlede til Lazareth. Lige faa pludselig taug nu Alle.

Allarmen omkring os vedblev uafbrudt. I den skjønne og korte Sommernat fra den 23de til den 24de Juni, hørte man utallige Flinteskud; hvert Dieblif bleve vore Skildvagter trufne af Kugler, og vort Mandskab, som laae i den dybeste Søvn, maatte tit vækkes, for at skaffe de Saarede bort. Da Solen endelig gik op og blev hilset ved en almindelig Bragen af Geværer og Kanoner, befandt Hôtel de Ville sig i en farlig Stilling; det var af Oprørerne omgivet ligesom med en Ildkreds. Kanonerne tordnede paa Pladsen Baudoyer, paa den lille Bro og ved Justitspaladset; Geværilden larmede overalt.

Vore Tropper stillede sig i Slagorden paa Pladsen foran Hôtel de Ville med Lambaurnerne i Midten. Trommerne hvilede til Angreb, Trompeterne svingede;

det var en Allarm, som kunde have gjort Helvede selv forfrækket. Jeg troede, at Paris maatte gaae under i denne djævelske Larm, og naar jeg saa op til Notre Dame-Taarnet, hvor en Trop Skytter havde sat sig fast og vedligeholdt en levende Ild, saa tænkte jeg, at den sidste Time vel ogsaa havde flaaet for dette Taarn.

Jeg har endnu kun lidet at fortælle, nogle enkelte Ting at meddele. Vor Stilling ved Hôtel de Ville blev saa fartlig, at General Duvivier besluttede at gjøre Ende derpaa, hvad det end skulde koste, og befalede de Batailloner af Mobilgarden, der stode til hans Disposition, at angribe Insurgenterne i den Labyrinth af nærliggende Gader, hvor der hvert Dieblig reiste sig nye Barrikader. Min Bataillon hørte til dem, som ifølge denne Ordre satte sig i Bevægelse. Det morede vore Folk at flyde, og de glædede sig ogsaa ret levende ved at lege med deres Bajonnet, hvilket de maaskee dreve noget for vidt. De havde endnu ikke naaet den Alder, i hvilken man bliver medlidende, og vare Redskaberne for den frygtelige Tugtelse, som den guddommelige Retfærdighed vilde paalægge Folket ved Folket. I Lunidagene havde Folket for første Gang paa sig selv erfaret den Fortvivlelse, den Dødsangst, den Sjælskræk og de Legemslidelser, det hidtil havde kjendt blot som ubarmhjertig Tilskuer. Dengang hørte jeg tidnok Ord som disse: „Capitain, De skulde blot have seet, hvor dødbleg han var, hvorledes Haarene reiste sig

paa hans Hoved; han raabte til os, at vi dog ikke maatte dræbe ham, men saa gav Korporalen ham et Bajonnetstik. Han skal nok lade være at bygge flere Barrikader". Nogle af vore Fanger med blodige Ansigter og sorte Hænder vedligeholdte imidlertid deres stolte Holdning og lignede Opstandens Dæmoner.

Hvormeget Myrderi der end betegnede vor Vej, saa var Mobilgarden dog munter og lystig midt under denne Kamps Rædsler. Jeg erindrer mig endnu Sct. Martinsgaden om Løverdagen Kl. 3, og den der af Brostene opførte Barrikade.

(Sluttes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 39.

Løverdagen den 27de September 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Laan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger desangaaende modtages fra den 15de til den 30te September alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag, **og ikke til nogen anden Tid**, af Selskabets constituerede Bogholder, Assessor Primon, i Lavendelstræde Nr. 79, 2den Sal.

Enhver saadan Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Ansøgendes Lovbog, men ogsaa med et udfyldt og behørig attesteret Schema, der

indeholder de Dplysninger, som ansees fornødne til at Ansøgningen kan komme i Betragtning.

Det anførte Schema kan **forinden**, ligeledes hver Søgnedag til **ovennævnte Tid**, afhentes hos den konstituerede Bogholder **imod Lovbogens Foreviisning**.

Det bringes herved i Grindring, at ligesom ingen af Selskabets Pensionister kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige for indeværende Aar indkomne Ansøgninger, ifølge Lovens § 17 blive undersøgte af vedkommende Klasse's Repræsentanter til Betæknings Afgivelse og til endelig Afgjørelse i en Generalforsamling, og ville vedkommende Ansøgende selv kunne tilregne sig det, hvis urigtige Angivelser, eller feilagtige og ufuldstændige Dplysninger ved deres Ansøgninger, **eller Mangel paa behørig Attestation af Schemaet** maatte, overeensstemmende med Lovens § 16, bevirke Tilsidejættelse af deres Andragende.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 12te August 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Brimon,
const. Bogholder.

Bekjendtgjørelse.

Fra førstkommende 1ste October overtager Selskabets Bogholder, Hr. L. Rannestad, sine Forretninger som saadan, og vil Bogholdercontoiret fra den Tid være aabent alle Søgnedage fra Kl. 8 til 11 Formiddag i hans Bopæl i Toldbodgaden Nr. 53, 3die Sal.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 23de September 1856.

C. Clausen. N. Stæger. C. Nothe.

G. Primon,
const.

Skizzer af Mobilgardens Liv.

(Sluttet).

Husene vare lukkede, Sommersolen beffinnede blot nogle Liig, som laae hist og her, omgivne af Blod. Ved Indgangen til Gaden var der opsørt et Batteri, som tordnede imod den ved Klosteret Sct. Mery opfastede Barrikade, og det vilde være umuligt at gjengive alle de daarlige Vittigheder, alle de Drdspiel, hvormed de Mobilgardister, som bejente Skydset, ledsagede ethvert Knald af den „brutale Karl“. „Hollo“! raabte En,

„Papa Duchesne er nok vred i Stallen, man slaaer hans Pibe i Stykker“. — „Blads for de blaa Bønner!“ raabte en Anden. En Kanonkugle tog Hovedet af en Mand, som gif tværs over Gaden — jeg veed ikke om det var en Insurgent — „Han vil remplacere den hellige Dionysius!“ meente En af vore Folk, en Bittighed, der ligesaa meget saarede den gode Smag som Følelsen og blot synes at kunne undskyldes derved, at Faderen til den kort efter selv fik en Kugle i Livet.

Denne militaire Munterhed kunde naturligviis ikke skjule for mig, hvormegen Sorg der sandt Sted, og hvilken uoprettelig Ulykke der skete, og Junidagenes Jammer samler sig undertiden for mig i et Billede, som jeg ofte har tænkt paa. Da vore Tambourer midt i Gaden trommede til Angreb, og Kuglerne haglede ned omkring os fra alle Sider, bemærkede jeg ved et Huus et sortklædt Fruentimmer, som med Taarer i Dinene vred sine Hænder. Var hun bange for Faren? Havde hun mistet et Barn? Jeg veed det ikke. Da vi passerede forbi hende, mødte mit Blik hendes, og jeg raabte de taabelige Ord til hende: „Vær kun rolig, det har ingen Fare!“ Hidtil havde jeg kun seet Mænd og Blod, paa Fruentimmer og Taarer havde jeg ikke tænkt, og Dødens Skygge paa unge og dristige Ansigter havde ikke gjort det Indtryk paa mig, som dette Syn. De sidste Ord, jeg hørte, førend en Kugle traf mig og jeg blev bragt til Hospitalet, var et Refrain til en Sang, som vor Bataillon eenstemmig gjentog:

„Mystica, dar, dar, tire lire,
 Cli, clo, cla, la lirecte, la liron“.

Søndagene vare Glands punktet og Vendepunktet i Mobilgardens Historie. Ved dem blev Paris hos os sat i en af hine heftige og raske Bevægelser, som baade ere en Fortryllelse og en Fare for Hovedstaden. Alle Lirekasser besang vore Bedrifter, som vare at see paa alle Kobberne. Oldingene blottede deres Hoveder, naar de gik forbi os, Fruentimmerne vare begejstrede for Alt, hvad der bar en rød Chacot. Senere berøvede Hovedstaden os med eet Slag sin Gunst. Den kaldte os modbydelige, oprørske, frakilske, falske og utaalelige. En elskværdig Dame, som to Maaneder tidligere gjerne havde taget hele Mobilgarden med i sin Operaløge, meente nu, at det var en Lykke, „at de smaae Uhyrer ikke komme igjen“. Ligesom en gammel Mode bleve vi forviste fra Paris, og med vor unge Berømmelse sendte til Provindsen. Bort Liv hørte op at være et Stykke af det offentlige Liv.

Kamtschadalernes Slæder og Hunde.

Hundene paa Kamtschatka ere enten hvide, sorte eller graae, med tætte og lange Haar, ligesom de grønlandske. De ere stærke og ivrige til at trække, men tillige flemme

til at stjæle. Paa Grund af deres haarde Levemaade blive de sjælden mere end 10 Aar gamle. Deres Føde bestaaer i Fisk; fra Foraaret til langt ind paa Efteraaret bekymre Ingen sig om dem. De gaae da frit allevegne omkring og opholde sig en stor Deel af Dagen ved Floderne for at lure efter Fisk, som de forstaae meget behændigt at gribe. Naar de have Fisk nok, spise de, ligesom Bjørnene, kun Hovederne af dem og lade det Dvrige ligge. I Oktober samler Enhver sine Hunde og binder dem ved Stolperne til Balanganerne (Forraadshusene) og lade dem sulte dygtig for at de ikke skulle være saa fede, men derimod saameget mere skikkede til at løbe, og fra den Tid den første Sne falder, begynder deres Rød, saa at man hører dem med græsfulige Hyl Dag og Nat ligesom beklage deres Elendighed. Deres Næring bestaaer om Vinteren af to Slags. Den ene til at opmuntre og styrke dem, kaldes *Risla=Riba* og bestaaer af lugtende Fiske, som man opbevarer i store Gruber og der lader fordærves, fordi Intet i *Kamtschatka* bliver ildelugtende; thi omendogsaa *Italma=Rosaffer* og deres Fruentimmer med stor Appetit fortære saadanne Fiske, der lugte saa ilde, at en Europæer vilde falde i Afmagt og frygte for Pesten, saa sig de kun: „det er godt suurt“. Disse sure Fiske koges ved gloende Stene i et Trætrug, kaldet *Opoma* og tjene til Spise for Mennesker og Hunde. Med denne Ret blive de kun vederqvægede hjemme, naar de udhvile sig eller om Aftenen paa Reiser, for at de

kunne sove paa det Matten over; thi naar man fodrer dem dermed om Morgenens, blive de saa forkjælede af denne Dilikatesse, at de snart blive trætte paa Beien og kun kunne gaae Skridt for Skridt. Det andet Foder er tørt og bestaaer af Fisk, der ere tørrede i Luften, og dermed fodres de om Morgenens. Da nu det meste af dette Næringsmiddel bestaaer af Been og Tænder og Hundene falde over det med den største Begjærlighed, saa fuldføre de i Almindelighed deres Maaltid med en blødende Mund. Iøvrigt opsøge de selv Føde og stjæle hvor de kunne komme til; ligesom Menneffer gaae de op ad Stigerne i Forraadshusene og plyndre Alt; ikke destomindre spiser ingen kamtschatdalsk Hund Brød, om den er nok saa sulten. Paa Grund af den heftige og anstrængende Trækken bliver Blodet saavel i de indvendige som ydre Dele præsset med saadan Magt, at endogsaa Haarene imellem Tærne blive rødagtige som Blod; dette ansees som Tegn paa en god Hund. De kamtschadalske Slædehunde ere iøvrigt meget folkesty, uvenlige, angribe ikke noget Menneffe og bekymre sig ikke det mindste om deres Herres Giendom. De ere meget frygtsomme og melankolske og see sig bestandig mistænkelige om. De have ikke den mindste Kjærlighed og Trostaa for deres Herre, men søge bestandig at bringe ham i Fortræd. Ved et Bedrag maa man spænde dem for Slæden; komme de til et vanskeligt Sted, til et steilt, skovrigt Bjerg eller en Flod, saa trække de til af alle Kræfter; er Herren nødt til at

slippe Slæden ud af Hænderne for ikke at tilføie sig Skade, saa maa han ikke indbilde sig at faae den igjen, før de komme til et beboet Sted; det skulde da være, at Slæden var falden om og bleven siddende fast mellem Træerne, men da ville de ingen Umag spare for at bryde Alt istykker og løbe deres Bei.

Hundenes Styrke er overordenlig; sædvanlig spænder man kun fire Hunde for en Slæde og disse trække 3 Mennesker og en betydelig Bagage raff afsted. For fire Hunde er fem til sex Pud det sædvanlige Læs. Naar Slæden er let læsset, kan et Menneske tilbagelægge paa en slem Bei og i dyb Snee 30 til 40 Berster om Dagen, paa en god Bei 80 til 140. Hundene have desuden det Fortrin for Hesten, at de løbe let hen over Sneen og ikke bryde igjennem paa Isen. Iøvrigt finder man Hundeliebhaveere blandt Kamtschadalerne, ligesom Hesteliebhaveere andre Steder. En saadan kan let anvende 60 til 80 Rubler paa en kamtschadalff Slæde med Hunde og Tilbehør.

(Sluttes).

J. Em. Larsen.

Borger-Vennen.

Oppte og Trefindsthyvende Aargang.

Nr. 40.

Løverdagen den 4de October 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Fra førstkommende 1ste October overtager Selskabets Bogholder, Hr. L. Mannestad, sine Forretninger som saadan, og vil Bogholdercontouret fra den Tid være aabent alle Søgnedage fra Kl. 8 til 11 Formiddag i hans Bopæl i Toldbodgaden Nr. 53, 3die Sal.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 23de September 1856.

G. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

G. Brimon,
const.

Ramtschadalernes Slæder og Hunde.

Uagtet Rejsen med Hunde er meget besværlig og farlig, og man næsten bliver mere udmattet derved, end om man gik tilfods, og skjøndt man ved at kjøre med og styre dem, bliver ligesaa træt som Hundene selv, har man dog den Fordeel derved, at man kommer frem over de meest uvejsomme Steder, hvor det ikke var muligt at komme afsted enten tilhest eller tilfods. Foruden at Hundene benyttes til at trække, ere de tillige gode Veisvisere, og vide ofte i den største Storm, hvor man ikke kan lukke et Øie op, at finde den rigtige Retning til de beboede Steder; ere Stormene saa hæftige at man maa blive liggende, hvilket ofte hendes, saa varme de deres Herre, ligge hele Timer rolige og stille ved Siden af ham og man behøver, medens man ligger under Sneen, ikke at bekymre sig om Andet, end ikke at blive altfor dybt begravet i den og saaledes qvæles. Før Stormene komme, har man altid ved Hundene den sikreste Efterretning om det sig nærmende Uveir; thi naar Hundene under et Ophold fradse Huller i Sneen og lægge sig deri, saa bør man kun opsoge sig et Sted, hvor man kan skjule sig for Stormen, dersom man endnu har langt til en Bolig. Desuden gavne Hundene ogsaa ved deres Skind, da disse afgive den smukkeste og varigste Klædning.

Jo længere Hundenes Haar ere, desto høiere agtes de i Værdi. De Hunde, der have høie Fødder, lange Øren, spidse Næser, bredt Kryds, bredt Fodblad og stort Baghoved, som spise dygtig og ere muntre, blive fra Ungdommen af udvalgte, opdragne og paa følgende Maade afrettede til at være Slædehunde.

Saasnart de kunne see, blive de tilligemed Moderen lagte i en dyb Grube, hvor de hverken kunne see Mennesker eller Dyr og faae deres Næring dernede. Naar de ere vænte fra at patte, lægges Valpene atter i en anden Grube indtil de ere vorne. Efter et halvt Aars Forløb spænder man dem tilligemed andre dresserede Hunde for en Slæde og kjører et kort Stykke Wei med dem. Da de nu ere hundez og menneskesty, saa løbe de af alle Kræfter; saasnart de atter komme hjem, maae de paany i Gruben, indtil de ere blevne vænte til at trække og have foretagne en lang Reise. Derpaa blive de bundne under Forraadshusene ved Siden af andre og ernæres som udlærte, der om Sommeren have deres Frihed. Af denne Opdragelse kan man ulede alle deres Sædvaner. Den største Ubehagelighed ved at kjøre med Hunde er, at de, saasnart de blive spændte for, have Hovedet imod Himlen og begynde at hyle og klage saa forfækkeligt, som om de vilde anraabe Himlen om at komme dem tilhjælp imod deres haarde Skjæbne; men saasnart de komme i Løb tie de alle stille paa engang. Naar de komme til det bestemte Sted lægge de sig udmattede ned, lige-

fom om de vare døde. Ere de saa nær ved en Bolig, at de kunde lugte den; saa ile de saaledes afsted, at man maa passe godt paa, ikke at falde af Slæden og brække Arme og Been, da de beboede Steder sædvanlig ere opbyggede bagved Bustadser og Flader.

De Hunde, som Italmerne afrette til Jagt, fodre de oftere med Krager, hvoraf der gives en stor Overflodighed; de faae saaledes Smag derpaa og løbe senere efter alt Fuglevidt. I Juli Maaned benyttes disse Hunde til at drive Wender, Gjæs og Swaner, hvoraf der gives en stor Mængde, sammen paa de store Indsøer, hvor Fuglene saa blive et let Bytte.

Saavidt gaae et Diensvidne, Stellers, Beretninger, hvormed ogsaa andre Reisendes Fortællinger stemme overeens. Vi tilføie kun endnu den Bemærkning, at Hunden efterhaanden antager sin Herres Karakter og bliver saaledes et Billede af det Kulturtrin, hvorpaa hiin staaer.

De Slæder, hvorpaa man kjører i Kamtschatka, ere af Træ, meget tynde, let byggede og ligne vore Børneslæder; hele Slæden veier ikke over 16 Pund. Med denne kjører man hen over de høieste Bjerger og de steilste Klipper, idet man i Almindelighed sidder paa den ene Side af Slæden, for strax at kunne springe af, naar man kommer til et farligt Sted. Paa den jævne, lige Vej sætter man sig ofte paa den ligesom paa en Hest. Istedetsfor en Vidst bruger den Reisende en Stof, der kaldes Ostall; foroven er denne frummet,

omtrent som en Hyrdestav og fortil er den forsynet med en Knap af Jern eller Messing, hvorved der hænger mange Bjælder eller Ringe af Jern. Naar man klapper med disse løbe Hundene af alle Kræfter og man behøver ikke at slaae dem. Behøves der en Revselse, saa skeer dette med tynde Dviste, for hvilke de frygte meer end for den tykkeste Stof. Saasnart man har sat sig paa Slæden, løbe Hundene afsted. Vil den Rejsende tilvenstre, slaaer han med Stokken paa højre Side mod Jorden eller mod Slæden, og vil han tilhøjre, slaaer han paa den venstre Side. Vil man holde stille, stikker man Stokken ned i Sneen imellem Forsiden af Kjellerne og standser derved den hurtige Bevægelse. Men ved denne Maade at kjøre paa, bliver man ligesaa træt, som om man gik tilfods, fordi man bestandig maa holde Hundene tilbage, maa springe af Slæden hvor Veien er flet og maa løbe ved Siden af og holde paa Slæden; opad Bjerget maa man bestandig gaae. Man maa tage sig meget iagt for ikke at give Slip paa Hundene; hænder det sig at man fastes om og falder, maa man ingenlunde lade Slæden slippe ud af Hænderne om man endog saa bliver flæbt et godt Stykke afsted i Sneen; thi ikke at holde sig fast og at give Slip paa Hundene og derpaa selv at løbe nogle Werster tilfods bagefter, ansees for en stor Skam. Hundene indvikle sig desuden ofte i deres Seletøi, og da maa den Kjørende trække sine Handsker af i den haarde, bidende Kulde og med de blotte Hænder bringe

det i Orden igjen. For at spille den, der kommer fjørende bagefter, en slem Streg, behøver man kun at kaste en eller anden spifelig Ting paa Beien. Hundene falde da ganske sikkert over det, forvilde sig og bide hverandre, og den Kjørende maa altsaa ned, for at bringe dem fra hverandre og i Orden, og bliver imidlertid langt bagefter Selskabet. Kommer man til sin Station, er man dog endnu ikke fri for sine Hunde; saasnart man har spændt dem fra, maa man binde dem med tynde Kjeder til en Pæl. Strax maa man ikke fodre dem, men man maa vente nogle Timer dermed. Naar man uddeler Føden, maae Herren staae ved Siden af med sin Stok, for at enhver Hund kan erholde sin Deel og ingen af de andre snappe dens Portion bort; man maa tillige drive Kragerne bort, da disse ingenlunde ere undseelige i Kamtschatka; i stor Mængde samle de sig ved en saadan Leilighed og snappe i et Dieblig Hundens Føde bort, dersom den ikke passer paa.

J. Em. Larsen.

Blasius (Blaise) Pascal *).

Blasius Pascal blev født i Clermont i Auvergne den 19de Juni 1623. Hans Fader, Stephan Pascal, var Overpræsident ved denne Byes Overret, hans Moder hed Antonette Begon. En ældre Broder var død i en spæd Alder; derimod havde han to Søstre, Gilberte og Jacqueline. Under Kong Ludvig den 11te var Familien bleven optagen i Adelsstanden og havde derfor siden den Tid beklædt de høieste Embeder i Auvergne med ligesaa stor Dygtighed som Redelighed og Trofskab. Med disse fra Fædrene nedarvede Dyder forbandt Stephan Pascal en stor juridisk Dygtighed og en udbredt Kundskab i mange andre Videnskaber. Den Tids jævne og tarvelige Levemaade og Anerkjendelse af det huuslige Livs Lyksalighed og Velsignelse havde ogsaa givet hans Hjem et Præg af Fred og Lykke. Saasnart han derfor var færdig med sine Forretninger som Embedsmand, tyede han med Glæde til sit Hjem for at vederqvæges og forfriskes, idet han besørgede de huuslige Anliggender i Forening med sin elskelige og fromme Hustru. Aar 1626 havde han den store Sorg at miste denne sin elskede Hustru og besluttede derfor for Fremtiden udelukkende at opoffre sig for sine Børns

*) Efter den af Bødsfut foran „les Provinciales“ meddeelte fuldstændige Fremstilling af Pascals Liv og Virksomhed.

Opdragelse; denne Beslutning nødte ham endog snart til at opgive sit Embede, da han ikke kunde forene Baretagelsen af samme med sine Forpligtelser som Fader og Opdrager. Han afstod derfor 1631 sit Embede og reiste til Paris for at tage Bolig der. Fra nu af var hans Børns Opdragelse hans vigtigste Beskjæftigelse, og navnlig henvendte han sin Opmærksomhed paa sin eneste Søn, der allerede næsten fra Buggen af havde varslet om det, han engang vilde blive. Han underviste ham i Sprog og i Begyndelsesgrundene af Videnskaberne, og Drengen, der var overordentlig videbegjærlig, kunde ikke lære nok. Da der netop dengang, uagtet Trediveaarstrigens Rædsler ødelagde Tydskland og lagde Beslag paa mange andre Landes Kræfter, var begyndt et Opsving i flere Videnskaber, navnlig i de ved Protestantismen frigjorte Naturvidenskaber, følte mange dygtige Videnskabsmænd sig hendragne til disse, og saaledes var det ogsaa Tilfældet i Paris. Til disse sluttede Stephan Pascal sig, deeltog med Iver i deres Arbejder, holdt jævnlig Møder *) med dem og stod i Brevverling med andre lærde Mænd baade i Frankrig og i Udlandet.

*) Disse Møder ere Grundlaget for det berømte Videnskabernes Selskab i Paris, der først 1666 fik kongelig Stadfæstelse.

(Fortsættes).

Severin Sørensen.

Borger-Vennen.

Oppte og Trefindsthyvende Aargang.

Nr. 41.

Løverdagen den 11te October 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Fra førstkommende 1ste October overtager Selskabets Bogholder, Hr. L. Mønnestad, sine Forretninger som saadan, og vil Bogholdercontoiret fra den Tid være aabent alle Søndage fra Kl. 8 til 11 Formiddag i hans Bopæl i Toldbodgaden Nr. 53, 3die Sal.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 23de September 1856.

G. Clausen. A. Støger. C. Nothe.

G. Brimon,
const.

Blasius (Blaise) Pascal.

(Fortsat).

Flere Gange havde den lille Blasius faaet Lov til at være tilstede i disse Møder, naar de bleve holdte hos hans Fader, og viste da den største Dymærksomhed; han vilde vide Bessed om Alt. Man fortæller endog, at han i sit 11te Aar skrev en lille Afhandling om Tonerne, i hvilken han søgte at forklare, hvorfor den Tone, som en Tallerken frembringer, naar man slaaer paa den med en Kniv, strax hører op, idet man lægger Haanden paa den. Da hans Fader blev bange for, at hans altfor brændende Lyst til at skaffe sig Dplysning i disse Videnskaber skulde skade hans Sprogstudier, hvilke man dengang betragtede som den væsentligste Deel af Dannelsen, besluttede han efter sine Venners Raad for Fremtiden at undgaae at tale til Sønnen om mathematiske eller physiske Emner. Drengen var fortvivlet derover; men man beroligede ham med det Løfte, at han nok skulde faae mere at vide, naar han først havde lært Latin og Græsk. For Dieblikket maatte han nøies med at faae at vide, at Geometrien handler om Legemernes Udstrækning, at den lærer at tegne Figurer med den største Nøiagtighed og sammenligne disse indbyrdes o. s. v. Disse tarvelige og unøiagtige Dplysninger vare tilstræffelge til at nære Drengens brændende Videbegjærighed og udvikle det ham af det gav-

milde Forsyn skjænkede Talent for Mathematik. Fra det Dieblif af havde han ingen Ro mere; til enhver Priis vilde han trænge ind i den Videnskab, som man vilde skjule for ham, og som skulde ligge over hans Evner. Det gif her, som det jo gaaer overalt i Verden: Forbudet skærpede Lysten og æggede til Overtrædelse. I sine Fritimer luffede han sig nu inde i et affides liggende Værelse, hvor han med et Stykke Kul malede alskens Figurer paa Gulvet; uden at kjende Navnene paa de forskjellige Figurer undersøgte han Liniernes Stilling til hinanden, fandt paa at udmaale en Trekant — da pludselig hans Fader træder ind og griber ham paa fersk Gjærning. Faderstoltheden har vist ved denne Leilighed overgaaet Faderstrengheden; idetmindste fortælles der ikke, at Sønnen fik Straf for Ulydighed, men at Faderen, forbausset og greben af Beundring over sin Søns Skarpsindighed, strax løb hen til en af sine Venner for at meddele ham sin mærkelige Opdagelse. Fra den Tid af søgte man ikke mere at modarbeide Drengens ivinesaldende Tilbøielighed, men gav ham endog de allervanskeligste, mathematiske Skrifter ihænde, hvilke han læste uden nogen Anviisning. Han fik ogsaa Lov til at være tilstede i de Eldres lærde Møder og tage Deel i deres Forhandlinger. — Hans Fader var saare lykkelig; han saae sin Søns herlige Gaver hver Dag udfolde sig rigere og rigere; han saae sine Døttre blive afholdte overalt for deres naturlige Ynde og sjældne Aandsmodenhed. Da indtraf der pludselig en

Begivenhed, som ikke kunde forudanes eller forebygges, men som syntes med eet Slag at ville tilintetgjøre denne Families Lykke. Regjeringen, som ved Overdaadighed og Krige var kommen i stor Pengesforlegenhed, vidste ingen anden Udvei end at lægge Beslag paa en Deel af Renterne af de offentlige Midler. Et saadant Skridt vakte naturligviis megen Misfornøielse, fremkaldte endogsaa flere Foreninger, hvilke Regjeringen betragtede og behandlede som oprørske. Stephan Pascal blev beskylt for at være Leder i en saadan Forsamling — et Rygte, som, skjøndt aldeles usandsfærdigt, fik et Skin af Sandsynlighed, da han havde anbragt næsten hele sin Formue paa denne Maade. Uden nærmere Undersøgelse af Sagens Sammenhæng udstedte den despotiske Minister, der ligesaa lidt taalte Critik over sine Handlinger, som Modsigelse mod sin Billie, en Ordre til at arrestere Stephan Pascal; men da denne forud var bleven underrettet derom af en god Ven, holdt han sig en Tidlang skjult, indtil han fandt Leilighed til at flygte til Auvergne. De ulykkelige Børn, som endnu ikke vare i den Alder, da de kunde undvære en Faders Raad og Veiledning og navnlig en saadan Faders, der hidtil havde været dem Gæt og Alt, vidste i deres Hjælpeløshed, hverken hvad de skulde gjøre for deres elskede Fader eller for sig selv. Men Redskabet til at bringe Hjælpen var udseet, og dette var ingen Anden end den, der havde været Uretfærdighedens Ophav, Frankrigs mægtigste Mand, Kongens og Folkets Behersker, Car-

dinal Richelieu. Han havde faaet det Indfald, at lade en Comedie opføre for sig af unge og smukke Piger. Hertuginde af Aiguillon, hvem Arrangementet af Festen var overdraget, henvendte sig til Jacqueline Pascal for at formaae hende til at overtage en Rolle i Stykket; men med Selyfølelse svarede hendes ældre Søster: „Cardinalen har ikke skaffet os saamegen Fornøielse, at vi skulde tænke paa at forskaffe ham nogen“. Imidlertid gjorde Hertuginde hende opmærksom paa, at det maaskee kunde blive en Anledning til Faderens Tilbagekaldelse; Familiens Venner, som bleve raadspurgte, raadede til, og Jacqueline modtog den for hende bestemte Rolle. Stykket blev opført den 3die April 1639. Jacqueline udførte sin Rolle med en saadan Ynde og Siinhed, at alle Tilskuerne vare henrykte derved, men fremfor Alle Richelieu. Hun lod ikke det gunstige Dieblif ubenyttet. Da Forestillingen var forbi, traadte hun hen til Cardinalen og udbad sig i et lille Brev den Naade af ham, at han vilde skjænke dem deres uskyldige Fader igjen. Cardinalen tog hende i sine Arme, kysede hende og sagde: „Ja, mit Barn! jeg tilstaaer Dig, hvad Du beder om; skriv til Din Fader, at han ganske rolig kan komme tilbage“. — Ogsaa Blasius blev forestillet for Cardinalen som et lille Vidunder, der kun var femten Aar gammel og allerede en stor Mathematiker. Ja Jacqueline, der var bleven modig ved det heldige Udfald af sin første Bøn, udbad sig endog af Cardinalen, at hendes Fader

felv maatte overbringe ham sin Tak, hvortil han svarede: „Ja, jeg vil see ham, og han kan tage sin Familie med sig“.

Der blev velskikkelig sendt Bud til Stephan Pascal om at komme hjem snarest muligt, og neppe var han kommen til Paris, førend han med sine tre Børn ilede til Ruel til Cardinalen, som tog imod ham paa den meest smigrende Maade: „Jeg kjender alle Deres Fortjenester“, sagde Richelieu til ham; „jeg overgiver Dem til Deres Børn og anbefaler Dem samme; jeg vil gjøre noget Stort af dem“. — To Aar efter blev Stephan Pascal udnævnt til Overbestyrer ved Intendanturen i Rouen, og dette vigtige Embede, hvis Betydning og Vanskelighed bleve forøgede ved de dengang saa hyppige Uroligheder i Normandiet, beklædte han i de følgende syv Aar til almindelig Tilfredshed. Sin Familie havde han ført med sig til Rouen, hvor den ældste Datter, Gilberte, gjorde Bekjendtskab med en dygtig, ung Mand ved Navn Berier, som hun ægtede samme Aar. Blasius opnaaede ved Faderens Ansættelse, at han fik Tid, Raad og Leilighed til at hengive sig til sine Studier, hvorfor han da ogsaa uden noget Hensyn til sin Sundhed eller sit udvortes Velvære fulgte sit Genies Tilskyndelser med den største Ufortrødenhed. Men medens hans aandelige Udvikling gik frem med R kæmpeskridt og førte ham ind i bestandig vanskeligere og mere anstrengende Undersøgelser, nedbrødes hans Sundhed, ja Spiren lagdes allerede til

hans Død. At skildre de for Videnskaben betydningsfulde Resultater af hans geniale og grundige Undersøgelser vilde her ingenlunde være paa sin rette Plads og heller ikke staae i min Magt. Derfor vil jeg strax gaae over til det sidste, mærkelige Afsnit af denne ualmindelige Persons Liv. — Endnu imedens han opholdt sig i Rouen, var han bleven flaaet med Lamhed, som næsten aldeles berøvede ham Brugen af hans Been. Da han nu 1649 var flyttet til Paris med sin Fader og sin Søster Jacqueline, søgte disse paa forskjellige Maader at adsprede ham; de overtalte ham endog til at foretage nogle Reiser i Provindserne, for i nogen Tid ganske at hindre ham i at arbeide. Desværre mistede han allerede to Aar efter sin Fader, og Søsteren Jacqueline, som allerede i lang Tid havde været opfyldt af Duffet om at gaae i Kloster, fulgte det følgende Aar sit Hjertes Trang og blev optagen som Nonne i det berømte Kloster Port-Royal. Den ældste Søster, hvis Mand var ansat som Embedsmand i Clermont, kunde fra sit fjerne Opholdssted ikke udøve nogen stor Indflydelse paa sin Broder. Saaledes var da Blasius overladt til sig selv uden at have Nogen, til hvem han kunde meddele sig, og som af Godhed for ham vilde søge at holde igjen paa ham. Intet Under derfor, at han paa den meest hensynsløse Maade hengav sig til sine Studeringer. Disse vilde vistnok snart have lagt ham i Graven, hvis ikke hans Legemes Affældighed havde tvunget ham til at gjøre de

Indskrænkninger, hvortil Lægernes Raad ikke havde funnet bevæge ham. For nogen Tid maatte han give fuldstændigt Afkald paa alle Studeringer; derimod maatte han kjøre eller paa anden Maade skaffe sig Bevægelse i fri Luft. Han begyndte ogsaa at besøge Folk, og omendstjændt han var noget tungsindig, blev han overalt meget afholdt, fordi han uagtet eller maaskee rettere paa Grund af sin store aandelige Overlegenhed altid forstod at lempe sig efter deres Evner, som han talte med. Han begyndte at faae Smag for det selskabelige Livs Glæder og tænkte endogsaa paa at indtræde i Højestanden, i det Haab, at en kjærlig Høgtæfælle i hvi Grad vilde formilde hans legemlige Lidelser, der forøgedes ved det eenlige Livs Kjedsommelighed. En mærkelig Begivenhed tilintetgjorde denne Plan og fik en afgjørende Indflydelse paa hans følgende Liv og Virksomhed.

(Fortætttes).

Severin Sørensen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 42.

Lørdagen den 18de October 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Blasius (Blaise) Pascal.

(Fortsat).

En Dag i October 1654 var han kjørt en Tour ud i en Wienervogn med fire Heste, saaledes som han pleiede. Pludselig bleve de to Forløbere styrt paa et Sted, hvor der intet Rækværk var mod Seinen, toge Farten og styrtede sig i Floden. Til al Lykke sprængte det første Ryk af deres Vægt Skaglerne, som forbandt dem med Stanghestene, og Vognen blev staaende paa den yderste Kant af Skrænten. Enhver kan let sætte sig ind i den Stilling, i hvilken Pascal befandt sig, og den Virkning, en saadan livsfarlig Begivenhed maatte

udøve paa et saa skrøbeligt og affældigt Legeme som hans. Han faldt i en saa voldsom Besvimelse, at det varede længe, inden man atter fik ham bragt til sig selv. Hans Hjerne var bleven saaledes rystet, at han ofte i søvnløse Dieblikke troede at see ved Siden af sin Seng en skræffelig Afgrund, der truede med at opsluge ham. Hermed har man ogsaa sat i Forbindelse en Art Vision eller Ekstase, som han havde fort Tid efter, og hvorom han bevarede Mindet i et Papir, som han hele sin øvrige Levetid bar paa sig, nemlig indsyet mellem Dertøiet og Foderet i sin Kjole. — Fra den tidligste Barndom af havde hans Fader søgt at give ham en christelig Opdragelse; men den Sæd, der var nedlagt i Barnehjertet, havde i den lange Tid, da Pascal var aldeles optagen af videnskabelige Syssler, ligget som kraftløs og gold. Den ovenfor omtalte Begebenhed blev en Guds Kaldelse, for hvilken Pascal aabnede sit Hjerte, og for ret at kunne hæge og frede om den guddommelige Sæd besluttede han at trække sig ud af Livet i Verden. Fra den Tid af forandrede han sin hele Levemaade: han holdt kun Omgang med nogle saa ligesindede Venner, indførte en stor Regelmæssighed i sin Leveviis og hengav sig med sin kraftige Aands hele Varme til Studiet af den hellige Skrift for at udforske Guds Foranstalninger til Menneskeslægten's Frelse og Menneskelivets Betydning og Vilkaar. Hans legemlige Velvære befordredes ved dette regelmæssige Liv, saa at han endog i flere lange Tidsrum kunde glæde

sig over en usforstyrret Sundhedstilstand; og hans Hjerter, som var bleven opstræmmet ved Dødens Nærhed, søgte og fandt Freden, hvor den ene er at finde, i Christo Jesu, vor Herre og Frelser. For ret at kunne vise Betydningen af Pascals øvrige Virksomhed og Frugterne af hans Opvækkelse, maa jeg her gjøre en lille Omvei, idet jeg derved haaber at minde Læserne om, at vi befinde os i et katholsk Land, og at antyde, hvilken Indflydelse dette maatte have paa Pascals Anskuelse og Optræden. Klostret Port-Royal, som havde været i den meest forfaldne og fordærvede Tilstand, havde nylig begyndt at blomstre og hævde sin tidligere Anseelse for Strenghed i Sæder og levende Fromhed og Gudsfrøgt. Grunden til denne heldige Forvandling var Klosters udmærkede Abbedisse, Moder Angelica Arnaud. Ikke blot indenfor Klosters Mure sporedes Virkningerne af den Fromhedens og Sædelighedens Aand, hvoraf hun var besjælet; men hun samlede ogsaa udenom en Kreds af Mænd, udmærkede ved Lærdom og Dygtighed, som foretrak det eensomme eller idetmindste affondrede Livs stille Virksomhed og Andagtsøvelser for Verdenslivets adspredende Glæder. I blandt Medlemmerne af denne lærde Coloni skal jeg her blot nævne Abbedissens to Brødre og Sæci, der har gjort sig meget fortjent af Biblens Oversættelse. Forresten søgte disse Mænd ikke blot at faae Ro til deres Studeringer, men ogsaa at gjøre dem frugtbringende for Andre og underviste derfor den opvoksende Slægt, og fra deres Skole ere flere

af Frankrigs navnkundigste Mænd, saasom Digteren Racine, udgaaede. Til disse lærde og fromme Mænd tyede Pascal nu hen, søgte deres underholdende og oplivende Selskab, dog uden at lade sig optage i deres Kreds ved at tage Bolig hos dem, og ligesom han glædede sig ved at lære deres Lærdom, aandelige Liv og Frimodighed at kjende, saaledes modtog de med Glæde en Mand, der uden at være theologisk dannet besad Begavethed nok til med Klarhed og Dybsindighed at indlade sig paa enhver Samtale, som de kunde føle Lyst til at bringe paa Bane. I kort Tid vandt Pascal Gneboernes Hviagtelse og Beundring. Navnlig kunde Saci, der havde læst meget i Kirkefædrenes Skrifter og betragtede den hellige Augustinus med den største Ærefrygt som den, hos hvem han kunde finde Trøst i enhver Modgang og Løsning af enhver Tvivl, ikke Andet end forundre sig over, at Pascal ofte i Samtalens Løb fremsførte Uttringer, hvis Indhold ikke blot mindede om Augustinus, men hvis Udtryk endog syntes laante af ham; og dog havde Pascal aldrig læst Augustinus, men talte ifkun, som han tænkte.

Ligesom Pascal ved sin augustinske Dybsindighed vandt Sacis Beundring, erhvervede han Brødrene Arnauds Agtelse ved sin klare, skarpsindige Beviisførelse, og Ingen af Gneboerne vare blinde for, hvilken udmærket Støtte og Forsvarer af deres Anskuelser de havde fundet i Pascal. Snart fik de Leilighed til at stadfæste deres Forventning ved det, de oplevede.

Det med Rette nu saa berhyggede Jesu Selskab, Jesuiterne, glædede sig endnu paa den Tid ved almindelig Anerkjendelse og en overordentlig Indflydelse i de katholske Stater. Naar et Selskab af begavede og daadkræftige Mænd er udrustet med Fuldmagt til at overtage Sjælesorgen i ethvert Samfund og altsaa ved det hemmelige Skriftemaal kan blive Herre over Samvittighederne og ved den vilkaarlig bestemte Bod kan bevare og sikke sig dette Herredømme; og et saadan udstyret Selskab med Tilsidejættelse af alle private, personlige Ønsker og Tanker kun attraaer at vinde Magt over Sjælene, idet det tillige hylder den Grundsætning, at Hensigten helliger Midlet, og derfor ikke gyser tilbage selv for den største Nederdrægtighed eller Grusomhed, saafremt den kun kan tjene dets Diemed: saa maa det nødvendigviis tilrane sig den meest udstrakte og meest fordærvelige Magt, hvorsomhelst og saalænge som det taales. Dette var netop Tilfældet med Jesuiterne. Det Kjendskab til Sjælene, som de i Skriftestolen vare komne i Besiddelse af, misbrugte de paa den samvittighedsløseste Maade. De kjælede og smigrede for de Letsindiges syndige Lyster og Tilbøieligheder og undertrykte deres Samvittigheds Stemme; de skræmmede de Forsagte og toge dem fangne under deres udvortes Bedøvelser; de beroligede de Ansægtede med Evangeliets Trøst — fortsagt de gjorde sig til Opgave paa enhver tænkelig Maade at faae Sjælene i deres Bold, og dette lykkedes dem saa vel, at deres Indflydelse strakte

sig fra Fyrsters og Kongers Sale ligetil de tarveligste Hytter. For at sikke sig Indflydelsen paa de kommende Slægter paatog de sig ogsaa Ungdommens Opdragelse og søgte allerede hos den at nedbryde den sædelige Følelse og tilintetgjøre den personlige Selvstændighed. Men uagtet dette skjændige Samfund var ordnet med en Menneskefundskab og Verdenskløgt, der skulde synes at maatte sikke dets Bestaaen og Anseelse, idet nemlig alle dets Planer og Foretagender bleve bevarede i den dybeste Hemmelighed, maatte dog dets Nederdrægtighed frem for Lyset og berede dets Fald: Mephistopheles blev overmodig ved sit Held; han kunde ikke bare sig, men stak af og til sit djævelske Ansigt frem uden Masken, og Forfærdelse og Rædsel greb da Enhver, som endnu havde Dine at see med. Dstere havde Jesuiternes moralske Skrifter røbet en sædelig Slaphed, en Seen gjennem Fingre med Synden, der havde vaft den alvorlige Lærsers Betænknelighed og rokket den Tvivlende i hans Tiltro til Samfundets Reenhed. Men da Frækheden tog Forstanden fangen og viste sig usforbeholdent til Forsvar for Synden i forskjellige Retninger, bleve selv de Trygge grebne af Uengstelighed, og Enhver, som endnu vidste, hvad Synd og Skyld var, maatte betragte det som en Samvittighedsfag at bekjempe denne skamløse Frækhed. Og der fandtes dog Gud være lovet! nogle Mennesker, hvis Syndsbevidsthed var for stærk til at beroliges ved falske Trøstegrunde og Undskyldninger, hvis Følelse af Forskjellen

imellem Godt og Ondt ikke lod sig udviske ved Jesuiternes casuistiske Forsøg paa at gjøre Sort til Hvidt „under visse Betingelser“, og hvis Hjerter ikke kunde finde Fyldestgjørelse i Bødsbøgernes vilkaarlige Forskrifter. Til disse hørte Gneboerne i Port-Royal, der derfor vare Jesuiternes afgjorte Modstandere og Gjenstand for deres brændende Had. En uskyldig Bog blev Anledning til, at den længe ulmende Ild slog ud i lys Lue. — En Biskop i Holland ved Navn Cornelius Jansen (bekjendt under Navnet Jansenius) havde med megen Iver studeret den hellige Kirkesfader Augustinus's Skrifter og samlet Stoffet til en Bog, der skulde fremstille denne Troeshelts Lærebegreb; men inden han fik sit Forsæt bragt til Udførelse, døde han pludselig af Pesten 1638. Hans Bog blev imidlertid udgivet to Aar efter hans Død under Titelen Augustinus. Den var et meget lærd Værk, kun skikket til at læses af Theologer, saameget mere som den var skreven paa Latin; den vilde aldrig have gjort Opsigt, endmindre fremkaldt langvarige Kampe og Forfølgelser, hvis den ikke var bleven benyttet som et Stridens Væb. Gneboerne i Port-Royal roste Bogen; dette var nok for Jesuiterne til at forfølge den og anvende al deres Indstyndelse hos Paven og ved Hoffet for at faae den og dens Forvarere tilintetgjorte. Richelieu lod Abbeden af Saint-Cyran, Jansens Ven, indeslutte paa Slottet Vincennes; Mazarin pinte og plagede Gneboerne paa alle Maader; Baverne fordømte fem af Jansens Læresæt-

ninger uden at kjende Bogen og uden at vide, om han havde sagt dem saaledes, som de forelaae. Blandt Gneboerne var Arnaud den Jyrgste til at begynde Kampen for sin Overbeviisning og den meest Udholdende i at forsægte denne. Da han var indtraadt i den geistlige Stand, havde han skjænkent al sin Eiendom til Port-Royal, fordi han fandt, at en Jesu Christi Tjener skulde dele Kaar med sin Mester. Streng imod sig selv, fordrede han ogsaa af Andre Strengthed i Sæder og hadede derfor Jesuiterne, som stræbte at besmykke eller tildække Lasten; og sin Overbeviisning fastholdt og forsvarede han med en saadan Standhaftighed, at han ikke lod sig rokke en Haarsbred derfra. Følgende Ytring karakteriserer Manden. Hans Ven og Kampfælle Nicole, der havde deeltaget i Striden mod Jesuiterne og var bleven træt deraf, sagde en Dag til ham, at han nu vilde trække sig tilbage og udhvile sig. „Udhvile Dig“, svarede Arnaud; „har Du ikke hele Eviigheden til at udhvile Dig?“

(Fortsættes).

Severin Sørensen.

Borger-Vennen.

Stte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 43.

Løverdagen den 25de October 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker F. H. Schulz.

Blasius (Blaise) Pascal.

(Fortsat).

Arnaud var saaledes i Gæt og Alt en Kampens Mand; og dog manglede han flere Egenskaber for at kunne sikke sig dens heldige Udfald. Han var meget heftig i sine Udtalelser og opirrede derved sine i Forveien forbittrede Modstandere til det meest brændende Had; men hvad der var af endnu mere Betydning, han skrev for lærd og for kantet til ret at kunne vække en almindelig Deeltagelse ved sine Skrifter. Han indsaae selv tilfulde det Banskkelige i sin Stilling og tyede derfor til Pascal for at vinde hans Understøttelse. Pa-

scal var meget villig til at anvende sine Gvner og sin Ben i den Sags Tjeneste, for hvilken han selv følte levende Deeltagelse. Den 23de Januar 1656 udgav han under Navn af Louis de Montalte sit første Brev til en Provincial, hvori han med en beundringsværdig Fiinhed og Skarpsindighed nedslaaer Arnauds Modstandere. Uagtet Brevet gjorde uhyre Dvsigt og blev almindelig rost, havde dog Arnauds Modstandere truffet deres Foranstaltninger saa vel, at to af Arnauds Paa-stande bleve fordømte af Sorbonnen*) og han selv for stedste udelukket af det theologiske Facultet. Fra nu af fulgte det ene Brev efter det andet, som alle havde til Hensigt at afløre Jesuiternes slappe Moral og vise den i hele sin Blottelse. Med en Sagkundskab, som kun en Mand med Pascals storartede Gvner var istand til at tilegne sig i saa kort en Tid, viste han af deres egne, talløse Skrifter, at der ikke var nogen Handling saa slet, ikke nogen Nederdrægtighed saa stor, at den ikke kunde finde sine Undskyldninger eller et betinget Forsvar. Med den rolige Besindighed, som Bevidstheden om den aandelige Overlegenhed giver, befjæmpede han sine Modstandere, og da han tillige var en Mester i Behandlingen af sit Modersmaal og forstod at skrive paa en simpel og klar Maade om de vanskeligste Ting, kan man ikke undre sig over, at hans Breve bleve ud-

*) Sorbonnen er det theologiske Facultet ved Universitetet i Paris.

bredte i et Omfang, som maaskee neppe noget andet fransk Skrift, og læste med en Deeltagelse, der afgav det tydeligste Bidnesbyrd om, at den Sag, de omhandlede, var et Livsspørgsmaal for Mange. Hvad der ikke lidet bidrog til Brevenes Udbredelse og feirrige Virkninger, var det spillende Lune og den bidende Bittighed, hvormed Pascal angreb Jesuiternes plumpe og forargelige Løsning af mange Samvittigheds-spørgsmaal; og Latteren er et mægtigt Vaaben i en klogtig Forfatters Haand, især naar hans Læsere ere Franskmænd. I Korthed kan man ikke bedre skildre Brevenes fortræffelige Egenstaber, end den Mand har gjort, der sagde om dem, at Molieres bedste Comedier ikke besidde større Bittighed end de første af dem, og Bossuets Prædikener ikke mere opløstende Tanker end de sidste. Hvorledes Jesuiterne maatte blive tilmode ved et saa knusende Angreb, kan man nok forestille sig, saameget mere som det syntes umuligt at tilbageflaae det. Med et Mod, som rigtignok ikke var Frugten af besindig Overveielse, indlode de sig ikke destomindre i den ulige Kamp og forsvarede med Lidenskabelighed deres moraliske Forfattere. Uden at besidde en dygtig Ordfører udgav de flere Modskrifter; men disse bleve aldeles gjendrevne af Arnaud, Nicole og fornemmelig af Pascal, og de lede det ene Neerlag efter det andet. Havde de strax efter det første haarde Slag bevaret deres Koldsindighed og Tausgheden, vilde Franskmændene en Tidlang have moret sig over Pascals træffende

Slag og gottet sig ved deres piinlige Tilstand; men snart vilde Stridens egentlige Kjerne være glemt, og Jesuiterne blive betragtede som dem, der med Maadehold bar deres uhykkelige Skjæbne; thi „den franske Nation glemmer Alt med Tiden“. Nu løb Lidenfkapen af med dem og tog deres Klogskab fangen, og den naturlige Folge af deres overilede Udfærd var Janfenisternes Navnfundighed og deres egen Udelæggelse. I tre Aar varede denne Kamp, der saa udelukkende lagde Beslag paa Pascals Tid og Kræfter, at der kun forundtes ham ringe Leilighed til at arbejde paa et Værk, hvis Udførelse han allerede for flere Aar siden havde paatænkt, og som skulde indeholde en grundig Beviisførelse for Religionens Sandhed. Nu var det hans Hensigt at tage alvorligt fat derpaa; men hans tiltagende Svagelighed hindrede ham deri, og det er derfor aldrig blevet fuldført. Hans forøgede Alderbefindende begyndte med en forfærdelig Tandpine, som i længere Tid næsten ganske berøvede ham Sønnen. Under de voldsomme Smerter følte han Trang til at beskæftige sine Tanker og tog derfor efter lang Tids Forløb igjen fat paa Mathematikken; da var det han gjorde sine mærkelige Jagttagelser og Beregninger med Hensyn til Cycloiden, der ere af stor videnskabelig Betydning.

Med stærke Skridt nærmede Pascal sig til Graven, og de tre sidste Aar af hans Liv vare saa at sige en vedvarende Dødskamp, der gjorde ham næsten aldeles uskicket til at tænke. Naar han af og til havde nogle

aandsfriske Diebliffe, beskæftigede han sig med sit Værf angaaende Religionen. Selv var han naturligviis sjælden istand til at nedskrive sine Tanker, da han ikke kunde holde paa Pennen; men han dicterede dem til sin Tjener, der altid sad ved hans Seng. Det er disse løst henkastede Tanker, som efter hans Død bleve samlede af hans Venner og udgivne af dem, der ere bekendte under Navn af Pascals „Tanker om Religionen og nogle andre Materier“ eller blot „Tanker“ (Pensées). Skjøndt disse „Tanker“ kun ere Brudstykker, der ikke ere bragte til en fuldkommen Form eller i den rette Forbindelse, kunne vi dog af dem see, at det var Forfatterens Hensigt ikke blot ved Grunde at godtgjøre Religionens Sandhed, men ogsaa at vække en levende Gudsfragt og Frimodighed i Hjertet; thi „de Christnes Gud er ikke blot Ophavsmand til Tankens Sandhed og Naturens Orden; han er ei heller blot det Forsyn, som styrer Menneffenes Liv og Vilkaar; men han er Kjærlighedens og Naadens Gud; han er en Gud, som opfylder den Sjæl, han besidder; han er en Gud, som i dens Inderste lader Sjælen føle dens egen Glendighed og sin grændseløse Barmhjertighed, som forener sig med dens inderste Væsen og opfylder den med Ydmyghed, Glæde, Tillid og Kjærlighed“. Det var sit eget Troeslivs rige Erfaringer og en christelig Tænknings dybsindige Forskninger, Pascal vilde benytte til Forsvar for Religionens Sandhed, for derved hos Andre at opvække den varme Gudsfragt, hvoraf han selv var be-

sjælet. Thi han var et i Sandhed herligt, levende
 Bidnesbyrd om, at et Menneſke kan være udruſtet med
 den ſtorſte Skarpsindighed, kan hengive ſig til de ma-
 thematiſke Videnskaber, der have et ondt Ord paa ſig
 ſom dem, der føre til Bantro og Tvivl, uden derfor
 at mangle den levende Tro og den barnlige Genfoldig-
 hed og uden at forfalde til daarlig Hovmod og Selv-
 forgudelse. Aldrig undlod han at tage Deel i den
 offentlige Gudstjeneste, medmindre hans Sygelighed
 gjorde det umuligt for ham. Hans private Liv bar
 Bidnesbyrd om hans Hjertes Tro og viſte, at han
 ikke tog ſig Sagen let; han ſøgte beſtandig at faae
 Magt med ſine ſandſelige Lyfter for ganſke at kunne
 leve for Gud. Det var hans Grundſætning, at give
 Afkald paa alle Fornøielſer og al Overflødighed, og
 denne gjennemførte han med en ſaadan Strengthed, at
 han endogsaa lod Tapeterne tages af Væggene i ſine
 Værelſer og alle de Møbler og Brydelſer ſælges, der
 vare beſtemte til at forſkjønne Værelſerne. Naar han
 af og til for ſin Sundheds Skyld blev nødt til at
 unde ſig ſelv en eller anden Nydelse, gjorde han ſig al
 mulig Umage for at adſprede ſine Tanker, for at den
 ikke ſkulde forſkaffe ham nogen Glæde. Han kunde ikke
 udstaae, at man talte om den gode Levemaade; thi han
 vilde have, at man ſkulde ſpiſe for at ſtille ſin Hunger,
 men ikke for at kildre Ganen. Ligesom vor Holberg
 havde han paa det Nøieſte underſøgt, hvormange
 Næringsmidler der vare fornødne for hans Mave, og

fra det Dieblif af, da han traf sig tilbage fra Berden, overffred han aldrig det afftufne Maal, og ligesaaalidet undlod han at nyde det, selv om det maatte ffee med den største Modbydelighed — en Fremgangsmaade, der vistnok i ingen Henseende kan anprises, hverken som gavnlig for det legemlige Velbefindende eller som nødvendig for den aandelige Friskhed. Hans Gavnildhed var overordentlig stor, og han betragtede de Fattige som sine saude Brødre. Den levende Medfølelse med den lidende Næste gjorde det til en Umulighed for ham at negte den Bedende en Almiøse og bragte ham endogsaa tit til at meddele over sine Gvner; thi han havde kun smaa Midler, og hans Svagheder nødte ham ofte til at gjøre Udgifter, som oversteg hans Indtægter. Da man engang talte med ham desangaaende og forestillede ham Nødvendigheden af at indskrænke sig med Hensyn til milde Gaver, svarede han blot: „Jeg har lagt Mærke til, at hvor fattig man end er, efterlader man sig dog altid Noget ved sin Død.“ De storartede Udkast til at afhjælpe Fattiges Nød satte han ikke stor Priis paa, men meente, at Enhver bør søge at understøtte de Fattige efter fattig Leilighed, det vil siige efter sin virkelige Gvne, uden at hengive sig til høitflyvende og frugtesløse Planer, hvis Undfangelse almindeligviis kun tjener til at nære Orkesløsheden og Havesygen. Nogen Tid før sin Død husede han en fattig Mand og hans Søn hos sig af reen Christenfjærlighed; thi der kunde ikke være Tale om nogen Godtgjørelse eller Gjen-

tjeneste. Barnet blev angrebet af Kopper og kunde ikke uden Livsfare bringes andensteds hen. Pascal var dengang allerede selv meget daarlig, og hans ældste Søster, Fru Perier, som væsentlig for hans Skyld var kommen til Paris, maatte forblive hos ham for at yde ham den Pleie og Hjælp, han uafladelig trængte til. Hun havde leiet sig et Logis til sig og sine Børn, som ikke havde haft Kopperne. Da Pascal ikke vilde udsætte hende for den Fare, at hun maaskee skulde bringe dem Smitten, fattede han til Fordeel for det syge Barn den Beslutning, at lade sig flytte. Han forlod da sin Leilighed for aldrig mere at vende tilbage til den og flyttede ind hos sin Søster i en Leilighed, der ikkun egnede sig lidet for et Menneſke i hans Forfatning. Af de mange Kjærlighedsgjærninger, han udøvede, ere ikkun faa os bekjendte; thi de bleve øvede i Løndom. Derfor maa vi nøies med smaa Bidrag.

(Fortsættes).

Severin Sørensen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 44.

Løverdagen den 1te November 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Blasius (Blaise) Pascal.

(Fortsat).

En Dag, da han vendte tilbage fra Saint-Sulpice, hvor han havde hørt Messen, mødte han en overordentlig smuk, ung Pige fra Landet, som bad ham om en Almisse. Han gjøs ved Tanken om den Fare, for hvilken hun var udsat, og da han havde erfaret, at hendes Fader var død for kort Tid siden, og at hendes Moder samme Dag var bleven bragt dødsdyg til Hospitalet, troede han, at Gud havde sendt den stakkels Pige til ham netop i det Dieblik, da hun trængte til Hjælp. Han førte hende derfor strax med sig til en ærværdig Geistlig og uden at give sig tilkjende gav han ham

saamange Benge, som vare nødvendige til at flæde og underholde hende, indtil man kunde finde en fordeelagtig Plads til hende. Idet han forlod Bræsten, lovede han, at han den følgende Dag skulde sende en Dame til ham, som kunde hjælpe ham med det fromme Værk. Udfaldet var heldigt, og den unge Pige blev godt anbragt. Først efter Pascals Død fik man at vide, at han var Fuldbyrderen af denne gode Gjerning; men Fru Perier, som fortalte det, tilspøiede ikke, at hun var den Dame, som havde deeltaget i dens Udførelse. Det fik man først senere at vide. — At et Menneske med et saa skrøbeligt Legeme som Pascal udmærkede sig ved sin Reenhed i Sæder, kunde synes at være af tvivlsomt Værd, da det kunde tilskrives den bydende Nødvendighed; men at han daglig takkede Gud for sin Svaghed og Skrøbelighed, efter som han syntes, at denne Tilstand var den uøsteligste for en Christen, er et rørende Vidnesbyrd om hans Hengivenhed i Guds Villie. Hans Tølelse for Kydsfhed var saa stor, at han ikke kunde udstaae saadanne Samtaler, der i mindste Maade skeiede ud. Han var endog saa skrumpuløs i den Henseende, at han ikke kunde lide, at Fru Perier omfavnede og kyskede sine Børn, fordi han ansaae denne Maade at bevise sin Omhed paa for skadelig eller farlig med Hensyn til Børnenes Sædelighed. Blandt de Egenskaber, som Pascal var i Besiddelse af, finder man ogsaa en Smule Tilbøielighed til Forsængelighed; men man kan da let forstaae, at et Menneske med

hans Dygtighed undertiden kunde give sig hen til Bevidstheden om sin Overlegenhed. Han var imidlertid ikke selv blind for sin Skrøbelighed, men søgte ved udvortes Bødsmidler at faae Bugt med den. Derfor bar han altid paa sig et Jernbelte, besat med Spidser, og naar han greb sig i en eller anden Yttring af Hovmod, gav han sig selv Albuestød for derved at fordoble Stiffenes Boldsomhed og paa denne følelige Maade bringe sig selv til Bessedenhed og minde om christelig Ydmyghed. En anden Særegenhed hos ham var den Overbeviisning, at Gud ikke tillader Menneffene at give deres Hjerter altfor meget hen til Medskabninger; derfor bestræbte han sig for at lægge Baand paa sin Hengivenhed for sine Slægtninge og viste aldrig noget Menneffe disse levende, ionefaldende Beviser paa Hengivenhed, som Verden sætter saa stor Priis paa, og ligesaa lidt tillod han, at Andre viste dem mod ham. Fru Verier, som var et blidt og følsomt Gemyt, kunde ikke forstaae dette Bæsen og beklagede sig flere Gange over Broderens Kulde for sin Søster Jacqueline, der med Rette søgte at trøste og berolige hende; thi var der nogen Leilighed, hvor Fru Verier trængte til sin Broder, hjalp han hende med en saadan Glæde og en saa stor Iver, at hun umuligt kunde tvivle om, at han elskede hende paa den oprigtigste Maade. Hun skrev da hans Kulde og Eiegenlydighed paa hans Lidelsers Regning uden at ane, at det var høiere Hensyn, der bragte ham til at vise denne tilsyneladende Ustjønksom-

hed mod al hendes kjærlige Omhu og Pleie. Først den Aften, da han døde, fik hun det rette Lys i Sagen ved følgende Ord, som han havde nedskrevet paa en Lap Papir: „Det er ubilligt, at man slutter sig til mig, om man end gjør det med Glæde og frivilligt; jeg vilde ifkun bedrage dem, hos hvem jeg bragte et saadant Onske til at fremstaae; thi jeg er ikke Maalet for Noget og har ikke Noget, hvormed jeg kan gjøre Gyldest. Er jeg ikke Døden nær? og saaledes vil Gjenstanden for deres Hengivenhed døe. Ligesom jeg nemlig vilde paadrage mig Skyld ved at briuge Noget til at troe det Urette, selv om jeg overbeviste dem paa den kjærligste Maade, saa at de troede det med Glæde og gjorde mig en Glæde dermed: paa samme Maade paadrager jeg mig Skyld, dersom jeg gjør mig elsket og bringer Folk til at slutte sig til mig. Jeg bør underrette dem, som staae i Begreb med at fæste Lid til en Usandhed, om, at de ikke maae troe den, hvor fordeeltigt dette end kunde være for mig; og paa samme Maade, at de ikke maae slutte sig til mig; thi det bør sig, at de tilbringe deres Liv med at tjene Gud eller at søge ham“.

(Fortsættes).

Severin Sørensen.

Borger-Vennen.

Stte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 45.

Løverdagen den 8de November 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Blasius (Blaise) Pascal.

(Fortsat).

At Pascal, skjøndt han var en ualmindelig oplyst og udmærket Videnskabsmand, desuagtet havde bevaret den Tro, at den samme Gud, der har givet Naturen Love, ogsaa kan bruge dem efter sin Villie, og at han har gjort det mange Gange og gjør det endnu for at opfylde de Troendes Bønner, derom afgiver hans Opfattelse af følgende Begivenhed et tydeligt Vidnesbyrd. I den Tid, da Pascal kjæmpede med Jesuiterne, var en Datter af hans Søster, Fru Perier, kommen som Kostgjænger til Port-Royal. Her blev hun angre-

ben af en Byld i Dlet af den meest ondartede Slags. I 3½ Aar led den lille Marguerite — det var Pigenes Navn — de største Smerter, og fra Bylden udstrommede uafbrudt gjennem Næse, Dine og Mund en afskyeligt stinkende Materie. Hun var imidlertid bleven 10 til 11 Aar, uden at nogen af de berømte Læger, til hvis Kunst man havde taget sin Tilflugt, havde været istand til at tilveiebringe den mindste Forandring til det Bedre. Da besluttede hendes Slægtninge at tye til en høiere Hjælp. Fredagen den 24de Marts 1656 lod man hende berøre en Reliquie af det hellige Kors, der var laant til Klostret Port-Royal. Pigen blev helbredet. Naturligviis blev denne mærkelige Begivenhed Gjenstanden for megen Strid og forstjellige Forklaringer. Fire Medicinere og flere Chirurger, som havde behandlet den Syge, erklærede, at hun ikke kunde helbredes ved mennesskelige Midler, og at hendes Helbredelse maatte erklæres for overnaturlig; Jesuiterne erklærede den naturligviis for et lumpent Bedrageri, eftersom Gud ikke vilde hjælpe Jansenisterne, der vare Kjættere. Men hvad der for os er Hovedsagen er dette, at som den lille Pige selv, saaledes troede ogsaa Pascal, at Gud havde hjulpet hende, og at han med sin levende Følelse for Ret og Sandhed ikke har villet deeltage i et Bedrageri, derom ere selv hans heftige Modstandere i Hjertet overbeviste. Har han end feilet, maae vi agte ham i hans Bildfarelse; thi man maa vel betænke, at hos en lidende Christen, for hvem Re-

ligionen synes bestemt til at sende Trøst, er det den naturlige Følelse, at han med en ydmyg Tro og et erkjendtligt Hjerte modtager Trøstens Budskaber uden at underkaste dem Bantroens og Tvivlens Undersøgelser. — I de to sidste Aar af sit Liv blev Pascal plaget af alle mulige baade legemlige og aandelige Under. 1661 saae han den Strid blusse frem, der til Slutningen medførte Klostreet Port-Royals fuldstændige Tilintetgjørelse. Jesuiterne, som længe havde pønsset paa Hævn, havde endelig faaet sat igjennem, at den Formular, der fordømte nogle af Jansenius's Lærdomme, skulde underskrives af Nonnerne i Port-Royal. Forgjæves søgte disse Udflugter, forgjæves stræbte de at trække sig ud deraf ved at sige, at de ikke kunde afgjøre, om Jansen havde skrevet dem i den Mening; de skulde underskrive uden Forbehold. Disse Blagerier og de dermed følgende Anfægtelser virkede saa stærkt paa Jacqueline Pascal, at hun blev syg, og kort Tid efter døde hun — „det første Offer for Formularen“, som hun selv sagde. Dette Dødsfald virkede meget stærkt paa Pascal, der elskede denne Søster med megen Omhed; idet han modtog Efterretningen om hendes Død, sagde han med et dybt Suf: „Gud give os Naade til at døe som hende!“ . Iøvrigt gav disse Forhandlinger om Formularen og Jansenisternes Bestræbelser for at trække sig ud af det med en Undskyldning Anledning til en lille Misstemning mellem Gneboerne og Pascal, der med sit skarpsynede Øie forudsaae Udfaldet og reent

ud sagde til dem: „J søge at frelse Port-Royal; J ville aldeles ikke frelse det, men J svigte Sandheden“. Ved nærmere at undersøge det Spørgsmaal, der var Gjenstand for Striden, kom han endog til det Resultat, at Paven ikke blot kunde feile i Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om Jansen havde sagt sine Sætninger i den Mening, i hvilken han (Paven) fordømte dem, men at han ogsaa baade kunde tage Feil, naar han fordømte dem efter sin egen Forklaring af dem, og at han her i dette Tilfælde havde gjort det; thi Jansens Sætninger indeholdt netop den samme Lære som Apostlen Paulus's og den hellige Augustinus's Skrifter. Denne Afvigelse i Meninger, der er et Vidnesbyrd om Pascals Sandhedskjærlighed og Mod til at bryde med alle overleverede Fordomme og jordiske Hensyn, blev senere, endskjøndt den hverken blev skjult af den ene eller den anden Part, Anledning til en ganske sælsom Misforstaaelse, som Jesuiterne vilde tage til Indtægt, men som blev til deres egen Skade. Hr. Beurier, som var Præst ved St. Etienne-du-Mont, en from, men temmelig indskrænket Mand, besøgte Pascal i hans sidste Sygdom. Han havde hørt tale om, at Pascal i det Punkt om Naaden og dens Virkninger (dette var nemlig Indholdet af de i Formularen fordømte Sætninger) afveg fra Gneboerne i Port-Royal, og da han nu ikke troede, at det var muligt at være galere Jansenist end Arnaud og Nicole, sluttede han deraf ligesvem, at Pascal i det Punkt maatte være enig

med deres Modstandere. Dmtrent tre Aar efter Pascals Død indsendte Hr. Beurier en paa sine forvirrede Grindringer støttet Beretning til Erkebispen i Paris, i hvilken han søgte at godtgjøre, at Pascal i det Spørgsmaal om at underskrive Formularen var afvegen fra sine Venner, fordi de ikke vare villige nok til at underkaste sig den hellige Stols Afgjørelse. Med stort Bram udbredte Jesuiterne denne Beretning; da de ikke havde kunnet gjendrive Pascals Breve, var det dem jo meget behageligt, at Forfatteren i sit Livs sidste Dage havde sluttet sig sammen med dem mod sine Venner. Men uheldigviis kunde Jansenisterne med Pascals egenhændige Breve godtgjøre, at naar Pascal havde fjernet sig fra dem, var det ifkun, fordi de ikke vilde gaae saa vidt i deres Modstand mod Pavenes Overgreb som han. Jesuiterne maatte paa den flaueste Maade erkjende deres Bilsfarelse og indrømme, at Pascal var død som Jansenismens yderste Forfjæmper, og Hr. Beurier maatte endog i en skriftlig Erklæring tilbagefalde sin Beretning, eftersom han ikke havde forstaaet sit Skriftebarns Udtalelser.

Vi komme nu til hans sidste Sygdom. I Juni Maaned 1662 blev han angreben af en meget heftig og næsten uafbrudt Colik, som næsten aldeles berøvede ham Søvnen. Lægerne, som vare Vidner til hans Smertes, saae nok, hvormeget de afkræftede hans Ledeme; men da der ikke var nogen Feber forbunden der-

med, ansaae de ikke hans Tilstand for livsfarlig. Selv var han langt fra at dele denne Anskuelse. Fra det første Dieblif af sagde han, at man tog feil; thi dette Sygdomsanfald vilde volde hans Død. Han skriftede flere Gange og ønskede at modtage Nadveren; men for ikke at forfærde sine Venner, gav han sit Minde til at opsætte det, da Lægerne forsikrede ham, at han fra en Dag til den næste godt kunde blive saa rask, at han kunde modtage den i Kirken. Imidlertid tiltog hans Smerter uophørligt, og foruden Coliksmernerne, der sønderfled hans Indre, blev han ogsaa angreben af voldsomme Hovedsmerter og hyppige Besvimelser, saa at hans Lidelser næsten vare uudholdelige. Ikke destomindre bevarede han en saadan Hengivenhed i Guds Vilje, at der ikke nogenstunde undslap ham det mindste Udbrud af Klage eller Utaalmodighed. Hans Indbildningskraft, der blev ophidset ved Smerternes Voldsomhed, var ikkun beskæftiget med Planer til Velgjerninger og Barmhjertighedsøvelser. Han gjorde sit Testamente, hvori de Fattige fik Broderparten; gjerne vilde han have efterladt dem det Hele, dersom ikke Fru Periers Børn havde trængt til ogsaa at faae en Andeel. Men kunde han ikke gjøre mere for dem, vilde han dog idetmindste døe iblandt dem og forlangte paa det Instændigste i flere Dage, at man skulde bringe ham til Hospitalet for Uheldbredelige. Kun ved at love ham, at han, dersom han kom sig, skulde have Lov til at hellige

hele sit Liv og anvende al sin Eiendom til de Fattiges Tjeneste, kunde man bringe ham til at afstaae fra denne Plan. Under al denne Forstyrrelse blev han den syttende August angreben af en saa voldsom Krampe, at man troede, han var død. De Tilstedeværende vare fortviølede over at have negtet ham Opfyldelsen af hans saa ofte og saa inderligt yttrede Ønske, at modtage Raadverens Sacrament; men de havde den Glæde at see ham komme til sin fulde Bevidsthed igjen. Da traadte Sognepræsten ind med det hellige Sacrament, idet han sagde til ham: „See her er det, hvorefter De har længtes saa saare“. Pascal reiste sig fra sit Smertesleie og modtog Raademidlet med en Vrefryt og Gudhengivenhed, der bragte alle de Tilstedeværende til Taarer. Et Dieblif efter fornyedes Kramperne, for ikke mere at slippe ham: han døde den nittende August 1662, 39 Aar og 2 Maaneder gammel.

Ikkun meget saa Menneſter have af Naturen været udrustede med saa udmærkede Aands-gaver som Pascal, og maasse har Ingen anvendt sine Gvner saa godt og i saa kort Tid udført saa mærkelige og besværlige Arbeider som han, og det uagtet han fra sin tidligste Ungdom bestandig var underkastet store legemlige Lidelser; og disse Arbeider vare i aldeles forffjellige Retninger, deels physiske og mathematiske, deels theologiske og philosophiske. — Alle Folk, som kom i Berørelse med ham i det daglige Liv, anerkjendte hans

Overlegenhed; men man tog ham den ikke ilde op, fordi han aldrig lod sig mærke med den. Hans Underholdning var belærende, uden at man lagde Mærke dertil eller følte sig trykket derved. Han var i den høieste Grad overbærende med Andres Feil. Kun i eet Tilfælde var han streng: da han nemlig selv med skjærpet Opmærksomhed vaagede over sin Egenfjærlighed for at faae Bugt med alle dens Ditringer, funde han ikke unblade at revse den hos Andre, naar den traadte frem paa en iøinesaldende Maade uden at skamme sig ved at stille sig blot. Med Hensyn hertil sagde han, at en brav Mand bør undgaae at nævne sit eget Navn; at den christelige Fromhed tilintetgjør det menneskelige Jeg, og at Dannelsen skjuler og undertrykker det.

(Sluttes).

Severin Sørensen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 46.

Løverdagen den 15de November 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Blasius (Blaise) Pascal.

(Sluttet).

Af flere af hans Værker fremgaaer det tydeligt, at han af Naturen var udstyret med et stor Fond af Lune, som selv hans Sygdom og Lidelser ikke vare istand til ganske at tilintetgjøre. I det selskabelige Liv tillod han sig ofte den Art milde Spøg og vittige Indfald, som uden at saare Noget bidrage til at forhøie Samtalens Munterhed. Som oftest havde dog hans Bemærkninger et moralsk Formaal. Han spottede, for at nævne et Exempel, de Forfattere, som med Velbehag uophørligt gjentage: min

Bog, min Forklaring, min Historie. „De skulde hel- lere“, bemærkede han spøgende, „sige: Vor Bog, vor Forklaring, vor Historie, eftersom der dog som oftest i disse indeholdes mere af Andres Giendom end af deres egen“.

Pascal ligger begravet i Paris i Kirken St. Etienne-du-Mont, hans Sognekirke, bagved Høialtret, tætved den hellige Jomfrues Kapel. Hans Svoger Perier har sat ham et Mindesmærke med en latinsk Indskrift, der findes sammesteds.

Lady Huntington.

En lille Pige følger sin Legefoster til Jorden. Be- gravelsesceremonierne, Ligfølgets høitidelige Dvxtog, den dumpe Lyd af Jorden, som kastes paa Kisten, og den alvorfulde Gjenlyd: „Af Jord est Du kommen; til Jord skal Du blive; af Jorden skal Du igjen opstaae“ — alt Dette opfylder hende med en overordentlig Al- vor. Død og Liv synes paa en sælsom Maade at blandes sammen; det Hele dukker siden efter frem for hendes bedrøvede og forfærdede, aandelige Syn. Hen- des unge Hjerter bliver grebet. „O Gud! vær min Gud, naar min Time kommer!“ er hendes angstelige,

*) Efter „Lady Huntington and her friends“ ved Mrs. Helen C. Knight, udg. af det amerikanske Tractatselskab, New York.

men lydløse Suk. — Det Indtryk, som denne Time havde gjort, gik aldrig tabt; hverken de lyse Udsigter, som dæmrede i hendes Ungdom, eller deres glimrende Birkeliggjørelse i et hæderligt og lykkeligt Ægtekab kunde søvndybsse den vakte Aands Uro eller bringe den forsmægtende Sjæls Krav til Tavshed. Hun havde følt sig i et fremmed Land, landsflygtig fra sin Faders Huus, og hun begyndte at lide Nød.

Dette Barn, der hed Selina Schirley, var født i Chartley den 24de August 1707 og var anden Datter af Grev Ferrars. Fra hendes tidligste Barndom af var der udbredt en ualmindelig Alvorlighed over hende. Vel kunde det temmelig eensformige Liv paa den gamle Borg, hvis ærværdige Mure vare bevorede med Ephen, og hvis mægtige Alleer næsten stadig bruste deres monotone Sang for Vindens Pust, og de mange mærkelige Historier om Fædrenes Bedrifter og Eventyr vække mange alvorlige Tanker og Forestillinger hos et Barn, der af Naturen var udstyret med en rig Phantasi; men hendes Alvor havde en dybere Grund. Hun holdt af at besøge sin afdøde Benindes græsbevorede Grav og tog ofte sin Tilflugt til et lille Aflukke i sit eget Værelse, hvor hun, undragen sine Søstres Opmærksomhed, kunde udgyde sit Hjerte i Bøn til sin Skaber. Noget sand christelig Underviisning modtog Barnet ikke; thi deels var der Ingen, som anede den lille Piges skjulte Hjertesorg, deels var der ikke blandt hendes Omgivelser Noget, som var istand til at raade

Bod derpaa. Selina søgte derfor selv ved andægtig og flittig Læsning i den hellige Skrift at finde dette kostelige Noget, som hendes Hjerte attraaede. At der var et saadant høiere Gode, en renere Glæde, en inderligere Kjærlighed end den jordiske, derom var hun overbevist; thi hendes inderste Følelse var en levende Attraa efter Lys og Varme; men hvor skulde disse findes?

21 Aar gammel blev hun formælet med Theophilus Greve af Huntington, en Mand af en ophøiet og exemplarisk Charakter, og ved denne Forbindelse blev hun knyttet til en Familie, hvis Smag og Grundfætninger lykkeligviis stemte overeens med hendes egne. Baade ved Fødsel og Ægteskab havde Lady Huntington Adgang til al den Glands og alle de Udspredelser, som Livet blandt de fornemme Englændere frembyder. Paa hendes Tantes, Lady Fanny Shirleys, Herresæde, Twickenham, som var et af den Tids litteraire Foreningspunkter, og hvis Hersterinde var en fremragende Skjønhed ved Georg den Fjortes Hof, traf huu sammen med de Videnskabsmænd, Digtere og andre Skjønsaander, som paa den Tid indtog de meest fremragende Pladser i Englands Litteratur. De navnkundigste Damer, saasom Hertuginde af Marlborough, Lady Montague, Greven af Orfords Datter Margaret, vare hendes Omgangsvener. Den unge Lady Huntington var ved sine medfødte Gaver og sin Sjønhed skiftet til at glimre i Englands eleganteste Kredse; men hvad hun end kunde have opnaaet ved at give Tønen an i

den fine Verden, ved at deeltage i politiske Intriger, ved at beskytte litteraire Fortjenester — hendes Levnet er for Efterverdenen blevet et Forbillede paa en troende Christens Liv, og hendes Navn nævnes blandt deres, som have elsket og tjent deres Herre og Frelser. I de første Aar af hendes Ægteskab var det Lady Huntingtons væsentligste Bestræbelse under de verkende Forhold, som Livet i Byen og paa Landet frembød, at opfylde alle sine Pligter paa den meest samvittighedsfulde Maade. I huuslige Forhold var hun omhyggelig indtil Smaalighed; hun var oprigtig, retfærdig og aaben; hun holdt Bønner og Faste og gav Almisje; hun var venlig, betænksom og gavmild; hun nød almindelig Anseelse og Høiagtelse; hun kjæmpede mod Svagheder indvortes fra og Fristelser udvortes fra og stræbte at danne sit ydre og indre Liv efter det guddommelige Forbillede, og dog — var Lady Huntington lykkelig? Den samvittighedsfulde Bestræbelse for at føre et dydigt og gudsfrygtigt Liv lagde Beslag paa hendes Kræfter og besjælede hendes Tanker; men hvor var den Frimodighed, som kunde befrie hende fra Frygten for Guds Randsagelse? „Jeg har handlet dydigt,“ var Egenfjærlighedens selvbehagelige Udbrud; „men hvor kan jeg nu vide, om jeg ogsaa har gjort nok?“ var Samvittighedens tvivlvækkende Spørgsmaal.

Saaledes henrandt de første Aar af Lady Huntingtons ægteskabelige Liv. Hun fik flere Børn, der her som overalt skaffede deels Glæder deels Sorger.

Hun savnede intetsomhelst, jordisk Gode, ei heller bleve de jordiske Gaver misbrugte ved Overdaadighed og Ddselhed; Anstand, Maadehold og Fiinhed herskede i Grevens Gaard og Hjem. I Sammenligning med Datidens Dvinder funde man med Rette sige om hans Hustru, at hun overgif dem alle; og dog havde hendes Hjerte sine Sorger og bar paa sine skjulte Byrder.

Lord Huntington havde flere Søstre, som paa Grund af deres naturlige Begavethed og alvorlige Tænkemaade altid vare særdeles velkomne Gjæster i hans Huus. Lady H. havde i dem fundet beslægtede Sjæle og skjønnede paa deres Selskab. Men nu kom Lady Margaret fra Ledstone Hall, medbringende en heelt ny og rig Erfaring, der gjorde, at hun, skjøndt hun var den gamle Margaret, dog var bleven en heelt anden. I flere Byer i Yorkshire, blandt andre i Ledstone, var der fremtraadt en mægtig udrustet Forkynder af Evangeliet. Selv inderlig gjennemtrængt af Naaden i Christo Jesu, forkyndte han paa en indtrængende Maade den store Lære om den korsfæstede Frelser for Andre. Han vandrede fra By til By, fra Huus til Huus, fra Hytte til Hytte, idet han prædikede Omvendelse og Tro paa den Herre Jesus Christus. Rundtom fandt han Tilhørere, som med aabne Drer og Hjerter lyttede til hans Budskab. Geistligheden blev oppaft af sin aandelige Slummer, Nogle for at modtage en ny Beaandelse af hans vækkende Ord, Andre for at gjøre Modstand og drive ham ud af deres Kirker. Søstrene

i Ledstone Hall hørte Tale om denne Mand og længtes efter at høre hans vækkende Røst; Mr. Ingham blev indbuden til at prædike i Kirken i Ledstone. Hans Ord faldt her i en modtagelig Jordbund: hans simple og dog indtrængende Forkyndelse af Ordet vakte Samvittighederne og smeltede Hjerterne. Margaret greb med hele sin Sjæl Sandheden i Christo; for hende var Christendommen fra nu af ikke længer en Samling af Læresætninger og kirkelige Handlinger, men et nyt Liv i Samfund med Frelseren, ved hvem vi have faaet Afgang til den himmelske Arv. Beriget med denne nye Livserfaring kom Margaret nu i Besøg i sin Broders Huus. I sine Samtaler med sin Svigerinde, Lady H., udfoldede hun en heel ny Verden af Forhaabninger, Fortrøstning og Frimodighed, som denne Verden hverken kan give eller borttage, og en Dag yttrede hun i Samtalens Løb, at siden hun havde lært at kjende og troe paa Frelsen i Jesus Christus, vor Herre, havde hun følt sig saa lykkelig som en Engel. Dette Troens Vidnesbyrd fandt imidlertid ingen Gjenklang i Lady H.'s Hjerter; for hende lød Margarets Tale fremmed og uforstaaelig, og ingen Tone i hendes Bryst blev anflaaet ved denne Røst fra et ubekjendt Land. Hun følte sig aldeles fremmed for disse frimodige Forsikringer, som havde bortjaget al Uro af hendes Svigerindes Hjerter og skjænket den grublende Mand et Glimt af Lys fra en bedre Verden. — Lady H. blev ængstelig. Kunde hun, som fra Barnsbeen af havde været guds-

frøgtig, virkelig være uvidende om den sande Vej til Guds Raade? Havde hun ikke bestandig arbeidet og stræbt og kæmpet for at finde den? Og dog, trods alt Dette, paatrængte der sig hende en Overbeviisning om, at hun kom tilkort, og hun forøgede sin Selvfornegtelse og sin Strengthed for at faae Bugt med Følelsen af den hende iboende Syndighed. Ak! hun følte det med hver Dag tydeligere, at ethvert Forsøg paa at bringe sit Liv i fuldkommen Overeensstemmelse med den guddommelige Lovs Fordringer, blot tjente til ydermere at stadfæste det Brud, som var mellem hende og Lovens hellige Giver. Med hver Dag ansaae hun sig mere og mere som en aandelig Forstødt.

(Fortsættes).

Severin Sørensen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 47.

Løverdagen den 22de November 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Lady Huntington.

(Fortsat).

Saaledes omtumlet af indvortes Anfægtelser blev Lady H. tillige angreben af en voldsom Sygdom, og efter mange Dages og Nætters Lidelse syntes hun med hastige Skridt at nærme sig Graven. Tanken om Døden fyldte hende med den største Rædsel. Det var forgjæves, at hun mindede sig selv om sin sædelige og samvittighedsfulde Vandel. Forgjæves tilbagefaldte hun i sin Erindring de mange Lovtaler, hun havde hørt for sin Fromhed fra Barndommen af. Hendes bedste og meest opoffrende Handlinger vare saa langt fra at kunne gjøre

Fyldest hos Gud, at Tanken paa dem og Fortrøstningen til dem ikkun syntes at forsøge hendes Brøde.

Der laa hun nu, lettet og lindret ved de Midler, som det omhyggeligste Tilsyn og den kjærligste Deeltagelse kunde optænke, men med en Sygdom i Hjertet, som disse ikke kunde lindre, endfige raade Bod paa. Da var det, at Lady Margaret's underlige, frimodige Ord randt hende i Hu, og endelig kommer det til et Gjennembrud hos hende, idet hun griber som sin sidste Tilflugt: Ogsaa jeg vil ganske give mig hen til Jesus Christus for at finde Liv og Frelse. Fra sit Smertesleie opløstede hun sit Hjerte til Gud for at anraabe ham om Tilgivelse og Barmhjertighed formedelst hans Søns Lidelse og Død. Og da hun under Suk og Taarer havde givet sig i sin Herres Arme med de Ord: „Herre! jeg troer; hjælp Du min Bantro,“ da faldt Forblindelsen strax som Skjæl fra hendes Dine: Tvivl og Angest svandt bort, Glæde og Fred fyldte hendes Bryst. Med vorende Frimodighed udbrød hun derpaa: „Min Herre og min Gud!“ Fra denne Stund af tog Sygdommen en gunstig Bending; efter kort Tids Forløb var hun igjen fuldkommen helbredet i legemlig Henseende, og hvad der var langt bedre, ogsaa i aandelig.

Skjøndt Lady H. altid havde været meget exemplarisk baade som Hustru og som Moder og ubesmiltet af den Fordærvelse, som fandtes i den fine Verden, kunde dog den omskabende Indflydelse, som det nye Livs Fødsel havde frembragt

paa hele hendes Væsen og Birken, ikke blive skjult for Noget. De haardere Træk i hendes Charakter bleve formildede ved Kjærlighed og Ydmyghed, hendes Hjertes levende Deeltagelse for Guds Børn udgjød sig i tydelige Vidnesbyrd, og fra den Tid af blev hendes Livs Balgsprog: Min Gud, jeg giver mig selv hen til Dig. Snart fandt hun en rig Leilighed til at fyldestgjøre sit Hjertes Trang.

Bed Universitetet i Orford havde der for nogle Aar tilbage dannet sig et lille Samsund af Studenter, som hverken havde Smag for deres Kammeraters støvende og vilde Glæder eller fandt Tilfredsstillelse i den blomstrende Værkhellighed, der forkyndtes fra Prædikestolene; under Bøn og Faste søgte de derfor i Forening at finde den guddommelige Sandhed, saaledes som Gud har meddeelt os den i den hellige Skrift, uden vilkaarligt at tage fra eller lægge til, idet de betragtede Skriften som Guds Raadebrev, hvis Indhold derfor er af den dybeste Betydning for den faldne Verden. At saadanne unge Menneſker, der med deres hele Sjæl gave sig hen til Herrens Tjeneste, i en Tidſalder, der var sammensat af Letsindighed og Bantro, paa Grund af deres Overbeviisnings Alvor og Dybde og deres Begeistring for sammes Udbredelse maatte blive Gjenstand for deres Læreres Modbydelighed og deres Jevnaldrendes Spot, kan ikke vække Forundring hos Noget, der kjender blot det Mindste til Historien. Men det var saa langt fra, at det kunde affrække

saadanne Mænd som Whitefield, Wesleyerne, Ingham o. s. v., at det snarere tjente til at opflamme dem. Efterat have forladt Orford havde de begyndt at prædike Evangeliet deels i England deels i Amerika. Under et toaarigt Ophold i Georgia havde Wesleyerne gjort Bekjendtskab med nogle Herrnhuttske Brødre og fandt saamegen Behag i deres simple, fromme Væsen, at de strax efter deres Tilbagekomst til London opsøgte deres Capel, og her var det egentlig, at deres Virksomhed først vandt sin Betydning og Indflydelse.

Da det først var af Lady Margarets Mund, at Lady H. havde hørt et Troens og Frimodighedens Ord, og hun var en Discipel af Ingham, var det intet Under, at Lady H., som nu selv havde erfaret dets velsignende Virkninger i sit eget Hjerte, vendte sig fra sine forhenværende aandelige Veilederes mere kolde og formelle Lærdomme og med sit varme Hjertes hele Inderlighed gav sig hen til de nye. Paa hendes Anmodning blev der sendt Bud til John og Charles Wesley, der dengang opholdt sig i London, om de vilde komme og besøge hende. Det var i Aaret 1739, og Lady H. var dengang 32 Aar gammel. Wesleyerne modtog Indbydelsen og fandt i Lady H. en nidfær Ben og en uforfærdet Forsvarer af deres nye Bevægelser. For hende vare disse nemlig ingenlunde et forfærdeligt Syn paa en Tid, hvor Kirken var sovet ind paa sin Post og Verden hensunken i Tryghed. Disse djerne omvankende Prædikanter, der udgjorde de rigtignok nye,

men høist fornødne Redskaber til at afhjælpe Tidsalderens almindelige Mangel baade i Byerne og paa Landet, dannede rigtignok en fuldstændig Modsætning til og indlod sig dristigt i Kamp med de letsindige Geistliges mekaniske Udførelse af deres Kald, det høitidelige og salvesfulde Væsen hos de mere alvorlige blandt Geistligheden og den fuldkomne Ligegyldighed, som de i Almindelighed alle viste, naar det gjaldt om at sørge for virksomme Midler til at opdrage og ophjælpe de talløse Skarer halvville Arbeidere, som levede i Kongerigets anseeligste Stæder. Baade Greven og hans Hustru vare stadige Deeltagere i Wesleys Gudstjeneste, og medens Lady H. fandt inderlig Glæde i Omgangen med sine nye Venner, undlod hun ikke at meddele til sine tidligere Omgangsvener opvækkende Ord af det Evangelium, der var blevet saa dyrebart for hendes eget Hjerte. De afvisende Svar, som hun undertiden modtog ved en saadan Leilighed, ere træffende Vidnesbyrd om den mennefelige Naturs Hovmod.

„Disse Præsters Lærdomme ere i høieste Grad frastødende,“ skriver den stolte Hertuginde af Buckingham, „og have et stærkt Anstrøg af Uforskammethed og Mangel paa Respect mod deres Overmænd,“ idet de uophørligt bestræbe sig for at ophæve al Standforskjel og at omstøde alle Skranke. Det er jo rædsomt, at det skal siges til En, at man har ligesaa syndigt et Hjerte som det gemene Ræf, der kryber om paa Jorden. Det er i høi Grad frænkende og anstødeligt, og jeg kan

ikke Andet end undre mig over, at Deres Raade kan finde Smag i Anskuelse, der ere saa fuldstændigt i Strid med høi Rang og Adelsbyrd."

„Deres Omsorg for min religiøse Forbedring er meget elskværdig“, saaledes skriver den ulykkelige Lady Marlborough *); „Gud veed, at vi alle trænge til at blive bedre, og Ingen mere end jeg selv. Jeg har levet for at see store Omvæltninger i Verden, har selv taget en betydelig Deel deri, og nu haaber jeg i min gamle Alder at erholde Barmhjertighed fra Gud, eftersom jeg aldrig venter nogen af mine Medmenneskers Hænder. Godhed af! den trænger jeg til; men hvor skal man vel finde den blandt Adams faldne Børn? Deres Raade maa veilede mig. Men Dvinder med Mandrighed, Skjønhed og Fødsel kunne ikke taale altfor mange ydmygende Sandheder — de saare vor Stolthed. Og dog maae vi døe — vi maae have Samqvem med Jord og Orme! Jeg har det ikke hyggeligt i min egen Familie, og naar jeg er alene, ere mine Tanker nærved at slaae mig ihjel, saa at jeg tvinges til at tage min Tilflugt til deres Selskab, som jeg affhyer og foragter.

) Lady Marlborough hed som Ugift Sarah Jennings. Baade ved sit Ægteskab med den talentfulde og mægtige Hertug af Marlborough og ved sine medfødte Gaver opnaaede hun den største Indflydelse ved det engelske Hof over den svage Dronning Anna, indtil hun pludselig blev styrtet tillige med sin Gemal og berøvet al sin Magt og Indflydelse.

Der er nu imorgen Aften det store Selskab hos Lady Frances Sanderson; hele Verden skal derhen, og jeg maa ogsaa gaae der. Jeg hader denne Kvinde ligesaa stærkt som jeg hader en Læge; men jeg maa tage derhen, om ikke af anden Grund, saa blot for at saare og trodse hende. Det er meget strafværdigt, det veed jeg nok; men jeg tilstaaer Dem min lille Skrøbelighed; Deres Godhed vil bringe Dem til at være mild og overbærende." —

Saaledes taler den, der har været Fyrstinders Selskab og Hoffers Brydelse, disse ere hendes bittre Erfaringer — Forsængelighed og Aandsfortærelse. Rigdoms og Fornemheds glimrende Dække rives af, og vi forsærdes ved Synet af de flette Lidenskaber, der fortærende lure nedenunder. Lad da den Friskhed og Skjønhed, den Troendes Liv fremstiller, danne Modsætningen. —

„Hvad det dog er for velsignede Virkninger, Guds Kjærlighed frembringer i deres Hjerter, som holde fast ved ham,“ skriver Lady H. til Charles Wesley. „Hvor grundfæstet er ikke den Fred og hvor guddommelig den Glæde, der udspringe af den Fortrøstning, at vi ere forenede med vor Frelser i en levende Tro. Velsignet være hans Navn! Jeg har en bestandig Følelse af hans Samværen med mig, uagtet al den Skrøbelighed og Uværdighed, jeg føler, og et brændende Ønske om, at han maa blive forherliget i Sjælenes Frelse, fornemlig i deres, som ligge mit Hjerter nærmest. Naar Dagens ringe Gjerning er bragt tilende, raaber mit Hjerter steds: Gud være mig Synden naadig! Jeg føler

det dybt, at jeg hver Dag, hver Time, hvert Dieblif
trænger til at besprænges med min Frelfers Blod.
Gud være lovet, at Kilden altid er aaben! O hvad
det dog er for et Trøstens Anker for min Sjæl!"

Lady H. tog en varm og virksom Deel i at ud-
brede sin Forløfers Kongedømme; ikke blot laante hun
sine Penge og sit Navn til dets Tjeneste, men op-
offrede sig personlig for sine Bestræbelser for at op-
søge og frelse det Fortabte. „I de forløbne 14 Dage,"
skrifer hun til Charles Wesley, „har jeg fundet, at
Underviisning og en eller anden kort Opmuntring til
den Svage har været af stor Nytte, i Særdeleshed
blandt mine Arbeidsfolk, med hvem jeg tilbringer nogen
Tid sammen hver Dag. Jeg finder selv megen Vel-
signelse derved og er sjælden, for ikke at sige aldrig,
Guds Nærværelse foruden. Han er en lysende Støtte
for mig."

(Fortsættes).

Severin Sørensen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 48.

Løverdagen den 29de November 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schulz.

Lady Huntington.

(Fortsat).

Hun var altid beredt paa at benytte ethvert gunstigt Dieblif til at tale et Alvorsord med sine Undergivne. Saaledes henvendte hun sig en Dag til en Mand, som arbeidede ved Havemuren, og lagde ham med kjærligt Alvor paa Hjerte, at han dog maatte tænke paa det, som hørte Guds Rige til. Noget Tid efter, da hun talte med en Anden om den samme Gjenstand, sagde hun: „Thomas, jeg frygter for, at Du aldrig beder eller tyer hen til Christus om Frelse“. — „Deres Naade tager Feil“, svarede Manden; „jeg hørte, hvad der pas-

ferede forleden imellem Dem og Jakob ved Havemuren, og de Ord, De henvendte til ham, fik Anvendelse paa mig". — „Hvorledes kom Du til at høre det?“ spurgte Lady H. — „Jeg hørte det“, svarede Thomas, „paa den anden Side af Havemuren gjennem et Hul i Muren, og jeg skal aldrig nogensinde glemme det Indtryk, jeg der modtog“. — Saaledes var Lady H. i en bestandig Virksomhed for at vinde Sjæle til Guds Rige. Hun søgte ved sine Samtaler og ved sit Exempel at nedlægge den gode Sæd og at vande den, idet hun overlod det i Guds Haand at give den Fremvært. Hun kunde ikke nøies med selv at næres af Livets Brød, men hun maatte ogsaa selv meddele Andre; hun vilde ikke blot selv være en Gæst ved Herrend Bord, men hun maatte gaae ud og nøde Andre til ogsaa at komme.

I Aaret 1744 blev Grevens Familie ramt af en stor Sorg, idet nemlig to af Sønerne, George og Fernando, to herlige Dreng, døde af Smaakopperne, der dengang rasede i London. Til den huuslige Sorg kom tillige offentlig Ængstelse, da hele Landet blev bragt i Forstyrrelse ved de forviste Stuarters sidste, fortvivlede Forsøg paa at gjenvinde den engelske Throne. Forvirring og Oprør herskede i det hele Folk. I mange af de større Byer skete der Opløb, i hvilke de methodistiske Præster bleve angrebne og forhaanede paa den raueste Maade. — Ved en saadan Leilighed blev Charles Wesley flæbt for Dyrigheden i Wakefield for at

forsvare sig med Hensyn til nogle forræderiske Ord, han havde ladet falde i en Bøn, i hvilken han bad Herren at kalde sine Landsflygtige (banished) tilbage, hvormed han skulde have sigtet til Prætendenten. „Jeg har aldeles ikke tænkt paa Prætendenten“, sagde den Anklagede for Domstolen, „men paa dem, som bekjende, at de ere Fremmede og Udlændinge paa Jorden, og som søge et Fædreland, idet de vide, at her ikke er deres rette Hjemstavn. Skriften taler om os, som om dem, der ere i Fangenskab og Landsflygtighed, indtil vi komme til vort Hjem, som er i Himlen“. Dommerne toge viseligen denne aandelige Udlæggelse for god og lod den Anklagede gaae.

I den Krig, som fulgte paa, tilfattede en af Lad H.'s bedste og alvorligste Venner, den ligesaa tappre som gudsfrygtige Oberst Gardiner, Livet. Da han nogen Tid før den skjæbnesvangre Træfning ved Prestonpans reiste med sin Hustru og sin ældste Datter til Stirling Castle, var Lady Frances meer end sædvanlig nedstemt; hun, som pleiede at meddele Trøst og at oplive Haabet hos Andre ved sin egen Frimodighed, sagde blot: „Vi have en Evighed at leve med hinanden“. — Denne fortræffelige Mands Fald berøvede ikke blot eu stor og kjærlig Familie dens Hoved, men udsprede Sorg over en stor Kreds af Venner og Deeltagelse over hele Folket. „Store ere Krigens Dffre og stor er denne Sorg for Lady Frances og hendes Børn“, udbroød Lady H.; „men han er nu

gaaet til sin Frelses Fyrste for at besyngte den Kjærligheds Underværker, der har forløst ham og givet ham Afgang til Lysets Hellige“.

Endnu var ikke et Aar forløbet, da Lady Frances Gardiner fik Leilighed til at gjengjælde sin Venindes levende Deeltagelse. Grev Huntington døde pludselig af Apoplexi den 13de October 1746 i sin Gaard i London, 50 Aar gammel, efterladende sin Hustru, der var 39 Aar, den udelukkende Omsorg for sin Familie og sine Godser. Han var en Mand af en uplettet Charakter, og omendstjøndt han ikke deelte sin Kones theologiske Anskuelse, var han dog meget forekommende mod hendes religiøse Venner og var en skjøn som Tilhører af den Tids veltalende Prædikanter. „Skriftens Sædelære beundrer jeg,“ sagde han; „men Forsoningslæren kan jeg ikke fatte“. — Efter Grevens Død traf Familien sig tilbage til Donnington Park, hvor Grevinden tilbragte de første sex Maaneder af sin Enkestand i al Indgetogenhed. Saalænge Greven levede, blev Lady H.'s Tid nødvendigviis optagen af mange Beskjæftigelser og Forpligtelser, som bortdrog hende fra de Venner og de Interesser, som vare hendes Hjerte nærmest. Som Herskerinden i hans fyrstelige Huus havde hun mange Pligter mod Samfundet, som ikke kunde forsømmes; Orbødighed og Hengivenhed for ham hemmede hendes private Tilbøieligheder og forenede hendes Interesser med hans, uden dog at bringe hende til at fornægte sin religiøse Overbeviis-

ning. Dette Baand var nu brudt; med Sagtmodighed bar hun sin Tilskikkelse og følte sig mere end nogen-
sinde før som en Fremmed og Udlænding her paa
Jorden.

Da Lady H. igjen var vendt tilbage til det sel-
skabelige Liv, finde vi hende paa en Reise gjennem
Wales. Selskabet er talrigt; det bestaaer af hendes
to Døttre, hendes Søstre Anna og Frances Hastings,
forskjellige Geistlige og andre religiøse Benner. Denne
Reise er imidlertid ikke en Forlystesreise, heller ikke
Frugter af et ørkesløst Indfald, heller ikke bestemt til
at slaae Tiden ihjel ved Synet af nye Gjenstande.
Førend vi imidlertid gaae videre, maae vi standse et
Dielik og kaste Diet ud over denne engelske Jordbunds
sædelige Udelæggelse. „Medens der kun var ringe
Iver i Geistlighedens store Samfund,“ siger Southey,
traf flere Omstændigheder sammen, som gjorde denne
Mangel paa Iver mere og mere fordærvelig. Befolk-
ningen havde fordoblet sig siden Ordningen af de
kirkelige Forhold under Dronning Elifabeth, og dog var
der ikke draget Omsorg for i samme Forhold at forøge
Midlerne til den religiøse og sædelige Underviisning,
skjøndt disse allerede fra Begyndelsen af havde været
utilstrækkelige; derfor vare Forholdene i Virkeligheden
saaledes, at skjøndt de verdslige Fordele, der vare
knyttede til Christendommen, strakte sig til alle Classer,
kjendte den overveiende Deel af Befolkningen ikke mere
til den end dens uvortes Skikkelse. De havde forhen

været Katholiker og vare nu Protestanter; men de havde aldrig været Christne. Reformationen havde borttaget de Ceremonier, som de satte Priis paa, og ikke bragt Noget i deres Sted. Der var nu rigtignok Bibelen; men for den store Masse af de arbejdende Folk var netop den trykte Bibel en luftet Bog." Der fandtes Raahed hos Landboerne, Usædelighed hos Kjøbstadbefolkningen, Driffældighed var fremherskende, Ugudelighed var i Tilvært og aandelig Død almindelig; og det var denne fæiste Uvidenhed, denne haarnakkede Fornedrelse, denne Trang til Guds Ord og til sædelige Opdragelsesmidler, som paa engang gjorde Krav paa saadanne Mænds Arbeide som Whitefield, Wesley og deres Medhjælperne og opfyldte dem med den rastløse Iver, der aldrig blev træt af Ordets Forkyndelse. Overalt, paa alle Sider var der aandelig Nød; det var ikke blot viensynligt blandt Udffuddet; men det var føleligt i den almindelige Ligegyldighed i Mellemklasserne, i den Tvivl og Fornegtelse, som herskede i de høiere Stænder, og den næsten fuldstændige Mangel paa Alvor hos dem, der dog vilde bekfende deres Christendom, hvad enten de vare Geistlige eller Lægfolk. Hvilken Trang til Arbeidere var der ikke paa denne Ager! Den første og vigtigste Tanke hos dem, Gud havde kaldet og udsendt til disse udhungrede Masser, var: „til Frelse". Deres simple og hjertelige Budskab var: „Vend om og troe paa den Herre Jesus Kristus". Og dette var ikke blot den fremherskende Tanke

hos Præsterne, men ogsaa hos de christelige Lægfolk. Ligesom Christus kom for at opsøge og frelse dem, som vare fortabte, saaledes maatte hans Disciple ogsaa drage om med hans Indbydelse til Naadens Rige og føre Menneskene fra Synd og Skjændsel til de Veie, som ere Glæde, og de Fjed, som ere Fred. Saaledes sølte Lady H. Fra Bath begyndte Reisen, og paa Veien gjennem Wales droge de kun meget langsomt frem, standsede i Byer og Landsbyer paa deres vei, for at give Præsterne Leilighed til at aftale med Folk, naar en Forsamling kunde finde Sted. Skarer strømmede da sammen for at høre dem. Imidlertid var ikke alle Tilhørerne ubekjendte for Prædikanterne; thi blandt dem var f. Ex. Griffith Jonas fra Abercwyn, der var bekjendt som Forfatter af en Plan til sine walisiske Landsmænds Underviisning. Med dyb Beklagelse havde han seet Landbefolkningens Uvidenhed og Ugudelighed. Strax efter sin første Ansættelse 1711 begyndte han med omhyggeligt at prøve sin Menigheds christelige Dplysning, førend han modtog dem til Alters; men han erfarede snart, at de, som meest trængte til Dplysning, Mennesker, som vare opvorede i den fuldstændigste Uvidenhed, vare uwillige til at indfinde sig, fordi de ikke vare istand til at besvare de Spørgsmaal, som bleve rettede til dem. Han fastsatte da til Løverdagen før Altergangen Uddelingen til de Fattige af det Brød, der var indkjøbt for de ved den foregaaende Altergang indsamlede Penge. Han samlede nu alle

disse i eet Hold, vandt ved sit hjærlige og velvillige Væsen deres Tillid og Kjærlighed og opmuntrede dem tilsidst til at lære korte Skriftsteder udenad. Saaledes blev den Skif almindelig blandt hans fattige Sognefolk, at de fremsagde et Sted af den hellige Skrift, naar de modtog deres maanedlige Understøttelse af Brød. Ved den personlige Berørelse, hvori han stod med de Fattige, lærte han imidlertid snart, hvor usikre og ufuldstændige deres christelige Kundskaber vare, og hvor lidet Søndagens Gudsstjeneste kunde hjælpe, dersom man ikke paa andre Maader søgte at raade Bod paa deres Uvidenhed. Beriget med disse Erfaringer, besluttede han at handle, og 1730 blev den første Skole oprettet i et af hans Sogne; snart fulgte en anden efter, og disse førte til saa viensynligt heldbringende Resultater, at han snart fik Understøttelse af flere for- maaende Personer og en rigelig Gave af Bibler og Opbyggelseskrifter fra Selskabet til christelige Kundskabers Udbredelse.

(Fortsættes).

Severin Sørensen.

Borger-Vennen.

Stte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 49.

Løverdagen den 6te December 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Lady Huntington.

(Fortsat).

Sti Aar kom 182 Skoler i Virksomhed, i hvilke omtrent 8,000 Mennesker lærte at læse den hellige Skrift i det walisiske Sprog, bleve overhørte og indøvede i Psalmsang under Veiledning af christelige Lærere. Og dette herlige Resultat kunde med Rette betragtes som den nidkjære og folkelige Griffith Jones's Bærk. Foruden ham var der ogsaa en yngre Broder, en walisisk Boanerges (Tordenes Søn), Howell Harris. Omendkjendt han var bestemt for den geistlige Stand, havde han dog ikke modtaget noget alvorligt, levende Indtryk

før sit 21de Aar, da disse Ord i en Prædiken: „Der-
 som Du er uskicket til at gaae til Herrens Bord, da
 er Du uskicket til at gaae til Guds Huus, uskicket til
 at leve og uskicket til at døe“ faldt med al deres Magt
 paa hans Samvittighed. Paa Veien fra Kirke mødte
 han et Menneske, som han havde gjort Uret; han gif
 øieblikkelig hen til ham, tilstod sin Uret og bad ham
 om Tilgivelse. Omendstjøndt Bekymring og Sam-
 vittighedsnag en lang Tid formørkede hans Sjæl, holdt
 han uroffelig fast ved den Beslutning, at ville give sig
 hen til Guds Tjeneste, og begyndte at advare sine
 Omgivelser mod den kommende Brede. 1735 vendte
 han tilbage til Oxford for at fuldende sine Studier;
 men den ved Universitetet herskende Usædelighed vakte
 hans Afsky, og han drog atter hjem. Fra den Tid af
 offrede han sig for sit Fødelands Fattige. I Hytter
 og paa Marker prædikede han Korsets Evangelium; der
 kom saamange Mennesker til ham for at modtage Under-
 viisning, at han efter et Aars Forløb deelte dem i
 Samfund efter de Regler, som vare opstillede af Dr.
 Woodward. Derved blev Grunden lagt til Methodis-
 terne, der endnu ikke vare organiserede dengang, og
 ikke havde tænkt paa, at de nogensinde skulde komme til
 at udfondre sig fra Kirken. Gudsfrøgtens Gjenoplivelse
 i Kirken var det Diemed, han fra først af tilsigtede,
 og vedblev at være Formaalet for hans Bestræbelser
 hele hans Liv igjennem. 1739 havde han første Gang
 truffet Whitefield, der opflammet af de levende Indtryk

fra Bristol lod sin glødende Betsalenheds Strøm frit Løb for de i Raadhuset i Cardiff forsamlede walisiske Tilhørere, blandt hvilke Howel Harris befandt sig. Den gjensidige Glæde, de følte ved den personlige Sammenkomst, som fandt Sted kort efter, fandt et karakteristisk Udtryk i Whitesfields Ord: „Jeg tvivler ikke om, at Satan misunder os vor Lykke; men jeg haaber, at vi med Guds Hjælp nok skulle røre op i hans Rige“. — Saadanne Mænd, som de her omtalte, sluttede sig naturligtvis til Lady H.'s Reiseselskab. Paa de forskjellige Steder, som de kom til, opholdt de sig nogen Tid; Præsterne talte da fire, fem Gange i Løbet af Dagen til de umaadelige Skarer, som forsamlede sig rundt omkring fra, og deres Ord faldt ikke golde til Jorden, men vakte Liv og Røre, som siden bar tydelige Frugter. — Iøvrigt ere de Efterretninger om denne mærkelige Reise, som ere os levede, meget sparsomme, og vi kunne derfor ikke nærmere skildre dens Resultater i Enkelthederne.

Allerede flere Gange ere vi komne til at omtale Whitesfield, og denne mærkelige Mand fortjener at kjendes nærmere. I Aaret 1728 kom han som fattig Student til Universitetet i Orford. I Begyndelsen havde han det meget ubehageligt der paa Grund af det Selskab, han blev ført ind i. Han havde nemlig nogle Contubernaler, som gjerne vilde have ham til at tage Deel i deres vilde Levemaade, og da han kunde slippe fra dem ved at sætte sig alene i Studere-

værelset, blev han ofte stiv af Kulde. Men da de efterhaanden lærte hans Fasthed og hans Særhed at kjende, lode de ham seile sin egen Sv. Allerede førend han kom til Oxford, havde han hørt Tale om nogle unge Mænd der, som levede efter en bestemt Regel, Methode, og derfor kaldtes Methodister. De vare dengang Gjenstand for almindelig Dmtale og almindelig Ringecagt. Han følte sig imidlertid hendragen til dem ved stærke Sympathier, forsvarede dem varmt, naar han hørte dem blive bagvaskede, og naar han saae dem gaae igjennem den spottende Mængde for at modtage Herrens Nadvermaaltid i St. Mariekirken, følte han en inderlig Trang til at følge deres Exempel. I mere end et Aar længtes han efter at gjøre deres Bekjendtskab; men Følelsen af hans ringe Vilkaar har — som det lader til — holdt ham tilbage. Endelig opnaade han, at det saa længe nærrede Dnske blev fyldestgjort. En fattig Mand havde forsøgt paa at tage sig selv af Dage. Han sendte da et Fruentimmer hen til Charles Wesley for at bede ham om, at han vilde besøge dette stakkels Menneffe og række ham nogen aandelig Hjælp. Det var udtryffeligt blevet paalagt Budet ikke at sige, hvem der havde sendt hende; men tvertimod denne udtryffelige Befaling sagde hun hans Navn, og Charles Wesley, som ofte havde seet ham gaae omkring alene og havde hørt Adskilligt om hans Tænkemaade, indbød ham til at spise Frokost hos sig den næste Formiddag. Snart efter fulgte hans Optagelse i den lille Kreds,

og han begyndte ogsaa at leve efter Regel og at opsamle og anvende enhver lille Stump Tid, at ikke noget Dieblif skulde gaae tilspilde. Da han havde forladt Oxford og var bleven ordineret, begyndte han at prædike i Bristol og udfolde den brændende Bellsalighed, som vakte og smeltede baade den gamle og den nye Verden. Han prædikede omtrent fem Gange om Ugen for saa talrige Forsamlinger, at det var med stor Besværighed, at han kunde bane sig Vej igjennem de tæt opfyldte Chorgange til Prædikestolen. Nogle sad paa Kælværket foran Orgelet, Andre klattrede endog op paa Kirketaget, og der var en saadan Hede af denne Mæsses Aande, at den dryppede ned fra Svilerne som Regndraaber. Da han holdt sin Afskedsprædiken og sagde til dem, at de maaskee ikke vilde faae ham at see mere, udbrød der en lydelig Graad. Efter Prædikenen fulgte Skarer ham grædende hjem, og den næste Dag var han beffjæstiget fra Kl. 7 om Morgen indtil Midnat med at give sine opvakte Tilhørere Raad og Trøst i aandelige Ting. Han forlod Bristol hemmeligt midt om Natten for at undgaae det Optog, at blive ledsaget af Folk tilhest og tilvogns udaf Byen. Medens han opholdt sig i Londen, var det nødvendigt at stille Constabler ved Dørene, baade udenfor og indenfor, en saadan Mængde strømmede der sammen; og om Søndag Morgen i de sidste Maaneder af Aaret kunde man længe før Dag see Gaderne opfyldte af Folk med Lygter i Haanden, som gif hen for at høre ham. „Den

Mand, som gjorde en saa ualmindelig Opfigt," siger Southey, „harde mange store Fortrin af Naturen. Han var noget over Middelhøide, velstabt, omendstjændt mager dengang, og udmærkede sig ved en medfødt Ynde i sine Bevægelser. Hans Udseende var meget smukt, hans Dine smaa og livlige, af en mørk blaa Farve. Da han havde havt Mæslinger, havde de efterladt en Skelen med det ene Dye; men det var saa langt fra, at denne Særegenhed i nogen Maade svækkede Indtrykket af Ansigtets ualmindelige Skjønhed, at den snarere fremhævede endmere det Udtryksfulde deri. Hans Stemme udmærkede sig baade ved Belklang og Omfang, og dens fine Overgange bleve heldigen understøttede ved den Ynde i Gestus, som han besad i en overordentlig Grad.“ Til disse udvortes Gaver og Evner kom nu hans levende Overbeviisning om, at han havde modtaget sit Kald fra Gud som hans Ords Forkynder. Hans Grundfætning var at prædike, som Apelles malede, for Evigheden. Medens han var et ungt Menneffe, bemærkede Dr. Delany engang i hans Nærværelse: „Jeg ønsker, hvergang jeg træder op paa Prædikestolen, at betragte det som den sidste Gang, jeg nogensinde skal prædike, og den sidste Gang, Menigheden skal høre Prædiken“. Dette forglemte Whitefield aldrig. Han sagde ofte: „Dersom Præsterne vilde prædike for Evigheden, vilde de udføre deres Hverv som sande kristelige Talere; thi da vilde de bestræbe sig for at sætte Følelserne i Bevægelse og opvarme Hjerterne og

ikke tvinge deres Tilhørere til den Mistanke, at de selv vare deelagtige i falsk Omgang med ufølte Sandheder.“

— Whitefield forlod imidlertid al den Hyldest, der i saa rigeligt Maal strømmede ind over ham, for at søge sine gamle Venners, Wesleyernes, Selskab i den nye Verden. Dog kom han ikke, som han havde haabet, til at arbejde sammen med dem i Georgia; thi det Skib, som skulde føre ham derover, affeilede fra Kent ifkun nogle Timer, førend det, som bragte Wesleyerne hjem, landede ved den engelske Kyst. Imidlertid forblev han et Aar i Georgia, hvor han ikke synes at have oplevet saadanne særegne Banheld som dem, der hindrede Wesley i at udrette Noget. 1739 vendte han atter tilbage til England for at samle Bidrag til et Vaisenhuus i Bethesda efter Frankes berømte Forbillede i Halle. Det Held, som disse Bestræbelser havde, synes at have gjort Opstigt blandt den Tids Christne, der ikke kjendte noget til private Velgjørenhedsindretninger af nogen Betydning og ikke havde Aenelse om, hvad vor Tids private Velgjørenhed i den Henseende har udrettet. Efterat Whitefield anden Gang havde besøgt Amerika og atter var kommen tilbage til Europa, opstod der nogle theologiske Stridigheder mellem ham og John Wesley, der standsede den inderlige Venstabsmeddelelse og Samvirken, som hidtil havde fundet Sted imellem dem. I et Brev, fuldt af inderligt Venstabskab, besværges Whitefield John Wesley for den gode Sags Skyld, som de begge tjene af et

oprigtigt Hjerte, ikke at lade det komme til et Brud imellem dem, hvorover Christendommens Tjender vilde juble og fryde sig. Fordi der var Forskjellighed i Anskuelser, kunde de jo godt virke sammen i den ene Herres Tjeneste, Enhver med den Oplysning, som ved Guds Naade var ham forundt. Imidlertid var dette dog ikke istand til at bilægge Uenigheden; thi selv om de to Parter kunde være blevne enige, hvis de have staaet alene, blev det dem dog nu bestandig vanskeligere, fordi deres fanatiske Beundrere og partiske Venner paa begge Sider gjorde deres Bedste for at forøge Vanskelighederne ved en Overenskomst.

(Slattes).

Severin Sørensen.

Extract

af

trede Quartals Regnskab 1856,

for

det forenede Understøttelse-Selskab.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 50.

Løverdagen den 13de December 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Repræsentantsforsamling i Efterslægtselskabets Gaard, Østergade Nr. 52, Tirsdagen den 30te December d. A. Kl. 6 Eftermiddag, til hvilken Tid Hrr. Repræsentanter anmodes om behageligen at ville give Møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 9de December 1856.

C. Clausen. A. Stæger. C. Nothe.

Rannestad.

Lady Huntington.

(Fortsat).

Da Whitefield kom tilbage til Scenen for sin tidligere Hyldest, „kom han til sine Egne, og hans Egne annammede ham ikke“. Hans Kingswood Skole var i Wesleys Hænder, og i London tjente et midlertidigt Telt, kaldet Tabernaklet, til at skjærme for hans faa aandelige Børn. Paa den Tid sagde W. veemodigt: „Verden er gram imod mig, og Mæsser af mine aandelige Børn ligesaa. Nogle sige, at Gud vil tilintetgjøre mig inden 14 Dage, og at mit Fald vil blive ligesaa stort som Peters. Næsten ikke et eneste Menneske kommer den hele Dag fra Morgen til Aften for at see til mig, og i Kensington Menighed har jeg neppe Hundrede, som høre mig. Jeg er i den største Forlegenhed, hvad mine Wilkaar angaaer. Jeg skylder Baisenshuset tusinde Pund. Jeg er bleven truet med Arrest for andre to hundrede Pund. Omkostningerne ved min Reise skulle ogsaa dækkes. En Familie paa hundrede Individer skulle daglig underholdes 4000 Mile borte paa det dyreste Sted i Kongens Riger og Lande — alt mit Arbeide maa begynde igjen forfra“. — Den Meningsforskjel, som var opstaaet, og den dermed følgende Forskjellighed i praktisk Retning kunde synes at være et jammerligt Forræderi mod deres Mesters Sag; men det var dog ikke Tilfældet. Trods alle Afvigelser

og Disputer, som ikke kunde undgaaes, fattede dog de Dages aandelige Førere altfor godt Betydningen af deres Mission, til at deres aandelige Binding skulde tilintetgjøres eller deres egen Kraft udtømmes i bittere Privatfjævelerier; de havde en værdifuldere Gjerning at fuldbyrde. Whitefield og Wesley elskede hinanden, og Begge vare gjennemtrængte af Evangeliets store Naade; de elskede en fælleds Mester, hvis Sag laa deres Hjerter nærmest, og medens de begge forkyndte dets Hovedlærdom og Grundvold, Forløsning ved en korsfæstet Frelser, forbandt Enhver af dem dermed sin særegne Livsanskuelse og Fremstilling af Troeslærdommene.

Til hvad Tid Lady H. først gjorde Bekjendtskab med Whitefield, er ikke ganske klart. Da hun vendte tilbage fra Wales, var han ventet tilbage til England efter sit tredie Besøg i Amerika. Da han landede i Deal, sendte hun strax Howel Harris til ham for at føre ham til hendes eget Huus i Chelsea, hvor han prædikede for talrige Kredse af den muntre Verden, som strømmede sammen til dette fornemme Badested. Til Bedste for denne Klasse af Tilhørere flyttede hun snart efter til London, udnævnte Whitefield til sin Huuspræst og aabnede i Løbet af Vinteren 1748 og 49 sin glimrende Bolig i Parkstreet for Evangeliets Forkyndelse. Omendkjøndt Whitefield betjente sig af de Høflighedsformularer, der vare Skik og Brug paa den Tid, svigtede han dog ikke sit Kald som Guds Ords

Forkynder, men advarede, dablede og opmuntrede Menneskene med al Trofskab og Kjærlighed. „Hvad det angaaer at holde Bøn i Deres Familie, formaner jeg Dem indtrængende ikke at forsømme dette“, sagde han til den gamle skotske Greve af Lothian, der gjerne ligesom Nicodemus vilde være en Christen i Mørket. „De er forpligtet til at gjøre det. Anraab Christus om Hjælp til at overvinde Deres nuværende Frygtagtighed; den er enten en Følge af Stolthed eller af Bantro eller af begge Dele“. — At Lord St. John paa sit Dødsleie lod oplæse Stykker af den hellige Skrift for sig og udaandede med det Raab: Gud være mig Synders naadig! var en Begivenhed, der paa Grund af, at saadanne Scener vare aldeles fremmede for de Kredse, hvortil han hørte, gjorde megen Opsigt og ikke blev uden Indflydelse.

Under Lady H.'s Auspicier blev der oprettet et Bedeselskab af Damer, som henhørte til de høieste Klasser i Samsfundet. Hvad Indtryk slike Foretagender gjorde paa de fornemme Verdensmænd, kan man see af et Brev fra Horace Walpole til en Ven paa Fastlandet. „Dersom De nogensinde tænker paa at vende tilbage til England, maa de forberede Dem dertil ved Methodismen; denne Sect tiltager ligesaa hurtigt, som nogensinde nogen anden religiøs Konsens. Lady Fanny Shirley har valgt denne Fremgangsmaade til at sætte Resterne af sin Skjønhed overstyr paa, og Mr. Lyttleton er meget nær ved at gjøre den samme Opoffrelse

af Levningerne af alle de forskjellige Roller, som han har spillet. Methodisterne elste saadanne store Syndere, og imidlertid gjøre de en rigelig Høst.

„Der skulde dengang“, skriver En, „en alvorlig Trost til for at modstaae de mægtige Fristelser og Forsøgelsers, som udgik fra et ryggesløst Hof, en sarkastisk Adelsstand og spidsfindige Jurister til Fordeel for en udvortes Religion. Intet Andet end Frimodigheden i Herren kunde have holdt dem opreiste under saadanne Omgivelser. Deres Frimodighed i Religionens Sag var den bedste Borgen for deres Fromhed. De kunde ikke ved Latter berøves deres gode Haab formedelst Naade. Bittighed og Spot kunne nok modstaae en Svaghed eller en Indbildning; men de kunne ikke tilintetgjøre Haab, Fred og Glæde. Hverken Warburtons stærke Besskyldninger eller Chesterfields bidende Spot kunde træffe den indre Erfaring om Fred i Troen eller om Glæde i Bønnen i de adelige Damers Hjerter, der ved Korset og Naadestolen havde fundet den Glæde, som de forgæves havde søgt i Verden“.

„Aldrig nogenfinde har Religionen saa meget været Gjenstand for Dmtale, som den nu er det“, skriver Lady H. „Nogle af de Store høre med mig taalmodigen Evangeliet, og saaledes bliver megen Sæd udstrøet ved Mr. Whitefields Prædiken. O at den maa falde i god Jord og bære Frugt i Overflødighed! — Igaar havde jeg Fornøielsen af Mr. Gibbons og Mr. Crittendens Selskab, der spiste til Middag hos mig.

Lord Lothian og Lady Frances Gardiner udgjorde den anden Deel af Selskabet, og vi havde en i Sandhed herlig og velsignet Dag. Vore Hjerter og Kyster bad til Herren, prisede ham og talede om ham". — Medens hun saaledes var opfyldt af Betyrning og Omforg for dem, som hørte til hendes egen Stand, følte hun ikke mindre Deeltagelse for sine ringere Naboer; for dem stod hendes Huus bestandigt aabent, for at ogsaa de kunde blive berigede ved den Tro, som kommer af at høre. De søgne Dage var hendes Kjøkken fuldt af de Fattige i Flokken, hvem hun understøttede med alle de Midler, som hendes Gudsfrugt stillede til hendes Raadighed.

Imidlertid kommer der baade gode og slemme Tidender fra Wales. Howel Harris's Vinterfelttog er ledsaget af stormfuldt Veir. De Fornemme blive forbittrede, Embedsmændene gjøre Modstand, medens den menige Mand, som glæder sig over hans „gode Ord“, bliver haardt trykket, ja endog skrækkeligt piint og plaget. Paa en Udflugt kom han i syv Dage og Nætter ikke af Klæderne, da han nemlig var nødsaget til at komme sammen med sin lille Hjord paa eensomme Steder ved Nattetid eller, hvis det skulde skee ved Dagslyset, i Huulveie og Fjeldkloster, for at undgaae Fjendernes forfølgende Narvaagenhed. „En Mand“, fortæller Harris, „blev tvungen til at betale Sir Watkins Wynn tyve Shilling, flere af mine fattige Tilhørere maatte bøde fem Shilling, og En, som allerede havde

bødet fem Shilling, maatte siden betale endnu en Mulk paa syv Shilling; og det er den tredie Gang, at mine stakkels Faar af denne Hjord ere blevne saaledes behandlede". — Da denne Sag kom for Lady H.'s Dren, blev hun harmfuld over Sir Wattins Wynns Uretfærdighed og Intolerance, og med den hende eiendommelige Villieskraft gjorde hun øieblikkelig Forestillinger til Regjeringen om dette Brud paa Toleranceedictet. Embedsmændene fik en Snyde af Ministeriet, og Sir Wattins fik Befaling til at tilbagegive de stakkels Undertrykte de dem afpressede Mulkter. Dog var der ogsaa blandt de walisiske Embedsmænd hæderlige Undtagelser, som understøttede Prædikanterne og gjorde Alt for at lette dem Evangeliets Forkyndelse.

I Februar 1749 forlod Whitefield London for en kort Tid at forfriske sig under andre Forhold, der vare mindre anstrengende; Hvile kjendte han ikke til. Lady H. tog til Clifton. Hendes ældste Søn var nu bleven myndig og havde som Greve af Huntington overtaget Besiddelsen af Donnington Park, Ledstone Hall og den øvrige Fædrearv, hvortil han havde Adkomst. Han begav sig derpaa paa den i de høiere Stænder almindelige Reise gjennem Fastlandet. I Paris blev han modtagen med Forekommenhed af de meest udmærkede engelske Statsmænd, da han var bleven særligen anbefalet af Lord Chesterfield, der betegnede ham som en af Englands første Adelsmænd, hvis Fortjenester og

Talenter svarede til hans Fødsel. Lady Elisabeth Hastings, Grevindens ældste Datter, der var almindelig beundret for sin Ynde, Livlighed og sine Anlæg, blev i Martsmaaned samme Aar udnævnt til Hofdame (lady of the bedchamber) hos Prindsesserne Amelia og Caroline, Georg III's Søstre. Men hun forblev kun nogle faa Maaneder i denne Stilling. Horace Walpole sagde med Hensyn hertil paa sin Viis: „Dronningen for Methodisterne fik sin Datter udnævnt til Hofdame hos Prindsesserne; men det er allerede forbi igjen, fordi hun ikke vilde tillade hende at spille Kort om Søndagen“.

(Sluttes).

Severin Sørensen.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 51.

Løverdagen den 20de December 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. S. Schulz.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Repræsentantsforsamling i Efterslægtselskabets Gaard, Østergade Nr. 52, Tirsdagen den 30te December d. A. Kl. 6 Eftermiddag, til hvilken Tid Dhrr. Repræsentanter anmodes om behageligen at ville give Nøde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 9de December 1856.

C. Clausen.

C. Rothe.

Kanestad.

Lady Huntington.

(Sluttet).

Løbet af Aaret 1749 udbrød der alvorlige Bevæ-
gesser i London af Frygt for den kommende Brede.
Medens den moralske Fordærvelse, Bantroens spottende
Aander og Hjerternes Haardhed og Ubodfærdighed til-
tog paa den ene Side, vorede de nye Prædikanters
dristige Angreb, indtrængende Dyrab og uforsærdede
Anklager paa den anden Side; og da nu til samme
Tid et voldsomt Jordskjælv rystede Fastlandet og ud-
bredte Ddelæggelse trindt omkring, var det, som om
Alt forenede sig for i den almindelige Bevidsthed at
vække Forestillingen om fortjent Straf og en frygtfuld
Forventning om de Ulykker, som stundede til. Snart
bleve Stødene af Jordskjælvet ogsaa følelige i London:
Huse bleve rystede, Skorstene nedstyrtede, Mange flyg-
tede ud af Staden, og Mæsker søgte Sikkerhed paa
aaaben Mark. Under al denne Forstyrrelse vare Wes-
leyerne og Whitefield i stadig Beskjæftigelse for at trøste
de Forsagte med et Guds Ord. I Hydepark maatte
Whitefield tale engang midt om Natten til den for-
virrede og forsærdede Skare, som der var strømmet
sammen. Men ikke blot i Hovedstaden fandt Lady H.
og hendes Venner en vid Mark for deres Virksomhed
og vare udsatte for Kamp og Modstand. Kort Tid
efter de ovennævnte Begivenheder opholdt Lady H. sig

i Ashby i Leicestershire og havde her samlet en Kreds omkring sig, som ærede Gud ved Bøn, Sang og Prædiken; men dette vakte Naboskabets Forbittrelse. Voldsomme Optrin fandt Sted paa flere Steder, fremkaldte, som det hed, af Dissenterne; men Whitefield kommer maaskee Sandheden nærmere, naar han siger, at det var Bantroens og Verdslighedens Bærk.

Vi have nu her givet et Brudstykke af Lady Huntingtons Liv, viist, hvad der var hendes Livs Formaal, og hvad der bestemte Valget af hendes Venner. Foruden dem, vi her leilighedsviis ere komne til at omtale, kunde endnu nævnes flere af den Tids meest begavede, opvakte Mænd i England, saasom Romaine, Benn, Doddrige o. a. Hun vedblev hele sit Liv igjennem at bevare den samme levende Interesse for Guds Rige og dettes Udbredelse. Har end denne maaskee undertiden bragt hende saavel som hendes Venner til en sygelig Betragtning af Livet i Verden, maae vi dog glæde os over en saadan Fred og Fortrøstning i Herren, en saadan Selvfornegtelse og Villieskraft, som Lady H. og hendes Venner udsoldede i deres Liv. Og det var saa langt fra, at disse Egenskaber astog, at de hver Dag voxede ved Guds store Naade. Da Lady H. døde den 17de Juni 1791, næsten 84 Aar gammel, kunde hun derfor ogsaa med en god Samvittighed sige: „Mit Bærk er fuldendt; jeg har ikke Andet at gjøre end at gaae til min Fader“.

Severin Sørensen.

Reise-Eventyr *).

Oberst Cleve-laird foretog sig i Selskab med mig en Reise mellem Alperne. Foran Værtshuset, hvor vi om Aftenen vare ankomne, saae vi Gletscherne ved Grindelwald tilbagefaste Morgensolens første Straaler med en malerisk Effect, der, medens Foden af Bjergene endnu laa indhyllet i Mørket, fremkaldte et magisk Skue, som Ord ikke formaae at beskrive tilfredsstillende for den, som engang i sit Liv har været Vidne til en saadan Scene. Ønsket om at besee disse Gletscher nærmere opstod paa samme Tid hos os begge. Vor Vært forskaffede os snart en paalidelig Fører, og efterat have indtaget en let Frokost, begave vi os paa Vandring henimod vort foresatte Maal. Eftersom vi kom nærmere, hævede Terrainet sig høiere og høiere, og Veien blev i Forhold dertil mere og mere trættende, men vi lønnes rigeligen, saavel ved Størrelsen af selve Gletscherne taarnhøie Jispyramider, som ved de afvejlende og opløftende Udsigter, der frembøde sig for os over de omliggende Bjerge, efterhaanden som vi kravlede høiere og høiere op ad den steile og glatte Bjergstie, der slyngede sig op ad Bierget ved Siden af Gletscherne. Langs Veien tittede smaa røde Bær frem mellem det Grønne.

*) Aventures d'un touriste.

Det var deilige aromatiske Jordbær, som vi morede os med at plukke med den ene Haand, medens vi med den anden holdt os fast ved Jisfladerne. Bludseligen bleve vi afbrudte i vor Beundring af den skjønne Naturscene rundt om os, ved en hæftig Ordstrid over vore Hoveder. Stemmerne lode snart i det franske, snart i det tydske Tungemaal; en Krig mellem Frankrig og Tydskland eller tvende af disse Landes Repræsentanter, var det Skuespil, som kaldte os fra Naturens begeistrende Nydelse tilbage til Livets materielle Sædvaner. Hvorom er denne Strid her midt i denne eensomme Natur? det var det Spørgsmaal, som strax paatrængte sig os. Men neppe vare vi komne nogle faa Skridt høiere op, før Klage-toner kom os imøde. Den ene Røst udstødte ynkelige, hjerteskjærende Toner, medens den anden besvarede samme med hule og vrede Trudslar. Den Tanke opstod hos os, at det gjaldt om et Overfald. Er det en uheldig Rejsende, man vil myrde her mellem disse tause Jisvægge? saa spurgte man hinanden, og en uvilkaarlig Gysen gjennemfoer os. De utallige, dybe Kløfter langs med Veien afgive vistnok den bedste Leilighed til at skjule Forbrydelsen og nedsænke Offeret i den af Naturen beredte Grav. Oberst Clevelaird betænkte sig ikke et Dieblik paa hvad han skulde gjøre. I den hurtigste Fart, Omgivelserne tillode, ilede han op imod det Sted, hvorfra Lyden kom, og vor Bevøiser fulgte ham. Snart mødte han da en høi, kæmpemæssig schweitsisk Bjergbeboer, der styrtede ned i endnu større Fart end den,

hvormed Hr. Clevelaird vandrede op ad. I Haanden holdt Bjerghbeoeren en forgyldt Caffians Tegnebog, og, som om Samvittigheden slog ham, søgte han ad en lille Omvei, at undvige Obersten, men jeg, som antog, at vi havde Ophavsmanden til Klageskrigene for os, gjorde en Sidebevægelse til Hoire, for derved at forsøge at standse Personens Flugt. Lidt høiere oppe paa Gletscherne opdagede vi en lille mager Figur af en ung Mand, som sad ned paa Isen og vred ynkeligt Hænderne, idet han vedblev at udstøde sørgelige Jammerfrig. Dette Syn bestyrkede Obersten i sin Formodning. Det er rimeligten Reifende, som Beviseren har villet udplyndre. Den anden Mand maa være Røverren, tænkte han, og i samme Dieblif styrtede han sig over Manden med Tegnebogen, der, idet han var bleven mig vaer paa Fodstien lige foran ham, havde igjen gjort en Sidebevægelse, som bragte ham nærmere til Obersten. „Skurk“, raabte denne paa Engelsk, „tro ikke, at du skal undløbe os“. I det Samme greb han ham i Kraven, med en saadan Styrke, at Schweitseren øieblikkeligen standsede.

(Sluttes).

Blandinger.

Stella Colas. Medens Mlle Rachel, for at gjenvinde sin nedbrudte Helbred, tilbringer Vinteren paa Nilen i Egypten, hvor hun foretager en Flodreise, der efter de

nyere Vægers Paaastand skal være det kraftigste Middel mod Brystsyge, har der igjen viist sig en ny Stjerne paa den dramatiske Horizont i Paris. For 5 Aar siden kom en lille taaars Pige ene til Paris. Hendes Fader var blandt de Deporteredes Tal, som vansmægtede for medelst politiske Forsøelser under en fremmed Himmels egn, langt fra den Plet, hvor Franskmændene ene kan trives. Den lille Pige forlangte at føres for Erkebiskoppen af Paris. Denne modtog hende med al den Velwillie, der er ham egen, men snart forbausedes han over den Klarhed, hvormed den lille taaars Pige udtrykte sig og forklarede sin Faders ulykkelige Stilling. Hær grebes han af den dybe rørende Tone, der udmærkede den lille Piges Organ. Han talte om hende til Prindsesse Mathilde. Denne forlangte at see hende, og snart indtoges hun af den meest levende Interessse for den lille Pige, i hvem hun troede at see en høit begavet Aand. Ved sin mægtige Indflydelse erholdt Prindsessen snart Naade for den deporterede Fader, der igjen vendte tilbage til Paris, og den lille Pige lod hun opdrage paa sin egen Beføstning i le Conservatoire de la Musique. Her har hun udviklet et saa udmærket theatralisk Talent, at hun nu om føie Tid skal optræde paa det franske Theater som Zaire; og man venter i hende at see en tragisk Skuespillerinde i Stand til at træde i Mlle Rachel's Sted. Hendes Navn er Stella Colas. Det er mærkeligt nok, at den franske Scenes sidste store Skuespillerinder ere udgaaede

omtrent paa samme Maade fra den simpliste Stilling. Mlle Duchesnois, som før Mlle Rachel var det franske Theaters Heltinde, var simpel Tjenestepige, Nogle sige Koffepige, da hendes store Talent ved et Tilfælde opdagedes, og Mlle Rachel i Cola's Alder gjennemstreifede Boulevardeerne, hvor hun med sine fattige Forældre sang for de Forbispadserende for at tjene nogle Sous til et kummerligt Ophold, medens hun nu eier flere hundrede tusinde Francs, har et pragtfuldt Hotel i Paris og reiser i Egypten, som en Fyrstinde.

Ridderligt Træk af en fransk Kriger. I Cavalleri-Træfningen ved El-Bodon hævede en fransk Cavalleriofficeer sin Sabel for at nedhugge en engelsk Dragonofficeer, Felton Hervey af det 14de engelske Dragonregiment, men i samme Dieblik opdager den franske Officeer, at hans Modstander kun har een Arm. Strax trækker han sit Baaben til sig, hilser alvorligt Sir Felton, og rækker ham Haandtaget paa sin Sabel, hvorefter han fjerner sig. (Jules Maurel, *histoire du duc de Wellington*, Bruxelles, Novembre, 1856).

L. S. Borring.

Borger-Vennen.

Otte og Trefindstyvende Aargang.

Nr. 52.

Løverdagen den 27de December 1856.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Universitetsbogtrykker J. H. Schultze.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Repræsentantforsamling i Efterslægtselskabets Gaard, Østergade Nr. 52, Tirsdagen den 30te December d. A. Kl. 6 Eftermiddag, til hvilken Tid Dhr. Repræsentanter anmodes om behageligen at ville give Nøde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab,
den 9de December 1856.

C. Clausen.

C. Nothe.

Mannestad.

Reise-Eventyr.

(Sluttet).

„Vandrer Du herom,“ vedblev Obersten, „for at udplyndre og myrde de stakkels Reisende, saa er Du kommen tidsnok, for at jeg skal overlevere Dig til din fortjente Straf“. Bjergbeboeren, som var en Mand med en Styrke, der kunde maale sig med Oberstens, gav intet Svar, men rev sig løs fra Oberstens kraftige Haandtag og vilde have udøvet Gjengjældelsens Ret, hvis ikke Weiviseren og jeg vare ilede til og havde overbevist ham om, at han befandt sig overfor en overlegen Styrke. Det viste sig da snart, at han ikke forstod et Ord af Oberstens Tiltale, thi i et Sprog, bestaaende halvt af Tydsk og halvt af Fransk, overvældede han os alle Tre med en Tiltale af lignende Art, idet han spurgte os, om vi vare Stratenrøvere, som vilde overfalde fredelige Reisende imellem disse øde Bjerge. Det faldt os unegteligt vanskeligt at bringe denne Roes for Fredelighed, som det behagede ham at give sig selv, i Harmoni med den heftige Strid, hvortil vi havde været Vidne, og den ynkkelige Tilstand, hvori den lille Mand høiere oppe mellem Gletscherne forekom os at befinde sig. Synet desuden af Teguebogen, han holdt i Haanden, forekom os at vidne imod ham. Paa den anden Side var der over hele hans Person udbredt en Kølighed med et Udtryk af

beständig Godmodighed, som passede lidet for en Mand, der øvede det Haandværk, vi ved første Diekast havde været tilbøjelige til at tillægge ham. Den Tanke paa trængte sig os desuden, at en slet Samvittighed vilde først af Alt have indgivet ham at skjule Tegnebogen istedetfor at bære den aabenlyst til Skue. „Have vi taget Feil,“ udbrød jeg derfor, „faa sig os i det Mindste, hvad der er hædet den Ulykkelige hist oppe, og hvad vi kunne gjøre for ham“. — „Den Ulykkelige, som de kalder ham,“ svarede derpaa Manden, „fattes Intet uden en Smule Mod. Det er nemlig en lille fransk commis voyageur eller Probenreuter af den Cathegeri, som man i Paris benævner med Navnet épicier, og hos os vilde kalde en forknytt, enfoldig Kræmmer. Han har ønsket at bestige Bjerget, men nu, da han ved min Hjælp er kommen saavidt, er det ikke muligt at faae ham til at flytte en Fod for enten at stige høiere op eller igjen at gaae ned“. For at overtyde os om Sagens rette Sammenhæng, foreslog vi Manden at følge med os op til den Jamrende, som vi maaskee kunde bringe paa andre Tanker. Det Forslag antog han vøielig, og nogle faa Minutter derefter, befandt vi os ved Siden af den lille Franskmænd. „Men hvad gaaer der dog af Dem, min Herre,“ udbrød jeg. „D“, raabte han, „Synet af disse Revner i Isen, af disse gabende Svælg og denne bundløse Afgrund har overvældet mig. Høiere op tør jeg ikke gaae, og gaae ned igjen kan jeg ikke, thi Svindelhed overfalder mig,

og ved det første Skridt nedad, vilde jeg styrte i Afgrunden. Jeg vil derfor hellere blive og omkomme her, end gaae en rædsom Tilintetgjørelse imøde. I min Tegnebog, som jeg har givet min Fører, har jeg nedskrevet min sidste Villie og givet ham Ordre til at sende den til min Familie". Ved denne Fortælling brast Obersten ud i en umaadelig Latter. Førerens forfikkede, at han havde anvendt først Overtalelse og siden Trudsel for at bevæge den lille Herre til at følge ham, men at Alt hidtil havde været forgjæves. Saa snart Obersten var kommen sig lidt af sin hjertelige Latter, forsøgte han ligeledes i et radbrækket Fransk at bevæge Franskmanden til at tage en Smule Mand's Mod og Hjerte til sig. „Vous n'été pas Français“, sagde han, „vos compatriotes avontousior beaucoup de courache, mais vous n'été pas comme ça!“*) — Ved disse Ord forandrede pludselig Scenen. „Comment“, raabte den lille Franskmand, der med Et syntes at komme til Live og opmande sig, „vous osez dire que je n'ai pas de courage, vous me prenez pour un lâche; si encore vous vous servez d'un pareil langage, je dirai que vous êtes un misérable coïon, une poule mouillée que j'aplatirai comme la glace sous mes pieds; apprenez que c'est le vertige qui me prend, mais que du reste j'ai autant de courage que dix

*) De er ikke som en Franskmand; Deres Landsmænd have altid meget Mod, men De er ikke saaledes bestaffet.

de votre espèce“*). — „Nu vel,“ sagde Obersten fremdeles i et Franst, som vi ikke ville trætte Læseren med at gjengive, „er det da ikke langt bedre at brække Halsen paa eengang som en Mand, end at sidde der og skrige som et Menneske, der har mistet Forstanden, og saa siden døe af Sult og Kulde“. Denne Tiltale syntes at gjøre sin Virkning. Manden reiste sig og forsøgte paa at gaae, men det tydeligere Syn af Nabningerne i Isen indjog ham paa ny en panist Skræk, eller betog ham atter med en uovervindelig Svindel, saa at han igjen lod sig falde ned paa Isen og begyndte at klage og jamre sig endnu bittere end forhen. Oberst Clevelaird raabte da til begge Veiviserne, at de skulde tage ham, den Eine ved Fødderne og den Anden ved Hovedet, og saaledes bære ham bort. Denne Ordre efterkom de, og den lille Kræmmer blev nu baaret stiv og bleg som et Lig ned over Gletscherne, ligesom man bærer et Stykke Gods. Saa snart de havde bragt ham ned paa et lavere Standpunkt, hvor han igjen kunde staae paa sine Been uden at overfaldes af Svindel, kom vor Fører tilbage til os, og vi stege igjen høiere i Beiret og naaede op til det Punkt, som vi havde

**) Hvorledes, De vover at sige, at jeg ikke besidder Mod; De anseer mig for en Feig. Hvis De endnu engang fører en saadan Tale, saa siger jeg Dem, at De er en elendig Eujon, en ussel Kryster, som jeg skal flaae flad som Isen under mine Fødder; viid, at det er Svindel, som overfalder mig, men at jeg for Resten har ligesaa meget Mod, som I af deres Slags.

udseet som Maalet for vor Vandring. Vi lønnedes der rigeligen for vor Nøje, og nød det meest storartede Skue hen over Gletscherens Jismarker, der under Solstraalernes Brydning viste sig spillende i et mangefarvet Lys, medens over os hævede sig i en majestætisk imponerende Hvide Strækhorns gigantiske, sneebedækte Bjergtop. Hvis den lille Fransmand var kommen fuldkomment til sig selv igjen, og kunde have seet os vandre trygge hen over den samme Jisflade, hvor han havde siddet i Fortvivlelse, da maatte dette Syn paa engang have ærgret ham og krænket hans ærgjerrige Følelse af Mod, hvoraf han midt i sin Nød ikke havde kunnet undlade at rose sig. Han oppebiede vor Tilbagekomst, og da Fortvivlelsens Spor vare udslettede af hans Physiognomi, gjenkjendte vi i ham en gammel Bekjendt, som vi tidligere vare trufne sammen med paa Nedfarten af Rhonesfloden. Vi havde dengang fundet i ham en suakketsalig, aabenhjertig Fyr, som ingen Hemmelighed havde gjort af sine Livsbegivenheder, idet han ligesvem uden al Forbeholdenhed meddeelte os, at han foretog denne Reise, ikke i Handelsviemed, men for at recreere sig efter Følgerne af en ulykkelig Kjærlighed, og da vi første Gang vinede i det Fjerne de snebedækkede Alpetoppe, udbrød han, „ma foi, c'est bien gentil“*), ligesom han, ved det første Syn af min røde Stratsborgerhue med Napoleon paa Arcola=Broen, havde udbrudt: „comme c'est gentil“**).

*) Det er, min Tro! meget nydeligt. **) Hvor den er nydelig!

Pilatus-Bjerget.

Stfe langt fra Lucerner-Søen hæver Pilatus-Bjerget sig til en Høide af omtrent 7,000 franske Fod over Havsladen. Mange underlige Sagn knytte sig til dette Bjerg, som med sine vidtstrakte maleriske Udsigter mægtigen tiltrækker sig den Rejsende. Fra Alpnach medtager Opstigningen til Bjergets Top mellem 4 og 5 Timer, og Nedstigningen tilbagelægges i omtrent 3 Timer. Kommer man til Bjerget fra den modsatte Kant, bruger man derimod 5 til 6 Timer for at naae op til Bjergets Høidepunkt. Søfolkene, som sætte de Rejsende over Lucerner-Søen, paastaae med en vis Stolthed, at Pontius Pilatus i et Anfald af Anger har druknet sig i en bundløs Sø, som er beliggende paa Bjergtoppen, og det er derefter, siage de, at Bjerget har erholdt sit Navn. Hvorledes Pilatus derimod er kommen til Schweits og op til denne Bjergsø, derom vide de ingen Bessed; Søen paa Bjergtoppen kalde Folkene i Egnen Helvedes-Søen. Der, hedder det, bevæges altid Bandspeilet af underjordiske Drkaner. Naar Fred og Ro herske rundt omkring, sees det sorte Dyb ved Midnatstimen at hvirvle sig under Stormen i frygtelige Bølger, medens Ilddrager og Bjergaander svinge sig i vilde Dandse omkring Søens dunkle Rand, indtil Pontius Pilatus's Gjenfærd viser sig imellem de Dandsende; disse forsvinde da i det underjordiske Svælg, og den

angerfulde Pilatus sees ene i Kamp med sine Lidelser; undertiden tage disse Overhaand, og i sin Fortvivlelse svinger han ødelæggende Tordentiler ud over den omkring Søen liggende Landstrækning. Især synes hans Harm at opirres og, saa at sige, at naae sit Culminationspunkt, naar en fremmed Gud nærmer sig Scenen for hans natlige Udgydelser, men neppe stiger Morgensrødens første Straale op over Horizonten, før Raseriet lægger sig og Nattens Gjenfærd synker ned i Bjergets Afgrund.

Dette Factum er almindelig bekjendt i Zug og Lucern. Det blev endogsaa i forrige Tider i den Grad anseet for uomtvisteligt, at Raadet i Luzern lod udgaae en Lov, som indskærpede Alle og Enhver, ikke at opirre Bjergets Aander, men fremfor Alt ikke at nærme sig Samme ved Minatstid, naar Pontius Pilatus der forte Sceptret. Der fortælles endogsaa, at Overtrædere af dette Forbud oftere ere blevne fængslede. Det er først siden Revolutionen i Frankrig 1788, at man er bleven liberalere, og har tilladt Folk efter eget Behag at gaae til Helvede ogsaa ad denne Vej.

Dette er ikke det eneste Sagn, som fortælles om dette forherede Bjerg. Ligesom Bernardin de Saint-Pierre lovede at skrive et Bærk i flere Folio-Bind om den simple Jordbærplante, som vorede i hans Vindue, saaledes vilde man af Alt hvad der fortælles om dette Bjerg, med ikke mindre Væthed kunne skrive flere Foliauter. Bjerget hæver sig op imod Himmelhvælvingen med syv

Spidser, og til enhver af disse knytter sig et eller andet gammelt Sagn. Bjerget har et Echo, som er bedre oplært og mere fortryllende end noget andet Echo. Men det er i den Grad lunefuldt, at det kun svarer Røsten af den, det holder af, og kun naar det tiltales i blide Toner. Forbryderen tilraaber det forjæves, og den Fremmede, maa ikke vente at faae Svar den første Gang, han adspørger det. Men naar Hyrden, hvis Aftensang det er vant til at høre, kalder, da synes tusinde Bjerogaanders Stemmer fra Huler og Klipper at gjentage Lyden i fjerlighedssfulde Toner.

En dyb Hule slynger sig gjennem Bjergets Indre og synes at gjennebore det aldeles. Indgangen til denne Hule aabner sig gabende under en sort og ubestigelig Klippe. Ingen Fod kan komme denne Indgang nær, men fra de fjerne Klipper opdager man en Skikkelse i kolossalst Størrelse, der er hvid som Marmor, og i en truende Stilling bevogter Indgangen. En dristig Bonde, som engang vilde ved en Snor lade sig glide ned fra Skrænten ovenfor Hulen, fandt sin Død, fortælles der, under samme gaadefulde Figurs straffende Haand, til Advarsel for alle dem, der formasteligen ville løfte Mysteriernes Slør. Paa den anden Side af Bjerget træffer man et Svælg, som kaldes Maanesalen, fordi Solen aldrig naaer det, og kun Maanens Straaler trænge derind. En rivende Fjeldstrøm styrter sig ud fra dette Svælg, og Alt, hvad den møder, forvandles til Steen. Om denne Hule og om den forberede Figur

fortælles der vidunderlige og rædsfulde Sagn. Naar man har naaet op til den frygtelige Indgang, skuer man der igjennem rummelige Hvalvinger, i hvilke under visse Belysninger det røde Guld sees funkle, men kæmpemæssige Klippestykker hindre den Speidendes Fod i at trænge ind i det Indre. Alt hvad der staaer i Forbindelse med Bjerget, bærer Mærke af Dæmonerne og Troldene, som huse i Bjergets Indvolde. I de kalkagtige Skifersteen, som udhugges af Bjergets Sider, sees ofte forstenede Levninger af Gemser eller af vilde Fugle og Fiske. Bønderne see deri en Stadfæstelse af Sagnene og paa staae at disse Forsteninger ere Virkninger, ikke af Naturens Kraft, men af Bjerogaanderne's Hereri og fortryllende Magt.

Blandinger.

Særegen Lykke i Lotteri. En ung fransk Skuespillerinde tog i Slutningen af August til St. Petersborg. Det varede ikke længe, før hun der gjorde den samme Lykke blandt den unge russiske Adel, som hun havde gjort i de tilsvarende Kredse i Paris. En Dag modtog hun Besøg af tre russiske Prindsfer, som ikke kunde nok rose den Elegance, hvormed Alt var indrettet i hendes Bolig. Hendes Moder, som var nærværende, gjorde dog den Bemærkning, at der fattedes hendes Datter endnu trende Ting, nemlig et fuldstændigt Ameublement til hendes Sal, en passende Garni-

tur til hendes Kamin, og, for at fordrive de lange Vinteraftener, et Lotterispil. Den næste Dag tidlig om Morgenen bankedes der paa Skuespillerindens Dør. Da Tjeneren aabnede Samme, traadte en Domestik i fyrsteligt Liberi ind og overbragte fra den ene Prinds et Lotterispil. Det varede ikke længe, førend der igjen bankedes paa Døren, og en anden Tjener bragte fra den anden af de tre Prindses ligeledes et Lotterispil. Kort efter indfandt sig en tredie Tjener, som fra den tredie Prinds overbragte et tredie Lotterispil. Moderen bemærkede med et bittert Smil, at de tre Prindses havde et stort Held i Lotteriet, efterdi de hver vandt et Salonsameublement og en Kaminbesætning. Men Datteren bemærkede dog med et Smil, at man ikke ved en saadan Spillemethode kunde vente at vinde det store Lod.

Kunstner-Uafhængighed. Horace Bernet havde malet Præsident Louis Napoleon's Portrait ved Siden af General Changarnier's. Efter Statscoupet blev Bernet opfordret til at udslutte Changarnier's Portrait af Maleriet, der med den Kunstneren eiendommelige Fuldendthed fremstillede Keiseren, men Bernet negtede deri at føie sig efter den keiserlige Billie. Portraitet blev derefter sendt til Algier. Paa den forestaaende Maleriudstilling nævnes et nyt Portrait af Keiseren, udført ligeledes af Horace Bernet, som et af de ypperste, der ere bestemte til at pryde denne Udstilling. Men blandt de høiere Officerer, som omgive Keiseren, findes

ikke et eneste Portrait. Alle ere de stillede saa, at de enten vende Hovedet bort eller i det Høieste kun fremvise en let skitseret Profil. Bernet har nemlig erklæret, ikke oftere at ville male noget Portrait ved Siden af Keiserens.

Svorfra stammer Ordet Bohémien, Zigeuner ?
 Hr. Doctor Fremder i Lüttich har ganske nylig udgivet et interessant Skrift om Zigeunerne. Han fortæller deri blandt andet, at Janet, som var Professor i Syriisk ved le collège de France i Paris, har i det forrige Aarhundrede i en Afhandling gjort opmærksom paa, at Ordet Bohémien var en Forvandlsning af Baumien, der kommer af Baume eller Balme, som betyder en Hule eller et Skjul. Han viser derefter, at disse Zigeunere, der altsaa, efter Navnet Baumiens, skulde være eensbetydende med Hulebeboer, have deres Udspring fra Arabiens og Ægyptens Troglodyter, som levede i Huler, og, paa Grund af deres Opholdssted, ogsaa kaldes Égyptiens, samt at Spaniens tilsvarende Gitanos beboe endnu paa lignende Maade den Dag i Dag Bjerget Albayein, som ligger i Nærheden af Alhambra og bestaaer, som en Slags storartet Svamp, af lutter Huler, hvori disse spanske Zigeunere eller Gitanos have deres Boliger. Han søger saaledes at støtte sin Etymologi paa dette Folkefærds Sædvaner. Ifølge hans Angivelser findes der endnu i Europa over 700,000 Zigeunere.

L. S. Borring.